

ಶ್ರೀರಸ್ತು.

ಶ್ರೀಗುರು ದಕ್ಷಿಣಾಮೂರ್ತಿಯೇನಮಃ.
ಸಮಸ್ತ ತತ್ತ್ವ ತಾತ್ಪ್ರಿಕ ವಿಚಾರಾಭ್ಯುದಯ ಸಂಯುಕ್ತವಾಗಿ
ಶ್ರೀಮದ್ವೈದಾಂತ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮಹಾನ್ಯಾಯಾಚಾರ್ಯ
ಕಾಲ್ಯಾಣಿತಿಪಾಲ ಶ್ರೀಮತ್ಕೃಷ್ಣ ರಾಜರಾವ್ ಅವರಿಗೆ

ವಿಜದೀಪಿಕಾ ರತ್ನಾಂಬ

ಈ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ

ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕರ್ನಾಟ ರಾಜರಾವ್ ಮಹೋಪಾಧ್ಯಾಯ ಪುರವರಾಧೀಶ್ವರ
ಕೃಷ್ಣ ರಾಜ ಸಾರ್ವಭೌಮ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿ ವಿದ್ಯಾಚೂಡಾಮಣಿಗಳಿಂದ
ತಿರುಮಲ ನೋಮ ನಗರನಿವಾಸ ಶ್ರೀಮದ್ವೈದಾಂತ
ರಾಘವಾಚಾರ್ಯರಿಂದ,

ಸ್ವಸ್ತಿಶ್ರೀ ವಿಜಯಾಭ್ಯುದಯ ಕಾಲಿವಾಹನ ಶಕಾಬ್ದಾತಿ
೧೭೭೩ ನೆ ದರ್ಶನವಾನ, ವಿರೋಧಿಕ್ಯತು ಸಂವತ್ಸರ ಶ್ರಾವಣ ಸಿಹ ಪಕ್ಷ
ದಶಮಿ ಸೌಮ್ಯವಾಸರದಲ್ಲಿ ಪೂರವಾಗಿ ವಿರಚಿತವಾದ ಬೀಕೆಯೊಡನೆ,
ಇದರ ಸರ್ವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದು, ಪರಿಶೋಧಿತರಾದ
ಮಹೀಶೋರ ಶ್ರೀ ಪರಮಹಂಸ ದೇವಾನಂದ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ

ಅನುಜ್ಞೆ ಹೊಂದಿ

ಕಂ. ಮೈ. ಉಪಾದ್ಯ ಜವರಾಯಪ್ಪನವರಿಗಾಗಿ

ಪೊದಲನೇ ಭಾಷಣ ೧,೦೦೦ ಪ್ರತಿಗಳು.

ಬೆಂಗಳೂರು:

ವಿಚಾರ ದರ್ಶನ ಮುದ್ರಾಕ್ಷರ ಕಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

೧೯೯೪.

Registered Copy Right.

ವಿಷಯ ಸೂಚಿಕೆ.

ಪದ್ಧತಿಗಳು.

ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ.

೧	ಆತ್ಮಲಿಂಗಾರ್ಚನೆ ಪದ್ಧತಿ	೧
೨	ಶಿವಪೂಜಾ ಪದ್ಧತಿ			೭
೩	ಅನಾತ್ಮನಿರಸನ ಪದ್ಧತಿ			೧೦
೪	ದೃಗ್‌ಲಕ್ಷ್ಯ ವಿವೇಕಪದ್ಧತಿ			೧೧
೫	ಹಾಂಕಾರ ಪದ್ಧತಿ			೧೩
೬	ಪಂಚಕೋಶ ಪದ್ಧತಿ			೧೬
೭	ಅಧ್ಯಾತ್ಮರೂಪ ಆವಿವಾದ ಪದ್ಧತಿ			೨೧
೮	ಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪ ಪದ್ಧತಿ			೨೫
೯	ಸದ್ಗುಣಲಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿ			೩೦
೧೦	ಚಿದ್ರೂಪ ವಿಚಾರ ಪದ್ಧತಿ	೩೩
೧೧	ಆನಂದರೂಪ ವಿಚಾರ ಪದ್ಧತಿ	೪೫
೧೨	ನಿತ್ಯಭಾವ ವಿಚಾರ ಪದ್ಧತಿ	೫೪
೧೩	ಪರಿಪೂರ್ಣಭಾವ ಪದ್ಧತಿ	೬೨
೧೪	ಅಜಸ್ರಗಾಯಿತ್ರಿ ಪದ್ಧತಿ	೬೯
೧೫	ಮಂತ್ರಯೋಗ ಪದ್ಧತಿ	೭೮
೧೬	ವೈರಾಗ್ಯ ಪದ್ಧತಿ	೮೧
೧೭	ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಪ್ರಮಾಣ ಪದ್ಧತಿ	೯೨
೧೮	ಅನುಮಾನ ಪ್ರಮಾಣ ಪದ್ಧತಿ	೯೫
೧೯	ಉಪಮಾನ ಪ್ರಮಾಣ ಪದ್ಧತಿ	೯೭
೨೦	ಶಬ್ದ ಪ್ರಮಾಣ ಪದ್ಧತಿ	೧೦೧
೨೧	ಅರ್ಥಪತಿ ಪ್ರಮಾಣ ಪದ್ಧತಿ	೧೦೦
೨೨	ಅಭಾವ ಪ್ರಮಾಣ ಪದ್ಧತಿ	೧೦೩
೨೩	ಅಯಿತಿಹ್ಯ ಪ್ರಮಾಣ ಪದ್ಧತಿ	೧೦೬
೨೪	ಸಂಭವ ಪ್ರಮಾಣ ಪದ್ಧತಿ	೧೦೮
೨೫	ಪಂಚಭ್ರಮನಿವಾರಣ ಪದ್ಧತಿ	೧೦೩
೨೬	ಸತ್ತಾ ವಸ್ತು ಲಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿ	೧೦೯
೨೭	ಸಮಾಧಿಲಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿ	೧೩೩

೩೩ ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನೆ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವವರು ಮೈಸೂರು ಮಂಡಿ
ಮೊಹಲ್ಲಾ ಕಾಳಮ್ಮನ ಗುಡಿ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ಶ್ರೀ ಪರಮಹಂಸ
ದೇವಾನಂದ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರಿಗೆ ಬರದು ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

೨೬.

ಶ್ರೀ ದಕ್ಷಿಣಾಮೂರ್ತಿಗುರುವೇನಮಃ.

ನಿಜದೀಪಿಕರತ್ನ.

ಪಂಚವಿಂಶತಿಪದ್ಧತಿ.

ಮಂದಾಕ್ರಾಂತವೃತ್ತಾ || ಕೃತ್ತಾವಸ್ಥಿಂವಟತರುಪದೇವೇಷಮಾ
ರ್ಪಂಭಜತ್ವಾ | ದಿವ್ಯಜ್ಞಾನೈರ್ಮುನಿಭಿರನಿಶವ್ಯಾವೃತ್ತಸ್ತ್ವಿಯ
ದರ್ಥಂ || ಸಂಸಾರಾಬಾ ವಫಲಿತತಟೇಮಜ್ಜತಾಂನೋರ್ಧಮಾ
ದ್ಯಂ | ಶೇವತ್ವಾಮಿತ್ಯಹಮಿತಿಮತಿರ್ದಕ್ಷಿಣಾಮೂರ್ತಿವಿಾಶಂ||

ಛೇಕು|| ವಟತರುಪದೇ-ವಟವೃಕ್ಷದಮೂಲವೆಂಬಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ, ವಸ್ಥಿಂ-
ಯಿರುವದನ್ನು, ಕೃತ್ವಾ-ಮಾಡಿ, ಹರ್ಪಂ-ಋಷಿಸಂಬಂಧವಾದಂಥಾ, ವೇ
ಪಂ-ಅಲಂಕಾರವನ್ನು, ಭಜತ್ವಾ-ಐದಿ, ದಿವ್ಯಜ್ಞಾನೈಃ-ದಿವ್ಯ-ಅಮೋಘ
ವಾದಂಥಾ, ಜ್ಞಾನೈಃ-ಆತ್ಮಜ್ಞಾನಉಳ್ಳಂಥಾ, ಮುನಿಭಿಃ-ಮುನೀಶ್ವರರುಗ
ಳಿಂದ, ಅನಿಶಂ-ನಿರಂತರವು, ವ್ಯಾವೃತಃ-ಸುತ್ತಲ್ಪಟ್ಟ, ತ್ವಂ-ನೀನು, ಅ
ವಲಿತ-ಶಿಕ್ಷದಂಥಾ, ತಟೇ-ತಡಿಯುಳ್ಳ. ಸಂಸಾರಾಬಾ-ಜನನಮರಣರೂ
ಪಪ್ರವಾಹವೆಂಬಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ, ಮಜ್ಜತಾಂ-ಮುಳುಗಿರುವಂಥಾ, ನಃ-ನ
ಮ್ಮಗಳ, ಯದರ್ಥಂ-ಯೆತ್ತುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರವು, ಇತಿ-ಹೀಗೆಂದುತಿಳಿದು,
ಆದ್ಯಂ-ಮೊದಲಾದ, ಅರ್ಥಂ-ಅರ್ಥಸ್ವರೂಪವನ್ನುವಾದ, ಈಶಂ-ಸ
ರ್ವೈಶ್ವರ್ಯಮುಳ್ಳ, ದಕ್ಷಿಣಾಮೂರ್ತಿಂ-ಕರುಣಾಮಯಸ್ವರೂಪಗೊಂಡಿ
ರುವ, ತ್ವಾಂ-ನೀನು, ಇತಮತಿಃ-ಇತಪ್ರಾಪ್ತವಾದ, ಮತಿಃ-ಬುದ್ಧಿಉ
ಳ್ಳಂಥಾ, ಅಹಂ-ನಾನು, ಸೇವೆ-ಭಜಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ, ||ಂ||

ಕಂದಾ|| ಯಂತೆನಗಪ್ಪುದುಸಂಶೃತಿ | ಯಂತೆರಪವುನರ್ಭವಂ
ಪುರುಷನೊಡನೈಕ್ಯಂ | ಕಂತುಹರಾದಿಗಳಿಂನಿಜ | ಮಿಂತೆಂದಾಜ್ಞಾ
ಪಿಸಿದುದನುಸುರಳ್ಳರಿನಿಂ||

ಛೇ|| ಹ್ಯಾಗೆಯನೆಗೆಅದೀತುಜನನಮರಣರೂಪಸಂಸಾರದಿಂದಬಿಡು

ಗತೆಯು. ಪುನರುತ್ಪತ್ತಿರಹಿತತ್ವವು. ಪುರುಷಶಬ್ದವಾಚ್ಯನಾದಗಟ್ಟಿದಾ
ನಂದಸ್ವರೂಪವಾದಪರಬ್ರಹ್ಮನೊಳಗೇಕತ್ವವು. ಪರಮೇಶ್ವರಮೊದ
ಲಾದವರುಗಳಿಂದ ಯತಾರ್ಥವೆಂದು ಅಪ್ಪಣೆಕೊಡಿಸಿಕೊಟ್ಟು ಯಿರು
ವದನ್ನು, ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿಹೇಳ್ವೆಯ|| ೧೦||

ವಚನ|| ಇಂತೆಂದುಸುರ್ದ ಮನೋಮುಃಫಲಂಗೆ ಮಂದಾನಂದ
ಮೊಸರ್ವಂತೆ, ಲೈಸುನೃತ್ತಿಯೆನಿವೃತ್ತಿಯಾಗಬೇಕಾದೊಡ ಮೊಸಂ
ಸಾರಗಹನದಿಂದಾತ್ಮಸ್ವರೂಪಾಭಿಜ್ಞಾನಮಂಜಿಟ್ಟಾಗದು. ಆಯಾತ್ಮಸು
ಧಾಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ನಿರ್ಮಲಸಿಂಧುವಾದ, ನೀನದಂ ಪ್ರವೇಶಿಸುವದಕ್ಕೆ ಮು
ಖ್ಯಾರ್ಥದಿಂದ, ಪ್ರಾಪ್ತವೊಂದಾಗಿರಲ್ ವಿಚಿತ್ತಿವಿಶೇಷದಿಂದ, ಸಂಚವಿಂಶ
ತಿಸದ ತಿಗಳಂಟವರವ್ರಕಾರಮಂ ವಿವರಿಸುತ್ತಿದ್ದಪೆನವಧರಿಸೆಂದುಸುವಿ
ಭವದಿಂದವೇಳುತ್ತಿದ್ದಪಂ|| ಟೀ|| ಈವ್ರಕಾರವಾಗಿ ಹೇಳಿದಮನಸ್ಸೆಂಬ
ಭೂಪತಿಗೆ, ಅಧಿಕವಾದ ಅನಂದಭಾಷ್ಯ ಶ್ರವಿಸುವಹಾಗೆ ಯೆಲೈ ವಳ್ಳಿ
ವೃತ್ತಿಯುಳ್ಳಂಥಾ ಮನಸ್ಸೆಂಬಪ್ರಭುವೆ, ಜನನಮರಣರೂಪಸಂಸಾರಂ
ರಣ್ಯದಿಂದ, ಬಿಡುಗಡೆಯನ್ನುಹೊಂದಬೇಕಾದರೆ ಹ್ಯಾಗಾದರೂ ನಿನ್ನ
ಸ್ವರೂಪವಂ ನೀನು ತಿಳಿಯುವದನ್ನುಬಿಟ್ಟು, ಯಿಂನುಯಾವಲುಪಾಯ
ದಿಂದಲಾದರುಆಗದು. ಆಯಾತ್ಮಸ್ವರೂಪವೆಂಬ ಸುಧಾಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ,
ಮಲಿನರಹಿತಸ್ವರೂಪನದಿಯಾದನೀನು, ಆತ್ಮನೆಂಬ ಆಮೃತಸಮುದ್ರವೆ
ನ್ನುಹೊಗುವದಕ್ಕೆ, ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಅರ್ಥದಿಂದ ಹೊಂದತಕ್ಕ ಪದಾರ್ಥ
ಬಂದೇ ಆಗಿಯಿದ್ದಾಗ್ಯೂ, ಬೇರೆಬೇರೆಯಾಗಿರುವಭೇದದಿಂದ, ಇಪ್ಪತ್ತೈ
ದುಮಾರ್ಗಗಳುಂಟು, ಅವಾರ್ಗಗಳರೀತಿಯನ್ನು ಕ್ರಮವಾದವಿವರವಾಗಿ
ಹೇಳುತ್ತಲಿದ್ದೇನೆ, ಕೇಳ್ವಿಯ್ಯಾಯೆಂದು ವಳ್ಳಿವೃಭವದಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಲಿ
ದ್ದಾನೆ, ಅದು ಹ್ಯಾಗೆ ಅಂದರೆ. ||೧೧||

ಮೂಲ—ದಂಪೆ.

ತನುವೆಶಿವಾಲಯಂದಾತುಸಪ್ತಕವೇವ | ರಣನಟ್ಟಿಲುವವೈವಭರಾ
ಜನಪತಾಕೆ|| ಟೀ|| ಶರೀರವೇಶಿವನದೇವಸ್ಥಾನವು, ಈ ಶರೀರದವಳ
ಗಿರುವ ಸಪ್ತದಾತುಗಳೇ ಯೇಳುಸುತ್ತಾದ ಪ್ರಾಕಾರಗಳು, ನಡುಬೆನ್ನಿ
ನಲ್ಲಿರುವ ಅಸ್ತಿಯೇ ವೈವಭರಾಜನಾದ ನಂದಿಧ್ವಜವು. ||೧೧||

ಅವೆಯವೆಗಳೇ ದೇವತಾಪಾಸಗಳುಮೊದಲ, ನವರಂಗವೇಜಾಗ್ರದವಸೆ
ಭಮನಿಕ್ಕುಂ || ||೬೬|| ಈ ಶರೀರದಲ್ಲಿರುವ ಕರಚರಣಾದ್ಯ ಪಾಂಡಿಗಳೇ
ನಂದೀಶ್ವರ, ಚಂಡೇಶ್ವರ, ಭೃಂಗೀಶ್ವರ ಮೊದಲಾದ ದೇವತಾನಿವಾಸ
ಯೋಗ್ಯವಾದಸಾಧನಗಳು. ಪ್ರಥಮವಾದ ನವರಂಗಸಾಧನವೇ ಜಾಗ್ರದವ
ಸ್ತೆಗೆ ಗೃಹವಾದ ನೇತ್ರಸಾಧನವನಿಸುವದು. ||೬೭||

ಗೋಪುರವೆಳಿರವುಕನಸೇಪೊಡೆಯಮನೆಯುನೀ | ನೇಪಿಂಗದೃಕ್ಪೀಠನೆ
ನಿವೇಶನವಾಗಿ || ||೬೮|| ಶಿರಸ್ಸೇಗೋಪುರವು, ಸ್ವಪ್ನಾವಸ್ಥೆಯೇ ಸುಖ
ನಾಸಿ ಯಂಬುವಸತ್ತಾನು, ಯೆಲೈಮನೋರಂಜನೇ; ನೀನೇ, ಅರಿಸಿನವರ್ನ
ವಾದ ದೃಷ್ಟಿಯುಳ್ಳ, ಫಲಶೀವನಿಗೆ, ಸೊಗಸಾದ ಗೋಮುಖಪೀಠವನ್ನಿಸಿ
ಕೊಳ್ಳುತ್ತಯಿದ್ದೀಯೇ. ||೬೯||

ಅಲ್ಲಿಬಿಂಬಿಸಿದ ಪರಮಾತ್ಮಪ್ರಭೆಯೆಲಿಂಗ, ಮುಳ್ಳಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯೇಉಮ
ಯಮನದನ್ವ || ||೭೦|| ಆಚಿನ್ಮಯನೇತ್ರಸಾಧನದಲ್ಲಿಪ್ರತಿಫಲಿಸಿದ ಚಿ
ತ್ಸ್ವರೂಪವಾದ ಆತ್ಮಪ್ರಕಾಶವೇಗುರುತಾಗಿಳ್ಳಂಥ, ಯಲ್ಲಕ್ಕಡೆ
ಯಲ್ಲೆಯೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಪ್ರಕಾಶವೇ, ಪಾರ್ವತಿಯ ಮನಸ್ಸಿಗೆ
ಪ್ರಿಯನಾದಂಥಾಶೀವನು. ||೭೧||

ಕುಲದೈವ ವಿದುನಿನಗೆ ಬಳಸದಿತರವನುಗುಣ, ಫಲಕುಸುಮದಿಂದ
ಚರಿಸಲು ಧನ್ಯನಪ್ಪ || ||೭೨|| ಪಾರ್ವತಿಪ್ರಿಯನಾದ ಶಿವನೇ ನಿನಗೆ
ಮನದವರು. ಇತರದೈವಗಳ ಭಜಿಸದೆ, ಬಳ್ಳೇಗುಣಂಗಳೆಂಬಫಲಂಗಳಿಂದ
ಲೂ,ಹುವ್ವಿನಿಂದಲೂ, ಪೂಜೆಮಾಡಲು ಕೃತಾರ್ಥನಾಗುತ್ತಿದ್ದೀಯ ||೭೩||

ವ || ಯನ್ನಲಾ ವಿಚಾರಪುರೋಹಿತ ನಮಾತ್ಮಲಿಂಗಾರ್ಚನಾ ವಿಧಿ
ಯೆಂತೆಂದುಕೇಳಲನುರಾಗಪೂರ್ವಕದಿಂಪೇಳಿದಸುನಂದನೆ. ||೭೪|| ಹೀ
ಗಿನ್ನಲು-ವಿಚಾರ ಪುರೋಹಿತನನ್ನ, ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪವಾದ ಲಿಂಗಪೂಜೆ
ಮಾಡುವ, ವಿಧಾನ ಹ್ಯಾಗೆಯೆಂದು ಕೇಳಲಾಗಿ ವಿಶ್ವಾಸಪೂರ್ವಕದಿಂದ
ಹೇಳಿದಂಥವನಾದ, ಅದು ಹ್ಯಾಗೆ ಅಂದರೆ ||೭೫||

ಮೂ || ತ್ರಿಪುತೆ || ಕೆಡುವಭುವನಂಗಳೊಳಗುನೇ, ಕೆಡದಮಿಕ್ಕಿಹೆನೆಂಬಭೂ
ವನೆ, ವಡೆದುದಾವಾಹನಮನಿಕ್ಕು, ದೃಢವಾಗಿತನ್ನಾ. ||೭೬|| ನೂಕ

ಹೊಂದಿ ಹೋಗುವಂಥಾ ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪವಾದ ನಾನೇಲೈಸಿ ಹೋಗದೆ ನಿತ್ಯವಾಗಿ ಇದ್ದೇನೆಯೆಂದು ತನ್ನ ಭಾವದಲ್ಲಿ ಭಾವಿಸುವ ಧಾರಾಡ್ಯವಾದಂಥಾದ್ದೆ, ಅವಾಹನೆಯೆನಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತೆ ||೧||

ತಿಳಿವುದಾಸನ ತನಗೆ ತೋರದು, ಕಲುಷಪುಣ್ಯಸ್ಪೃಷ್ಟಿಯಂತೆ, ಬಲಭುಮತಿಯೇಪಾದ್ಯ ಬಹುಕಾಲಾದಿಯಾಗಿ. ||೬|| ಯತಾರ್ಥವಾಗಿ ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪವೆಂತಾನು ಅರಿತುದೇ ಆಸನೆ. ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪವಾದ ತನಗೆ ಪುಣ್ಯಪಾಪಗಳ ಅಂಚೋಣವಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಯುವಂಥಾವಿಸ್ತಾರವಾದಬುದ್ಧಿಯೇ ಪಾದೋದಕವು. ಅಧಿಕವಾದಕಾಲವೇಮೊದಲಾಗಿ ||೨||

ಪೊತ್ತಮೂಲಾಜ್ಞಾನಮಂತಾ, ನೊತ್ತರಿಪುದಾರ್ಥ್ಯಂ ಜಗತ್ರಯ, ಮೊತ್ತಿಯಾಳ್ವ ಸುರೇಂದ್ರ ಮುಖರಾಯತ್ತರಾಗಿ || ೬|| ಹೊಂದಿದಂಥಾ ಮೂಲವಾದ ಅಜ್ಞಾನವು ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪವಾದ ತನಗೆ ಯಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಯುವದೇಹಸ್ತೋದಕವು. ಮೂರುಲೋಕವನ್ನು ಸ್ವಾದೀನಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪ್ರಭುತ್ವವಾಡುತ್ತಲಿರುವ ದೇವೇಂದ್ರ ಮೊದಲಾದ ದೇವತೆಗಳು ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಿದಂಥಾವರಾಗಿ ||೩||

ಆವಸನ್ತು ಯಜಲಭಿಸುಖನಿರಾಣುಲೇಶವ ಪೀರ್ದುತ್ಯಪ್ತಿದ, ಶಾವಿವಶರಾಗಿರ್ಪರೆಂಬವಿಚಾರಮುದಿಸೆ || ೬|| ಯಾವಸದಾತ್ಮಕವಾದ ಬ್ರಹ್ಮವೆಂಬ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿರುವ ಸುಖೋದಕದತುಂತುರಿನಕಣವನ್ನು ಪಾನಮಾಡಿ ಸಂತುಷ್ಟವಸ್ತೆಯಿಂದ ಪರವಶರಾಗಿದ್ದಾರೆ ಯೆನ್ನುವ ವಿವೇಕಹುಟ್ಟದರೆ ||೪||

ಆಚಮಾನವೆಯೆನಿಸ ನಾನಾ, ಗೋಚರಾನಂದದಲಿ ಮುಳುಗಿದ, ಲೀಚಾರಾಚರಮಾನಾನೇನೆಯೆ ನೋನ ಮಹಿಮಂ. ||೬|| ಆಚಮಾನೋದಕವೆನಿಸುವದು. ನಾನಾವಿಧವಾದದಶೇಂದ್ರಿಯ ವಿಷಯಾನಂದದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿರುವಂಥಾ, ಈಪ್ರಕಾರವಾಗಿರುವ ಜಂಗಮಸ್ಥಾವರ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು, ಅಧಿಕವಾದ ಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳ ನಾನುಸ್ತರಿಸುವದಿಲ್ಲ. ||೫||

ಯೆಂದೆಣಿಪುದೇ ಸ್ಥಾನಮಾನ್ವತಿ, ಯಿಂದಸಿಲುಕದ ನಿಚ್ಚಂಚಗಾ, ನೆಂದೆನುವದೇ ವಸ್ತ್ರಗುಣಗಳಿಗರವೆನಿಸುತಾ || ೬|| ಹೀಗೆಂದು

ತೆಳೆವುದೇ ಸ್ಥಾನವು. ವಾಯವ್ಯವರಣದಿಂದ ಶಿಕ್ಷದೇ ಯಿರುವಂಥಾ ನಿತ್ಯದಲ್ಲಿಯು ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಲಿರುವ ನಾನು ಯೆನಿಸುವದೇ ಸತ್ವರಜಸ್ತನೋ ಗುಣಗಳಿರುವದಕ್ಕೆ ಸ್ಥಾನವನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೆ. ||೬||

ಭೂತ ಮುಕ್ತಾವಳಿಗಳೊಳುನಂ, ಪ್ರೋತವಾಗಿಹ ಸೂತ್ರನೆಂಬ ಭಿ, ಜಾತಮತಿ ಯಜ್ಞೋಪವೀತಂ ಸಾಧುಗಣ್ಯಂ. ||೭|| ಪಂಚಭೂತಗಳೆಂಬ ಮುಕ್ತಿನ ಮಣಿಗಳಲ್ಲಿ ನಾನು, ಪ್ರೋಣಿಸಿರುವ ಧಾರವಾಗಿ ದೇನೆ ಯಂತೆಂದು ಹುಟ್ಟಿದಂಥಾ ಬುದ್ಧಿ ಭಾವನೆಯೇ, ಸಾಧುಗಳಿಂದ ಯೆಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಯಜ್ಞೋಪವೀತದ ಸಮರ್ಪಣೆಯು. ||೮||

ವ|| ಅನೇಕವಾಸನಾ ಮಿಶ್ರವಾದ ಪ್ರಸಂಚವು ಯನ್ನಿಂದಲೇ ಧೃತಮೆಂಬ ಧ್ಯಾನಂ ಗಂಧಮೆನಿಪುದು. ||೯|| ನಾನಾಪಥ ವಿಷಯ ವಾಸನಾ ಸಹಿತವಾದ ಚರಾಚರಪ್ರಸಂಚವು ನನ್ನಿಂದಲೇ ಧರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಯಿಥೆಯೆಂಬ ಬುದ್ಧಿ ಭಾವನೆಯೆ, ವಲ್ಬೇಗಂಧಮೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದು. ||೧೦|| ಮೂ ||ಜಂಪೆ|| ಯೆಳ್ಳನಲಿ ಯೆಣ್ಣೆಯವೊಲೆಡೆಬಿಡದೆನಾನುಜಗದಲ್ಲಿಹೆ ನೆನುವದಕ್ಷತವ್ರಜಂಸತಿಲಂ. ||೧೧|| ಯಲ್ಲಾ ಕಡೆಯೆಲ್ಲಿಯೂ ತಿಲದಲ್ಲಿ ತೈಲವ್ಯಾಪಿಸಿಕೊಂಡು ಇಥೆಯೇ ಅರಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂದುಬಿಡದೆ ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪವಾದ ನಾನು ಚರಾಚರ ರೂಪವಾದ ಪ್ರಸಂಚದಲ್ಲಿ ಯಿದ್ದೇನೆಯೆಂಬ ಭಾವನೆಯೇ, ಯೆಳ್ಳನಲ್ಲಿಕೂಡಿದ ಅಕ್ಷತ ಸಮರ್ಪಣೆಯು. ||೧೨||

ಗುರುಶಿವಾತ್ಮತ್ರಯದಿ, ಕೂಡದಿರೆಭೇದವಂ, ಬರದಂ ಶಿರಿಮರದ ತಳಿ ರೆನುತ ಘನರು. ||೧೩|| ತನಗೆ ಸ್ವರೂಪ ಸ್ಥಿತಿಯು ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬರುವಹಾಗೆ ಹೇಳಿದಂಥಾ ಗುರುಗಳಿಗು, ಸಾಕ್ಷಾತ್ಪರಶಿವನಿಗು, ಪ್ರತ್ಯಗಾತ್ಮ ಸ್ವರೂಪವಾದಂಥಾ ತನಿಗು ಕೂಡ ಭೇದವಿಲ್ಲದೆ ತೆಳಿದುದೇ ಬಿಲ್ವ ಸತ್ರೆಮರದಚಿಗುರಿನ ಸಮರ್ಪಣೆಯೆಂದು ತಿಳಿದಂಥಾ ದೊಡ್ಡವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ||೧೪||

ಭವಭವಂಗಳೊಳೊಡನೆ ಬಂದವಾಸನೆಯಸಂ, ಗೆವನಿಶೇಧಿಸುವದೆಯ ಗರುದೂಪಮುಕ್ಕುಂ. ||೧೫|| ಜನ್ಮ ಜನ್ಮಂಗಳಕೂಡ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ವಿಷಯವಾಸನೆಯ ಸಂಬಂಧವು, ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪವಾದ ತನಗೆಯಿಲ್ಲವಂ

ಬುದ್ಧೇ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾಗಿರುವ ಆಗರುದೂಪ ಸಮರ್ಪಣೆಯಾಗುವದು||೩||

ಋಗವಾದಿಯಿಂವಂಪ್ರಕಾಶಿಸೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವೆ, ಋಗವಾದಿಗಳನೆಂಬ ಕಾಂತಿಯೇದೀಪಂ. ||೪|| ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರಾದಿಗಳಿಂದ ನಾನು ಪ್ರಕಾಶಿಸುವನಲ್ಲ, ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರಾದಿಗಳನ್ನು ನಾನು ಪ್ರಕಾಶ ಮಾಡುತ್ತೇನೆಂಬ ಕಾಂತಿಯೇ ದೀಪಸಮರ್ಪಣೆಯು ||೫||

ಉಂಬಿನೀಭುವನದ ಕದಂಬಮಂ ನಿತ್ಯವೂ|ಗೆಂಬುದೇನೈ ವೇದ್ಯವೆಂಬುವರು ಪಿರಿಯರ್. ||೬|| ಈ ಲೋಕ ಸಮೂಹವನ್ನು ನಾನು ಯಾವಾಗಲೂ ಗ್ರಾಸಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಲಿದ್ದೇನೆ, ಹೀಗೆಂಬುದೇ ನೈ ವೇದ್ಯ ಸಮರ್ಪಣವೆಂದು ಹಿರಿಯವರಿಂದ ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತಾಯಿದೆ ||೭||

ಕರಣತ್ರಯಧ್ಯಾಸ ಕಲ್ಮಷ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ನಾಂ, ಪೊರೆಗೆಂಬುದುವ ತಾಂಬೂಲ ವಾಗಿಸುದು. ||೮|| ಕಾಯವಾಚಮಾನಸವೆಂಬುವಮೂರು ಕರಣಗಳ ಆರೋಪಣವೆಂಬ ಮಲಿನ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ನಾನು ಬೇರೆಯಾಗಿದ್ದೇನೆಯೆಂಬ ಭಾವನೆಯೇ, ತಾಂಬೂಲ ಸಮರ್ಪಣವಾಗುತ್ತಾಯಿದೆ, ||೯||

ಕೂಟಸ್ತನಾದನ್ನು ಕುಕ್ಷಿಯಲ್ಲಿಯೆಜಗಿತೋಟಗಿಳಿರುಗುವವುಕುಂಭ ಕಾರಕವು ||೧೦|| ಕೂಟಸ್ತಬ್ರಹ್ಮನಾದ ನನ್ನ ಉದರದಲ್ಲಿಯೇ ಅನೇಕ ಕೋಟಿಗಳಾದ ಲೋಕಗಳು ತಿರುಗುತ್ತಲಿದ್ದಾವೆ, ಅದು ಹವ್ಯಾಗೆಂದರೆ, ಕುಂಭಾರನೆ. ||೧೧||

ಚಕ್ರಗತೆರದೊಳೆಂಬಚರ್ಚೆಯ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂ, ಚಕ್ರಪ್ರಮುಖ ದೇವಸ ರಣಿಯಲ್ಲನೆ. ||೧೨|| ಚಕ್ರತಿರುಗುವದು ಹವ್ಯಾಗೋಹಾಗೆ ತಿರುಗುತ್ತಲಿದ್ದೆಯೆಂಬ, ಶಾಸ್ತ್ರವಿಚಾರಣೆಯ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಸಮರ್ಪಣೆಯು. ವಿಷ್ಣುವೇನೊದಲಾದ ದೇವತೆಗಳಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪವಾದನಾನೇ||೧೩||

ವಂದ್ಯನಲ್ಲದ ತುಚ್ಛವಾದ ಜಗಮನ್ನಿಂದ, ವಂದ್ಯವಲ್ಲೆಂಬುದೇವಂದನೆಯೆನಿಪುದು|| ||೧೪|| ನಮಸ್ಕಾರಯೋಗ್ಯನಲ್ಲದೆ, ಅಶಾಶ್ವತವಾದ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿರುವ ದೇವತೆಗಳು ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪವಾದ ನನ್ನಿಂದ, ನಮಸ್ಕಾರಯೋಗ್ಯರಲ್ಲವೆಂಬಭಾವನೆಯ, ಪ್ರಣಾಮದಸಮರ್ಪಣೆಯೆನಿಸುವದು||೧೫||

ವೆ|| ಆತ್ಮೇಶ್ವರನಿಗಿಂದು ದೃಶ್ಯಭೂತ ಪ್ರಪಂಚಮಂಕುರಿತು ವಿಧಿ

ಮುಖದಿಂದೆಣಿಸಿದ ಸಪ್ತದಶೋಪಚಾರಮಂಪೇಳಿ, ಮತ್ತಂ ದೃಶ್ಯಭೂತ ಪ್ರಪಂಚಮಂಕುರಿತು ನಿಶೇಧರೂಪದಿಂದ ಸ್ವರೂಪಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯಂ ಪೇಳುತ್ತಿದವನದೆಂತೆನೆ. ||೬೬|| ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪವಾದ ಈಶ್ವರನಿಗೆ, ಇಂತೆಂದು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣಿಸುವಂಥಾ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನ, ಲಕ್ಷ್ಯಮಾಡಿಕೊಂಡು ವಿಧಾನಪ್ರಕಾರದಿಂದ, ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆಬಂದ ಹದಿನೇಳುಪ್ರಕಾರವಾದ, ಉಪಚಾರಂಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ, ಮತ್ತಿನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿರುವ ಜಗತ್ತನ್ನು ಹೇಳುವುದು ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಜಗತ್ತಿರಸ್ಕಾರದಿಂದ, ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪವಾದ ಲಿಂಗದಮೂಲೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಲಿದ್ದಾನೆ, ಅದು ಹ್ಯಾಗೆಂದರೆ.

||೧||

ಗದ್ಯಾ|| ಇತಿ ಶ್ರೀಮತ್ಸಮಸ್ತತತ್ತ್ವತಾತ್ಪ್ರಿಕವಿಚಾರ
ಪಾರೀಣಕಾಲ್ಯ ಧೈತೀವಾಲಕ್ಯಪ್ರಭುವಿರಚಿ
ತಮಾದ ನಿಜದೀಪಿಕಾ ರತ್ನಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಆತ್ಮ
ಲಿಂಗಾರ್ಚನಾ ಪದ್ಧತಿ ಪ್ರಥಮೋಧ್ಯಾಯ
ಸಂಪೂರ್ಣಂ||

(ಇತಿಪದ್ಧತಿ ೧ ಆತ್ಮಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯಂ ಪೇಳಲಿಲ್ಲಿಗಮಂಗಳಂ)

೨ ಶಿವಪೂಜಾಪದ್ಧತಿ ಸ್ವಾರಂಭವು.

ಯೇಕತಾಳ || ಪೂಹಿಸಲಖಿಲದೊಳೊಡನಿಕುದನ್ಯಾ | ವಾಹನೇ
ಯೇ ಸರ್ವವಾಸಮಾಗಿರುವ || ೬೭ || ವಿಚಾರಮಾಡಿದರೆ ಚರಾಚರಾ
ತ್ಮಕವಾದ ಪ್ರಪಂಚದೊಡನೆ, ಕೂಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಆತ್ಮಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಆ
ವಾಹನೆಯೆಂಬ ಉಪಚಾರಕೆಲಸವಿಲ್ಲ ||

||೧||

ಮೂ|| ವಸ್ತುಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಪಟ್ಟವನೆಯೇಭಾವನಿ, ರಸ್ತೆಕಲುಷಕೆಪಾ
ದಾರ್ಥ್ಯಾಚಮನವೆ || ೬೮ || ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪವಾದ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಆಚಮಾ
ನವೆಂಬ ಉಪಚಾರಕೆಲಸವಿಲ್ಲ, ಸದ್ರೂಪವಾದ ಭಾವದಿಂದ ಹೋಗಾಡಿ

ಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮಾಯಾಮಲಿನಳುಳ್ಳ ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪಲಿಂಗಕ್ಕೆ, ಪಾದಪ್ರಕ್ಷಾಲನೋದಕವನ್ನು, ಹಸ್ತಪ್ರಕ್ಷಾಲನೋದಕವನ್ನು, ಅಚಮಾನವು ಕೆಲಸವಿಲ್ಲವೆಂದು ನಿಶ್ಚೇದಿಸುವದೆ ಉಪಚಾರ. ||೨||

ಕೇವಲಚಿನ್ಮಯಕ್ಕೆ ಸ್ನಾನವೆಮಂತ, ಜೀವಿತವಿಶ್ವಕೇಚೇಲವೆಚಾರ||

||೩|| ಆತ್ಮಾಂತ ನಿರ್ಮಲವಾದ ಚಿತ್ಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ ಸ್ಥಾನವೇ ವಳಗೆ ಯಿದ್ದು ಕೊಂಡು, ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಬದುಕಿರುವಹಾಗೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಯಿರುವ ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಮನೋಹರವಾದ ವಸ್ತ್ರವಿಲ್ಲವೆಂಬ ನಿಶ್ಚೇದವೇ, ವಸ್ತ್ರಸಮರ್ಪಣೆಯಂಬ ಉಪಚಾರ. ||೩||

ಗೋತ್ರಾತಿಗಕ್ಕೆ ಯಜ್ಞೋಪವೀತವಚ್ಚೃತ, ಗಾತ್ರಕ್ಕೆ ಗಂಧವೆ ಘನವಾದಕ್ಷತವೆ. ||೪|| ಗೋತ್ರವೆ ಯಿಲ್ಲದಂಥಾ ವಸ್ತುವಿಗೆ, ಯಜ್ಞೋಪವೀತ ಧಾರಣೆಯುಂಟೆ; ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟಂಥಾ ಶರೀರಳುಳ್ಳ ವಸ್ತುವಿಗೆ ಗಂಧವೆಂಬುವದುಂಟೆ, ಘನವಾದಂಥಾ ಅಕ್ಷತೆಯುಂಟುವದುಂಟೆ. ||೪||

ಯೆಡೆದೆರಿಲ್ಲದ ಮೃಡಕೆ ಕುಸುಮಗಳೆ, ಜಡಜಗತ್ಕರ್ತವ್ಯದೆಡರಳಿದುದಕೆ. ||೫|| ಕಾಲಪರಿಚ್ಛೇದ, ದೇಶಪರಿಚ್ಛೇದ, ವಸ್ತುಪರಿಚ್ಛೇದ, ಶೂನ್ಯವಾದ ವಸ್ತುವಿಗೆಪ್ರಪ್ತಸಮರ್ಪಣೆ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲ, ಅಚೇತನಸ್ವರೂಪವಾದ ಚರಾಚರರೂಪ ಪ್ರಪಂಚದಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಕ್ರಿಯಾಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದೆ, ಯಿರುವ ವಸ್ತುವಿಗೆ. ||೫||

ದೂಪವೆ ನಿರ್ಗತದೂಪಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಗೆ, ದೂಪವೆ ತೃಪ್ತಕ್ಕೆದಿವ್ಯೋದನ್ನವೆ. ||೬|| ಹೋಗಲ್ಪಟ್ಟ ಮಾಯಾಸಂಬಂಧಮುಳ್ಳ ವಸ್ತುವಿಗೆ ಸುವಾಸನೆಯುಳ್ಳಂಥಾ ದೂಪಕೆಲಸವಿಲ್ಲ. ಸರ್ವಪ್ರಕಾಶವಾದ ಸಾಕ್ಷಿ ಸ್ವರೂಪವಸ್ತುವಿಗೆ, ದೀಪೋಪಚಾರಕೆಲಸವಿಲ್ಲ, ನಿತ್ಯತೃಪ್ತವಾದ ಆತ್ಮಲಿಂಗಕ್ಕೆ, ದಿವ್ಯಾನ್ನ ನೈವೇದ್ಯಪಚಾರಕೆಲಸವಿಲ್ಲ. ||೬||

ಮೂಲವಾಗಿಹ ಭೇದವೊಂದಿರ್ಪುದಕೆತಾಂ, ಬೂಲವೆ ಯಂತವೆ ಪೊಂದಿರ್ಪುದಕೆ. ||೭|| ಜಗದಧಿಪ್ತಾನವಾಗಿರುವದಾಗಿಯೂ, ಯರಡೆಂಬ ಭೇದಹೊಂದದೆ ಯಿರುವ ವಸ್ತುವಿಗೆ, ತಾಂಬೂಲವೆಂಬ ಉಪಚಾರ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲ, ಆದ್ಯಾಂತಗಳಿಲ್ಲದ ವಸ್ತುವಿಗೆ ||೭||

ಬಲಗೊಂಬುದೇ ವೇದಪಟಲಾಗಮ್ಯಕೆ, ಲಲಿತನುತಿಯೆಯೆ ತಲ್ಲಹ
 ಣಮುಳ್ಳೆ ಟೀ|| ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಮಾಳ್ವ ಮುಪಚಾರಕೆಲಸವಿಲ್ಲ, ವೇದಗಳ
 ಸಮೂಹದಿಂದ, ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಅಶಕ್ಯವಾದವಸ್ತುವಿಗೆಮನೋ
 ಹರವಾದ ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡುವ ಉಪಚಾರಕೆಲಸವಿಲ್ಲ, ಈ ಪೂರ್ವೋಕ್ತ
 ಲಕ್ಷಣಲಕ್ಷಿತವಾದಂಥಾ ... ||೪||

ತನಗೊಂಬುದೇ ಪೂಜಿತಾತ್ಮಿಕರನುಭವ, ಘನವಿದು ನೀನೀದ ನನು
 ದಿನ ನಡಸು. ||ಟೀ|| ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪವಾದಂಥಾತನಗೆ ಕ್ರಿಯಾರೂ
 ಪವಾದ ಸಪ್ತದಶೋಪಚಾರ ಪೂಜೆಯು ಕೆಲಸವಿಲ್ಲವೆಂದು ನಿಶೇಧಮಾ
 ಡುವದೇ ಆತ್ಮಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯೆಂದು ತತ್ವವನ್ನು, ತಿಳಿದಂಥವರ ಅ
 ನುಭವದಪೂಜೆಯಿದು, ಯಿದೇದೊಡ್ಡದಾದಪೂಜೆಯುನೀನು ಪ್ರತಿದಿನದ
 ಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಆತ್ಮಲಿಂಗ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡು ||೫||

ವ|| ಇಂತೆಂದು ಸ್ವರೂಪಶಿವಪೂಜಾಪದ್ಧತಿಯಂ ಪೇಳಿಸಂತೋಪಚಿ
 ತ್ತದಿಂದಿನ್ನೊಂದು ಪ್ರಕಾರಮಂ ಪೇಳುತ್ತಿ ದ್ವಪನದಂತೆನೆ. ||ಟೀ|| ಈಪ್ರ
 ಕಾರವೆಂದು ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪವಾದ ಶಿವನಪೂಜೆಯ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಹೇಳಿ
 ಆನಂದವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಚಿತ್ತದಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ರೀತಿಯಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತ
 ಲಿದ್ದಾನೆ ಅದು ಹ್ಯಾಗೆಂದರೆ|| ಅನಂತಾಭಿಮಾನಿಗಳಾದವರ ಮತಗಳ
 ನಿರಾಕರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಹೇಳುತ್ತಾಯಿದಾನೆ. ... ||೬||

ಗದ್ಯ|| ಇತಿ ಶ್ರೀಮತ್ಸಮಸ್ತ ತತ್ವತಾತ್ಮಿಕವಿ
 ಚಾರಪಾರೀಣಶಾಲ್ಯ ಕ್ಷಿತಿಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಪ್ರಭು
 ವಿರಚಿತಮಾದ ನಿಜದೀಪಿಕಾ ರತ್ನಗ್ರಂಥ
 ದಲ್ಲಿ ಶಿವಪೂಜಾಪದ್ಧತಿ ದ್ವಿತೀಯೋ
 ಧ್ಯಾಯಸಂಪೂರ್ಣಂ||

(ಇತಿಪದ್ಧತಿ ೨ ಶಿವಪೂಜಾರ್ಚನೆಯಂ ಪೇಳಿದಿಲ್ಲಿಗೆ ಮಂಗಳಂ)

೩ ಅನಾತ್ಮ ನಿರಸನ ಪದ್ಧತಿ ಪ್ರಾರಂಭವು.

ಮೂ|| ಜಂಪೆ|| ಸುತನಾತ್ಮನೆಂಬವರಸುದ್ಧಿಯಂಗೈಯದಿರು |

ಕುತನುತಾನೆಂಬವರಕೂಟವೈದದಿರು || ||೬|| ತಾನೇ ತನ್ನಮ
ಗನಾದನೆಂಬವರಮಾತುಗಳನ್ನು ನೀನುಕೇಳಬೇಡ, ಜಡವಾದಂಥಾದೇ
ಹನ್ನೇ ಆತ್ಮ ಸ್ವರೂಪವೆಂದು ಹೇಳುವಂಥಾವರಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಬೇಡ||೧||

ತಾನೆಂಬರಿಂದ್ರಿಯ ವಿತಾನಮುಂನಂಬದಿರು; ಪ್ರಾಣಗಳನಾತ್ಮನೆಂಬ
ವರಪೊಂದದಿರು. ||೬|| ದಶೇಂದ್ರಿಯಗಳೆ ಆತ್ಮ ಸ್ವರೂಪವೆಂದು ಹೇ
ಳುವರಮಾತಿನಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆಲಸವಿಲ್ಲ, ಪ್ರಾಣ, ಅಪಾನ, ಉದಾನ,
ವ್ಯಾನ|ಸಮಾನಗಳೆಂಬಪಂಚವಾಯುಗಳೆ, ಆತ್ಮಾಯಂಬವರಹೊಂದುವಿ
ಕೆಕೆಲಸವಿಲ್ಲ ... ||೨||

ಅಂತರಂಗದನಾತ್ಮನೆಹುದೆಂಬರೆಳಸದಿರು, ಇಂತಿವರಸಂಗದಿಂದಿಹುದಾ
ತ್ಮನಲ್ಲಿ. ||೬|| ಅಹಂಕಾರವೆಆತ್ಮ ಸ್ವರೂಪವೆಂದು ಹೇಳುವಂಥಾವರ
ನ್ನು ಬಿಡುಸಬೇಡ. ಹೀಗೆಹೇಳುವಂಥಾವರ ಸಂಬಂಧದಿಂದಯಿರುವದು||
ಆತ್ಮ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ || ... ||೩||

ಗುಣದೋಪಮೆಂಬವರಕುಲಪಥವಮೆಟ್ಟದಿರು, ಯೆಣಿಸುನಾನಾರೆನ್ನ
ವೀಶ್ವರನೆನುತ್ತ|| ||೬|| ಗುಣತ್ವದೋಪತ್ವಂಗಳ ಹೇಳುವಂಥಾವರ
ಸಮೂಹದಮಾರ್ಗವನ್ನು ತುಳಿಯದಿರು, ನಾನುಯಾರುಯೆಂದರೆ ಪರ
ಬ್ರಹ್ಮ ಸ್ವರೂಪವೆಂದು ಅರಿತುಕೊ || ... ||೪||

ಪ್ರತ್ಯಗಾತ್ಮನೆನುತ್ತ ಪರಮಾತ್ಮನೆಂದೆನುತ | ಸತ್ಯನೆಂದೆನುತ ನಿ
ಸ್ಸಂಗನೆಂದೆನುತ ||೬|| ಸಾಕ್ಷಿಸ್ವರೂಪನಾನು ಯೆಂತಲೂ, ಕೂ
ಟಸ್ತ ಸ್ವರೂಪ ನಾನುಯೆಂತಲೂ, ಯತಾರ್ಥ ಸ್ವರೂಪ ವಾದಂಥಾವನು
ನಾನು,ಮಾಯಾಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದವನುನಾನುಯನ್ನು ವದಾಗಿತಿಳಿದುಕೊ||೫||

ವ|| ಇಂತನಾತ್ಮ ನಿರಸನ ಪದ್ಧತಿಯುಂ ಸೂಚಿಸಿ | ಇನ್ನೊಂದು
ಪ್ರಕಾರಮಂ ಪೇಳುತಿರ್ದಪನದೆಂತೆನೆ. ||೬|| ಈರೀತಿಯಾಗಿ ಆತ್ಮ

ಸ್ವರೂಪವಲ್ಲದ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಬಿಡುಗಡೆಯ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಹೇಳಿ |
ಇನ್ನೊಂದು ವಿಧವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾಲ್ಪಿದ್ಧಾನೆ | ಅದು ಹ್ಯಾಗೆ ಅಂದರೆ ||೩||

ಗದ್ಯ || ಇತಿ ಶ್ರೀಮತ್ಸಮಸ್ತ ತತ್ತ್ವ ತಾತ್ಪ್ರಿಕ
ವಿಚಾರ ಪಾರೀಣಶಾಲ್ಯ ಪ್ರತಿಪಾಲ ಕೃಷ್ಣ
ಪ್ರಭು ವಿರಚಿತಮಾದ ನಿಜದೀಪಿಕಾ ರ
ತ್ನಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಆನಾತ್ಮ ನಿರಸನಪದ್ಯ
ತಿ ತ್ರಿತೀಯೋಧ್ಯಾಯಸಂಪೂರ್ಣಂ ||

ಇತಿ ಪದ್ಧತಿ ೨ ಆನಾತ್ಮ ನಿರಸನ ಪೇಳಿದಲ್ಲಿಗೆ ಮಂಗಳಂ-

ದೃಗ್ವೈ ವಿವೇಕ ಪದ್ಧತಿ ಪ್ರಾರಂಭವು.

ಮೂಲ—ಅಟತಾಳೆ||

ತೋರುವೀಸಚರಾಚರಂಗಳು | ಕೋರೈ ಗಾಹವುದೃಶ್ಯವು | ತೋರಿಸು
ವೆಕಣ್ಣಿ ದನುದೃಶ್ಯಕ್ಕೆಂದೋದಲೆಸೆಗುಂ || ||೪|| ಕಾಣುತ್ತಲಿರುವಸ್ಥಾ
ವರಜಂಗಮಾತ್ಮಕವಾದ ಲೋಕಂಗಳು, ಕಾಣುವದಕ್ಕೆ ಆಗುತ್ತಲಿರುವ
ದೃಶ್ಯವು ಅನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೆ, ಈ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ನೋಡುವಹಾಗಿ ನಾ
ಡುವಕಣ್ಣು ದೃಶ್ಯಕ್ಕುಯೆಂದು ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ಆಗುತ್ತೆ || ... ||೧||

ಅದರ ಪಟುವಾಂದ್ಯಾದಿಗಳು ದೃಶ್ಯಾಭಿದಾನದಿಂದಿಹ, ವದರನೋ
ಡುವಬುದ್ಧಿ ದೃಶ್ಯಹುದರ್ಥಗಳನು ||೪|| ಆಕಣ್ಣಿನ ಪಟುತ್ವವಾಂ
ದ್ಯತ್ವಾದಿಗಳು ದೃಶ್ಯಾಯಂಬುವಹೆಸರಿನಿಂದ ಯಿರುತ್ತಾ ಇದೆ, ಪಟುತ್ವ
ವಾಂದ್ಯತ್ವಾದಿಗಳಾದ ವಿಷಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯುತ್ತಲಿರುವ ಬುದ್ಧಿಯು ದೃ
ಶ್ಯಕ್ಕುಯೆಂದನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದಾಗುತ್ತೆ || ... ||೨||

ಅಲ್ಲಿರುವ ಕಾಮಾದಿಗಳು ದೃಶ್ಯಾಂಶದಿಂದಲಿ ರಾಜನೆ, ಲೆಲ್ಲಮಂನಿದಿರಿ
 ಟ್ಟವಂತಾನೇಕವಾಗಿ || ||೬೬|| ಆ ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿಯಿರುವ ಕಾಮಕೋ
 ಧ ಲೋಭಾದಿಗಳು ದೃಶ್ಯಗಳುಂಟುವ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಲಿ
 ರುವವಾಗಿ, ಈ ಪೂರ್ವೋಕ್ತಗಳಾದ ದೃಶ್ಯರೂಪ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಯೆ
 ದುರಾಗಿ ಯಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ತಾನು ಅವರೊಳಗೆ ಕೂಡಿದಹಾಗೆ ಯಿದ್ದು
 ಕೊಂಡು ತಾನು ಒಂದಾಗಿ || ... ||೬೭||

ಕಾಬಚಿತ್ತದೃಕ್ ನಿವುದದ|ಕಾಬೆ ದೃಕ್ ತೋರದು, ಯೇಬಗೆಯೊ
 ಳಾದರೆ ಯದಂನೀನೆನ್ನೆ ಲುಚಿತಂ || ||೬೮|| ಅರಿವುಂಥಾ ಅರಿವದೃಕ್
 ಯೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಲಿಧೆ. ಆಮೂಲದೃಕ್ ಕಾದ ಚಿತ್ತಿನಿಂದ ಮೇಲೆದೃಕ್
 ಯೆನ್ನುವ ವಸ್ತು ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ಯಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ, ಯಾವಪ್ರಕಾರದಿಂದ
 ಲಾದರೆಯು, ಆಚಿತ್ತ್ವ ರೂಪವೆನೀನುಯೆಂದುತಿಳಿಯುವದೇಯೋಗ್ಯವು ||೬೯||

ನಾನೆನುತ ದೃಶ್ಯಕ್ಕು ಸಂಗತಿ, ನಾಟಲಾಗಾನೀನಹೆ, ಭಾನುಮಾತ್ರನವಾ
 ವರಣನನುಭಾವಸಿದಂ || ||೭೦|| ಆ ಚಿತ್ತ್ವ ರೂಪವೆ ನಾನುಯೆಂದು
 ತಿಳಿದಿದ್ದರಿಂದ, ದೃಶ್ಯರೂಪ ಪ್ರಸಂಜವಿಲ್ಲದೆ ಹೋಗುತ್ತಿ ರಲಾಗಿ, ಸೂರ್ಯ
 ನಹಾಗೆ ಸ್ವಪ್ರಕಾಶನೀನಾಗುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ, ತ್ರಿಪುಟ ಆವೇಣರಹಿತನಾಗಿ
 ಯೂ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ತೋರುತ್ತಲಿರುತ್ತೀಯೆ ... ||೭೧||

ವೆ|| ವಿಜ್ಞಾನ ಭಾನಗಳಿಗೆ ಜನ್ಯ ಜನಕತ್ವ ಮುಂಟೋಯಿಲ್ಲವೋಯೆಂ
 ದು ಆಕ್ಷೇಪಿಸಲಾಗಿ ಯಿಲ್ಲವೆಂಬದಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಲಿದಾ ನೆ || ||೭೨||

ಕಂ|| ವಿಜ್ಞಾನಜನ್ಯಮಾಗದು | ವಿಜ್ಞಾನೇಭಾನಂ ಸುಭಾನಜನ್ಯಮನಿ
 ಸವೈ | ಯಜ್ಞಾನಮಿಲ್ಲಿಭಾನವ | ವಿಜ್ಞಾನಸ್ತಲಕೇರಿದೈಸರಿಣಾಮಂ ||೭೩||

||೭೪|| ಯೇಶ್ವಚನ್ನಾಗಿತಿಳಿದ ಮನಃಪ್ರಭುವೆ, ಪ್ರಕಾಶಮಾತ್ರವಾ
 ದಂಥಾ ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪವು, ವಿಜ್ಞಾನದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದಂಥಾದ್ದು ಆಗುವದಿಲ್ಲ,
 ಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪವಾದ ವಸ್ತುವು ಪ್ರಕಾಶಮಾತ್ರದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಯೆನಿಸಿ
 ಕೊಂಬುವದಿಲ್ಲವೈಯು, ಈಸ್ತಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಮಾತ್ರನೆ ವಿಜ್ಞಾನ, ಜ್ಞಾನ
 ಸ್ವರೂಪವಾದ ವಸ್ತುವಿಗೆ, ಸರಿಣಾಮತ್ಯವು ಶೇರುವದಿಲ್ಲವೈಯ್ಯ ||

ಕಂ|| ಮಾನಸನೃಪನೇಕೇಳಿ, ಜ್ಞಾನಂ ಮೇಣಾಗದಾಗದಾರಂಭ
 ಕವಿಾ, ಭಾನಕ್ಕೆ ಭಾನಮೆವಿ, ಜ್ಞಾನಂ ವಿಜ್ಞಾನಲೇಸು ಭದ್ರಂಭಾನಂ ||

||೬|| ಯೆಲೈ ಮನಂಪ್ರಭುವೆ ಕೇಳಯ್ಯಾ, ಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪನುಮ
ತ್ತು ಭಾನವೂತ್ರ ವಸ್ತುವಿನಿಂದ ಆರಂಭಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಗುವದಿಲ್ಲ, ಈ
ಪ್ರಕಾಶಮೂತ್ರ ವಸ್ತುವಿಗೆ ಪ್ರಕಾಶವಾದಂಥಾದ್ದೆ, ಜ್ಞಾನ, ಜ್ಞಾನಸ್ವ
ರೂಪನು, ವಿಜ್ಞಾನನು, ಬಳ್ಳೀ ಶ್ರೇಯಸ್ಕರಮಾದ ಪ್ರಕಾಶಮೂತ್ರ
ವಸ್ತುವು || ... ||೧||

ವೆ|| ಇಂತೆಂದು ದೃಗ್ವೈಶ್ಯವಿಭಾಗ ಪದ್ಧತಿಯನುರುಹಿ ಇನ್ನೊಂ
ದು ಪ್ರಕಾರಮಂ ಪೇಳುತ್ತಿದ್ದರಪನದೆಂತೆನೆ. ||೬|| ಈಪ್ರಕಾರಮಾ
ಗಿ ದೃಕ್ ದೃಶ್ಯ ರೂಪಗಳ ರೀತಿಯಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ, ಅದು ಹ್ಯಾ
ಗೆಅಂದರೆ. ... ||೧||

ಗದ್ಯ|| ಇತಿ ಶ್ರೀಮತ್ಸಮಸ್ತ ತತ್ತ್ವ ತಾತ್ವಿಕ
ವಿಚಾರ ಪಾರೀಣಶಾಲ್ಯ ಪ್ರತಿಪಾಲ ಕೃಷ್ಣ
ಪ್ರಭು ವಿರಚಿತಮಾದ ನಿಜದೀಪಿಕಾರ
ತ್ವ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ದೃಗ್ವೈಶ್ಯ ವಿವೇಕ
ಪದ್ಧತಿ ಚತುರ್ಥೋಧ್ಯಾಯ
ಸಂಪೂರ್ಣಂ||

(ಇತಿ ಪದ್ಧತಿ ರ ದೃಗ್ವೈಶ್ಯ ಪೇಳಿದಲ್ಲಿಗೆ ಮಂಗಳಂ.)

ಇಹಾಂಕಾರಪದ್ಧತಿಪ್ರಾರಂಭವು.

ಮೂಲ ಜಂಪೆ.

ತನಯನೊಳ ಹಂಕಾರ ತಗುಲಿದರು ಜನ್ಯಾದಿ, ಜನರ ಸಂಗತಿಯಿಂ
ದ ಜನಿಸುವದು ಭೇದಂ ||೬|| ಪುತ್ರನಲ್ಲಿ ಹಾಂಕಾರವೆಂಬ ಕರಣ
ಸಂಬಂಧ ವಿದ್ಯಾಗ್ಯ, ಇವನು ಹುಟ್ಟಿಸಿದವನು, ಇವನು ಹುಟ್ಟಿ
ದವನು, ಜನ್ಯಜನಕವೆಂಬ, ಜನರ ಸಂಗತಿಯಿಂದ ಹಾಂಕಾರ ಕರಣ
ಕ್ಕೆ ಭೇದವಾಗುತ್ತಲಿದೆ || ... ||೧||

ವಸ್ರವಿನೊಳ ಹಾಂಕಾರ ವರ್ತಿಸಿದರು ಮೃತಿಮು, ಬೃಪದಂಗೆ
 ಳ್ಲಿ ಸಂಗಕ್ಕಹುದುಭೇದಂ ||೬|| ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಅಭಿಮಾನ ರೂಪವಾ
 ದ ಹಾಂಕಾರ ಪ್ರವರ್ತಿಸಿದಾಗ್ಯೂ, ಮರಣ ಮೂರ್ಛಿಸುಮುಪ್ಪಿ ಸ್ಥಾ
 ನಗಳಲ್ಲಿ, ಹಾಂಕಾರ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ, ಶರೀರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧ
 ವಿಲ್ಲದೆ ಹೋಗುತ್ತೆ || ... ||೨||

ಇಂದ್ರಿಯದಿ ಹಂಮಿನಿರವೆನಿಸಿದರುತದಪಕ್ಕಾ, ರಂದ್ರವದಿನೆನೆವ ಕಾ
 ರಣ ಮಕ್ಕುಭೇದಂ ||೬|| ದಶೇಂದ್ರಿಯಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಂಕಾರ ವಿರೋ
 ಣ ಪ್ರವರ್ತಿಸಿದಾಗ್ಯೂ, ಆ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಹಾನಿಯನ್ನು ಬಯಸುವ ಹೇ
 ತುವಿನಿಂದ, ಹಾಂಕಾರಕ್ಕೆ ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗು ಭೇದವಾಗುತ್ತೆ ||೩||

ಅಸುವಿನೊಳ ಹಾಂಕಾರಮಂಟರ್ದರುಸ್ಸುರ, ದ್ವೈಸನದಿಂ ಕಳವೆ
 ನೆಂಬಲ್ಲಹುದುಭೇದಂ ||೬|| ಪ್ರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಂಕಾರ ಸಂಬಂಧ
 ಅಂಟಕೊಂಡಿದ್ದಾಗ್ಯೂ, ಪ್ರಕಾಶವಾಗಿ ಬಂದ ಅತಿದುಃಖದಿಂದ, ಪ್ರಾ
 ಣಗಳನ್ನಾದರು ತ್ಯಾಗವೆಂ ಮಾಡಿಬಿಡುತ್ತೇನೆಯೆಂಬ ಹೇತುವಿನಿಂದ,
 ಹಾಂಕಾರ ಕರಣಕ್ಕು, ಪ್ರಾಣಗಳಿಗುಭಿನ್ನತ್ವವಾಗುತ್ತೆ. ||೪||

ಅಂತರಂಗದಲಿ ಹಂಮಡಸಿದರು ಸುಮುಪ್ಪಿ, ಯಂತಿಳಿಯೆನೇನನೆಂದೆ
 ನಲಕ್ಕುಭೇದಂ ||೬|| ಅಂತಃಕರಣದಲ್ಲಿ ಹಾಂಕಾರರೂಪ ಕರಣ
 ಹೊಂದಿಯಿದ್ದಾಗ್ಯೂ, ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಾನು ನಿದ್ದೆ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ, ಯಾವಪ
 ದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ನಾನು ಅರಿಯೆ ಅದದ್ದರಿಂದ, ಅಂತಃಕರಣಕ್ಕು ಹಾಂ
 ಕಾರ ಕರಣಕ್ಕು ಭಿನ್ನತ್ವವಾಗುತ್ತಲಿಥೆ || ... ||೫||

ಇದಮಿಗರ್ಥಂಗಗಳಾಗಿರ್ಪವಿನ್ನಹಮ್ಮಿಗಾ, ಸ್ವದವಾಗವಾವುದನೆ ಪದ
 ವದಕೇಳು ||೬|| ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಾಣಿಸುವಂಥಾ ದೃಶ್ಯರೂಪಗಳಾಗಿ
 ರುವ ಶರೀರಾದಿ ಪದಾರ್ಥಗಳು, ಹಾಂಕಾರಕ್ಕೆ ಸಾ ನಗಳಾಗಲಾರವು, ಆ
 ಹಾಂಕಾರಕ್ಕೆ ಸ್ಥಾನಯಾವದಂದರೆ, ಹಾಂಕಾರಕ್ಕೆ ಸಾ ನಹೇಳುತ್ತೆನೆಕೇ
 ಳೈಯ್ಯಮನೇಪ್ರಭುವೆ || ... ||೬||

ನಿಸ್ಕಲನಿರೂಪರಣ ನಿಜತತ್ತ್ವಮದರ್ಕರ್ಥ, ಪ್ರಪ್ಕಲಮದೆಂದಿಗು ಪೊ
 ರಗನೊಂದಿರದು ||೬|| ಕಳಾರಹಿತವಾದ, ಪಂಚಕೋಶವರಣ

ಶೂನ್ಯವಾದ, ಯತಾರ್ಥವಾದ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ಸ್ವರೂಪವೆ, ಹಾಂಕಾರ
ರಕ್ಕೆ ಅರ್ಥವಾದ್ದರಿಂದ, ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹೊರಗೆ ಯಿರುವ ಶರೀರಾ
ದಿ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನೆ ಹಾಂಕಾರ ಕರಣಯೆಂದಿಗು ಹೊಂದಿಯಿರುವದಿಲ್ಲ ||೩||

ಕಂ|| ಬಹಿರಂತಭಾವೋಲ್ಲಾಸ, ದಹಮಾತ್ಮತೋರ್ಪರಂತೆನತ್, ಚಿ
ತ್ತದಿನಿ, ವೆಹಿಸಿ ಯದರ್ಥನುಮಣಿ, ಮಹಗಳ ಹಾಗಿರ್ಪರೆಂದು ಮುಢಿ
ಸಿಯೆಮತಿಯೋಳ್ ||೪|| ವಳಹೊರಗಣ ಭಾವಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶವಾ
ಗಿ, ಹಾಂಕಾರಾತ್ಮರು ತೋರುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ, ಅದುಹ್ಯಾಗೆ ಅಂದರೆ, ಈಗ
ಹೇಳಿದಂಥಾ ಅರ್ಥವನ್ನು ಚಿತ್ತದಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಧರಿಸಿ, ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿಚೆನ್ನಾ
ಗಿ ವಿಚಾರಣೆಮಾಡಿ, ರತ್ನಕ್ಕೆ ರತ್ನಕಾಂತಿಗು ಹ್ಯಾಗೆ ಭೇದವಿಲ್ಲವೋ ಹಾ
ಗೆ, ಅಭೇದವಾಗಿಧೆಯೆಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು ||

ವ|| ಇಂತ ಹಾಂಕಾರ ಪದ್ಧತಿಯಂ ಕಿವಿಗೊಳಿಸಿ, ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರ
ಕಾರಮಂ ಪೇಳುತ್ತಿದ್ದಪನದಂತೆನೆ ||೫|| ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿಹಾಂ
ಕಾರ ಸ್ವರೂಪ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಕೇಳುವಹಾಗೆಮಾಡಿ, ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರ
ಕಾರವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಲಿದ್ದಾನೆ, ಅದುಹ್ಯಾಗೆ ಅಂದರೆ ||೫||

ಗದ್ಯ|| ಇತಿ ಶ್ರೀಮತ್ಸಮಸ್ತ ತತ್ತ್ವ ತಾತ್ಪ್ರಿಕ

ವಿಚಾರ ಪಾರೀಣಶಾಲ್ಯ ಕ್ರಿತಿಪಾಲ ಕೃಷ್ಣ

ಪ್ರಭು ವಿರಚಿತಮಾದ ನಿಜದೀಪಿಕಾ

ರತ್ನ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಹಾಂಕಾರನಿರ

ಸನ ಪದ್ಧತಿ ಪಂಚಮೋ

ಧ್ಯಾಯ ಸಂಪೂರ್ಣಂ.

(ಇತಿ ಪದ್ಧತಿ ೫ ಹಾಂಕಾರಪದ್ಧತಿ ಪೇಳಿದಲ್ಲಿಗೆ ಮಂಗಳಂ.)

೬ ಪಂಚಕೋಶಪದ್ಧತಿ ಪ್ರಾರಂಭವು.

ಮೂಲ—ತಿಪ್ಪುಡೆ||

ಐದುಪದರದಚೀಲದೊಳಗಣ | ನರ್ಘ್ಯರತ್ನದತೆರದಿನಿಜದೀ | ಐದು
ಕೋಶಗಳಂತರಾಳದೊಳಡಗಿರುವದು|| ||೬|| ಪಂಚಪ್ರಕಾರವಾದ
ಪದರಗಳುಳ್ಳಂಥಾ ಚೀಲದೊಳಗೆ ಯಿರುವ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ರತ್ನದಹಾಗೆ,
ಯತಾರ್ಥಸ್ವರೂಪವಾದ ಬ್ರಹ್ಮವು, ಅನ್ನಮಯ, ಪ್ರಾಣಮಯ, ಮೈ
ನೋಮಯ, ವಿಜ್ಞಾನಮಯ, ಆನಂದಮಯವೆಂಬ, ಕೋಶಗಳ ಮಧ್ಯ
ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ, ಅಡಕವಾಗಿಧೆ ||೬||

ಧಾತುಸಪ್ತಕದಿಂದ ಕೂಡಿಹ|ತನುವನಿವುದನ್ನ ಮಯಕೋಶವು, ಪ್ರೇ
ತಮಲನಿಚಯಂಪ್ರಥಮಮಂದೇಣಿಕವಡೆಗುಂ|| ||೬|| ಪಂಚಕೋಶ
ಗಳವಿವರಹ್ಯಾಗೆಅಂದರೆ, ರಸದಾತು, ರಕ್ತದಾತು, ಮಾಂಸದಾತು, ಮೇಧ
ಸ್ಪದಾತು, ಅಸ್ತಿಧಾತು, ಮಜ್ಜೆಧಾತು, ಶುಕ್ಲಧಾತುಗಳೆಂಬವೆ ಸಪ್ತಧಾ
ತುಗಳು ಇದರಿಂದ ಸಮೇತವಾದಂಥಾ, ಶರೀರವೆಂಬುದೇ ಅನ್ನಮಯ
ಕೋಶವು, ಹೊಂದಲ್ಪಟ್ಟ ಮಲಿನತ್ವದ ಸಮೂಹಉಳ್ಳಂಥಾದ್ದಾಗಿ, ಮೊ
ದಲನೆ ಕೋಶವೆಂದು ಲೆಕ್ಕಉಳ್ಳಂಥಾದ್ದು || ||೭||

ಇದರ ಮಧ್ಯದಲಿಂಗದೇಹದ|ಲಿರುವ ಕರ್ಮೇಂದ್ರಿಯಗಳುಂ ಪ್ರಾಣ
ದನಿಕರಮಂಗೂಡಿ ಗಾಳಿಯಪದರಮಕ್ಕುಂ|| ||೬|| ಈ ಸೂಲ ಶ
ರೀರದಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿಯಿರುವ,ಲಿಂಗದೇಹದಲ್ಲಿ ಯಿರುವಂಥಾ,ವಾಕ್ಕು,
ಪಾಣಿ,ಪಾದ, ಗುಹ್ಯ, ಪಾಯು, ಯಂಬಕರ್ಮೇಂದ್ರಿಯಪಂಚಕವನ್ನು, ಪ್ರಾ
ಣ, ಅಪಾನ, ಉದಾನ, ವ್ಯಾನ,ಸಮಾನ|ವೆಂಬವಾಯು ಪಂಚಕವನ್ನು,
ನೇರಿಯರಡನೆಯ ಪ್ರಾಣಮಯ ಕೋಶವಾಗುತ್ತೆ ||೮||

ಈವರಣದವಲಗ್ನದೋಳ್ ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯಂಗಳು ಮನವುವೊಂದಿರೆ,
ಕೋವಿದರುಪೇಳ್ವರು ಮನೋಮಯಕೋಶಮೆಂದು|| ||೬|| ಈಪ್ರಾ
ಣಮಯಕೋಶದಾವರಣಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ,ಶಬ್ದ, ಸ್ಪರ್ಶ, ರೂಪ, ರಸ, ಗಂಧ
ವೆಂಬ ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯ ಪಂಚಕವು, ಮನಸ್ಸುಕೂಡಿ ಯಿರುವಂಥಾದ್ದೆ ತಿಳಿ

ದಂಥಾವರುಮೂರನೆಯಮನೋಮಯಕೋಶವೆನ್ನುತ್ತ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ||೪||

ಆಪ್ತರೆಯುಗರ್ಭದನಿಶಾಲ್ಕನೆಯದು ಚಿದಿಂದ್ರಿಯಹಂಕೃತಿಗಳಿಂ, ರೂಪನಾಂತಿರುತಿಹುದುಕೋಶಂರೂಢವಾಗಿ|| ೬೪|| ಮನೋಮಯಕೋಶವೆಂಬಪದದಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ, ಚಿತ್ತುಯನ್ನಿಸಿಕೊಂಬ, ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪದಿಂದಲೂ, ಹಾಂಕಾರವೆಂಬ ಅಂತಃಕರಣದಿಂದಲೂಕೂಡಿ, ನಾಲ್ಕನೆಯದಾದ ವಿಜ್ಞಾನಮಯಕೋಶವೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿ ಯಿರುತ್ತಲಿಥೆ ||೫||

ದಾತುಜನ್ಯಗಳಾದ ಪ್ರಿಯನೋದಪ್ರಮೋದಗಳುಂ ಪ್ರಕೃತಿಯುಂ, ವೋತಿರಲ್ಕಾನಂದ ಮಯಮಂದೊಪ್ಪುವಡೆದಾ|| ೬೫|| ಸಪ್ತದಾತುಗಳಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ವಸ್ತುದರ್ಶನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಸಂತೋಷವನ್ನು, ನೋಡಿದಂಥಾ ವಸ್ತು ಸಮಾಪಕ್ಕೆಬಂದಾಗ ತೋರಿದ ಅಧಿಕಸಂತೋಷವನ್ನು, ಸಮಾಪಕ್ಕೆ ಬಂದವಸ್ತುವಿನನುಭವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ನಿರವಧಿಕವಾದ ಆನಂದವನ್ನು, ಪ್ರಕೃತಿಯು ಕೂಡಾ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಇರುವಂಥಾದ್ದೆ, ಐದನೆಯದಾದ ಆನಂದಮಯಕೋಶವೆಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವಣ ಉಳ್ಳಂಥಾದ್ದು || ... ||೬||

ಅಂಡವಹುದಾಮಧ್ಯದಲಿತದ|ವಾಪ್ತಿಯಿಂಭೋಕ್ತೃತೆಯಪೋರ್ಧದ| ಖಂಡಚಿತ್ತೇನಾನೆನುತ ಮುಂಕೊಂಡುಜೈಸು|| ||೬೬|| ಈ ಪಂಚಕೋಶವುಕೂಡಿ ಒಂದುಅಂಡವಾಗುತ್ತೆ, ಆ ಅಂಡದ ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಆ ಅಂಡವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರಿಂದ, ಭೋಗವನನುಭವಿಸುವಂಥಾವನ ಭಾವವನ್ನು ಹೊಂದದೆಲಿರುವ, ಆಪರಿಪೂರ್ಣವಾದ, ಚಿದಾತ್ಮಕವಾದ ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪವೆ ತಾನುಯೆನ್ನುತ್ತ, ಈ ಪಂಚಕೋಶಗಳನ್ನು, ಮುಂಬತವಾಗಿ ಜೈಸುವಂಥಾವನಾಗು|| ... ||೭||

ಗೀತ|| ಕವಚಗುಣವೆವಿಪಂಚಿಕಾಗಾನಮಲ್ಲ ಮಾದರಿಕೋಶನಿಪಾ ಗುಣಾವಳಿಗಳುಆತ್ಮನಿಷ್ಠ ಮೆ ಯಲ್ಲವೆಂದರಿದುನಾನೆನುತ್ತಂ, ಭಾವಿಸಲ್ಪಿಂ ಧಮೆತ್ತಲಿಹುದು|| ||೬೭|| ವಿಣೆಯಗಾನವು ವಿಣೆಗಹಾಕಿ ಹೊದಿಸಿ ಯಿರುವಂಥಾ, ಗೌಸಣಿಗೆ ಸಂಬಂಧವಾದ ಗುಣವಾದೀತೆಯಂದರೆ ಅಲ್ಲ

ವು, ಅದರೋಪಾದಿಯಲ್ಲಾದರೆ, ಈ ಪಂಚಕೋಶಗಳಲ್ಲಿ ಯಿರುವಂಥಾ, ಗುಣಸಮೂಹಗಳು, ಅಖಂಡ ಚಿತ್ತ್ವರೂಪವಾದ ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪವಾದೀತೆ, ಆಗುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದು, ಆಚಿನ್ಮಾತ್ರವಸ್ತುವೆತಾನೆಂದು ಪರಿಭಾವನೆ ಮಾಡಿದಂಥಾವನಾದರೆ ಅಜ್ಞಾನದಿಂದಾದ ಸಂಸರಣ ರೂಪಬಂಧವೆಲ್ಲಿಯಿದ್ದೀತು, ಯಿರಲಾರದು॥

ವ॥ ಇಂತೆನ್ನುವೀಕೋಶಂಗಳ್ವ್ಯಾತಕ್ಕಾತ್ಮನಾಗದೆನ್ನಲು ॥೬೬॥ ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಹೇಳಲಾಗಿ, ಈ ಪಂಚಕೋಶಂಗಳು, ಯಾತಕ್ಕೆ ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪವಾಗಲಾರವು ಯೆಂದು ಹೇಳಲಾಗಿ, ಹೇಳುತ್ತಾ ಲಿದ್ಧಾನೆ, ಪೃಥ್ವಿ, ಅಪ್ಪು, ತೇಜಸ್ಸುಗಳೆಂಬ, ಮೂರು ಭೂತಗಳಿಂದಲೇ, ತ್ರಿಹೃತ್ಪ್ರಾಣವಾಗಿ ಪಂಚಕೋಶಗಳು ಹುಟ್ಟಿದಕಾರಣ, ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪವಾಗಲಾರವು ಯೆಂದು ಹೇಳುತ್ತ ಲಿದ್ಧಾನೆ॥ ... ॥೧॥

ಮೂ॥ಸಾಂಗತ್ಯಾ॥ ಆನಂದಕೀಟ ಮಧ್ಯಮನಿರ್ಮಲಾಂಶಮು, ತ್ವನ್ನಮಾಗುವದುತ್ರಿವಿಧದಿ ॥ ಚಿನ್ಮಾಗಿ ಮಲಮಾಂಸ ಮಾನಸರೂಪದಿಂ, ದಿನ್ನು ಪೂರ್ವೋಕ್ತರೀತಿಯಿಲಿ ॥೬೭॥ ಪೃಥ್ವೀಪರಿಣಾಮ ರೂಪವಾಗಿ ಉಂಡಂಥಾಅನ್ನದ ಉತ್ತಮಾಂಶಮೆಂದು, ಮಧ್ಯಮಾಂಶಮೆಂದು, ಅಧಮಾಂಶಮೆಂದು, ಈ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಮೂರುಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತ ಲಿಧೆ, ನೋಗನಾಗಿ ವಿಪ್ಲವರೂಪದಿಂದಲೂ, ಮಾಂಸರೂಪದಿಂದಲೂ ಮನೋರೂಪದಿಂದಲೂ, ಇದಲ್ಲದೆ ಪೂರ್ವೋಕ್ತಪ್ರಕಾರವಾಗಿಯೂ, ಹುಟ್ಟುತ್ತಲಿಧೆ ... ॥೧॥

ತೋಯದಕೀಟ ಮಧ್ಯಮನಿರ್ಮಲಾಂಶವೆ, ಕಾಯಮಾನುವದುತ್ರಿವಿಧದಿ ॥ ನೋಯದೆಮಾತ್ರರುಧಿರಪ್ರಾಣರೂಪದಿಂ । ದೀಯಕಾರದ ಪಾಂಗನೈದಿ ॥೬೮॥ ಕೂಡಿದಂಥಾನೀರಿನ, ಕೀಟಾಂಶ, ಮಧ್ಯಮಾಂಶ, ನಿರ್ಮಲಾಂಶಂಗಳೆ, ಶರೀರವನ್ನಹೊಂದಿ, ಮೂರುವಿಧವಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತ ಲಿದ್ಧಾನೆ, ಕೆಡದೆಮೂತ್ರರೂಪದಿಂದಲೂ, ರಕ್ತರೂಪದಿಂದಲೂ, ಪ್ರಾಣರೂಪವೆಂಬ ಈ ಆಕಾರದ ಪ್ರಕಾರವನ್ನ ಹೊಂದಿ॥ ... ॥೨॥

ತೇಜದ ಕೀಟಮುಘ್ಯಮೆ ನೀರ್ಮಲಾಂಶವೆ, ರಾಜಸುತಿಕುದುತ್ತಿವಿ
ಧದಿ || ಈ ಜಗದೊಳಗಸ್ತ್ರಮೆಜ್ಜವಾಗೊಪದಿಂ, ನೋಜಗಮೆಸೆಯೆ
ನೋಳ್ವರಿಗೆ ||೬೩|| ಅಗ್ನಿಯ ಸಂಬಂಧಮಾದ, ಕೀಟಾಂಶವೆಂಬ, ಮ
ಧ್ಯಮಾಂಶವೆಂಬ, ನಿರ್ಮಲಾಂಶವೆಂಬ, ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತ
ಲಿರುತ್ತಾನೆ, ಮೂರುವಿಧಮಾಗಿ, ಈ ಶರೀರವೆಂಬ ಜಗತ್ತಿನೊಳಗಿರುವ,
ಆಸ್ತಿಯೆಂಬ, ಮಜ್ಜೆಯೆಂಬ, ವಾಕೆಂಬ ಸ್ವರೂಪಗಳಿಂದ ನೋಡುವಂ
ಥಾವರಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯತೋರುವಂತಾಗೆ ಯಿರುತ್ತಲಿವೆ. ||೬೩||

ಇದಿರಿಟ್ಟು ತೋರಿಕೆಡುವ ಮೂರು ಭೂತದೊಳುದಿಸಿದ ವಿವುಕಾಣ
ಲಿವರಿಂ || ದುದಿಸಿದ ಕೋಶಂಗಳಂತಹ ವಿದರಲ್ಲಿ, ಚದರದನಿತ್ಯಚೈತನ್ಯ ||

||೬೪|| ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ಕೆಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತಲಿರು
ವೆಂಥಾ, ಪೃಥ್ವಿ, ಜಲ, ಅಗ್ನಿ, ಯಂಬ ಮೂರು ಮಹಾಭೂತಗಳಿಂದ,
ಹುಟ್ಟಿದಂಥಾನುಗಳಂ ನೋಡಲು, ಇವು ಮೂರುಭೂತಗಳಿಂದ ಹುಟ್ಟಿ
ದಂಥಾ ಪಂಚಕೋಶಂಗಳು, ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪ ಹ್ಯಾಗೆ ಆದೀತು, ಆಗಲಾ
ರವು, ಈ ಪಂಚಕೋಶಗಳಲ್ಲಿ ಖಂಡವಿಲ್ಲದೆ, ಕೋಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಕೋ
ಶಗಳ ನಂದಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಅಖಂಡವಾಗಿರುವ ಚೈತನ್ಯ ರೂಪವಾ
ಗಿರುವಚಿತ್ತು. ... ||೬೪||

ಜಲದಿಂದ ನೂದದ ಸೂತದಂದದಿ ಮೇಘ, ಕುಲದಿಂದ ವಿಕೃತಿಯಪ
ಡೆದು || ನಿಲದಗಗನದಂತೆ ನಿಂದಿದರಿದರಿಂದ, ಮಲಿನವಾಗದು ಪರವ
ಸ್ತು ||೬೫|| ನೀರಿನಿಂದ ನೆನೆಯದ ಪಾದರಸದಹಾಗೆ, ಮೋಡಗಳ
ಗುಂಪಿನಿಂದ ವಿಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿಯಿರದೆ ಇರುವೆಂಥಾ ಆಕಾಶದಹಾ
ಗೆ, ಈ ಪಂಚಕೋಶಗಳಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದಾಗ್ಯೂ, ಈ ಪಂಚಕೋಶಗಳಿಂದ
ಮಲಿನ ಮಾಗದೆ ಇರುವೆಂಥಾದ್ದು, ಈ ಪರತತ್ತ್ವ ಸ್ವರೂಪವು ||೬೫||

ಬಾಳೆಯ ಪಟ್ಟಿಯತೆರದಿ ಕೋಶಂಗಳು, ಮೇಲೆ ಮೇಲೆಣಿಸೆ ಧಾರ್ಢ್ಯ
ಗಳು || ಈ ಲೀಲೆಯಿಂದ ದೊಳಗೊಳಗೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮಗಳು, ಶಾಲಕರ್ಮಕೆ
ಸಾಧನಗಳು ||೬೬|| ಬಾಳೆಯ ಕಂಬದ ಪಟ್ಟಿಗಳಹಾಗೆ, ಈ ಅನಂ
ದಮಯಾದಿ ಕೋಶಂಗಳು, ಒಂದರಮೇಲೆ ಒಂದು ದಪ್ಪವಾಗಿ ಇರು

ತ್ತಲಿವೆ, ಪೂರ್ವ ಹೇಳಿದ ಪ್ರಕಾರ ಹ್ಯಾಗೋಹಾಗೆ, ಒಳಗೆಹೋಗುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತಾ ಸಂಖನಾಗಿ ವಿಸ್ತಾರವಾದಂಥಾ ಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ಸಹಕಾರಿಗಳಾಗಿ ಇರುತ್ತಲಿದ್ದಾನೆ. ... ||೬||

ಅದರೊಳ ದಿಂಡಿನಿಂದದೊಳಾತ್ಮ ತನ್ನಲ್ಲಿ, ಪದರವಿಲ್ಲದೆ ತೋರುತಿಹೆ ನೊ || ೬ || ಯಿದನು ವಿಂಗಡಿಸಿದಕಾಲದಿತಾಪಸ, ಹೃದಯನುಭವವೇದ್ಯನ ಹೆನೊ || ೬ || ಆ ಬಾಳೇಕಂಬದಲ್ಲಿ ಯಿರುವ ದಿಂಡಿನೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ, ಆತ್ಮನು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಭೇದವಿಲ್ಲದೆ, ಅಖಂಡವಾಗಿ ತೋರುತ್ತಲಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಪಂಚಕೋಶಗಳನ್ನು ವಿವರ ಮಾಡಿದಂಥಾ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಅನುಭವಿಗಳಾದಂಥಾ ಜ್ಞಾನಿಗಳ ಹೃದಯನುಭವಕ್ಕೆ, ತಿಳಿಯಲ್ಪಡುವದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ... ||೭||

ವ|| ಇಂತೆಂದಾತ್ಮನಿಗೆ ಪಂಚಕೋಶ ವಿಲಕ್ಷಣಪದ್ಧತಿಯಂ ಕೇಳಿ ಗೊಳಿಸಿ, ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಕಾರಮಂ ಪೇಳುತ್ತಿದಪನದಂತೆನೆ ||

||೮|| ಈರೀತಿಯಾಗಿ ಸಚಿದಾನಂದ ಸ್ವರೂಪಲಕ್ಷಣವುಳ್ಳ ಆತ್ಮನಿಗು, ಅನೃತದಡದುಃಖಾತ್ಮ ಲಕ್ಷಣ ಸ್ವರೂಪವಾದ ಪಂಚಕೋಶಂಗಳಿಗು, ವಿಲಕ್ಷಣ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಕೇಳುವಹಾಗೆ ಮಾಡಿ, ಇನ್ನೊಂದು ವಿಧವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಲಿದ್ದಾನೆ, ಅದು ಹ್ಯಾಗೆ ಅಂದರೆ, ||೯||

ಗದ್ಯ|| ಇತಿ ಶ್ರೀಮತ್ಸಮಸ್ತ ತತ್ತ್ವ ತಾತ್ಪ್ರಿಕ
ವಿಚಾರ ಪಾರೀಣಶಾಲ್ಯ ಪ್ರತಿಪಾಲ ಕೃಷ್ಣಪ್ರಭು
ವಿರಚಿತಮಾದ ನಿಜದೀಪಿಕಾ ರತ್ನಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ
ಪಂಚಕೋಶ ವೈತಿರೇಕಾಪದ್ಧತಿ
ಪ್ರಪ್ತ ಮೋಧ್ಯಾಯ ಸಂಪೂರ್ಣಂ||

ಇತಿ ಪದ್ಧತಿ ೬ ಪಂಚಕೋಶ ವೈತಿರೇಕಾ ಪೇಳಿದಲ್ಲಿಗೆ ಮಂಗಳಂ.

೨ ಅಧ್ಯಾರೋಪ ಅಪವಾದ ಪದ್ಧತಿ ಪ್ರಾರಂಭವು.

ಕಂದ|| ಆವಸ್ತು ವಲ್ಲದರ್ಥದೊ| ಇಾವಸ್ತು ತೆಯ್ಯದಿಮರೆವ ಮತಿಯು
ಧ್ಯಾಸಂ || ಈವಿಧಮಾದಧ್ಯಾಸಂ | ಭಾವಿಸೆನಾಲ್ಕೆ ನಿಪುದಿಲ್ಲಿ ಕೆಲಬರ ಪ
ಜ್ಞೆಂ || ೬೩ || ಆತ್ಮವಸ್ತುವಲ್ಲದಂಥಾ, ಅನಾತ್ಮ ಪದಾರ್ಥದಲ್ಲಿ, ಆತ್ಮ
ಸ್ವರೂಪವೇ ಯಿದುಯೆಂದು ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿರುವಂಥಾ ಬುದ್ಧಿಯೇ ಆ
ರೋಪವು, ಈ ಪ್ರಕಾರಮಾದ ಆರೋಪಣೆಯು, ಭಾವನೆ ಮಾಡಿದರೆ
ಈ ಆತ್ಮ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಪ್ರಕಾರ ಮನಿಸಿಕೊಳ್ಳುಂಬುದು, ಕೆಲ
ವುಮತಾಂತರ ಪಜ್ಞೆವು, ||೧||

ವ|| ಅದಾವುದೆನೆ, ಮಿಥ್ಯಾಧ್ಯಾಸವೆಂದು, ಇತರಾಧ್ಯಾಸವೆಂದು, ಇತ
ರೇತರಧ್ಯಾಸವೆಂದು, ಸತ್ಯಾಧ್ಯಾಸವೆಂದು, ಇವಕ್ಕೆ ವಿಷಯಗಳಾವಾವ
ನೆ, ಕೃಶೋಹಂ, ಸ್ಥೂಲೋಹಂ, ಯಂಬಲ್ಲಿ ಶರೀರವು, ಅಹಂಕೃತೋ
ಮಿ, ಅಹಂಸ್ಪೃಶಾಮಿ, ಅಹಮದ್ಮಿ, ಅಹಂಜಘ್ರಾಮಿಯಂಬಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನೇಂ
ದ್ರಿಯಂಗಳು, ಅಹಂಸಂಕಲ್ಪಯಾಮಿ, ಅಹಂನಿಶ್ಚಿನೋಮಿ, ಅಹಮವಧಾ
ರಯಾಮಿ, ಅಹಮಭಿಮನ್ಯೆಯಂಬಲ್ಲಿ ಅಂತಃಕರಣಂಗಳು, ಅಹಂಜಾನಾಮಿ
ಯಂಬಲ್ಲಿಚಿತ್ತು, ಈಚಿತ್ತಿನೊಡನೆ ಸಂಬಂಧಮಾಪ್ರ ಪಂಚಾಂತಮಾಗಿ,
ವ್ಯಾವಹಾರಿಕದಿಂದಿರ್ಪುದಾಗಿ ವಿಚಾರಿಸಲು ಈ ಚಿತ್ತೆಯಹಂ ಪದಕ್ಕೆ
ರ್ಥಮಪ್ಪುದರಿಂ ಸತ್ಯಾಧ್ಯಾಸವಾಯ್ತು, ಇನ್ನು ಕೆಲಂಬರ ಪಜ್ಞೆದಲ್ಲಿ
ಮೂರುತೆರನಾಗಿರ್ಪುದು ಅದೆಂತೆನೆ, ನಿರುಪಾಧಿಕಧ್ಯಾಸವೆಂದು, ತದ್
ಮರ್ತಾಧ್ಯಾಸವೆಂದು, ಸಂಬಂಧಮಾತ್ರಾಧ್ಯಾಸವೆಂದು, ಇವಕ್ಕೆ ದೃಷ್ಟಾಂ
ತಂಗಳಾವಾವೆನೆ, ರಜ್ಜುಸರ್ಪವು, ಜಲಪ್ರತಿಬಿಂಬವು, ಆತ್ಮ ಕುಟುಂಬ
ವು, ಇನ್ನು ಕೆಲಂಬರ ಪಜ್ಞೆದಲ್ಲಿ, ಗೌಣ, ಮಿಥ್ಯ, ಮುಖ್ಯಂಗಳೆಂಬುವು
ಪದಂಗಳಿಂದ ಧ್ಯಾಸಂತ್ರಿ ಪ್ರಕಾರಮಾಗಿರ್ಪುದು, ಅದೆಂತೆನೆ, ದೇವದತ್ತ
ನೆ ಸಿಂಹಯಂಬಲ್ಲಿ, ದೇವದತ್ತ ನಿಪಾ ಪರಾಕ್ರಮಮಂ ಕುರಿತು ಸಿಂಹರೂ
ಪಂಬುದುದು, ಮನುಷ್ಯನೆನಾಂ ಬಲ್ಲಿ, ಸುಪ್ತಿ, ಮೂರ್ಛಾ, ಮರಣಂ

ಗಳಲ್ಲಿ, ತನ್ನ ಶರೀರಂ ಬಿದ್ದಿದ್ದು ದಾನ್ವದೊಂದಂ ತಿಳಿಯದೆಯಂದು, ತಾನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದು, ತಾನೆ ಮನುಷ್ಯನೆಂಬಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಬಾಧಿತಮಿಹ್ನೆಯೆಂದು, ಪೂರ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಲಕ್ಷಣಮಂ ಹೇಳಿದರಾಗಿ, ವ್ಯವಹಾರಕಾಲದಿ ತೋರುತ್ತಿ ಪುರದರಿಂ ಮಿಧ್ಯಾರೋಪಂ ಬಂದುದು, ಶಿವೋಹಂಯಂ ಬಲ್ಲಿ ನಿರುಪಾಧಿಕ ಸೋಪಾಧಿಕ ಚೈತನ್ಯಂಗಳಿಗೈಕ್ಯಂ ಘಟಿಸದಿದೋಷಂ, ಉಪಾಧಿತ್ಯಾಗದಿಂ ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಉಪಾಧಿನಾಶದಿಂದ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಭೇದಂ ತೋರದಾಗಿ ಮುಖ್ಯಾರೋಪಂ ಬಂದುದು ||೪|| ಅದು ಯಾವದು ಅಂದರೆ, ಅನ್ಯತಾರೋಪಣೆಯೆಂದು, ಇತರಾರೋಪಣೆಯೆಂದು, ಇತರಿತರಾರೋಪಣೆಯೆಂದು, ಯತಾರ್ಥಾರೋಪಣೆಯೆಂದು, ಈ ಅಧ್ಯಾಸಂಗಳಿಗೆ ಗೋಚರಂಗಳು ಯಾವುದಾವುದರೆ, ನಾನು ಸಂಣನಾಗಿ ಯಿದ್ದೇನೆ, ನಾನು ದಪ್ಪನಾಗಿ ಯಿದ್ದೇನೆ ಯೆಂದು ಹೇಳುವಲ್ಲಿ ಸ್ತೂಲ ಶರೀರವು, ನಾನು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ, ನಾನು ಮುಟ್ಟು ನೋಡುತ್ತೇನೆ, ನಾನು ಜಗಜ್ಜನ್ಯಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾಯಿದ್ದೇನೆ, ನಾನು ಉಂಣತಕ್ಕ ಪದಾರ್ಥಂಗಳೆಲ್ಲವನ್ನು ಉಣ್ಣುತ್ತಾಯಿದ್ದೇನೆ, ನಾನು ವಾಸನೆಯುಳ್ಳ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಸುಗಂಧ ದುರ್ಗಂಧವಾಸನಗಳ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಯಿದ್ದೇನೆ, ಯೆಂದೆನ್ನುವಲ್ಲಿ ಸ್ತೂಲದೇಹದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯಂಗಳು, ನಾನು ಸಂಕಲ್ಪಮಾಡುತ್ತೇನೆ, ನಾನು ನಿಶ್ಚಯಮಾಡುತ್ತೇನೆ, ನಾನು ಹೀಗೆ ಧರಿಸಿ ಇದ್ದೇನೆ, ನಾನು ಹೀಗೆ ಅಭಿವಾನಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ, ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಲಿರುವದರಿಂದ, ಲಿಂಗದೇಹದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಅಂತರಿದ್ರಿಯಗಳಾದ, ಮನೋಬುದ್ಧಿ ಚಿತ್ತ ಹಂಕಾರಗಳು, ನಾನು ಯಲಾ ಬಲ್ಲಿನು ಯಂಬದಾಗಿ ಹೇಳುವಲ್ಲಿ, ಕೇವಲಚಿತ್ತು, ಈ ಚಿತ್ತ್ವರೂಪದೊಡನೆ ಕೂಡಿಕೊಂಡು, ಹಂಕಾರವು ಜಗದಂತಮಾಗಿ ವ್ಯಾಪಕಾರಿಕ ಜೀವರೂಪದಿಂ ವ್ಯವಹರಿಸುತ್ತಲಿಹೆ ಯಾದಕಾರಣ, ತಿಳಿಯಲು ಈ ಚಿತ್ತ ಅಹಂ ಯೆನ್ನುವ ಪದಕ್ಕೆ ಅರ್ಥವಾದ್ದರಿಂದ, ಯತಾರ್ಥವಾದ ಆ ರೋಪಣವನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದು, ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಮತಾಂತರಗಳಲ್ಲಿ ತ್ರಿವಿಧ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಯಿರುವದು, ಅದು ಹ್ಯಾಗೆ ಅಂದರೆ, ಉಪಾಧಿಯಿಲ್ಲದಂಥಾ ಆರೋಪಣವೆಂದು ವಸ್ತು ಅಂತರ ಧರ್ಮವಾದ ಗುಣಾರೋಪಣವೆಂದು,

ಸಂಬಂಧ ಜನರುಗಳೆನಿಸುತ್ತಾ ಅಧ್ಯಾತ್ಮೋಪಶಾಂತಿಯನ್ನು, ಇವಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗವಾದ ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳನ್ನು ದೃಷ್ಟವದಿಂದರೆ, ಅಧಿಪತ್ಯವನ್ನೇ ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದಹಾಗೆ ದಲ್ಲಿ ತೋರಿದ ಭ್ರಾಂತಿ ಸರ್ವವು ಜಲದಲ್ಲಿ ತೋರಿದ ಸೂರ್ಯ ಪ್ರತಿಬಿಂಬದಲ್ಲಿ ಆರೋಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಜಲಧರ್ಮವಾದ ಕಂಪ ಕಲುಷಗಳು, ತನ್ನ ಸಂಬಂಧವಾದ ಭಾರ್ಯ ಪ್ರತ್ಯಾದಿಗಳು, ಇನ್ನು ಕೆಲಂಬರ ಮತದಲ್ಲಿ, ಗುಣ ಸಂಬಂಧಾರ್ಥಕವಾದ ಉಪಪದ ಪೂರ್ವದಿಂದಲೂ, ಅಪದ್ಧಾರ್ಥಕವಾದ ಉಪಪದ ಪೂರ್ವಕದಿಂದಲೂ, ಯತಾರ್ಥಕವಾದ ಉಪಪದ ಪೂರ್ವಕದಿಂದಲೂ, ಅಧ್ಯಾತ್ಮವನ್ನು ಮೂರು ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಇರುತ್ತಲಿಥೆ, ಅದು ಹ್ಯಾಗೆ ಅಂದರೆ, ಈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಸಿಂಹಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾದಂಥವನುಯೆಂದು ಹೇಳುವಲ್ಲಿ, ಅವನಲ್ಲಿ ಇರುವ ವಿದ್ಯಾನಿಷ್ಠವಾದ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಸಿಂಹಯಂಬುವಂಥಾ ಆರೋಪಣವೆಂದುದು, ಸ್ವತಃ ಸಿದ್ಧ ಸಿಂಹವಲ್ಲ, ನಾನು ಮನುಷ್ಯನುಯೆಂದು ಹೇಳುವಲ್ಲಿ, ಸುಮುಖ್ಯಯಲ್ಲಿಯೂ, ಮೂರ್ಛೆಯಲ್ಲಿಯೂ, ಮರಣವೆಂಬ ಇವರುಗಳಲ್ಲಿ, ತನ್ನ ಶರೀರಬಿದ್ದು ಇದ್ದದ್ದನ್ನು, ತಾನು ಆ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವದನ್ನು ತಿಳಿಯದೆಯೆಂದು, ತಾನೆ ಹೇಳುತ್ತಲಿದ್ದು, ತಾನೆ ಮನುಷ್ಯನುಯೆಂಬ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಯತಾರ್ಥ ಮನುಷ್ಯತ್ವ ಉಂಟಾದವನಾದರೆ ತಿಳಿಯದೆ ಇರುವದಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲವಾಗಿ, ಚೆನ್ನಾಗಿ ವಿವರಿಸಿದ್ದರಿಂದ, ಮನುಷ್ಯತ್ವವು ಅಬದ್ಧವಾದ್ದರಿಂದ, ಪೂರ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಮಿಥ್ಯಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಹೇಳಿದಂಥವರಾಗಿ ಇದ್ದ ಕಾರಣ ಜಾಗೃತಾಲದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಯುತ್ತಲಿದ್ದದ್ದರಿಂದ, ಮಿಥ್ಯವಾದ ಆರೋಪಣವೆಂದುದು, ಶಿವನೆ ನಾನುಯೆಂದು ಸ್ತೂಲ ದೇಹೋಪಾದಿ, ಸೂಕ್ಷ್ಮದೇಹೋಪಾದಿಯಿಂದ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಹೇಳುತ್ತಲಿದ್ದದ್ದರಿಂದ, ನಿರುಪಾಧಿಕವಾದ ಪರೋಕ್ಷ ಬ್ರಹ್ಮ ಚೈತನ್ಯಕ್ಕೂ, ಸೋಪಾಧಿಕವಾದ ಪ್ರತ್ಯಗಾತ್ಮ ಸಾಕ್ಷಿ ಚೈತನ್ಯಕ್ಕೂ, ಐಕ್ಯವಾಗದೆ ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ, ನಿರ್ಮಲವಾದ ವೈರಾಗ್ಯೋಪ ರತಿಗಳಿಂದ, ಸ್ತೂಲಶರೀರ, ಸೂಕ್ಷ್ಮಶರೀರ, ಕಾರಣಶರೀರ, ಕಾರಣ ಶರೀರವೆಲ್ಲ, ನಾನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವರೂಪವೆಂದು ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿದದ್ದರಿಂದ, ದೇಹತ್ರಯವೆಂಬ ಉಪಾಧಿ ನಾಶದಿಂದ, ಅವರೋಕ್ಷ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಸ್ವರೂಪಗಳಿರಡು ಒಂದಾದ್ದರಿಂದ,

ಭೇದವಿಲ್ಲವಾಗಿ ಮುಖ್ಯರೋಪವಾಯಿತು. ...

ಹಂಪೆ. ಧೃವದಲ್ಲಿ ಚೋರರಜ್ಜುವಿನಲ್ಲಿ ಸರ್ಪಸಂ, ಭವಮೇಂ ವಿ
ವೇಕದಿಂ ಬಂದುದೇನಿತ್ಯಂ ||೬೬|| ಮೋಟುಮರದಲ್ಲಿ ಇವೆಕಳ್ಳನು
ಯೆಂಬ ಭ್ರಾಂತಿ ಜ್ಞಾನವನ್ನು, ಹಗ್ಗದಲ್ಲಿ ಹಾವುಯಂಬದಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ
ಭ್ರಾಂತಿ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿ ತಿಳಿದು, ಯತಾರ್ಥವಾಗಿ ಬಂದದ್ದಾಯಿ
ತೆ ಬರಲಿಲ್ಲ ... ||೧||

ಅಲ್ಲದಿರಲಾ ಯಾವದಾರ್ಥಗಳಾಗುವವೆ, ಇಲ್ಲದಿರುವಿವು ತೋರ್ಪವೇ
ಯವೆಂಬಿಟ್ಟು ||೬೭|| ಯತಾರ್ಥವಾದ ಮೋಟುಮರವು, ಹಗ್ಗವು ಇ
ರದೆಹೋದರೆ, ಈ ಭ್ರಾಂತಿಜನ್ಯವಾದ ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವ ಚೋರನು, ಇ
ಲ್ಲದೆ ಇರುವ ಸರ್ಪವು ಆ ಮೋಟು ಮರ ಹಗ್ಗಗಳಂ ಬಿಟ್ಟು ಕಾಣುವ
ದಕ್ಕೆ ಆದೀತೆ ಆಗುವದಿಲ್ಲ ... ||೨||

ಯೆಂತೆಂತು ವಸ್ತುವಿನೊಳಹುದೀ ಪ್ರಪಂಚದೃ, ಪ್ಪಾಂತರಾಯದ ಬ
ಲದಿ ಸತ್ವದಿಂ ತಿಳಿಯೆ ||೬೮|| ಈಗ ಹೇಳಿದ ಅರ್ಥ ಹ್ಯಾಗೋಹಾ
ಗೆ, ಆ ಬ್ರಹ್ಮವೆಂಬ ವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿ, ಅಧಿಪ್ತ್ಯಾನವಿಲ್ಲದ ಭ್ರಾಂತಿ ದ್ರಿಷ್ಟಿಯಿಂ
ದ, ಈ ಪ್ರಪಂಚವಿಧೆ, ಉಪಮಾನ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಗುರುತಿನ ಬಲದಿಂ
ದಲೂ, ಸತ್ವಗುಣದೋಳೊಡಿದ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದಲೂ, ಚಿನ್ನಾಗಿ ವಿಚಾರಿ
ಸಿ ನೋಡಿದರೆ ... ||೩||

ಇಲ್ಲದಿಹುದಿಲ್ಲವಾಗಿರುವ ದಿರುತಿಹುದು ಕಡೆ, ಯಲ್ಲವಿದ್ವೆಯೆ ಬಾಧೆವೆ
ಶವರ್ತಿನೀಯು ||೬೯|| ಇಲ್ಲದಂಥಾ ಈ ಜಗದ್ರೂಪ ವಸ್ತುವು ಇಲ್ಲ
ದೆ ಹೋಗುವದ್ದರಿಂದ, ಸದ್ರೂಪ, ಚಿದ್ರೂಪ, ಆನಂದರೂಪವಾದ ಬ್ರ
ಹ್ಮ ಸ್ವರೂಪವೆ ಇರುತ್ತಲಿಥೆ, ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಯೇನಾಯಿತೈಯ್ಯ ಯಂದರೆ,
ಆ ಅಜ್ಞಾನ ಒಂದೇ ಹೋಗುವದಾಯಿತು ... ||೪||

ಅನುಪಪತ್ತಿಯ ದೆಶೆಯೊಳಾಯೊ ವಿಕಾರಮಾ, ತ್ತನು ನಿರ್ವಿಕ
ಲ್ಪನಾನೆನೆ ನಿರ್ವಿಕ್ಯತಾರ್ಥ ||೭೦|| ತಿಳಿಯದೆ ಇದ್ದ ದೆಶೆಯಿಂದ, ಅದಿ
ಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದ, ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದ, ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವಂಥಾ

ಈ ಜಗದ್ರೂಪ ವಿಕಾರವು, ಭ್ರಾಂತಿ ದ್ರಿಷ್ಟಿಯಿಂದ ತೋರಿತು. ಭ್ರಾಂತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಯಿದ್ದರೆ, ಆ ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪವು ವಿಕಲ್ಪರಹಿತವಾಗಿ ಯಿರುವದು. ಅಂಥಾ ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪವಾದ, ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ಸ್ವರೂಪವಾದ, ಆತ್ಮನೇನಾನೆಂಬದಾಗಿ ತಿಳಿದರೆ, ನೀನು ಕೃತಕೃತ್ಯನಾಗುತ್ತಲಿದ್ದೀಯೇ ||೫||

ವ|| ಇಂತೆಂದಧ್ಯಾರೋಪವಾದ ಪದ್ಧತಿಯಂ ಶೃತಂಗೊಳಿಸಿ, ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಕಾರಮಂ ಪೇಳುತಿರ್ಪನದಂತೆನೆ|| ೬|| ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಅಧ್ಯಾರೋಪಣ ಮಾರ್ಗವನ್ನು, ಆರೋಪಣವಿಲ್ಲದೆ ಹೋಗುವ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಸಹ ತಿಳಿಯುವಹಾಗೆ ಹೇಳಿ, ಇನ್ನೊಂದು ರೀತಿಯಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಲಿದ್ದಾನೆ, ಅದು ಹ್ಯಾಗೆ ಅಂದರೆ ||

ಗದ್ಯ|| ಇತಿ ಶ್ರೀಮತ್ಸಮಸ್ತ ತತ್ವತಾತ್ವಿಕವಿ

ಚಾರಪಾರೀಣಶಾಲ್ಯ ಪ್ರತಿಪಾಲಕೃಷ್ಣಪ್ರಭು

ವಿರಚಿತಮಾದ ನಿಜದೀಪಿಕಾರತ್ನಗ್ರಂಥ

ದಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಾರೋಪವಾದ ಪದ್ಧತಿ

ಸಪ್ತಮೋಧ್ಯಾಯ ಸಂಪೂರ್ಣ||

(ಇತಿಪದ್ಧತಿ ೭ ಅಧ್ಯಾರೋಪವಾದ ಪೇಳಿದಿಲ್ಲಿಗೆ ಮಂಗಳಂ)

✓ ಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪಪದ್ಧತಿ ಪ್ರಾರಂಭವು.

ನೀಸಪದ್ಯ|| ಪಂಚಭೂತಂಗಳುಂ ಪ್ರಾಣ ಪಂಚಕಮುಂದ ಶೇಂದ್ರಿಯಮುಂ ಮನಶ್ಚಿತ್ತಬುದ್ಧ್ಯಾ | ಹಾಂಕಾರಮುಂ ಸ್ತೂಲಮಾದ ದೇಹಾದಿ ಕೂಡಲಧಿ ದೇವತೆಯೆ ವಿಷ್ಣು ವಾಹರಂಗು | ಉವನಾತ್ಮಿಕಂ ಲೋಚನಂ ಸ್ಥಾನಂ ಹೃತ್ಪದ್ಮದಳಗತಿಯಿಂದೆ ಕಾಂತಾದಿವಿಷಯ | ರಾಜಯ ವಿಶ್ವಂ ವಿರಾಟ್ಟುರುಪಂ ಗೂಡಿ ಭೋಗಿಪುದೊಪ್ಪು ಗುಂಜಾಗರಣ ಮೆ

ನಿಸುವ | ನಾಮದಿ ಧಾಮಮಾ ನೆಲೆಯೊಳಬಿಲ, ಕರಣಸಾಮಗ್ರಿ ಯಿಂದಿ
ಪ್ಪುದರಿವುದಾವು, ದನಿಕಂಪಿತ ಪಲ್ಲವ ಪ್ರಾಣಿಹಿತೇಂದು, ಕಿರಣದಂತಿ
ಪೂರ್ವದನೆ ನೀನ್ ಸ್ಥಿರದಿವರಿಸು ||೬೩|| ಪೃಥ್ವಿ, ಅಪ್ಪು, ತೇಜಸ್ಸು,
ವಾಯು, ಅಕಾಶಂಗಳೆಂಬ, ಪಂಚಭೂತಂಗಳನ್ನು, ಪ್ರಾಣ, ಅಪಾನ,
ಉದಾನ, ಸಮಾನ, ವ್ಯಾನಂಗಳೆಂಬ ಪಂಚಪ್ರಾಣಂಗಳನ್ನು, ಶ್ರೋ
ತ್ರ, ತ್ವಕ್ಕು, ನೇತ್ರ, ಜಿಹ್ವೆ, ಘ್ರಾಣಂಗಳೆಂಬ ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯ ಪಂಚಕವ
ನ್ನು, ವಾಕ್ಕು, ಪಾಣಿ, ಪಾದ, ಗುಹ್ಯ, ಪಾಯುಗಳೆಂಬ, ಕರ್ಮೇಂದ್ರಿ
ಯಪಂಚಕವನ್ನು, ಮನಸ್ಸು, ಬುದ್ಧಿ, ಚಿತ್ತ, ಹಾಂಕಾರಂಗಳೆಂಬ ನಾ
ಲ್ಕು ಅಂತಃಕರಣಗಳನ್ನು, ಸ್ಥೂಲವಾದ ಶರೀರದ ಕೂಡ ಶೇರಿ ಇರ
ಲು, ಅಧಿದೇವತೆವಿಷ್ಣು, ಅಕಾರವೇ ಬೀಜಾಕ್ಷರ, ಸಾತ್ವಿಕವೆ ಗುಣ,
ನೇತ್ರಗಳಿಸ್ಥಾನ, ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಕಮಲದ ಯಸಳುಗಳಲ್ಲಿ, ಸಂ
ಚಾರ ಮಾಡುವ ಹೇತುವಿನಿಂದ, ಸ್ತ್ರೀ ಅನ್ನ ಪಾನಾದಿ ವಿಚಿತ್ರ ಭೋ
ಗ ಸಮೂಹವನ್ನು, ಜಾಗ್ರದವಸ್ತುಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವಾದ, ವಿಶ್ವ
ನೆಂಬ ಹೆಸರುಳ್ಳ, ಸ್ಥೂಲ ದೇಹವ್ಯಪ್ಪಾಭಿವಾನಿಯಾದ ಜೀವನು,
ಸ್ಥೂಲ ದೇಹ ಸಮವ್ಯಾಭಿವಾನಿಯಾದ ಬಿಂಬ ಭೂತನಾದ ವಿರಾಟ್
ಸಂಜ್ಞೆ ಕನಾದ ಈಶ್ವರನು ಇಬ್ಬರುಕೂಡಿ ಅನುಭವಿಸುವದು ಒಪ್ಪಾ
ಗುತ್ತಲಿರುತ್ತೆ, ಆಜಾಗ್ರ ದವಸ್ತೆಯೆನಿಸುವ ಹೆಸರು ಉಳ್ಳಂಥಾ, ಸ್ಥೂ
ಲವಾದ ನೇತ್ರಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ತ ಇಂದ್ರಿಯಗಳೆಂಬ ಸಾಧನೆಗಳಿಂದ,
ಕೂಡಿದಂಥಾ ಅರಿವು ಯಂಥಾದ್ದು ಅಂದರೆ, ಘಾಳಿಯಿಂದ ಕದಲಿಸಲ್ಪ
ಟ್ಟಂಥಾ, ಚಂದ್ರಕಿರಣಗಳೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಲಿಥೆ, ಆ ಅರಿವನ್ನು
ನೀನು ಚಂಚಲಮಿಲ್ಲದೆ ಇರುವದುಯೆಂದು ಆ ಅರಿವೆ ನೀನೆಂದುಭಾವಿಸು.

ಉತ್ಪಲ ಮಾಲಿಕಾ ವೃತ್ತ.

ಭೂತಗಳೈದು ಚಿತ್ತಮತಿಗಳೊೞಿರಗಾಗಿರೆ ಮಿಕ್ಕ ತತ್ತ್ವ ಸಂ, ಘಾ
ತದಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮದೇಹದೊಳು ಕಾರ ರಜೋಗುಣ ಧಾತ್ಯ ದೈವಕಂ, ತಾತಿ
ನಿವೇಶ ಹೃತ್ಕಮಲ ಕೇಸರ ಚಾರಗಳಿಂದೆ ವಾಸನಾ, ಜಾತ ಸಮಸ್ತ
ಗೋಚರಮೆ ನುಣ್ಣು ವದೇ ಮನವೆಂಬ ವೃತ್ತಿಯಿಂ ||೬೪|| ಪೃಥ್ವಿ, ಅ

ಪ್ಪೆ, ತೇಜಸ್ಸು, ವಾಯು, ಆಕಾಶಗಳೆಂಬ ವಿದುಭೂತಗಳು, ಚಿತ್ತ, ಬುದ್ಧಿಗಳೆರಡು, ಈ ಯೇಳುತತ್ವಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಮಿಕ್ಕಿರುವ ಹದಿನೇಳು ತತ್ವ ಸಮೂಹ ಉಳ್ಳಂಥಾ, ಲಿಂಗದೇಹದಲ್ಲಿ, ಉಕಾರವೆ ಬೀಜಾಕ್ಷರ, ರಜೋಗುಣ, ಚತುರ್ಮುಖ ಬ್ರಹ್ಮನು ಅಧಿದೇವತೆ, ಕಂಠ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ, ಹೃದಯ ಕಮಲದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಕೇಸರಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವನ ಸಂಚಾರಗಳಿಂದ, ಜಾಗ್ರದ್ವಾಸನೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಸಕಲವಾದ ಇಂದ್ರಿಯ ವಿಷಯಗಳಾದ ಸುಖ ದುಃಖಗಳನ್ನೆ ಮನೋವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಅನುಭವಿಸುವದೆ||

...

ವ|| ತೈಜಸಜೀವನು, ಸೂತ್ರಾತ್ಮಕ ಸಂಜ್ಞಿಕೇಶ್ವರನು, ಸ್ವಪ್ನಾವಸ್ಥೆಯೆನಿಸುವುದರಲ್ಲರಿವು, ತಟತರುಸಾಲಾಶಂವರಾದ ವಾತು ಲಕ್ಷಪಿತನು ರೋವರೋದಕದಂತಿಪ್ಪದದರಿನೀನ ಸುಬುದ್ಧಿಯೆಂಬರಿಸು||

||೬೩|| ವೈಷ್ಣಲಿಂಗಶರೀರಾಭಿ ಮಾನಿಯಾದ ತೈಜಸನೆಂಬ ಹೆಸರು ಉಳ್ಳಂಥಾದೇವನು, ಸಮಷ್ಟಿಲಿಂಗ ಶರೀರಾಭಿಮಾನಿಯಾದ ಸೂತ್ರಾತ್ಮಕನೆಂಬ ಹೆಸರುಉಳ್ಳ ಈಶ್ವರನುಕೂಡಿ ಮನೋವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಅನುಭವಿಸುವದೆ ಸ್ವಪ್ನಾವಸ್ಥೆಯೆನಿಸಿಕೊಂಬುವದು, ಆ ಸ್ವಪ್ನಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅರಿವುಹಾಗೆ ಯಿರುವದಂದರೆ, ಭಾವಿತಡಿಯಲ್ಲಿಯಿರುವ ಮರದಿಂದ ಉದುರಿದ ಯೆಲೆಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿ ಕೊಂಡಿರುವಂಥಾ ಯೆಲೆಗಳನ್ನು, ಘಾಳಿಂದ ಒತ್ತರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಂಥಾ ಭಾವಿಯಲ್ಲಿರುವ ನೀರಿನಂತೆ ಯಿರುತ್ತಲಿಥೆ, ಆ ಅರಿವನ್ನು ನೀನು ಒಳ್ಳೇಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ಬುದ್ಧಿ ವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಆ ಅರಿವನು ನೆಂದು ತಿಳಿದುಕೋ||

...

...

ಮೂಲ|| ಯಕತಾಳ|| ಪರೆದುಮೇಯುತ್ತಿದ ಮರಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲವಗರಿಯೊಳಡಗಿಸಿದ ಚರಣಾಸ್ತಿಯಂತೆ|| ||೬೪|| ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಓಡುತ್ತಿ ಮೇಯುತ್ತಲಿರುವ ಮರಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತನ್ನೆರಕೆಗಳಿಂದ ಸಕ್ಕರಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಸಿಕೊಂಡುಯಿರುವ ಹೆಣ್ಣು ಕೋಳಿಯಹಾಗೆ||

...

||೬೫||

ತತ್ವಂಗಳೆಲ್ಲವ ತನ್ನೊಳಿಂಬಿಡುವವನಾ ಹತ್ವಮುಳ್ಳ ಕಾರಣವಾದ ದೇಹದಲಿ|| ||೬೬|| ಇಪ್ಪತ್ತುನಾಲ್ಕು ತತ್ವಂಗಳನ್ನು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಅಡಗಿ

ಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳುಳ್ಳಂಥಾ, ಕಾರಣ ರೂಪವಾದ ಅಜ್ಞಾನದೇಹದಲ್ಲಿ|| ... ||೧||

ತಮವಗುಣಂ ರುದ್ರನೆ ದೈವಮೌಪ ಪಂಚಮವರ್ಣಂ ಹೃತ್ತೆ ಸ್ಥಾನವಾಗಿರಲೂ|| ||೬|| ತಮೋಗುಣ, ರುದ್ರನೆ ಅಧಿದೇವತೆ. ಪಕಾರಾದಿಯಾದ ಅಕ್ಷರಗಳಿಗೆ ಅಂತ್ಯವಾದಂಥಾ, ಮಕಾರವೆ ಬೀಜಾಕ್ಷರಹೃದಯಕಮಲವೆ ಸ್ಥಾನವಾಗಿರುವದರಿಂದ ... ||೭||

ಗತಿಯಿಂ ಹೃತ್ಕಂಠಕರ್ನಿಕ ಮಧ್ಯದ ಪ್ರಾಜ್ಞನು, ಪತಿಯಾದಂತ ರ್ಯಾಮಿಯು ಪರಮಾನಂದವನು|| ||೮|| ಆ ಕಮಲದ ಸಂಚಾರದಿಂದ, ಆ ಕಮಲ ಕರ್ನಿಕಾಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಯಿರುವ ಪ್ರಾಜ್ಞನೆಂಬ ಹೆಸರುಳ್ಳ ಜೀವನು, ಸ್ವಾಮಿಯಾದ ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯೆಂದು ಹೆಸರುಳ್ಳ ಈ ಶ್ವರನುಸಹ ಕೂಡಿಕೊಂಡು, ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಮಹಾನಂದವನ್ನು||೯||

ಉಣ್ಣುವದೆ ಮಾಯೆಯೋಪಾಧಿಯಿಸುತ್ತಿ, ಯೆನ್ನುವರಾಪುರದಿರವದಿರವರು|| ||೧೦|| ಅನುಭವಿಸುತ್ತಲಿರುವದೆ ಮಾಯಾವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಸುಷುಪ್ತವಸ್ತೆಯೆಂದು ಅನ್ನುವರು, ಆಕಾರಣ ಶರೀರವೆಂಬ ಪಟ್ಟಣದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಿಳಿದವರು|| ... ||೧೧||

ಕಂ|| ಇರುತಿಹುದಾಬಳಿಯಲಿಜೆ | ಧೂರದೋಪತ್ಯಕ್ತಚಂದ್ರಕಾಂತೋತ್ಪಲದೋಲೈ ರಸದಚಂದ್ರಿಕೆಯಂದದ | ಲರಿವದನನುಭೂತಿಮಾತ್ರದಿನೀನೋವರಿಸೈ|| ||೧೨|| ಯಿರುತ್ತಲಿಥೆ ಆಕಾರಣಶರೀರದಲ್ಲಿ ಪಟಲಾದಿದೋಪಂಗಳು| ಯಿಲ್ಲದಂಥಾಚಂದ್ರಕಾಂತಶಿಲೆಯಲ್ಲಿ| ಬಿದ್ದು ಬೆರದು ಕೊಂಡುಯಿರುವಂಥಾಬೆಳದಿಂಗಳಹಾಗೆ| ಯಿರುವಂಥಾಅರಿವುಗಾವದಂಟೋ|ಆರಿವಾದಬೆತ್ಸ್ಯರೂಪವನ್ನು | ನೀನುಅನುಭವಮಾತ್ರದಿಂದನಾನಾಯೆಂದುತಿಳಿಯೈ|| ... ||೧೩||

ಮೂ|| ಜಂಕೆ|| ಯಿರುತಿಹುದುಮಿಕ್ಕುಜಾಗರಣದಲೆನಿದ್ರೆಯಲಿ| ಅರಿವಿಲ್ಲವೆಂಬುದೂತ್ತರಿಸುಪುಪ್ತಿಯಲಿ|| ||೧೪|| ಅರಿವುಯೆಂಬುದು ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುತ್ತೈಜಾಗ್ರದವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿಯೂ, ಸ್ವಪ್ನವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿಯೂ| ಅಂಥಾಅರಿವುಗಾಢಸುಪುಪ್ತಿಯಲ್ಲಿಯಿಲ್ಲವೆಂತೆಂಬುದಾಹಂಗಳೋರುತ್ತಲಿಥೆ||೧||

ಆದರೆಚ್ಚಿತ್ತು ನಾನಾನಂದದಿಂದಿದ್ದೆ, ಯೇದಶೆಯ ಕಾಣನೇಂಜಿಣೆ
ಕೆ ತತ್ಪರದಿ ||೬|| ಆರಿವು ಇಲ್ಲವೆಂಬುವ ಹಾಗೆ ತೋರಿದ್ದಾದರೆ,
ತನಗೆ ಜಾಗ್ರದವನೆ ಬಂದಮೇಲೆ, ನೀನೇನು ಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದೀ ಅಂದರೆ,
ನಾನು ಆನಂದವಾಗಿ ಇದ್ದೆ ನೇ ಹೊರ್ತು, ಇನ್ನೇನು ನಾನು ಕಾಣನೇಂ
ಬುವ ವಿವೇಕ ಹುಟ್ಟುತ್ತೆ, ಆ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ... ||೭||

ಇಲ್ಲದೇ ಪೋಗಿ ತನಗೆಲ್ಲಿ ಬಂದುದು ಕರಣ, ಇಲ್ಲದಿರಲಿಲ್ಲದ ಮೊಲಲ್ಲಿ
ತೋರಿದುದು ||೬|| ಆರಿವಾದ ತಾನು ಇಲ್ಲದ ಹಾಗೆ ಹೋದರೆ,
ಈ ಸುಖವನ್ನು, ಅಜ್ಞಾನವನ್ನು, ತಿಳಿದು ಹೇಳುವಂಥವನಾರು; ಅಂತಃ
ಕರಣವಾದ ಹಾಂಕಾರವು ಇಲ್ಲದೆ ಹೋದ್ದರಿಂದ, ತಾನು ಇಲ್ಲದ ಹಾಗೆ
ಆಕಾರಣ ದೇಹದಲ್ಲಿ, ಅರಿವಿಲ್ಲದ ಹಾಗೆ ತೋರಿದಂಥಾದ್ದಯಿತ್ತಲ್ಲದೆ,
ಆ ಅರಿವು, ತಾಮಸಸ್ವಾಕ್ಷಿ ಸರ್ವಸ್ವ ಸಾಕ್ಷಿಯೆಂಬ ಶೃತ್ಯುಕ್ತಾರ್ಥ
ನುಭವದಿಂದ, ಅರಿವು ಉಂಟೆಂಬುದೆ ನಿಶ್ಚಯವು ||೮||

ಆದರಿಂದಖಿಲರನುಭವದ ಪದ ತಿಯು ಸಿದ್ಧ, ವದು ನಿತ್ಯವದು ಸತ್ಯವ
ದು ಸುಖಾತ್ಮಕವೂ ||೬|| ಆದರಿಂದ ಸಮಸ್ತವಾದ ದೇಹಧಾರಿಗ
ಳ, ಅನುಭವ ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಯತಾರ್ಥವಾಗಿ ಇರುತ್ತಲಿರುವ, ಯಾವಆರಿ
ವೂ ಅದೇನಿತ್ಯಸ್ವರೂಪು, ಅದೇಸ್ವಸ್ವರೂಪು, ಅದೇ ಆನಂದ ಸ್ವರೂಪ
ವಾದದ್ದು ಯಾವದೋ|| ... ||೯||

ಆ ಅರಿವೆ ನಾನನುತ್ತವಧರಿಸಿ ನಿನಗಂತ, ರಾಯವಿನ್ನಿರದು ಮೈರಾ
ಜ್ಯಪತಿನೀನೆ ||೬|| ಹಿಂದೆ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಂಥಾ ಆರಿವಾದ ಚಿತ್ಸ್ವರೂ
ಪನೆ ನಾನುಯೆಂದು ತಿಳಿದರೆ, ನಿನಗೆ ಅವಿದ್ಯಾಕೃತವಾದಂಥಾ ಬಂಧ
ತ್ತು ಇನ್ನುಮೇಲೆ ಯಿರದು, ವಿರಾಟ್ ಸ್ವರೂಪವಾದ ಈಶ್ವರನು ನೀ
ನೆ ಆಗುತ್ತಲಿದ್ದೀಯೆ|| ... ||೧೦||

ವೆ|| ಇಂತಂದವಸ್ಥಾತ್ರಯ, ವಚ್ಚಿನ್ನ ನಿಜಜ್ಞಾನ ಪದ್ಧತಿಯಂ ಶ್ರ
ವಿಪಂತೆ ಮಾಡಿ, ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಕಾರಮಂ ಪೇಳುತ್ತಿದ್ದನಂತೆ.

||೬|| ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಹೇಳಿ ಜಾಗ್ರ ಸ್ವಪ್ನ ಸುಷುಪ್ತಿಗಳೆಂಬ
ಮೂರವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಇರುವ, ಯತಾರ್ಥವಾದ

ಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪವರ್ಗವನ್ನು ಕೇಳುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿ, ನಿನೊಂದು ರೀತಿಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಲಿದ್ದಾನೆ, ಅದು ಹ್ಯಾಗೆ ಅಂದರೆ||

ಗದ್ಯ|| ಇತಿ ಶ್ರೀಮತ್ಸಮಸ್ತ ತತ್ತ್ವ ತಾತ್ಪ್ರಿಕ

ವಿಚಾರ ಪಾರೀಣಶಾಲ್ಯ ಪ್ರತಿಪಾಲ ಕೃಷ್ಣ

ಪ್ರಭು ವಿರಚಿತವಾದ ನಿಜದೀಪಿಕಾರ

ತ್ವ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪ ಪ

ದ್ಧತಿ ಅಪ್ಪಮೋಘ್ಯಾಯ

ಸಂಪೂರ್ಣಂ||

(ಇತಿ ಪದ್ಧತಿ v ಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪಮಂ ಪೇಳಿದಿಲ್ಲಿಗೆ ಮಂಗಳಂ.)

೯ ಸದ್ರೂಪಲಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿ ಪ್ರಾರಂಭವು.

ಮೂ|| ಅಟತಾಳ|| ಮೂಘ ಘಾಲ್ಗುಣಗಳಿಲಿ ಮೇಘದ ಮೂಲೆಯು
ಲ್ಲ ಮೇಲೆಯ | ಮೇಘ ಸುರಭಿಯೊಳುಂಟಹುದು ರಸಮುಖ ಮನಿಸು
ತಾ ||೬|| ಮೂಘಮೂಸದಲ್ಲಿಯೂ, ಘಾಲ್ಗುಣ ಮೂಸದಲ್ಲಿಯೂ,
ಮೋಡಗಳ ಸುಂಪಿಲ್ಲ, ಬಳಿಕ ಮೂಘ ಘಾಲ್ಗುಣ ಮೂಸಗಳು ಕಳದಮೇ
ಲೆ ವ್ಯರ್ಥವಾಗದೆ ಇರುವಂಥಾ ವಸಂತರುತು ಕಾಲವಾದ ಚೈತ್ರನೈಶಾ
ಖ ಮೂಸಗಳಲ್ಲಿ ಉದುಕನೇ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಉಳ್ಳಂಥದ್ದು ಯನ್ನಿಸಿ ಕೊ
ಳ್ಳುತ್ತಲಿರುತ್ತಲವೆ ... ||೧||

ಬಳಿಕ ಘರ್ಮ ವ್ರಾವ್ಯಡುದ್ಯ ದ್ವಾಸರಗಳಾಕಾಲದಿ | ಬಲವನೊಳ
ಕೊಂಡಿಹುದು ಕತ್ತಲಬಳಗವಾಗಿ ||೬|| ವಸಂತರುತುವಾದಮೇಲೆ,
ಗ್ರೀಷ್ಮರುತುಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ, ವರ್ಷರುತುಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ, ಸಾಮರ್ಥ್ಯ
ವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಇರುವಂಥಾವುಗಳಾಗಿ ಅಂದಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದವುಗಳಾಗಿ
ಮೇಘಗಳು ಇರುತ್ತಲಿವೆ ... ||೨||

ಶಾರದಲಿಶಿಧಿಲತ್ಯ ಮಂತವನಾರುವದುಹೈಮನದಲಿ, ತೋರಲಾಗದ
ತೋರಿರಲುಕಾಂತೋರದಿರಲೂ ||೬೩|| ಶರಧೃತುಕಾಲವಾದ ಆ
ಶ್ವೀಡಮಾನ, ಕಾರ್ತೀಕಮಾನಗಳ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಜೇರ್ಣತ್ಯವನ್ನುಹೊಂ
ದಿ ಮೋಡಗಳು ಯಿರುತ್ತಲಿವೆ, ಹಿಮಂತರುತುವಾದ ಮಾರ್ಗಶಿರ, ಪುಷ್ಯ
ಮಾನಗಳ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಮರೂಪಿನಿಂದ ತೋರದೆಯಿದ್ದಾಗ್ಯೂ, ಮೇಘ
ರೂಪಿನಿಂದ ತೋರಿದಾಗ್ಯೂ, ಮೇಘಗಳು ಕಾಣಪಡದೆಯಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ||೬೩||

ಇದಾನಭದೋಳದರಿಂದಗಗನಕಪ್ರದಿದುದೇನೂವೈಕ್ಯತ 1 ಮಿದರಪಾಂ
ಗಿಂದಾತ್ಮನವ್ವನು|ಸಧವಬೋಧಂ ||೬೪|| ಈ ಮೋಡಗಳ ವಿಶಾ
ರಗಳು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಆಗುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ಆ ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ಈ ಮೋಡಗಳಿಂದ
ಆದಂಥಾ ಕಪ್ಪಿನಿಂದ ಮಲಿನವಾಯಿತುಯಂಬ, ಮಿಂಚಿನಿಂದ ಬಣ್ಣವೇ
ರಿತುಯಂಬ, ಮಳೆಗಳಿಂದ ನೆನೆಯಿತುಯಂಬ, ವಿಶಾರಗಳು ಹ್ಯಾಗೆ
ಹೊಂದಲಿಲ್ಲವೋ; ಈ ಆಕಾಶದೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ಸದ್ರೂಪ ಚದ್ರೂಪವಾ
ದ ಆತ್ಮನು, ಜಗದಾಕಾರವಾದ ಸ್ತೂಲಶರೀರ, ಸೂಕ್ಷ್ಮಶರೀರ, ಕಾರ
ಣಶರೀರಗಳಲ್ಲಿ, ಅಧಿಪಾ ನಸ್ವರೂಪವಾಗಿ ಯಿದ್ದಾಗ್ಯೂ, ದೇಹತ್ರಯದ
ಮಲಿನತ್ವವು, ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪವಾದ ಅನುಭವಿಗೆಯಿಲ್ಲ || ... ||೬೪||

ಮಾಯೆಯಾತನಜೀರಸಲಾಗದುಮರಸಲಾಗದನಳಿಯದು, ಕಾಯಬಲ
ಮಾನದುವಿಕ್ಯತಿಸಂಸ್ಥಾಯಮಾಗಿ ||೬೫|| ಕಾರ್ಯರೂಪವಾದ ಮಾ
ಯೆಯು, ಆತ್ಮನವಡಗೊಡಿ ಬೆರಸುವದಕ್ಕು; ಆತ್ಮನನ್ನು ಆಚ್ಛಾ
ದನೆ ಮಾಡುವದಕ್ಕು, ಆತ್ಮನ ಕೆಡಿಸುವದಕ್ಕು, ಶರೀರಬಲವನ್ನು
ಹೊಂದುವದಿಲ್ಲ. ಯಾತಕ್ಕಂದರೆ, ತಾನು ಯಿಲ್ಲದೆ ಹೋಗುವದಕ್ಕೆ
ಸ್ಥಾನವಾದ್ದರಿಂದ || ... ||೬೫||

ಗೀತಾ|| ರೂಪುನಾಮಂಗಳಿರಡುಮಾಯಾಪದಾರ್ಥಗಳಿನಿವವಾತಾವಿ
ನಲ್ಲಿ, ಸಂಜನಿವ ಸತ್ತ್ವಮಾವುದದು, ಬ್ರಹ್ಮತತ್ತ್ವ ಮಂದೇವೀವೇಕಜನರಿಗಂ
ಗೀತ್ಯತಮಾದ ನಾನೆನೆ, ನೀನೊಕ್ಕತಾರ್ಥಂ ||೬೬|| ಆಕಾರವು, ಹೆಸ
ರು, ಯಂಬಯರಡೆ ಮಾಯಾಸಂಬಂಧವಾದ ವಸ್ತುಗಳಿನಿಸಿಕೊಳ್ಳತಾ
ಲಿದ್ದಾವೆ. ಆರೂಪನಾಮಗಳ ಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಯಿರುವಂಥಾ, ಸದ್ರೂಪದವಾ

ದುಂಬೋ, ಆಸದ್ರೂಪವೆ ಬ್ರಹ್ಮದಯತಾರ್ಥಸ್ವರೂಪವೆಂದು, ಬ್ರಹ್ಮಾ
ನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಸಮ್ಮತವಾಗಿರುವದು, ಅಂಥಾಸತ್ತ್ವರೂಪ ಬ್ರಹ್ಮವನಾ
ನುಯೆಂದು, ನೀನುತಿಳಿದಂಥಾವನಾದರೆ, ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕ ಪ್ರಯೋಜ
ನಗುಳ್ಳಂಥಾವನು|| ... ||೧||

ವೆ|| ಆ ಸದ್ವಸ್ತುವೆ ತ್ರಿವಿಧಪ್ರಕಾರಮಾಗಿರ್ಪುದು. ವ್ಯಾವಹಾರಿಕಸ
ತ್ತೆಯೆಂದು, ಪ್ರಾತಿಭಾಷಿಕಸತ್ತೆಯೆಂದು, ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕಸತ್ತೆಯೆಂದು||

ಟೀ|| ಆ ಸತ್ತ್ವರೂಪವಾದ ವಸ್ತುವೆ, ಮೂರುಪ್ರಕಾರವಾಗಿರು
ವದು. ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ನಾಮಕನಾದ ಜೀವನ ಜಾಗ್ರದವಸ್ಥಾಕಾಲದಲ್ಲಿ,
ಯತಾರ್ಥಸ್ವರೂಪವಾಗಿರುವದಾಗಿಯೂ, ಪ್ರಾತಿಭಾಷಿಕನಾಮಕಜೀವನ
ಸ್ವಪ್ನಾವಸ್ಥಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯತಾರ್ಥಸ್ವರೂಪವಾಗಿರುವದಾಗಿಯೂ, ಪಾರ
ಮಾರ್ಥಿಕ ನಾಮಕನಾದ ಜೀವನ ಸುಷುಪ್ತಾವಸ್ಥಾ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯ
ತಾರ್ಥ ಸ್ವರೂಪವಾಗಿರುವದಾಗಿಯೂ|| ... ||೧||

ಮೂ|| ಜಂಪೆ|| ಮೊದಲುಕಾಣಿಸಿದಂತೆಮೋಸವಿಲ್ಲದೆತಿರುಗಿ| ಯಿದಿ
ರಿಟ್ಟು ಕಾಣಿಕಾಂಬುದೆಪ್ರಾಥಮಿತರ್ವ|| ||ಟೀ|| ಪೂರ್ವದಿನದಲ್ಲಿ ಯಾ
ವಪದಾರ್ಥಗಳನೋಡಿದವೋ, ಅಪದಾರ್ಥಗಳು ಇದ್ದಂತೆ ಯಿದ್ದುಕೊಂ
ಡು, ಮರಳಿ ಯರಡನೆದಿವಸದಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಕಾಣಿಸು
ವಂಥಾದ್ದು, ಯಾವದುಂಬೋ, ಅದುಮೊದಲಿನಲ್ಲಿಹೇಳಿದಂಥಾ ವ್ಯಾವಹಾ
ರಿಕ ಜೀವನಸತ್ತಾಸ್ವರೂಪವು|| ... ||೧||

ತೋರಿಯೊಂದೇಕಾಲದೊಳಗೆಮತ್ತದಕಾಣೆ | ತೋರಪಡದುದೆಲೋ
ಕದೊಳಗೆ ದ್ವಿತೀಯಂ|| ||ಟೀ|| ಒಂದೇಸ್ವಪ್ನಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾ
ಗಿಕಂಡಂಥಾ ಒಂದು ಪದಾರ್ಥವು, ಪುನಶ್ಚ, ಅದೇಸ್ವಪ್ನಕಾಲದಲ್ಲಿ ನೋ
ಡಿದರೆ, ಅಪದಾರ್ಥಕಾಣದೆಹೋಗುವದು ಯಾವದುಂಬೋ, ಅದು ಪ್ರ
ಪಂಚದಲ್ಲಿ ತೈಜಸನಾಮಕಜೀವನ ಸತ್ತಾಸ್ವರೂಪವು|| ... ||೨||

ತೋರದಡಗದೆಸಕಲದೊಳುತೋರ್ಪುದೇಜ್ಞಾನ | ಚಾರುನೇತ್ರದಶಾ
ಸ್ತ್ರಸಾದ್ಯಂತೈತೀಯಂ|| ||ಟೀ|| ಒಂದುವೇಳೆ ತೋರುವದನ್ನು, ಒಂ
ದುವೇಳೆತೋರದೆಯಿರುವದನ್ನು, ಈ ಯರಡುಯಿಲ್ಲದೆ ಸಮಸ್ತದಲ್ಲಿ

ಯೂ ಆರಿವಾಗಿರಿಸುವಜ್ಞಾನ. ಅದುಮನೋಹರಮಾದ ವಿಚಾರವೆಂಬ
ನೇತ್ರದಿಂದ, ಕಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕ ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕಜೀವನ,
ಮೂರನೆಯಸತ್ತಾಸ್ವರೂಪವು|| ... ||೩||

ವ|| ಅನೈತಿಕ ತರವಸ್ತು ಸತ್ಪದಾರ್ಥವೆಂದುಸುರ್ದೆಯಾಗಿ, ಯಾ
ವದ್ರವ್ಯದಿಂದ ಕೋರಿತೋ, ಬಳಿಕಾದ್ರವ್ಯದ ವಿಲಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ, ಈ
ಸತ್ಪದಾರ್ಥವೆಲ್ಲಿದ್ದು, ಹಾಗಾದರೆ ಕೇಳು, ಪೃಥ್ವಿಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಕಾ
ರಿಣ್ಯಂ ಪಿಂಗಲಾಗಿ ಜಲವೊಂದೇ ತೋರ್ಪುದು, ಜಲವೊಂದರಲ್ಲಿ ದ್ರ
ವತ್ವಂ ಕಡೆಸಿಡಿಯಲಾಗಿ ಯಗ್ನಿಯೊಂದೇ ತೋರ್ಪುದು, ಅಗ್ನಿಯೊಂದ
ರಲ್ಲಿ ರೂಪಂ ಪೊರಗಾಗಲಾಗಿ ವಾಯು ವೊಂದೇ ತೋರ್ಪುದು, ವಾ
ಯುವೊಂದರಲ್ಲಿ ಚಲನಂ ತಪ್ಪಲಾಗಿ ಗಗನೇ ವೊಂದೇ ತೋರ್ಪುದು,
ಗಗನ ವೊಂದರಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬಂ ವಿಲಯಂ ಪೊಂದಲಾಗಿ ಗುಣತ್ರಯಂಗಳೆ ನಿ
ಲ್ಲುವವು, ಗುಣತ್ರಯಂಗಳಲ್ಲಿ ಯುತ್ಪತ್ತಿಸ್ಥಿತಿ, ಸಂಹಾರರೂಪ ಕೃತ್ಯಂ
ಗಳೆಲ್ಲದರಲ್ಲಿ ಮಾಯೆಯೊಂದೇ ನಿಲ್ಲುವದು, ಹಾನಿಗೊಡಮಾದ, ಕಾರ್ಯೆ
ಮ್ಯಮಾದ ಮಾಯಾಶಕ್ತಿಯಡಗಲಾಗಿ ಸದ್ರೂಪಕ್ಕಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಯಿರದೆಂ
ಬುದು, ನಿನ್ನಮತಿಯೋಳ್ವೊಳಿದುದು. ಇದಕ್ಕೆ ನಿವೃತ್ತಿಯಾವುದೆನೆ;
ಭೂಮಿಯದೆಂಬಂತೆ ಭೂನಿಷ್ಪ ಕಾರಿಣ್ಯಂ ಪೋಗಲಾಗಿ, ತಾನದರೊ
ಡನೆ ಪೋಗದೆ, ಭೂವ್ಯಾಂತಿಷ್ಟ ಜಲದಲ್ಲಿದು, ಜಲಮದೇಯಂ
ಬಗೆ ಜಲನಿಷ್ಪದ್ರವತ್ವಂ ಪೋಗಲಾಗಿ ತಾನದರೊಡನೆ ಪೋಗದೆ ಜ
ಲಾಂತಿಷ್ಟಗ್ನಿಯಲ್ಲಿದು, ಇದೇಪ್ರಕಾರದಿಂದಗ್ನಿ, ವಾಯು, ಗಗ
ನ, ಗುಣ, ಮಾಯಾಶಕ್ತಿಗಳಂ ನೋಡಲಾಗಿ, ತಾನವರೊಳ್ವೊಗದೆ,
ತದಂತೆ ಸತ್ವವಾಗಿರ್ಪದರಿಂ, ಭೂವ್ಯಸ್ತಿತ್ವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜಲದಲ್ಲಿ
ಯೂ ಇರ್ದುದಾಗಿ, ಭೂಮಿ ಜಲಂಗಳಿಗೆ ಗುಣ ಭೇದಂಗಳಿರ್ದರೂ,
ತಾನವರೊಳಿರ್ಪದಕ್ಕೆ ಭೇದವಿಲ್ಲವಾಗಿ, ಭೂಜಲೋಭಯ ದ್ರವ್ಯೆ
ಳಾಶ್ರಯಿಸಿದ ತನ್ನ ನೈಮಿತ್ತಿ ಕೆದ್ದಿತ್ವದೋಳ್ಳಿದಮಿಲ್ಲವಾಗಿ, ತಂತುವೇ
ಸ್ವರೂಪಮಾದ ಪಟಕ್ಕೆ ತಂತುಮಾತ್ರ ನಿರೀಕ್ಷಣದಿಂ, ಪೃಥ್ವತ್ವಮಂ
ಪೇಳುವರೆಂಬ ದೋಷಮಿಲ್ಲಿ ವರ್ತಿಸದು. ಯಾಕೆನೆ, ಭೂವ್ಯಾಂಶಮಾ
ದ ರೇಣುಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಜಲಾಂಶಮಾದ ತುಪಾರಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಸತ್ತಿಗೆ ಪು
ಖಿ

ಧಕ್ಕವೆಂ ಘಟಿಸದಾಗಿ, ಹಾಲು, ಹುಣಸೆಯ ಹಣ್ಣು ಮೊದಲಾದ ಹು
 ಳಿಯ ಬೆರಕೆಯಿಂ ಮೊಸರಾದುದೆಂಬ ಪರಿಣಾಮ ದೋಷಮಿಲ್ಲಿ ವರ್ತಿ
 ಸದು, ಯಾಕೆನೆ, ಭೂಮಿಗೆದಾತತ್ವ ಮೊಳವಟ್ಟಾಗಲು, ಜಲಕ್ಕೆ ಫಲರಸಾದಿ
 ತ್ವಮೈದಿದಾಗಲು. ಚರ್ಮವದೆವಾಂಸವದೆಯೆಂದು, ಕಬ್ಬಿನಹಾಲದೆ, ಮಾ
 ವಿನಹಂಣಿನ ರಸವದೆಯೆಂದು, ಸತ್ತಿಗೆವಿಕಾರಂಘಟಿಸದಾಗಿ, ಶಿಥಿಲಾಂದಕಾ
 ರ ಸಹಾಯದಿಂ ರಜ್ಜುವಿನಲ್ಲಿ ಸರ್ಪಂ ಪುಟ್ಟಿಸಿದ ವಿವರ್ತದೋಷ ಮಿಲ್ಲಿ
 ವರ್ತಿಸದು. ಯಾಕೆನೆ, ಅಜ್ಞಾನ ಯೋಗದಿಂದಲಾದರು, ಭೂಮಿ ಜಲಂ
 ಗಳಲ್ಲಿರುವ ಸತ್ತಿಗೆ ಸದ್ಭಿನ್ನಂ ಬಂದು, ಇಲ್ಲದೆ ತೋರಿದ ಸರ್ಪನಿಂ ಭ
 ಯಂ ಬಂದಂತೆ, ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಚಲನಮಂ, ಜಲದಲ್ಲಿ ಕಾರಿಣ್ಯಮಂ,
 ಪುಟ್ಟಿಸದಾಗಿ, ಸದ್ರೂಪವೇ ಸತತೋದಿತ, ನಿರ್ವಿಕಾರ, ನಿರ್ಭೇದ, ನಿ
 ರಾಂಶಮಾದ ಪರಬ್ರಹ್ಮ ಮೆಂದರಿವುದು. ಇದಕ್ಕೆ ಗುರುತೇನು, ಹೀಗೆ
 ವಿನಾಶಮಂ ಕುರಿತು ಕಳೆಯಲ್ಪಡುವ ಪ್ರಪಂಚ ಜಾಲದಲ್ಲಿ, ಕಳೆಯಲ್ಪ
 ಡದೆ ನಿಂತ ಚಿದಾನಂದವೆ ಈ ಸದ್ರೂಪಕ್ಕೆಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಯಂಬುದೇ ಶಾ
 ಸ್ತ್ರಾಚಾರ್ಯ ಸಮ್ಮತವಾಗಿರ್ಪುದು ||೪|| ಆಬದ್ಧವಾದ ಸದ್ರಾ
 ಧಕ್ಕೆ ಯರಡನೆ ಯದಾದ ವಸ್ತುವನ್ನು ಯತಾರ್ಥ ಸ್ವರೂಪವಾದ
 ಪದಾರ್ಥವೆಂದು ಹೇಳಿದಿರಾಗಿ, ಯಾವ ದೃಶ್ಯರೂಪೋಪಾದಿ ಪದಾರ್ಥ
 ದಿಂದ ಸದ್ರೂಪ ತೋರಿತೋ, ಆ ಮೇಲೆ ಆ ಪದಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಹಾನಿಬಂದ
 ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ನಿಮ್ಮ ಸತ್ಪದಾರ್ಥ ಯೆಲ್ಲಿಯಿಧೆ, ಹಾಗಾದರೆ ಕೇಳತಕ್ಕದ್ದು;
 ಪೃಥ್ವಿಯಂಬ ಮಹಾ ಭೂತದಲ್ಲಿ ಕಾಲಗ್ನಿಯಿಂದ ಕಾರಿಣ್ಯತ್ವ ಧರ್ಮ
 ಜ್ವಯವಾಗುತ್ತಲಿರಲಾಗಿ ಅಪ್ಪೆಯಂಬ ಮಹಾಭೂತ ಒಂದೇ ತೋರುವೆ
 ದು, ಅಪ್ಪೆಯಂಬ ಮಹಾ ಭೂತದಲ್ಲಿ ಶ್ರವಿಸುವ ಧರ್ಮ ಇಲ್ಲದಾಗತೇ
 ಜಸ್ಸೆಂಬ ಮಹಾ ಭೂತ ಒಂದೇ ತೋರುವದು, ತೇಜಸ್ಸೆಂಬ ಮಹಾ
 ಭೂತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶ ಧರ್ಮನಾಶವಾಗುತ್ತಲಿರಲಾಗಿ ವಾಯುವೆಂಬ ಮ
 ಹಾಭೂತ ಒಂದೇ ಕಾಣಿಸುತ್ತಲಿಧೆ, ಈ ವಾಯುವೆಂಬ ಮಹಾಭೂತದ
 ಳ್ಲಿ ಬೀಸುವ ಧರ್ಮ ನಿಲ್ಲಲಾಗಿ ಆಕಾಶವೆಂಬ ಮಹಾಭೂತ ಒಂದೇತೋ
 ರುತ್ತಯಿಧೆ, ಆಕಾಶವೆಂಬ ಮಹಾ ಭೂತದಲ್ಲಿ ಶಬ್ದಗುಣ ಧರ್ಮನಾಶ
 ನೆ ಹೊಂದಿ ಹೋಗುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಸತ್ತ್ವ ರಜಸ್ತಮೋಗುಣಂಗಳೇ ನಿಲ್ಲುವಂ

ಛಾನ್ವುಗೇಶಾಗುತ್ತಲಿವೆ, ಆ ಮೂರು ಗುಣಂಗಳೊಳಗೆ, ಹುಟ್ಟಿಸುವ ರೂಪವನ್ನ, ಇರುವ ರೂಪವನ್ನ, ನಾಶಮಾಡುವ ರೂಪವೆಂಬ ಕೆಲಸಗಳು ಇಲ್ಲದಿರುವಲ್ಲಿ ಮಾಯಾಶಕ್ತಿ ಒಂದೇ ನಿಲ್ಲುವದು, ಅದು ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ಕೂಡದಂಥಾ, ಅದರ ಕಾರ್ಯದಿಂದ ತಿಳಿಯತಕ್ಕಂಥಾದ್ದಾದ ಮಾಯಾಶಕ್ತಿನಾಶವಾಗಲಾಗಿ ಯತಾರ್ಥ ಸ್ವರೂಪವಾದ ಸದ್ರೂಪ ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕೆ ಪ್ರಕಾಶತ್ವ ಇಲ್ಲವೆಂಬುದು ನಿನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ತೋರಿತು ಈ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲದೆ ಹೋಗುವದಕ್ಕೆ ಉಪಾಯ ಯಾವದು ಅಂದರೆ, ಪೃಥ್ವಿ ಇದೆಯೆಂಬ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಪೃಥ್ವಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ಕಠಿಣತ್ವವು ಹೋಗಲಾಗಿ ಸದ್ರೂಪವಾದ ತಾನು ಕಠಿಣತ್ವದ ಕೂಡೆ ಹೋಗದೆ, ಭೂಮಿನಾಶ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಿಕ್ಕಿರುವಂಥಾ ಉದಕದಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಾಯಿದೆ, ಉದಕ ಇದೆಯೆಂಬುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉದಕದಲ್ಲಿ ಇರುವಂಥಾ ಶ್ರವಿಸುವಣ ಹೋಗಲಾಗಿ ಸದ್ರೂಪವಾದ ತಾನು ಆ ದ್ರವತ್ವದ ಕೂಡೆ ಹೋಗದೆ, ಆ ಉದಕಾಂಶದಲ್ಲಿ ಇರುವ ತೇಜಸ್ಸು ತತ್ವದಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಲಿಥೆ, ಈ ರೀತಿಯಿಂದ ಪೃಥ್ವಿ ಜಲಂಗಳ ವೈತೀಕ ಕ್ರಮದಿಂದ ಹ್ಯಾಗೆ ತಿಳಿದವೋ ಆ ರೀತಿಯಾಗಿ ತೇಜಸ್ಸುತತ್ವ, ವಾಯುತತ್ವ, ಗಗನತತ್ವ, ಗುಣತತ್ವ, ಮಾಯಾಶಕ್ತಿಗಳೆನ್ನುವ ವೈತೀಕಕ್ರಮದಿಂದ ತಿಳಿಯಲಾಗಿ, ಇವುಗಳ ಕೂಡೆ ತಾನುಹೋಗದೆ, ತೇಜೋ, ವಾಯು, ಗಗನ, ಗುಣ, ಮಾಯಾಶಕ್ತಿಗಳೆಂಬ ಇವರುಗಳಿಗೆ ಅಧಿಪತ್ಯವಾಗಿ ಒಳಗೆ ಬಲವಾಗಿ ಇರುವದರಿಂದ, ಭೂಮಿಯದೆಯೆಂಬ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉದಕದಲ್ಲಿಯೂ ಇದ್ದುದಾಗಿ, ಭೂಮಿಗು ಉದಕಕ್ಕು ಗುಣಗಳ ಭೇದವು ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ ಅದರೊಳಗೆ ಇರುವ ಸದ್ರೂಪವಾದ ತನಗೆ ಯರಡೆಂಬುದು ಇಲ್ಲವಾಗಿ, ಭೂಮಿಯೆಂಬ, ಉದಕಯೆಂಬ, ಯರಡುಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನ ಹೊಂದಿದಂಥಾ, ಸದ್ರೂಪವಾದ ತನ್ನ ಭೂನಿಮಿತ್ತಕವಾದ, ಜಲನಿಮಿತ್ತಕವಾದ, ಯರಡಲ್ಲಿಯೂಕೂಡಭಿನ್ನತ್ವಯಿಲ್ಲವಾಗಿ, ನೂಲಾಯೆಳೆಗಳೆರವಾದಬಟ್ಟೆಯೆಳೆವಾತ್ರನೋಡುವಕಾಲದಲ್ಲಿ, ತಂತುಗಳುಬೇರೆಬೇರೆಯೆಂಬುಗುಣಕ್ರಮದೋಪಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿ ವರ್ತಿಸದು, ಯಾತಕ್ಕಂದರೆ, ಪೃಥ್ವಿ ಅಂಶವಾದದೂಳುಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಉದಕಾಂಶವಾದ ತುಂತುರಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ ಭಿನ್ನತ್ವ ಕೂ

ಡುವದಿಲ್ಲವಾಗಿ, ಪ್ರೀತನ, ಹುಳಿಹಣ್ಣು ಮೊದಲಾದ ಹುಳಿಯನ್ನೂ ಕೂಡಿಸಿದ್ದರಿಂದ, ಮೊಸರಾದುದು ಯಂತೆಂಬ ಕಾಲಕೃತ ಪರಿಪಕ್ವದೋಷವು ಈ ಸ್ವರೂಪವಾದ ಪರಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿ ಇರದು ಯಾತಕ್ಕಂದರೆ, ಭೂರೂಪವಾದ ಅನ್ನಕ್ಕೆ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಧಾತುರೂಪತ್ವ ಲಕ್ಷಣಗಳು, ಜಲಕ್ಕೆ ಹೆಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಹುಳಿಯು, ಶೀರ್ಷ್ಯಯಂಬುದೇ ಮೊದಲಾದ ರಸತ್ವ ಹೊಂದಿದ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ, ಚರ್ಮವುಯಿಥೆ, ಮಾಂಸವುಯಿಥೆಯೆಂದು, ಕಬ್ಬಿನ ಹಾಲುಯಿಥೆ, ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ರಸವು ಇಥೆಯೆಂದು॥

ಸದೇವಸೌಮ್ಯೇ ಇದಮಗ್ರಮಾಸೀತ್॥ ॥೩೬॥ ಯಂಬಶೃತ್ವಾ ಧಾರ್ಮನುಸಾರವಾಗಿ ಯಿರುವ, ಅನಾದಿಯಾದ ಸದ್ರೂಪಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕೆ ವಿಕಾರಕೂಡದಾಗಿ, ನಸುಗತ್ತಲೆ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಹಗ್ಗದಲ್ಲಿ ಹಾವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದ ರೂಪಾಂತರದೋಷವು ಈ ಸದ್ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರನರ್ತಿಸದು, ಯಾತಕ್ಕಂದರೆ, ಜ್ಞಾನದ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಆದಾಗ್ಯೂ, ಪ್ರಾಣಿ ಉದಕಂಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಯಿರುವ ಸದ್ರೂಪಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕೆ ಬೇರೊಂದು ಅಸದ್ರೂಪತ್ವ ವ್ರಾಪ್ತವಾಗಿ, ಕಲ್ಪಿತವಾಗಿತ್ತೋರಿದ ಹಾವಿನಿಂದ ಭೇತಿಪ್ರಾಪ್ತವಾದಂತೆ, ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಪನವು, ಉದಕದಲ್ಲಿ ಫಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಯಿರೋಣವು, ಹುಟ್ಟಿಸಲಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ, ಸದ್ರೂಪವೆ ಭೂತ ಭವಿಸ್ವದ್ವರ್ತಮಾನ ಕಾಲತ್ರಯದಲ್ಲಿಯೂ, ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿರುವ ಮಾಯಾವಿಕಾರ ರಹಿತವಾದ ಅಪುಂಡ ಸ್ವರೂಪವಾಗಿಯಿರುವ ಸತ್ಪದಾರ್ಥವೆ ಪರಬ್ರಹ್ಮವೆಂದು ತಿಳಿಯುವದು. ಯಿದಕ್ಕೆ ಕುರುಹುಯೇನೆಂದರೆ, ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ನೋಡಾಗಿ ಹೋಗುವ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ವೃದ್ಧೇಶ್ಯಮಾಡಿ, ಸೇತಿನೇತೀತಿಯೆಂಬ ವಾಕ್ಯಗಳಿಂದ ವಿಸರ್ಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಜಗನ್ನಮೂಹದಲ್ಲಿ ತೆಗಿಯಲೆಕೂಡನೆ ನಿಂದಿರುತ್ತಲಿರುವ, ಚಿದಾನಂದಂಗಳೆ ಈ ಸದ್ರೂಪಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕೆ ಪ್ರಕಾಶವೆನ್ನುವದೆ, ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೂ, ಗುರುಗಳಿಗೂ, ಅಭಿಮತವಾಗಿಯಿರುವದು॥

ಕಂ॥ ನೀನೆರಮಾನಸನೃಪನೆನಿ । ಧಾನಿಸಿವಿಶ್ವಕ್ಕೆ ಭೇಯಧಿಪಾ ನಪದಂಯೇನದತೋರದನಶ್ಚೀ॥ ನೀನಾರೆಂಬುಕ್ತಿಯದಕೆವದ್ರವ್ರಯಂ॥

॥೩೭॥ ಯೆಲೈ ಮನಃಪ್ರಭುವೇ, ನೀನುಚನ್ನಾಗಿನೋಡಿ ಸದ್ರೂಪಾ

ಸುಭವ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಈ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಆದೇ ಅಧಾರಭೂತವಾದ ಸೌಧನವು ವನ್ನುತ್ತ ತಿಳಿದುಕೋ, ಅಂಥಾವಸ್ತುಯಾಕೆ ತೋರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಸಂಶಯಂ ಬಂದರೆ, ಆ ಸಂಶಯ ಪರಿಹಾರಕ್ಕೆ, ಈ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿರುವ ನೀನು, ಯಾರುಯೆಂದು ವಿಚಾರಿಸುವವನಾತು, ಆ ಸಂಶಯವೆಂಬ ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ವಜ್ರಾಯುಧ ಸಮಾನವಾದಂಥಾದ್ದು ||

ವೆ|| ಇಂತೆಂದು ನದ್ರೂಪ ಲಕ್ಷಣಪದ್ಧತಿಯಂ ಶ್ರವಣಂಗೈಸಿ ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಕಾರಮಂ ಪೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಪನದಂತೆನೆ|| ||೬೬|| ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಸತ್ಸ್ಮರೂಪಮಾರ್ಗವನ್ನು ಕೇಳುವಹಾಗೆ ಮಾಡಿ, ಇನ್ನೊಂದು ವಿಧವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಲಿದ್ದಾನೆ, ಅದು ಹ್ಯಾಗೆಂದರೆ|| ...

ಗದ್ಯ|| ಇತಿ ಶ್ರೀಮತ್ಸಮಸ್ತ ತತ್ತ್ವ ತಾತ್ಪ್ರಿಕ

ವಿಚಾರ ಪಾರೀಣಕಾಲ್ಯ ಹೈತಿವಾಲ್ಯ ಕೃಷ್ಣ

ಪ್ರಭುವಿರಚಿತಮಾದ ನಿಜದೀಪಿಕಾ ರತ್ನ

ಗ್ರಂಥದೋಷ ನದ್ರೂಪಲಕ್ಷಣ

ಪದ್ಧತಿ ಸಂಪೂರ್ಣ||

ಇತಿ ಪದ್ಧತಿ ನದ್ರೂಪಲಕ್ಷಣ ಪೇಳಿದಿಲ್ಲಿಗೆ ಮಂಗಳಂ.

೧೦ ಚಿದ್ರೂಪ ವಿಚಾರ ಪದ್ಧತಿ ಪ್ರಾರಂಭವು.

ಮೂ|| ಜಂಸೆ|| ಯಾವವಸ್ತುವಿಗೆಮಾಂಯವೇರಣಮಿಲ್ಲ ಜಗಮಾವವಸ್ತುವಿನಿಂದಭಾವಿತಮೆನಿಸಿತು|| ||೬೭|| ಯಾವ ಚಿದ್ರೂಪಕ್ಕೆ ಮಾಯೆಯಸುತ್ತು ಬಳಸಿಲ್ಲವೋ, ಈ ಜಗತ್ತು ಯಾವ ಚಿದ್ರೂಪದಿಂದ ತಿಳಿಯುವುದು|| ... ||೧||

ಅದರ ಚೈತನ್ಯದಿಂದಲ್ಲದೇ ವ್ಯವಹಾರ, ಸದಮೈದಲಿಲೆಪ್ರಸಂಚಿನಾ
ಶ್ರಾಂತಂ || ||೬|| ಆ ಚೈತನ್ಯದ ಬಲದಿಂದಲೇ ಸಮಸ್ತವಾ
ದ ಗಟಪಟಾದಿಪ್ರಸಂಚನು ಶ್ರಮವಿಲ್ಲದೆ ವ್ಯವಹರಿಸುವದಕ್ಕೆ ಸಾಧನ
ವಾಗಲಾರದು || ... ||೭||

ಅದರಬಲವದರಭೋಗದಬೀಡದರವೋಗಂ | ಯಿದಮಿಗರ್ಥವತಾಳದಿ ||
ನಿಖಿಲದೃಶ್ಯಂ || ||೮|| ಆ ಚಿತ್ತಿನ ಬಲವಂತಾದಂಥಾದ್ದನ್ನು, (ಆತ್ಮ
ನಃಕಾಮಾಯಸವಂಪ್ರಿಯಂಭವತಿ) ಯಂಬ ಶೃತ್ಯಾರ್ಥಾನುಸಾರವಾಗಿ
ಆ ಚಿತ್ತಿನ ಆನಂದಕ್ಕೆ ಸಾಧನವಾಗಿರುವಂಥಾದ್ದನ್ನು, ಆ ಚಿತ್ತೆ ಮುಂ
ದಾಗಿಲುಳ್ಳಂಥಾದ್ದನ್ನು, ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿ
ದಂಥಾ ಈ ಸಕಲವಾದ ದೃಶ್ಯರೂಪಗಳ್ || ... ||೯||

ನೀನಯಃಪಿಂಡವಿಜ್ಞಾನಮಲ್ಲಿರುವವೈ | ಶ್ವಾಸರನದರಮಹಾಭಾನಮಂಪಿ
ಡಿದು || ||೧೦|| ಯಲ್ಲೆಮನೋನೃಪನೆ, ರಜೋಗುಣವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ನೀ
ನೇಕಬ್ರಿಣದಮುದ್ದೆ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಿಸಿಯಿರುವ ಜ್ಞಾನವೇ ಆಗ್ನಿ, ಆ ಜ್ಞಾನ
ವೆಂಬ ಅಗ್ನಿಯ ಅಧಿಕಪ್ರಕಾಶವನ್ನು ಆಧಾರಮಾಡಿಕೊಂಡು || ||೧೧||

ಇಂದ್ರಿಯಶರೀರಂಗಳೆಡೆಯಾಡುಹವದೇ | ಇಂದ್ರಂಸದಾತ್ಮಕಮಹೀನ
ತಾದ್ರವ್ಯಂ || ||೧೨|| ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯ ಕರ್ಮೇಂದ್ರಿಯಗಳು ಸ್ಥೂಲಸೂ
ಕ್ಷ್ಮಶರೀರಗಳು, ಸುಳಿದಾಡುತ್ತ ಯಿರುವವಾದ್ದರಿಂದ, ಆ ವಿಜ್ಞಾನವೆ ಆ
ಧಿಪತಿಯು. ಅದು ಸತ್ವಾರ್ಥ ಶರೀರಲುಳ್ಳಂಥಾದ್ದು. ಕೆಡದಯಿರುವಂ
ಥಾ ವಸ್ತುವು || ... ||೧೩||

ಕಂ || ಕ್ರೀರಸ್ಥಾನಮನಾಹೇ | ನೀರಸಮೇಘೈತಪ್ರದೇಶಮಂದರಿದದ
ನೇ | ಸಾರಲಂ ನಾನಂದೀಸಂ | ಸಾರಾಂಬುಧಿನಿನಗೆಗೋವ್ವದಾಂಬೋಮಾ
ತ್ರಂ || ||೧೪|| ಕ್ರೀರದೃಷ್ಟಾಂತಮಾದ ಸತ್ವದಾರ್ಥಸಾಧನವೆ ನಾನಾ
ಗುತ್ತಲಿದ್ದೇನೆ, ಆ ಕ್ರೀರದಲ್ಲಿಯಿರುವ ಸವಿಯೆ ದೃಷ್ಟಾಂತಭೂತವಾಗಿ
ವ್ಯಾಪಿಸಿಕೊಂಡುಯಿರುವ ತುಪ್ಪದೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ತೋರುವಜ್ಞಾನ ಯಾ
ವದುಂಟೋ, ಆ ಜ್ಞಾನವೆ ನಾನೆಂದುಹೇಳಲು ಈ ಜನನಮರಣಪ್ರವಾ
ಹರೂಪವಾದ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ, ಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪವಾದ ನಿನಗೆ ಗೋವಿನ ಹೆ
ಜ್ಜೆಯಲ್ಲಿಯಿರುವ ನೀರಿನ ಪ್ರವಾಣವಾಗುತ್ತಲಿದೆ || ... ||

ವ|| ಇಂತೆಂದು ಸಂಕ್ಷೇಪದಿಂ ಪೇಳಲಿಷ್ಟರಿಂದಲೆ ವಿಶೋಧಂಬಾರ
ದೆನ್ನಲು|| ||೬೬|| ಹೀಗೆಂದು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿಹೇಳದೆ ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ಇ
ಷ್ಟೇಹೇಳಿದ್ದರಿಂದ, ತಿಳಿಯುವದಕ್ಕೆ ಆಗದಾಯನ್ನಲು, ದೃಷ್ಟಾಂತ ಪೂ
ರ್ವಕವಾಗಿ ಚನ್ನಾಗಿ ವಿವರಿಸುತ್ತಲಿದ್ದಾನೆ||

ಮೂ|| ತ್ರಿಪ್ರದೇ|| ಸ್ವೇತವಾಗಿಹಶುದ್ಧ ಪಟವೇ | ದೌತಮನಿಪುದು
ಗಂಜಿಯಂತಾ, ನೋತುಕೂಡಿರೆಘಟತಮನಲ್ ಖ್ಯಾತಮಹುದು||

||೬೬|| ಸ್ವತನಿದ್ಧವಾಗಿ ಬೆಳ್ಳಗೆಯಿರುವ ವೆಗೆದಬಟ್ಟೆಯ ದೌತಮ
ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಯಿಧೆ. ಆ ಬಟ್ಟೆಯು ಗಂಜಿಯಿಂದ ಯೆಡೆಯಿಲ್ಲದೆ ಕೂಡಿ
ಯಿದ್ದಾಗ ಘಟತೆಯನ್ನಿಸಿಕೊಂಡು ಪ್ರಖ್ಯಾತವಾಗುತ್ತೆ ... ||೧||

ಅದ್ವಿಕೆಯನಾಂತಾಗರಂಜಿತಮಪ್ಪುದಾಯಾಚಿತ್ರಪೂರ್ತಿಯ|ಪೊದ್ದಿದಾ
ಗದು ಲಾಂಛತತ್ವದಿಪ್ಪೊಸತೆನಿಪುದು|| ||೬೬|| ನೀಲಿ ಈ ಮಾಯಾಕ್ರ
ತಿಗಳಿಂದ ರಂಜಿತವುಯೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಲಿಧೆ, ಯಾವಯಾವ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ
ಯಾವಯಾವ ವರ್ಣ ತುಂಬಿದ್ದರಿಂದ, ಚಿತ್ರಸಮಾಪ್ತಿ ಹೊಂದಿದಾಗ ಆ
ಪಟವು ಲಾಂಛತತ್ವದಿಂದ ಹೊಸದುಯೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಲಿಧೆ|| ||೨||

ಹ್ಯಾಗೆಚಿತ್ರಪಟನಿ ತಿಯುಚನ್ನಾಗಿಯಿರುವುದೊನಾಲ್ಕು ಕೆರದಿಂ|ಹಾಗೆ
ಶುದ್ಧ ಮನಿಸುವಚಿತ್ತಂಭೂಗಗನಕೆ|| ||೬೬|| ಹ್ಯಾಗೆದೃಷ್ಟಾಂತಮಾ
ದ ಚಿತ್ರಪಟವುನಾಲ್ಕು ಅವಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಚನ್ನಾಗಿಯಿರುತ್ತಲಿಧೆಯೊ, ಅಚಿ
ತ್ರಪಟದಹಾಗಿಯೇ ಸ್ವತಸ್ಸಿದ್ಧವನಿಸುವಂಥಾ ಚಿತ್ಸತ್ವರೂಪವೆ, ಭೂ
ವ್ಯಾಕಾಶಗಳಿಗೆ|| ... ||೩||

ಬೀಜವಾಗಿಹಮಾಯೆಯೊಳುಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸಿದವ್ಯಾಕ್ರತಮತಾಂ| ರಾ
ಜಪುದುಕಾರಣದಿಲಿಂಗದಿರಮ್ಯಮಾದಾ|| ||೬೬|| ಹೇತುವಾಗಿ ಯಿರು
ವಂಥಾ ಮಾಯೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸಿರುವ ಅವ್ಯಾಕ್ರತನಾಮಧೇಯವುಳ್ಳಂ
ಥಾ, ಈಶ್ವರನು ಯಾವನೋ ಅವನೆ ಕಾರಣಶರೀರಗಳ ಸಮಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ
ಯು, ಲಿಂಗಶರೀರಗಳ ಸಮಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಯು, ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಲಿರುವದು, ಮ
ನೋಹರವಾದ|| ... ||೪||

ಸ್ತೂಲದಲಿ ಸಮಷ್ಟಿಯಸೆಯಲು ತೋರುವೀಶಾನತ್ರಯಮುಮನು |

ಕೂಲವಿರಾಬುದ್ಧಿಯಲಿಬಿಂಬಿಸಿಕೂಡಿತ್ತೋರ್ಪ || ||೬|| ಸ್ತೂಲಶರೀರಗಳು ಸಮಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಯು ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಲಿರಲಾಗಿ, ತೋರುವಂಥಾ ಈ ಶ್ವರತ್ರಯವು ಅನುಕೂಲಿಸಿ ಬುದ್ಧಿಯೆಂಬ ಅಂತಃಕರಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸಿ ಹೊಂಡಿಕೊಂಡು ಕಾಣುವಂಥಾ || ||೭||

ಜೀವರತ್ರಯವಾವರಿಸಿದ ಚೇತನಂ | ಜೀವತ್ರಯವನು | ಭಾವದಿಂದ ಪಮೇಯ ಮಸ್ವವು ಪಟದಬಗೆಗೆ || ||೮|| ಜೀವತ್ರಯವೆಂದು ಆರೋಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಚಿತ್ತೈತನ್ಯವನ್ನು, ಜೀವತ್ರಯವನ್ನು, ಅನುಭವದಿಂದ ಉಪವಾನವಾದ ಚಿತ್ರಪಟದ ರೀತಿಗೆ, ಉಪಮೇಯವಾಗುತ್ತಲಿದೆ || ||೯||

ಚೇತನಚೇತನದಚಿತ್ರವ್ರಾತಗಳಿಗೇಭೇದಮಲ್ಲದೆ | ದೌತಪಟದೊಡನೆ ತುಭೇದಂತಗುಲಿದಹುದೊ || ||೧೦|| ಚೇತನಗಳಾದ ಮನುಷ್ಯಾದಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ, ಅಚೇತನಗಳಾದ ವೃಕ್ಷಬಳ್ಳಿ, ಕಲ್ಲುಗಳು ಮೊದಲಾದ ಚಿತ್ರಸಮೂಹಕ್ಕೆ ಭಿನ್ನತ್ವವಲ್ಲದೆ, ಚಿತ್ರಕ್ಕೆ ಅಧಾರ ಭೂತವಾದ ವಗೆದಬಟ್ಟೆಯಕೂಡೆ ಹ್ಯಾಗೆ ಭೇದ ಹೊಂದದೆಯಿಥೆಯೊ || ||೧೧||

ಜೀವಕೃತ್ಸವಿಕಾರ ಮಿರಲಿ ಕಲಾವಿಶೇಷದಿ ತಮ್ಮೊಳಗಿನೆರೆ | ತಾವ ಮಲ ಚಿತ್ತಿನೊಳಿವಕೆ ಭೇದಂ ಘಟವುದೆ || ||೧೨|| ಜೀವರುಗಳ ಕಾರ್ಯವಿಕಾರಗಳು ಯೆಲ್ಲಿಯಾದರು ಹೋಗಲಿ, ಪ್ರಕಾಶಾಧಿಕ್ಯದಿಂದ ಆಜೀವರುಗಳೊಳಗೆ, ಅಧಿಷ್ಠಾನ ಸ್ವರೂಪವಾದ ಪರಿಪೂರ್ಣ ನಿರ್ಮಲಜ್ಞಾನ ಸ್ವರೂಪವಾದ ಚಿತ್ತಿನಲ್ಲಿ, ಚೇತನಾ ಚೇತನ ರೂಪವಾದ ಜಗತ್ಸರ್ವವು ಚಿದ್ರೂಪವೇ ಹೊರ್ತಾಗಿ ಬೇರೆ ಪದಾರ್ಥವೆಂಬುವ ಭೇದವು ಕೂಡಿತೆ, ಕೂಡದು || ||೧೩||

ಯೆನುತ ಜೀವನೆ ಪರಮನೆಂಬನುಭವಂ ಸ್ಥಿರವಾಗೆ ದುರುಪಾ | ಧನಿರಸನದಿಂ ನೀನೆ ಚಿಷ್ಟಯ ದಿವ್ಯರೂಪಂ || ||೧೪|| ಹೀಗೆ ಅಂದದ್ದರಿಂದ (ಶ್ರುತಿ—ಸರ್ವಂಖಲ್ವಿದಂಬ್ರಹ್ಮ) ಯಂಬ ಶ್ರುತ್ಯರ್ಥಾನುಸಾರದಿಂದ, ಚರಾಚರ ಸರ್ವ ಜೀವರುಗಳನ್ನೂ ನಿಷ್ಕಳ ಬ್ರಹ್ಮ ಸ್ವರೂಪ, ಯಂಬುವ ಅನುಭವವೂಯರಾ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಚಲನೆಯಿಲ್ಲದೆ ಇದ್ದರೆ, ದುಷ್ಪವಾದ ಅಧ್ಯಾಸೋಪಾಧಿ ನಿನಗೆ ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವದ್ದರಿಂದ, ಯೆಲೈ

ಮನೋ ರಾಜನೆ, ನೀನೇ ಚಿತ್ತೆಂದು ಪ್ರಾಚೂರ್ಯವಾದ ಮನೋಹರ ಸ್ವರೂಪನು॥ ... ||೯||

ವೆ॥ ಸದಖಂಡವಸ್ತುವಿಂಗಿತೇಕಾಯಿತು, ಉಪಾಧಿಯಂತಾಯಿತು. ಉಪಾಧಿಯಂದರೇನು, ತನ್ನ ಸಮಾಪಸ್ಥಮಾದ ವಸ್ತುವಂತಾಗ್ರಹಿಸಿ ತನ್ನ ಗುಣಮದರೋಳಿ ರದಂತೆ, ರೂಪಾಂತರದಿಂದವಸ್ತುವೆಂ ತೋರಿಸುವದೇ ಉಪಾಧಿ ಯೆನಿಸುವದು. ಅದೆಷ್ಟು ಪ್ರಕಾರಮಾಗಿವುದು! ಅವಚ್ಛಿಂ ನೋಪಾಧಿಯೆಂದು, ಪ್ರತಿಬಿಂಬೋಪಾಧಿಯೆಂದು, ಅಧ್ಯಾಸೋಪಾಧಿಯೆಂ ದು, ತ್ರಿವಿಧಪ್ರಕಾರಮಾಗಿವುದು. ಹಾಗಂದರೇನು! ಪ್ರತ್ಯಗಾತ್ಮನಿಗೆಸುಮು ಪ್ತಿರೂಪಾವಿದ್ಯೆಯೇ ಅವಚ್ಛಿ ನೋಪಾಧಿಯು. ಬುದ್ಧಿಯೆಲ್ಲಾ ಪ್ರತ್ಯಗಾತ್ಮ ನಪ್ರತಿಫಲನವೇ ಪ್ರತಿಬಿಂಬೋಪಾಧಿಯು. ಬುದ್ಧಿ ಗತಸುಖದುಃಖಗಳನ್ನ ಆಪ್ರತ್ಯಗಾತ್ಮನೊಳಗೆ ಆರೋಪಿಸುವದೇ, ಅಧ್ಯಾಸೋಪಾಧಿಯು. ನಿರ್ಮಲವಾದ ವಸ್ತುವು ಇಲ್ಲೆಂತು ತೋರಿತು ||೧೦|| ಕಾಲಪರಿಚ್ಛೇದ, ದೇಶ ಪರಿಚ್ಛೇದ, ವಸ್ತುಪರಿಚ್ಛೇದ ರಹಿತವಾದ ಸದ್ರೂಪವಾಗಿ ಸಂದಿಲ್ಲದೆ ಇರುವಂಥಾ ಪದಾರ್ಥ ಹೀಗೆ ಯಾತಕ್ಕೆ ಆಯಿತು ಯೆಂಬದಾಗಿ ಆಚ್ಛೇಪಿಸಿ ಕೇಳಲಾಗಿ, ಶ್ರೀಗುರುವು ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳುತ್ತಲಿದ್ದಾನೆ. ಪ್ರಕೃತಿಯಂ ಬ ಉಪಾಧಿಯಿಂದ ಆಯಿತು. ನಿರುಪಾಧಿಕವಾದ ವಸ್ತುವಿಗೆ ಉಪಾ ಧಿಯೆಂಬುದು ಯೇನುಯೆಂದು ಕೇಳಲಾಗಿ, ತನ್ನ ಸಮಾಪದಲ್ಲಿರುವ ಪ ದಾರ್ಥವನ್ನು ತಾನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪವೆಂ ಆ ವಸ್ತು ವಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡಿದ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿ, ಪೂರ್ವ ಹೇಳಿದಂಥಾ ವಸ್ತುವನ್ನು, ರೇ ಕ್ತಂ ಸ್ವಟಿಕ ಯಂಬುವಹಾಗೆ, ಇನ್ನೊಂದು ರೂಪದಿಂದ ಆ ವಸ್ತುವ ನ್ನು ತೋರಿಸುವಂಥಾದ್ದೇ ಉಪಾಧಿಯೆನಿಸುವದು. ಆ ಉಪಾಧಿಯೆಂಬು ವದು ಯೆಷ್ಟು ಬಗೆಯಾಗಿ ಇರುತ್ತಲಿಥೆ! ಹಾಗಲ್ಲದೆ ಇರುವ ಉಪಾಧಿಯೆಂ ದು, ಪ್ರತಿಬಿಂಬೋಪಾಧಿಯೆಂದು, ಆರೋಪಿತೋಪಾಧಿಯೆಂದು ಮೂ ರು ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಇರುತ್ತಲಿಥೆ. ಹಾಗಂದರೇನು ! ಪ್ರತ್ಯಗಾತ್ಮನೆನಿಸ ಸಾಕ್ಷಿರೂಪವಾದ ಪರಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ, 'ಗಾಢನಿದ್ರೆಯಂಬ ಆಜ್ಞಾನವೇ ಅವ ಚ್ಛಿಂನೋಪಾಧಿ ಯೆನಿಸುವದು. ಬುದ್ಧಿಯಂಬ ಅಂತಃಕರಣದಲ್ಲಿ ಪೂ ರ್ವೋಕ್ತವಾದ ಪ್ರತ್ಯಗಾತ್ಮ ಬ್ರಹ್ಮನೆ ಹೊಳೆಯುವಣವೇ ಪ್ರತಿಬಿಂ

ಬೋ ಪಾಧಿಯೆನಿಸುವದು. ಬುದ್ಧಿಯಂಬ ಅಂತಃಕರಣವನ್ನೆ ಹೊಂದಿ
ದಂಥಾ ಸುಖವನ್ನು ದುಃಖವನ್ನು ಆ ಪ್ರತ್ಯಗಾತ್ಮನೆಂಬ ಸಾಕ್ಷಿ ಸ್ವ
ರೂಪದಲ್ಲಿ ಹೊರಿಸುವದೇ, ಅದ್ಯಾಸೋಪಾಧಿ ಯೆನಿಸುವದು. ಅವಯ
ವ ರಹಿತವಾದ ಸದ್ವಸ್ತುವು ಬುದ್ಧಿಯಂಬ ಅಂತಃಕರಣದಲ್ಲಿ ಯೆಂತು
ತೋರಿತು. ...

ಸಾಂಗತ್ಯ || ಪರಿಶುದ್ಧ ವಸ್ತುವಿನೊಳಗಲ್ಲದಿನ್ನೊಂದ | ರರಿನು
ತೋರದು ಪ್ರತಿಫಲಿಸಿ || ಧರಣಿ ಪ್ರಮುಖತತ್ಸಂಗಗಳೊಳಂತಃಕರಣವೆ |
ಪರಿಕಿಸೆ ಪರಿಶುದ್ಧವಸ್ತು ||೬೪|| ಕನ್ನಡಿಯೋಪಾಧಿಯಲ್ಲಿ ಕಲ್ಮ
ಷವಿಲ್ಲದೆ ನಿರ್ಮಲವಾದ ಪದಾರ್ಥದಲ್ಲಲ್ಲದೆ, ಮಲಿನವಾದ ಪದಾರ್ಥದ
ಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬ ರೂಪದ ಇರೋಣ ತೋರುವದಿಲ್ಲ. ತಮೋಗುಣ ಅಧಿ
ಕವಾದ ಪೃಥ್ವಿಯೇ ಮೊದಲಾದ ತತ್ತ್ವಂಗಳೊಳಗೆ ಹುಡುಕಿದರೆ ಅಂ
ಕರಣವಾದ ಬುದ್ಧಿಯೇ ನಿರ್ಮಲವಾದ ವಸ್ತುವು ||೧೦||

ಹಾಲಲ್ಲಿ ಮೊಸರಲ್ಲಿ ಬೆಣ್ಣೆಯಲ್ಲಿಹಿಸೆ | ಮೇಲೆ ತೋರದು ಪ್ರತಿಬಿಂ
ಬ || ಜ್ವಾಲೆಯಿಂದ ಕರಗಿದ ತುಪ್ಪದೋಳ್ತೋರ್ಪಂತೆ | ಸಾಲದ ಧಾತು
ಸಪ್ತಕದಿ ||೬೫|| ಹಾಲಿನಲ್ಲಿಯು, ಮೊಸರಿನಲ್ಲಿಯು, ಬೆಣ್ಣೆಯಲ್ಲಿಯು,
ನೋಡಿದರೆ ಮೇಲಾಗಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬ ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ. ಅಗ್ನಿಯ ಜ್ವಾಲೆ
ಯಿಂದ ಕರಗಿಸಿದಂಥಾ ತುಪ್ಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬ ತೋರಿದ ಹಾಗೆ. ಸಾಲ
ದೆ ಇರುವಂಥಾ ರಸಧಾತು, ರಕ್ತಧಾತು, ಮಾಂಸಧಾತು, ಮೇದೋಧಾ
ತು, ಅಸ್ತಿಧಾತು, ಮಜ್ಜಧಾತು, ಶುಕ್ಲಧಾತುಯಂಬ, ಯೇಳು ಧಾತುಗೆ
ಳಲ್ಲಿಯೂ ||೧೧||

ಚಿತ್ತಿಗಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಘಟಿಸದು ವಿಷಯಗೆ | ಳತ್ತಣಿಂ ಕಾಣಿಸದನಿಲ ||
ವೃತ್ತಿಯೊಳಿಸೆಯೆ ದಂತಃಕರಣದಿ ಪೊಳೆ | ಯುತ್ತಿಹುದಾತ್ಮ ಕೋವಿದ
ನೆ ||೬೬|| ಕೇವಲಚಿತ್ತಿಗೆ ಪ್ರಕಾಶವು ಸಂಭವಿಸುವದಿಲ್ಲ. ವಿಷಯಗೆ
ಳುಳ್ಳಂಥಾ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಹೇತುವಿನ ದೆಸೆಯಿಂದ ವಾಯು ಕಾಣಿಸುವ
ದಿಲ್ಲ. ಅಂತಃಕರಣ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶತ್ವವಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೆಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶ
ವೆಂದರೆ, ಅಂತಃಕರಣದಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರತಿಫಲನ ಪ್ರಕಾಶವಾಗಿ ಇರುತ್ತಲಿಥೆ.

ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪವೆ ತಿಳಿದಂಥಾವರೊಳಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದಂಥಾ ಮನಃ
ಪ್ರಭುವೇ ... ||೩||

ಯೆಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಲುಂಟು ಸತ್ತಿ ಗಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ! ಯುಳ್ಳತಮೋ ರಜೋಗು
ಣದಿ || ಪಲ್ಲವಿಸುವದು ಚಿತ್ತಿಂಗಭಿವ್ಯಕ್ತಿಮೇ ! ಣಿಲ್ಲಿತೋರುವ ಸತ್ತ್ವ
ಗುಣದಿ ||೪|| ಚೇತನಗಳಾದ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಅಚೇತನಗಳಾದ
ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಯೆಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಯೆಡೆಯಿಲ್ಲದೆ ಯೆಳ್ಳಿನಲ್ಲಿ
ಯೆಣ್ಣೆ ಕಾಣಿಸದೆ ಹ್ಯಾಗೆ ಯಿರುತ್ತಲಿಧೆಯೋ, ಆ ರೀತಿಯಾಗಿ ಸಕಲವೆ
ಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿಕೊಂಡು ಇರುವದು ಯಾವದುಬೋ, ಅದೇ
ಸದ್ರೂಪವಾ ಪರಬ್ರಹ್ಮವು. ತಮೋಗುಣ, ರಜೋಗುಣಗಳುಳ್ಳ ಜೀವ
ರುಗಳಲ್ಲಿ ಮರಗಳಲ್ಲಿ ಚಿಗುರುತೋರಿದ ಹಾಗೆ ಚಿದ್ರೂಪಕ್ಕೆ ಪ್ರಕಾಶ
ಉಂಟಾಗುತ್ತಲಿಧೆ. ಮತ್ತು ಈ ಜೀವರುಗಳಲ್ಲಿ ತೋರುವಂಥಾ ಸಾತ್ವೀ
ಕಗುಣದಲ್ಲಿ || ... ||೪||

ಸತ್ತಿ ಗೆಚಿತ್ತಿಗಾನಂದಕಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ! ಯೊತ್ತರಿವುದಿದಂತೆನಲೆ || ಹೊತ್ತಿದ
ಬೆಂಕಿಯಸೂಕ್ಷ್ಮವೊಂದೇಜಲ ! ದತ್ತ ತೋರುವದುಕಾಸಿದರೆ ||

||೫|| ಸದ್ರೂಪಕ್ಕು, ಚಿದ್ರೂಪಕ್ಕು, ಅನಂದರೂಪಕ್ಕು, ಪ್ರಕಾ
ಶತತ್ವ ತೋರುವದು. ಇದು ಹ್ಯಾಗೆಂದರೆ, ದೃಷ್ಟಾಂತವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತ
ಲಿದಾ ನೆ, ಉರಿಯುವಂಥಾ ಅಗ್ನಿಯ ಬಳ್ಳಿ ವ್ಯಾಪ್ತವೆ ಬಂದೇ ಚನ್ನಾಗಿ
ಕಾಸಿದ ಉದುಕದದೆನೆಯಿಂದ ಕಾಣುತ್ತಲಿಧೆ || ... ||೫||

ಸಾದೆಯೊಳೂಪ್ಪ ದಾಹಕಥರ್ಮವರಡೆಸಂ | ಪಾಬಿಸಲಹುದುತ್ಯಲದ
ವಿ||ತೋದವರ್ತಿಯಲಿಪ್ರಕಾಶೋಪ್ಪ ದಾಹಕ|ಮಾದಶಕ್ತಿ ತ್ರಯಮೆಹುದು ||

||೬|| ಕಟ್ಟಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪ್ತವೆ ವೊ, ಸುಡೋಣವನುಂಬ ಯರಡು
ಧರ್ಮಗಳು ನುಂಟುಯೆಂದುಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ಆಗುತ್ತಲಿಧೆ. ಯೆಣ್ಣೆಯಲ್ಲಿ ನೆ
ನಸಿದ ಬತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತ ಯಿರುವದನ್ನು, ಸುಡುತ್ತಲಿರುವದನ್ನು,
ವ್ಯಾಪ್ತವನ್ನು, ಯಂಬಅಗ್ನಿಯ ಶಕ್ತಿ ತ್ರಿತಯವು ಯಿರುತ್ತಲಿಧೆ ||೬||

ಆನಂದವಿಜ್ಞಾನ|ಮಯರೀಶವೇರ|ಹೀನಮಾಯಾಮೃತ್ಯು ಪಾಧ||ಸಾಧಿ
ನಗರಾಬ್ರಹ್ಮಕೂಟಸ್ತರಿವರ್ಗಧಿಷ್ಠಾನರಾನಿತ್ಯನಿಮಃ |ಲರೂ ||

||೬|| ಅನಂದಮಯಕೋಶ ನಿಷ್ಠ ನಾದ ಈಶ್ವರನಿಗೆ, ಮಾಯಾ ಉಪಾಧಿಸ್ಥಾನವು, ಈ ಜ್ಞಾನಮಯಕೋಶ ನಿಷ್ಠ ನಾದ ಜೀವನಿಗೆ ಆ ವಿದ್ಯಾಸ್ವರೂಪವಾದ ಬುದ್ಧಿ ಉಪಾಧಿಸ್ಥಾನವು, ಈ ಮಾಯಾಬುದ್ಧಿಯಂಬ ಉಪಾಧಿಸ್ಥಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿದಂಥಾ, ಈಶ್ವರ ಜೀವರಗೆ ನಿತ್ಯ ನಿರ್ಮಲನಾಗಿ ಯಿರುವಂಥಾ, ಆಧಾರಭೂತಬ್ರಹ್ಮನೆ ಈಶ್ವರನಿಗೆ ಕೂಟಸ್ಥ. ಯಾವಾಗಲೂ ನಿರ್ಮಲವಾಗಿರುವಚಿತ್ತ, ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸಿದ ಜೀವನಿಗೆ ಆಧಾರಭೂತವಾದ ಕೂಟಸ್ಥ ||... ||೭||

ಯಂತೆನೇಮೇಘಗಗನಜಾಲಗನಗ|ಳಂತಸ್ಥ ಮಾಗಿಯುಂಪೊರಗೆ|| ಶಾಂತತ್ಯಮಾದಮಹಾಕಾಶಕಲಶಾ|ನಂತಂಗಳಂತಿಹುದೆಣೆನೆ|| ||೬|| ಅದು ಹ್ಯಾಗೆಅಂದರೆ, ಮೇಘದಲ್ಲಿಇರುವ ಆಕಾಶವು, ಅನೇಕಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ, ತುಮಾರರೂಪವಾದ ಜಲದಲ್ಲಿ ಹೊರಗೆ ವಳಗೆಯಿರುವ ಆಕಾಶವು, ಅನುಮಾನಪ್ರಮಾಣದಿಂದ ಹ್ಯಾಗೆ ಪ್ರತಿಫಲಿಸಿಯಿಥೆಯೋ ಹಾಗೆ, ಹೊರಗು ವಳಗುಕೂಡ ಯಿದ್ದುಕೊಂಡು, ಆ ಮಾಯೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಫಲಿಸಿದ ಚೈತನ್ಯವೆ, ಈಶ್ವರನು. ಪರಿಪೂರ್ಣವಾದ ಮಹಾಕಾಶವಂ ವಿಚಾರಿಸಿದರೆ, ಹ್ಯಾಗೆ ಯಿರುವದೋಹಾಗೆ, ಗಟೋಪಾದಿಗಳಿಂದ ಭಿನ್ನವಾದ ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ವಿಚಾರಿಸಿದರೆ, ಅನೇಕತ್ವ ಹ್ಯಾಗೆಬಂತೋ, ಹಾಗೆ, ಚಿತ್ತಿಗೆ ಈಶ್ವರ ಜೀವತ್ವವೆಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು ||... ||೮||

ಇವರಿಗೆವರ್ಕಳೊಳ್ಳಕ್ಕಮಂತಹುದುಳಿ| ದವರಿಗೆಂತೈಕ್ಕಮಾಗುವದು|| ವಿವರಿಗೆಂತೆನಲುಪಾಧಿತ್ಯಾಗದಿಂದಸಂ|ಭವಿವುದದ್ವೈತಸಂಸಿದ್ಧಿ ||

||೬|| ಅಷ್ಟಾನೋಪಾಧಿನಿವೃತ್ತಿಯಿಂದಜೀವನಿಗೆಕೂಟಸ್ಥ ನಲ್ಲಿಯೇವ ಕತ್ವವು. ಮಾಯೋಪಾಧಿರಹಿತತ್ವದಿಂದ ಈಶ್ವರನಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮನಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯವು. ಕೂಟಸ್ಥೋಪಾಧಿ ಬ್ರಹ್ಮತ್ವೋಪಾಧಿ ನಿರಸನದಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಕೂಟಸ್ಥರಿಗೆ ಯೇಕತ್ವವು ಉಳ್ಳಂಥಾ ಸಜಾತೀಯ, ವಿಜಾತೀಯ, ಸ್ವಗತಭೇದಶೂನ್ಯವಾದ ಚಿನ್ಮಾತ್ರದ್ವೈತ ಸಿದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತಲಿಥೆ||... ||೯||

ವ|| ಇಂತೆಂದು ನಿಸ್ಸಂದೇಹವಾಗಲು ಸುರ್ದಚಿದ್ಭಾವ ಪದ್ಧತಿಯಂ ಕರ್ನಪ್ರದೇಶಸಿ ತಿಯಂಗೈದಿನೊಂದು ಪ್ರಕಾರಮಂವೇಳುತಿರ್ದಪನದೆಂತೆನೆ|| ||೬|| ಹೀಗೆಂದು ಸಂಶಯವಿಲ್ಲದಹಾಗೆ ಹೇಳಿದಂಥಾ, ಚಿತ್ಸತ್ವ

ರೂಪವಾರ್ಗವೆನ್ನು ಕಿವಿಗಳೊಳಗೆನಿಲ್ಲುವಹಾಗೆವಾಡಿ, ಇನ್ನೊಂದು ದೀ
ತಿಯಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಲಿದ್ದಾನೆ, ಅದು ಹ್ಯಾಗೆಂದರೆ|| ...

ಗದ್ಯ|| ಇತಿ ಶ್ರೀಮತ್ಸಮಸ್ತ ತತ್ವತಾತ್ವಿಕವಿ
ಚಾರಪಾರೀಣಶಾಲ್ಯ ಕ್ರಿತಿಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಪ್ರಭು
ವಿರಚಿತನಾದ ನಿಜದೀಪಿಕಾ ರತ್ನಗ್ರಂಥ
ದಲ್ಲಿ ಚಿದ್ರೂಪವಿಚಾರ ಲಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿ
ದಶವೋಧ್ಯಾಯ ಸಂಪೂರ್ಣಂ||

(ಇತಿಪದ್ಧತಿ ೧೦ ಚಿದ್ರೂಪ ವಿಚಾರ ಲಕ್ಷಣ ಪೇಳಿದಿಲ್ಲಿಗೆ ಮಂಗಳಂ)

೧೧ ಆನಂದರೂಪ ವಿಚಾರ ಪದ್ಧತಿ ಪ್ರಾರಂಭವು.

ಉತ್ಪಲವಾಲಿಕಾನೃತ್ಯಾ || ತಾಮಸರೂಪಸಂಗಳಲಿಮೂಢದಿಭೋರ
ದಿತೋರದೇಸಮು|ದ್ಧಾ ಮದಿಶುದ್ಧ ಸತ್ವಗುಣಭಾಗದಿತೋರುನ್ನದಾನ್ನದಿಂ
ದ್ರಿಯ|ಸ್ತೋಮದಿಗಮ್ಯವಾದವಿಷಯಂಗಳಿನಿರ್ಮಲಭಾವದಿಂದಲ್ಪ |ದ್ಧಾ
ಮಮನೈದತ್ಯಪ್ತ ಮತಿಯೇಳೊಳ್ಳಿನ್ನತ್ತಿ ಉದಾವವಾಸ್ತವಂ || ||೩|| ತ
ಮೋಗುಣ, ರಜೋಗುಣಂಗಳ ಭಾಗಂಗಳಲ್ಲಿ, ಮೂಢವೃತ್ತಿ ಭೋರವೃ
ತ್ತಿಗಳಲ್ಲಿಕಾಣಿಸದೆ, ಅಧಿಕವಾದಂಥಾ ನಿರ್ಮಲವಾದ ಸತ್ವಗುಣಭಾಗದ
ಶಾಂತವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ತೋರುವಂಥಾ ಯಾವ ಆನಂದವುಂಟೋ, ಆಯಾನಂ
ದವೆ, ದಶೇಂದ್ರಿಯಗಳ ಸಮಾಹದಲ್ಲಿ ಹೊಂದಲ್ಪಟ್ಟ, ಆಯಾಯಿಂದ್ರಿ
ಯವಿಷಯಂಗಳ ನೈರ್ಮಲ್ಯಸ್ವ ರೂಪದಿಂದಲೆ, ಮನಸ್ಸಂಬ ಗೃಹವನ್ನು
ಹೊಂದಿದರೆ, ಸಂತುಷ್ಟ ವಾದ ಸುಖಾನುಭವವೋ, ಚೂಸಲ್ಯವುಳ್ಳ ಬು
ದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಲಿರುವದು. ಯಾವ ಯತಾರ್ಥಸ್ವರೂಪವಾದ ವ
ಸ್ತುವೋ, ಅದೇಆನಂದಸ್ವರೂಪವು|| ... ||೧||

ಮೂ|| ಜಂಪೆ|| ಮನದೊಡನೆವಚನಗಳ್ಳು ರಳುತಿಹುದಾವದೆ|| ಯೆ
ನುಮಿದುತದವಬೋಧಾಧ್ಯಂಭಯವನು|| ||೬|| (ಯತೋವಾ
ಚೋನಿವರ್ತಂತೆಅನಾಸ್ಯಮನಸಾಸಹ) ಯಂಬ ಶ್ರತ್ಯಾರ್ಥನು ಸಾರ
ವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಮನಸ್ಸಿನಕೂಡ ವೇದವಾಕ್ಯಗಳು ಯಾವಬ್ರ
ಹ್ಮಾನಂದವೆ ಹಿಡಿದುಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ಅಶಕ್ಯವಾಗಿ ಹಿಂಮಟ್ಟಿದಂಥಾವಾ
ದವೋ, ಆಬ್ರಹ್ಮಾನಂದವೆ ತಿಳಿದು, ಅನುಭವಿಸಿದಂಥಾಜ್ಞಾನಿಯು, ಹನನ
ಮರಣರೂಪ ಸಂಸಾರದಿಂದಾದ ಭೀತಿಯನ್ನು|| ... ||೧||

ಪೊಂದನೆಂಬುದರಿಂದಭೂದಿವ್ಯಯತ್ನಮೇ||ಯಂದದಿಂದಾಯ್ತು ವ್ರದಾಗ
ದುವಿವರ್ಧಂ ||೬|| ಹೊಂದುವದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಯಂಬಹೇತುವಿನಿಂದ,
ಅಧಿಕವಾದಂಥಾ ಪ್ರಯತ್ನವು ಹೇವೆ ಆನಂದದ ಚಂದದಿಂದಾಯಿತೋ,
ಯಾವಬ್ರಹ್ಮಾನಂದವು ಯಂಥಾದುಃಖಗಳು ಬಂದಾಗ್ಯು, ಕಡಮೆಯಾಗ
ದೆ ಯಿರುತ್ತಲಿಥೆಯೋ|| ... ||೨||

ಅದರವೆಚ್ಚ ಕೆನಿಖಿಲವಸ್ವವಲ್ಲದೆನಿಖಿಲವದರತ್ತಣಿಂಗಣ್ಯವಾಗಿರುತಿರು
ವುದೆ|| ||೬|| (ಆತ್ಮನಃಕರವಾಯಸರ್ವಂಪ್ರಿಯಂಭವತಿ) ಯಂಬಶ್ರ
ತ್ಯಾರ್ಥನುಸಾರವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಲಿದ್ದಾನೆ. ಆ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದ ಹೊಂದು
ವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ, ಸಕಲಜಗದನ್ಯಪದಾರ್ಥಗಳೆಲ್ಲವು ಉಪಯೋಗಗಳಿಂ
ಗುವವಲ್ಲದೆ, ಸಕಲಜನ್ಯ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಹೇತುವಿನಿಂದ, ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದ
ವು ಯೆಣಿಸಲ್ಪಡುವದಾಗಿ ಯಿರುವದಿಲ್ಲ|| ... ||೩||

ಯೆಳ್ಳಿಯದರೀವತ್ಸಮುಲ್ಲಸಿತ ಮುಂಟದರೋ | ಳೆಲ್ಲರೂಂ ಮೋಹಿಸಿದ
ರಿತರನಾಪೇಕ್ಷಂ ||೬|| ಯಾವ ಗುಡ್ಯೇಂದ್ರಿಯದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಆಆ
ನಂದದ ಸ್ವಲ್ಪ ಪ್ರಕಾಶಮುಂಟೋ, ಆ ತುಚ್ಛವಾದ ಸುಖದಲ್ಲಿ ಯಿರು
ವೆ ಮೊದಲೊಂದು ಚತುರ್ಮುಖ ಬ್ರಹ್ಮಕಡೆಯಾಗಿ, ಇತರಾಪೇಕ್ಷೆ
ಇಲ್ಲದೆ ಮೋಹ ಉಳ್ಳಂಥಾವರಣರೋ ... ||೪||

ಅದು ದೋಷ ಶಬಲವಾಗದ ಮೊಲಾಗಮದಿಂದೆ | ವಿದುರರಿಂದರಿದು
ನಾನೆಂದು ಯೆಂದು ಸುಖಿಸು ||೬|| ಆ ಆನಂದವು ಇಂದ್ರಿಯಗಳ
ದೋಷದಿಂದ ಕೂಡಿದಹಾಗಿ, ವೇದಾರ್ಥದಿಂದಲೂ, ಆ ವೇದಾರ್ಥಗಳ

ನ್ನು ಹೇಳುವೆಂಥಾ ಗುರುಗಳಿಂದಲೂ ತಿಳಿದು ಯೇಲೈ ಮನರಿ ಪ್ರಭುವೇ,
ಅ ನಿರ್ದೋಷವಾದ ಅನಂದವೆ ನಾನು ಯೆಂದು, ಸುಖವನ್ನು ಪಡು
ವೆನಾಗು|| ... ||೫||

ವ|| ಯೇಲೈ ಧೀಶಚಿವನೆ, ಅದು ದೋಷ ಶಬಲಮಾಗದವೊಲೆಂದರೇ
ನು, ಹಾಗಾದರೆ ಕೇಳಿತಕ್ಕದ್ದು ||೬|| ಕೇಳಯ್ಯ ಬುದ್ಧಿಯೆಂಬ ಪ್ರ
ಥಾನಿಯೇ, ಅ ನಿಜಾನಂದವು ದೋಷದಿಂದ ಕೂಡದೆ ಇರಬೇಕುಯೆಂ
ದುಹೇಳಿದಿರಲ್ಲ, ಹಾಗಂದರೇನು, ಹಾಗಾದರೆ ಚನ್ನಾಗಿ ಕೇಳಬಹುದು||

ಸಾಂಗತ್ತಾ|| ಹರಯದಿ ಸಕಲವಯ ವಶೋಭಗಾನಿ | ಬರಬ
ಲನಾಗಿರುವಾಗ || ತರುಣಿಯ ಲಾಭವಾದರೆ ಚಿತ್ತದಲ್ಲಿವಿ | ಸ್ಪುರಿಪ್ರದವಿ
ಪಯಾನಂದ ||೭|| ಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಸಕಲವಾದ ಕರಚರಣಾಂಗ್ಯವಯವ
ಗಳಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತ ಇರುವಂಥಾವನಾಗಿ, ಆದಿಕವಾದಂಥಾ ಬಲವು
ಳ್ಳಂಥಾವನಾಗಿರುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಯವ್ವನಸ್ತ್ರೀ ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಚಿತ್ತದಲ್ಲಿ ಸ್ವ
ಕಾಶಿಸುತ್ತ ಇರುವಂಥಾದ್ದು ಯಾವದುಂಟೋ, ಅದೇವಿಪಯಾನಂದವು ||೮||

ದೇಹದೊಳಗೆ ರೋಗವಿಲ್ಲದೆ ಮನದಿವ್ಯಾ | ಮೋಹವಿಲ್ಲದೆಮಲಗಿರ
ಲೂ || ತಾ ಹೊಂದುವದೆ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದ ವೆಂದಾದ್ಯರ | ವ್ಯಾಹಾರ
ಮುಂಟು ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ||೯|| ಶರೀರದಲ್ಲಿ ರೋಗಾದಿಗಳ ಬಾಧೆ ಇಲ್ಲ
ದೆ, ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಯಾವ ಪದಾರ್ಥವನ್ನ ಕುರಿತಾದರು, ಮೋಹರೂಪ
ವಾದ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲದೆ ಮಲಗಿರುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಪ್ರತ್ಯಗಾತ್ಮನಾದ ತಾ
ನು ಹೊಂದಿ ತೋರುವ ಅನಂದಯಾವದುಂಟೋ, ಅದೇಬ್ರಹ್ಮಾನಂದ
ವೆಂದು ಪೂರ್ವಿಕರಾದ ಆಚಾರ್ಯರ ಮಾತು, ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾ
ಗಿ ಇದೆ ... ||೧೦||

ಯೇನೊಂದರಟ್ಟುಳಿಯಿದೆಚ್ಚ ರಾಗದೆ|ತಾನೆತಿಳಿದನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ|| ಕಾಣಿ
ಸಿಕೊಂಬುವವಾಸನಾನಂದವು|ಮಾನಸವೃತ್ತಿಯಕೂಡೆ|| ||೧೧|| ಯಾ
ವದಾದರು ಒಂದುಉಪದ್ರವದಿಂದ ಜಾಗ್ರದವಸ್ಥೆಗೆ ಬಾರದೆ ಪ್ರತ್ಯಗಾತ್ಮ
ನು ತನ್ನವ್ಯಕ್ತೆ ತಾನೆ ತಿಳಿದ ಸುಷುಪ್ತವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ, ಪ್ರತ್ಯಗಾತ್ಮ

ನಿಗೆ ಮನೋವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿ ತೋರುವದೆ ವಾಸನಾನಂದವನ್ನಿಸಿ
ಕೊಂಬುದು|| ... ||2||

ತೋರುವದೆಲ್ಲನಾಶವನ್ನೈದುತಿಹುದೆಂಬ | ಪರಮಾರ್ಥಿಕಧೀಕ್ಷಣೆಯು
ಲಿ||ತೋರುವದೆಮುಖ್ಯಾನಂದಮನಿವುದುಮೇ| ಕಾರಂಭಿಸದಿರರೀಕ್ಷಣ
ದಿ|| ||೬|| ದೃಶ್ಯರೂಪವಾಗಿ ತೋರುವಂಥಾ ಸಕಲ ಜಗತ್ತುನಾಶ
ವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಲಿಥೆ ಯಂಬಂಥಾ ಯತಾರ್ಥಸ್ವರೂಪವಾದ ಬುದ್ಧಿವೃ
ತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣುವದೆ, ಪ್ರದಾನನಾದಂಥಾ ಆನಂದವನ್ನಿಸಿಕೊಂಬುದು.
ಮತ್ತು ಈ ಪಣ ತ್ರಯಾರಂಭವಿಲ್ಲದೆ ಯಿರುವಕಾಲದಲ್ಲಿ ತೋರುವದೆ
ಮುಖ್ಯಾನಂದ|| ... ||೪||

ಸವಿಕಲ್ಪನಿರ್ವಿಕಲ್ಪಕಸಮಾದಿಗಳಿಂದ|ವಿವಿಧಯೋಗಾಭ್ಯಾಸದಿಂದಾ||
ಸವೆದಚಿತ್ತದಲಿತೋಪ್ಪದೇನಿಜಾನಂದವೆಂ | ದವಗಾಹಿಸಿದರುಬಲ್ಲವರು||

||೬|| ಸಖೀಜ ನಿರ್ಬೀಜಸಮಾದಿಗಳಿಂದಲೂ, ನಾನಾವಿಧವಾದಂಥಾ
ಜೀವಬ್ರಹ್ಮೈಕ್ಯವಾದಯೋಗಾಭ್ಯಾಸಬಲದಿಂದಲೂ,ಲಯವಾದ ಚಿತ್ತದ
ಲ್ಲಿ, ತೋರುವಂಥಾ ಪಾವ ಆನಂದವುಂಟೊ, ಆ ಆನಂದವೆ, ನಿಜಾನಂದ
ವೆಂದು; ತಿಳಿದಂಥಾ ಅನುಭವಿಗಳಾದವರು ಪರಿಗ್ರಹಿಸಿದರು|| ||೫||

ಪರಿಶುದ್ಧ ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿಯದಶೆಯಿಂದಶ್ರೀ | ಗುರುಗಳಮುಖದಿಜೀವನಲಿ||
ಪರಮನೋಳ್ಳೈಕ್ಯವದ್ವೈತಾನಂದವೆಂ|ದರುಕಾರೀರಕತಾಸ್ತ್ರಪರರೂ||

||೬|| ನಿರ್ಮಲವಾದ ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿಯ ಹೇತುವಿನಿಂದ, ತನಗೆ ಗುರು
ಗಳಾದವರ ವಾಕ್ಯದಿಂದ, ಜೀವನಾದ ಪ್ರತ್ಯಗಾತ್ಮನಲ್ಲಿ, ಪರಬ್ರಹ್ಮದೊ
ಡನೆ ಯೆಕತ್ವವೆಂಬುವದು ಯಾವದುಂಟೊ, ಆಕಾಲದಲ್ಲಿ ತೋರಿದಂಥಾ
ಆನಂದವೆ, ಅದ್ವೈತಾನಂದ ಯೆನ್ನುವರು, ಕಾರೀರಕಭಾಷ್ಯ ಹೇಳಿದಂ
ಥಾವರು|| ... ||೭||

ತತ್ತ್ವಮಸ್ಯಾದಿಚತುರ್ವೇದಚೋದಿತ|ಸಾತ್ವಿಕವಾಕ್ಯಮೊತ್ತರಿನೆ||ಚಿ
ತ್ವಭಾಗದಲಿವಿದ್ಯಾನಂದವೆಂದುಮ|ಹತ್ವಮುಳ್ಳವರೆಣಿಸುವರು||

||೬|| ಸಿದ್ಧವಾದ ಅರ್ಥವಂ ಬೋಧಿಸುವಂಥಾ, ಚತುರ್ವೇದಗಳಿಂ
ದ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ, ಸತ್ತ್ವಗುಣಪ್ರದಾನವಾದ ತತ್ತ್ವಮಸ್ಯಾದಿ ಮಹಾವಾಕ್ಯ

ಗಳು ಪಾಪ್ರಸ್ತವಾಗಲು, ಚಿತ್ಸ್ಯರೂಪದ ಅಂಶೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದಂಥಾ, ಆನಂದ ಯಾವದುಂಟೋ, ಆ ಆನಂದವನ್ನು ವಿದ್ಯಾನಂದವೆಂದು, ಅನು ಭವಬುಳ್ಳ ಮಹಾತ್ಮರು ಹೇಳುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ|| ... ||೨||

ವ|| ಕೇಳಿ ಮನಶ್ಚಕ್ರವತ್ರಿಯೇ:-ತನ್ನ ಕಾಮಕೋಸ್ಕರಗಂ ಭಾರ್ಯೆಯು ಪ್ರಿಯಳಲ್ಲದೆ, ಭಾರ್ಯೆಯ ಕಾಮಕೋಸ್ಕರಗಂಭಾರ್ಯೆಯು ಪ್ರಿಯಳಲ್ಲವು, ಈ ತೆರದಿಂ ಭಾರ್ಯೆಯು ತನ್ನ ಕಾಮಕೋಸ್ಕರಗಂ ಪತಿಪ್ರಿಯನೆಲ್ಲದೆ ಪತಿಯ ಕಾಮಕೋಸ್ಕರಗಂ ಪತಿಯು ಪ್ರಿಯನೆಲ್ಲ. ಈ ಪಂ ಗಿನಿಂ ತನ್ನ ಕಾಮಕೋಸ್ಕರಗಂ, ವಿತ್ತ, ಜ್ಞೇತ್ರ, ರಾಜ್ಯ, ಬಂಧು, ದಾ ನ್ಯಾದಿಗಳು ಪ್ರಿಯಂಗಳಲ್ಲದೆ, ವಿತ್ತ, ಜ್ಞೇತ್ರ, ರಾಜ್ಯ, ಬಂಧು, ದಾನ್ಯಾದಿಗಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕಾಮ್ಯಂಗಳಿಗೋಸ್ಕರಗಂ ತಾವು ತಾವು ಪ್ರಿಯಂಗಳಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ತನಗೆ ಪ್ರಿಯ ವಿಷಯಂಗಳಾದ ವಿಷಯಂಗಳಲ್ಲಿ ತಾನೇ ಪ್ರಿಯತಮನೆಂದರಿದಾಗ ಬಂದಾನಂದವೆ ಆತ್ಮಾನಂದವೆನಿಸುವದು. ಈ ಆನಂದ ಅಷ್ಟಕಂಗಳಿಗೆ ಸಂಚಾರವಿಲ್ಲದೆ, ಯಂದೆಂದಿಗುಯಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆ! ಹಾಗಾದರೆ ಕೇಳು:-ತನಗೆ ಪ್ರಿಯಂಗಳಾದ ವಿಷಯಂಗಳೊಳಗಾವುದಾ ನೊಂದಪಾಯದಿಂ ಜ್ಞೇತ್ರಂ ಪರಾಕ್ರಾಂತವಾಗೆ, ಬಳಕಿದು ಪೋದರೆ ಪೋಗಲಿ ಯೆಂದೊಬ್ಬನೊಬ್ಬ ಸಂಸಾರಿಯು, ತಾಂಘಳಿಸಿದ ದ್ರವ್ಯಮಂ ಬೈಚಿಡುವನು. ಆ ದ್ರವ್ಯಂಪೋಗುವಲ್ಲಿ ಬಂದುಗಳಂ ಪಡದಿರ್ಪನು. ಆ ವರ್ಗಳ ವಿವೋಗದಲ್ಲಿ ದಾರಾಪುತ್ರಾದಿ ಸ್ವಜನಮಾತ್ರಮಂ ಕೂಡಿರ್ಪ ನು, ಅವರ್ಗಳವಿರಹದಲ್ಲಿ ದೇಹಮಾತ್ರಮಂ ರಕ್ಷಿಸಿ ಕೊಂಡಿರ್ಪನು. ಆ ದೇಹಾವಯವ ವಿನಾಶಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳಂ ಪಾಲಿಸಿ ಕೊಂಡಿರ್ಪ ನು. ಆ ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳ ಹಾನಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪಾಣಮಂ ಸಲಹಿಕೊಂಡಿರ್ಪ ನು. ಪಾಣಂಗಳಿಗಂತ್ಯಾಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮನಮಂ ಪೊರೆಯುತಿರ್ಪನು. ಆ ಮಾನಾಭಿ ಮಾನಂಗಳಿಂ ನಿನಗೆ ಮೋಕ್ಷಂ ಸಿದ್ಧಿಸದೆಂಬ ಶೃತಿಗುರು ವಾಕ್ಯಂಗಳಿಂದ, ಮಾನಾಭಿಮಾನ ರಾಗಂಗಳಂ ಬಿಟ್ಟು ಮೋಕ್ಷಮಂ ಕಾಪಾಡುವನು. ಆ ಮೋಕ್ಷದೋಳೆ ತಾನೋರ್ವನೇ ಸುಖಸ್ವರೂಪಿ

ಯಾಗಿ ಇರ್ಪನಾಗಿ, ಆ ಸುಖವು ಮೇಣವ ಪ್ರಯೋಜನಗಳೊಳಿಹವೆ ಶೈಕತ್ವಂ ಬಂದರು, ತನ್ನ ಬಿಟ್ಟರದಾಗಿ, ಸುಖವೆ ತಾನೆಂಬುದೇ ಸಿದ್ಧಾಂತಂ. ಆದರೆ ಸುಖಂಗಳಿವು ಉಪಾಧಿಕಂಗಳೆಂಬಂತೆ ತೋರುತ್ತಿ ಧೆಯಲ್ಲ. ಅಲ್ಲ. ಕೃತಕವೆ ದುಃಖ, ಸಹಜವೆ ಸುಖ, ಹೀಗೆ ಹರ್ಪಾವಿ ಪಾಧಂಗಳಲ್ಲದೆ, ಸಿ ಮಿತವಾಗಿದಾರ್ಥ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಿಜಸುಖಂ ತೋ ರುತ್ತದೆ. ಆದರೋಪಾಧಿಯಲ್ಲಿ, ಮನಸ್ಸಿನ ವೃತ್ತಾಭಾವಕಾಲದಲ್ಲಿ ದುಃ ಖಂ ತೋರದಾಗಿ, ತನ್ನಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯು ಪ್ರೇಯಶಿ ಯೆನಿಸಿ ಕೊಂಬುದು. ಆತ್ಮಾನುಕೂಲ್ಯ ದ್ರವ್ಯಂಗಳೊಳಿಪ್ಪುದು, ಪ್ರೀತಿಯೆನಿಸಿ ಕೊಂಬುದು. ಮೇಣೇಯರಡಕ್ಕಮಾಗಿ ದ್ವೇಷೋಪೇಕ್ಷೆ ವಿಷಯಂಗಳಾಗಿರ್ಪ ವ್ಯಾ ಘ್ರ ಜರಾತ್ಯಣಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿ ಬಾರದು. ವ್ಯಾಘ್ರ ಜರಾತ್ಯಣಾದಿಗಳ ಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಬಾರದೆಂಬುದಕ್ಕೆ ನಿಮಿತ್ತವೇನೆಂದರೆ, ಇವರ ವ್ಯಕ್ತಿ ನಿಯಾ ಮವಿಲ್ಲ. ವೃತ್ತಿ ನಿಯಾಮವೇಸರಿ. ಅದೇಕೆ, ಕೇಳು, ವ್ಯಾಘ್ರವು ಅಭಿ ಮುಖವಾದರೆ ದ್ವೇಷವೊಪ್ಪುದು, ಪರಾಜ್ಞುಖವಾದರೆ ಉಪೇಕ್ಷೆ ವೊಪ್ಪುದು. ಇಂಥಾ ವ್ಯಾಘ್ರವೆ ಲಾಲನೆಯಿಂದನುಕೂಲ ಮಾಡರೆ ಪ್ರಿಯವಪ್ಪುದು. ಇದರಿಂ (ಆತ್ಮಪ್ರೇಯಶ್ ಪ್ರಿಯಶ್ಯೇಷೋ ದ್ವೇಷೋ ವೋಕ್ಷಾತದನ್ಯಯೋಃ) ಯೆಂದು ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕಿ ವಾಕ್ಯವಿರ್ಪುದರಿಂ ಹಾಗಾದರಾಗಲಿ, ಸಚ್ಚಿತ್ತಗಳೊಡನೆ ಈ ಯಾನಂದಕ್ಕೆ ಭೇದವಿಲ್ಲವೆ||

||ಟೀ|| ಕೇಳಿ ಮನಃಪ್ರಭುವೆ, (ಆತ್ಮಾನಃ ಕಾಮಾಯಸರ್ವಂ ಪ್ರಿಯಂ ಭವತಿ) ಯಂಬ ಶೈಲ್ಯಾರ್ಥಾನುಸಾರವಾಗಿ, ಪತಿಯಾದತನ್ನಾನಂದಕ್ಕೋಸ್ಕರಪತ್ನಿಯುಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರಳಲ್ಲದೆ, ಹೆಂಡತಿಯ ಆನಂದಕ್ಕೋಸ್ಕರವು ಹೆಂಡತಿ ವಿಶ್ವಾಸ ಪಾತ್ರಳಲ್ಲ. ಈಪ್ರಕಾರದಿಂದ ಪತ್ನಿಯು ತನ್ನಾನಂದಕ್ಕೋಸ್ಕರವೆ ಪತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯಲ್ಲದೆ, ಪತಿಯಾನಂದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಪತಿಯುಪ್ರಿಯನಲ್ಲ, ಈಪ್ರೀತಿಯಾಗಿತನ್ನಾನಂದವುದ್ದೇಶಿಸಿ, ತಾನುಸಂಪಾದಿಸಿದಧನವು, ತಾನುಸಂಪಾದಿಸಿದಭೂಮಿಯು, ತಾನುಸಂಪಾದಿಸಿದರಾಜ್ಯವು, ತಾನುಸಂಪಾದಿಸಿದಬಂಧುಗಳು, ತಾನುಸಂಪಾದಿಸಿದದಾನ್ಯಾದಿವಸ್ತುಗಳು, ತನಗೆಪ್ರಿಯಂಗಳಲ್ಲದೆ, ದ್ರವ್ಯವು, ಭೂಮಿಯು, ರಾಜ್ಯವು, ನಂಟರು

ಗಳು, ದಾನ್ಯನೊದಲಾದಪದಾರ್ಥಗಳ್ಳು, ತಮ್ಮತಮ್ಮ ಆನಂದಕ್ಕೋಸ್ಕರ
ತಾನುತಾನು ಪ್ರಿಯಂಗಳಲ್ಲ, ಹೀಗೆ, ತನಗಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರಂಗಳಾದಇಂದ್ರಿಯಾ
ರಂಗಳಿಳ ತಾನೆ ಪ್ರಿಯಶ್ರೇಷ್ಠನೆಂದು, ತಿಳಿದಾಗಬಂದಂಥಾ ಆನಂದಯಾವ
ದುಂಟೋ. ಆ ಆನಂದವ ಆತ್ಮಾನಂದವೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಯಿಧೆ. ಈ ಯೆಂ
ಟು ಆನಂದಗಳಿಗು ವಿಚ್ಛಿತ್ತಿಯಿಲ್ಲವೆ! ಯಾವಾಗ್ಯೂ ಆಗುವದಿಲ್ಲ, ಯಾತ
ಕ್ಕಂದರೆ, ಹಾಗಾದರೆ ಹೇಳುತ್ತೇವೆಕೇಳು, ತನಗೆ ಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರಂಗಳಾದ
ಸಕಲವಿಷಯಂಗಳಲ್ಲಿ ಯೇನಾದರು ಒಂದು ಹೇತುವಿನಿಂದ, ತಾನುಭಳಿ
ಸಿದ ಭೂಮಿಯು ಸರರು ಅಸಹಿಸಿಕೊಂಡುಹೋದರೆ ಆ ಮೇಲೆ ಆದು
ಹೋದರೆ ಹೋಗಲಿಯೆಂದು ಒಬ್ಬನೊಬ್ಬ ಗ್ರಹಸ್ತನು ತಾನು ಸಂಪಾ
ದಿಸಿದ ಧನದಿಂದ, ಆನಂದ ಪಡೋಣೆಯೆಂದು ಬಿಚ್ಚಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಇರು
ವನು. ಆ ದ್ರವ್ಯನಾಶಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಂಧುಗಳಿಂದ ಆನಂದ ಪಡೋಣೆಯೆಂ
ದು, ಆ ಬಂಧುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿರುವನು, ಅವರುಗಳ ವಿರಹಾ
ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳುಗಳಿಂದ ಆನಂದ ಪಡೋಣವೆಂದು, ಅವರು
ಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಕೊಂಡುಯಿರ್ಪನು. ಆ ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳುಗಳ ನಾಶಕಾ
ಲದಲ್ಲಿ ದೇಹಮಾತ್ರವಿದ್ದರೆನಾಕು, ಇದರಿಂದ ಆನಂದ ಪಡೋಣವೆಂದು,
ಶರೀರವನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡುಯಿರುವನು. ಆ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಯಿರುವ ಅಂ
ಗಂಗಳ ವಿನಾಶಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಬಂದ್ರಿಯಂಗಳಿಂದ ಆನಂದ ಪಡೋಣೆಯೆಂ
ದು, ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಯಿರುವನು. ಆ ಇಂದ್ರಿಯಂ
ಗಳಿಗೆ ವೃದ್ಧಿಯಿಲ್ಲದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣದಿಂದ ಆನಂದ ಪಡೋಣವೆಂದು,
ಪ್ರಾಣವನ್ನು, ಸಂರಕ್ಷಣ್ಯಮಾಡಿಕೊಂಡು ಇರುವನು. ಪ್ರಾಣದವಿನಾಶ
ಹೇತುಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಮಾನದಿಂದ ಆನಂದ ಪಡೋಣವೆಂದು, ಅಮಾನಸಂರಕ್ಷ
ಣ್ಯಮಾಡಿಕೊಂಡು ಯಿರುವನು. ಈ ದುಷ್ಟವಾದ ಮಾನಾಭಿಮಾನಗಳಿಂ
ದ ನಿನಗೆ ಮೋಕ್ಷಬರಲಾರದೆಂದು, ಹೇಳುವಂಥಾ ಗುರುಗಳ ವಾಕ್ಯದಿಂ
ದಲೂ, ಶೃತಿವಾಕ್ಯದಿಂದಲೂ, ಆ ಮಾನವನ್ನು, ಅಭಿಮಾನವನ್ನು, ಅಶೇ
ಷ ವಾಸನಾಡನ್ಯ ಅನುರಾಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಕಾಪಾಡುವ
ನು. ಆ ಮೋಕ್ಷದಲ್ಲಿ ತಾನು ಒಬ್ಬನೆ ಆನಂದಸ್ವರೂಪಿಯಾಗಿ ಯಿರುತ್ತಾನೆ.

ನಾಗಿ, ಆ ಸುಖವು ಯಾವ ಯಾವ ಅರ್ಥಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಯೆಂಥಾವಶ್ಯಕ
 ತರ್ಕವ್ಯತೆ ಬಂದಾಗ್ಯೂ ಪ್ರತ್ಯಗಾತ್ಮನಾದ ತನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿರದಾಗಿ, ಸು
 ಖವೇ ತಾನೆಂಬುದೆ ಸಿದ್ಧಾಂತವು. ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ, ಯೆಂಬುವಿಧ ಆ
 ನಂದಂಗಳು ಸೋಪಾಧಿಕಾನಂದಂಗಳೆಂಬಹಾಗೆ ತೋರುತ್ತಿಧೆಯಲ್ಲೂ,
 ಹಾಗಲ್ಲ, ಕಲ್ಪಿತವಾದುದೇದುಃಖ, ಯತಾರ್ಥವಾದುದೇಸುಖ. ಅದುಹ್ಯಾ
 ಗೆಅಂದರೆ. ಸಂತೋಷ ದುಃಖಗಳೆಲ್ಲದೆ ನಿತ್ಯ ಲವಾಗಿ ರಜಸ್ತಮೋವೃತ್ತಿಗಳೆ
 ಳ್ಲದಾಗ, ಸೂತ್ವೀಕ ವೃತ್ತಿಯೊಡನೆ ಕೂಡಿದಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಬ್ರಹ್ಮಾನಂದ
 ವೆ ತೋರುತ್ತಿಧೆ. ಆದರ ಹಾಗೆ ಸಂಕಲ್ಪ ವಿಕಲ್ಪ ಭಾವವಾದ ಮನಸ್ಸಿ
 ನಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪಿತವಾದ ದುಃಖತೋರುವದಿಲ್ಲವಾಗಿ, ತನ್ನಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದಂಥಾ
 ಪ್ರೀತಿಯು, ಪ್ರೇಯಶೀಯೆನಿಸಿಕೊಂಬದು. ತನಗೆ ಅನುಕೂಲವಾದ ದ್ರ
 ವ್ಯಂಗಳಲ್ಲಿರುವ ವಿಶ್ವಾಸವು ಯಾವದುಂಟೊ, ಅದು ಪ್ರೀತಿಯೆನಿಸಿಕೊಂಬು
 ದು. ಮತ್ತು ಪ್ರೀತಿಪ್ರೇಯಶೀಗಳಾಗಿ, ದ್ವೇಷಮಾಡುವದಕ್ಕೂ, ಉಪೇಕ್ಷೆ
 ಮಾಡುವದಕ್ಕೂ ಗೋಚರಗಳಾದಂಥಾ, ಹುಲಿಯಲ್ಲಿಯೂ, ಜೀರ್ಣವಾಗಿ
 ಬಿದ್ದಿರುವಂಥಾ ತೃಣದಲ್ಲಿಯೂ, ಪ್ರೀತಿಬರುವದಿಲ್ಲ. ಹುಲಿ ಹುಲ್ಲು ಮೊದ
 ಲಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸಬಾರದೆಂಬುದಕ್ಕೆ ನಿಮಿತ್ತವೇನಂದರೆ, ಆ
 ದರ ಶರೀರ ಮಾತ್ರ ನಿಯಾಮವಿಲ್ಲವು, ಇನ್ನೇನಂದರೆ, ವೃತ್ತಿನಿಯಾಮವೇ
 ಸರಿ. ಅದೇನು ಕಾರಣವುಂದರೆ, ಹಾಗಾದರೆ ಕೇಳು ! ವ್ಯಾಘ್ರವು ಯೆದು
 ರಾಗಿ ಬಂದರೆ ದ್ವೇಷ ಸಂಪಾದಿಸುವದಾಗುತ್ತಿಧೆ. ಆ ವ್ಯಾಘ್ರವೆ ವಾರೆ
 ಯಾಗಿ ಹೋದರೆ, ಉದಾಸೀನವಾಗುತ್ತಿಧೆ. ಇಂಥಾ ಹುಲಿಯು ಗಂಣ
 ಮರಿಮಿಂದ ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಇದ್ದರೆ ಪ್ರೀತಿಗೆ ವಿಷಯವಾಗುತ್ತಿಧೆ.
 ಈ ಹೇತುವಿನಿಂದ, (ಆತ್ಮಪ್ರೇಯಾಕ್ಪ್ರಿಯಶ್ಯೇಷೋ ದ್ವೇಷೋಪೇಕ್ಷಾ
 ತದನ್ಯಯೋಃ) ಯಂಬ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯರುಷಿ ವಾಕ್ಯವಿಧೆಯಾಗಿ, ಹಾಗಂದ
 ರೇನು, ಆತ್ಮಾ, ಪರಮಾತ್ಮನು, ಪ್ರೇಯಾಕ್, ಪ್ರೇಮಾಉಳ್ಳಂಥವನು.
 ಶೇಷಃ, ಮಿಕ್ಕಾದ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿಯಿರುವದು. ಪ್ರಿಯಃ, ಪ್ರೀತಿಯು, ತದ
 ನ್ಯಯೋಃ, ಪೂರ್ವೋಕ್ತ ಶೇಷ ವಸ್ತುಗಳಿಗೆ, ಇತರವಾದವ್ಯಾಘ್ರವು, ಜೀ
 ರ್ಣತಣವು, ದ್ವೇಷಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವು, ಉಪೇಕ್ಷಿಸುವದಕ್ಕೆ ಯೋಗವು

ಆಗುತ್ತಲಿಥೆ, ಹಾಗಾದರೆ ಹಾಗೆ ಆಗಲಿ, ಸತ್ತಿ ನೊಡನೆ, ಚಿತ್ತಿ ನೊಡನೆ,
ಈ ಆನಂದಕ್ಕೆ ಭೇದವುಂಟೋ ಯಿಲ್ಲವೊ || ...

ಕಂ|| ಯೆಂದೆಂದಿಗಿಲ್ಲಹಾಲಿನೊ||ಳೊಂದಿದಮಧುರಾರ್ಜುನದ್ರವತ್ವಂ
ಗೌಗೇಂ|ಸ್ವಂದತೆಯಹುದೇಮೇಣಾ|ನಂದಕ್ಕೆಂಭೇದಮುಂಟಸಚ್ಚ ತ್ತುಗೆ
ಳೋಳೆ|| ||೬೩|| ಭೂತ ಭವಿಷ್ಯ ದ್ವರ್ತಮಾನ ಕಾಲತ್ರಯಂಗಳಲ್ಲಿಯೂ
ಪ್ರೇರದಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿಯಿರುವಂಥಾ ಮಧುರತ್ವವಾದ ರುಚಿಗು, ಶುಭ್ರತ್ವವೆ
ರ್ನಕ್ಕು, ರಸತ್ವರೂಪಲಕ್ಷಣಕ್ಕು, ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಮಧುರತ್ವ, ಶುಭ್ರ
ತ್ವ, ರಸತ್ವಗಳಿಗೆ, ಪ್ರೇರದಲ್ಲಿ ಬಿಡುಗಡೆಹ್ಯಾಗೆಯಿಲ್ಲವೊ ಹಾಗೆ, ಮತ್ತು
ಸತ್ತುಚಿತ್ತುಗಳೆರಡರಲ್ಲಿಯೂ, ಆನಂದಕ್ಕೆ ಭೇದವುಂಟೆ, ಭೇದವಿಲ್ಲಾ ||

ಗೀತಾ|| ಈ ನಿಜಾನಂದಮಖಿಲ ನಿಧಾನಮೆಂಬಭೇದ ವಾಕ್ಯಂಗಳಿಂ
ಬ್ರಹ್ಮಮಾದುಕ್ಕೆ, ಸತ್ವ ಚಿತ್ವ ಸುಖಂಗಳೆ ಸಹಜ ಲಕ್ಷಣಂಗಳೆದು, ನಾ
ನೆನಲ್ತೆವೋಪ್ಪಂತಂಗೆಮಪ್ಪುದು|| ||೬೪|| (ಆನಂದಾದ್ದೇವಖಲ್ವಿಮಾನಿ
ಭೂತಾನಿಜಾಯಂತೆ ಆನಂದೇನ ಜಾತಾನಿ ಜೀವಂತಿ ಆನಂದಮೇವ ಅಭಿ
ಸಂವಿಶಂತಿ) ಯಂಬ ಶೃತ್ಯಾರ್ಥಾನುಸಾರಮಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಈ
ಪೂರ್ವೋಕ್ತವಾದ ಯತಾರ್ಥವಾಗಿಯಿರುವ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದವೆ, ಸಮಸ್ತ
ವಾದ, ನಾಲ್ಕೆವರೆ ಜಂಗಮಾತ್ಮಕವಾದ ಜಗತ್ತಿಗೆ, ಆದಿಕಾರಣವೆಂಬ ವೇ
ದವಾಕ್ಯಗಳಿಂದ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಅರ್ಥದಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವರೂಪವಾದ ಆ
ನಂದಕ್ಕೆ. ಇರೋಣ ಅನ್ನುವದನ್ನು, ಆರಿಯೋಣ ಅನ್ನುವದನ್ನು
ಆನಂದವೆಂಬೋಣ ಅನ್ನುವದನ್ನು, ಸ್ವಭಾವಲಕ್ಷಣಗಳು. ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾ
ನುಭವಸಿದ್ಧ ಪಾದಂಥಾವಸ್ತುವೆ, ನಾನುಯೆಂದು ತಿಳಿದರೆ ಅಜ್ಞಾನನಿವೃತ್ತಿ
ಯಾಗಿಯೋಪಪಾದಗತೆ|| ...

ವೆ|| ಇಂಥಾನಂದಭಾವ ಪದ ತಿಯಂ, ಶ್ರೋತ್ರ ದೇಶಜನ್ಯಂ ಗೃದಿ
ನ್ನೊಂದು ಪ್ರಕಾರ ವೇಳುತ್ತಿದ್ದರನದಂತೆನೆ ||೬೫|| ಈ ಪ್ರಕಾರ
ವಾಗಿ ಆನಂದ ಸ್ವಭಾವ ಮಾರ್ಗವನ್ನು, ಕರ್ಮೇಂದ್ರಿಯಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯುವ

ಹಾಗೆ ಹೇಳಿ, ಇನ್ನೊಂದು ರೀತಿಯಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಅದು ಹ್ಯಾ
ಗೆ ಅಂದರೇ

ಗದ್ಯ|| ಇತಿ ಶ್ರೀಮತ್ಸಮಸ್ತ ತತ್ತ್ವ ತಾತ್ಪ್ರಿಕವಿಚಾರ
ಪಾರೀಣಶಾಲ್ಯ ಜೈತಿಸಾಲ ಕೃಷ್ಣ ಪ್ರಭುವಿರಚಿತ
ಮಾದ ನಿಜದೀಪಿಕಾರತ್ನ ಗ್ರಂಥದೋಳೆ
ಅನಂದರೂಪ ವಿಚಾರಲಕ್ಷಣ ಏಕಾ
ದಶೋಧ್ಯಾಯ ಸಂಪೂರ್ಣಂ||

ಇತಿ ಪದ್ಧತಿ ೧೧ ಅನಂದರೂಪ ವಿಚಾರಪದ್ಧತಿ ಪೇಳಿದಿಲ್ಲಿಗೆ ಮಂಗಳ-

೧೨ ನಿತ್ಯಭಾವವಿಚಾರ ಪದ್ಧತಿ ಪ್ರಾರಂಭವು.

ಮೂಲ|| ತ್ರಿಪುಟೆ|| ಮೂಲಕಾರಣವೆನಿಸ ವಿದ್ಯೆಯ | ಮೊಳೆಯ
ಯಾದ ಮಹತ್ವ ಮೇವಾ | ತೂಲಪಥವಾಯ್ತು ನಲಕೀಲಾಜ್ವಾಲದಲ್ಲಿ ||

||೬೭|| ಈ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಆದಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೇತುವೆನಿಸಿಕೊಂಬುವ, ಆ
ಜ್ಞಾನದ ಮೊಳಕೆಯಾಗಿರುವ ಮಹಾತತ್ತ್ವವೆ, ಆಕಾಶಾದಿ ಪಂಚಭೂತ
ಗಳ ಸಮೂಹದಲ್ಲಿ||

ಇರುತಿರಲ್ಪೀ ಯೇಳರಿಂ ಪ್ರಸ್ಫುರಿಸಿದಂಡ ಸಹಸ್ರಗಳುಮವ | ರುರು
ತರದಿ ವರ್ತಿಸುವ ಭೂತಗ್ರಾಮತತಿಯುಂ ||೬೮|| ಈ ಪೂರ್ವೋಕ್ತ
ವಾದ ಸಪ್ತಾವರಣಗಳು ಇರುತ್ತಾ ಇರಲಾಗಿ, ಈ ಸಪ್ತಾವರಣಗಳಿಂ
ದಲೆ, ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿರುವ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಸಹಸ್ರಗಳೆಂಬವು. ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ
ಗಳ ಪದರಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವಂಥಾ, ಜೀವರುಗಳ ಸಮೂಹಸಂತತಿಯನ್ನೆ||೧||

ವಿಷಯ ಭೋಗ ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿಹ ವಿವರಗಳು ಮರ್ವಳೆಯಾ | ವಿ

ಪಯರಾಸಿ ಗ್ರಹಣ ಸಾಧನಮನಿಪ ಜಗಮುಂ ||೬೬|| ಆ ಜೀವರುಗಳಿಗೆ ವಿಷಯಾನುಭವ ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ಇರುವ ವಿಲಾಸಗಳನ್ನು, ಆ ಜೀವರುಗಳ ಇಂದ್ರಿಯ ವಿಷಯಗಳ ಸಮೂಹದಿಂದ ಗ್ರಹಿಸುವದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಜಗತ್ತನ್ನು ... ||೬೭||

ಕಾಲಪುರುಷಾರ್ಥಿನವಾಗಿಯೇ ಕನಸಿನಲಿ ಕಾಣಿಸಿದ ನಗರಜ | ನಾಳೆಯಂದದಿ ಶಿಥಿಲ ಬಲದಿಂ ನವ್ಯಮಹುದು ||೬೮|| ಪ್ರಕೃತಿಪ್ರಳಯ ಕಾಲವೆಂಬ ಪುರುಷನಿಗೆ ಸ್ವಾರ್ಥಿನವಾಗಿ ಇರುವದ್ದರಿಂದ, ಸ್ವಪ್ನರಲ್ಲಿ ಕಂಡಂಥಾ ಪಟ್ಟಣದ ಹಾಗೆಯು, ಆ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಜನಸಮೂಹದ ಹಾಗೆಯೂ, ಹೋದ ಬಲವುಳ್ಳಂಥಾದ್ದರಿಂದ, ನವ್ಯವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಾ ಇದೆ|| ... ||೬೯||

ಕಾಲಶಕ್ತಿ ಯಿದಕ್ಕೆ ಜೀವಿತಕಾಲ ದುರ್ಬಲಮಿವರಳಿಯುತ | ತ್ಸಾಲ ಭೂತಬಲಿಗಳಿ ವಿವರಿಂ ಶೀಲವೇನು ||೭೦|| ಕಾಲಶಕ್ತಿಯಾದ ಆ ದೃಷ್ಟಕಾಲದ ಬಲನುಂಟೋ, ಈ ಪೂರ್ವೋಕ್ತವಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳಿಗೆ, ಆಯುಃಪರಿಮಿತ ಬದುಕೋಕಾಲವು, ಬಲರಹಿತಗಳಾದ ಈ ಪದಾರ್ಥಗಳನಾಶವು, ಪದಾರ್ಥನಾಶಕಾಲವೆಂಬ ಪಿಶಾಚಕ್ಕೆ ತೃಪ್ತಿಕರವಾದ ಬಲ್ಯಾರ್ಥನೆಗಳು, ಇವರನಾಶ ಸ್ವಭಾವ ಯೇನು ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದುಯಿದೆ||

ಇಲ್ಲವಾದುದರಿಂದರಿವು ತೋರ್ಪಲ್ಲಿಯುಂ ತೋರದ ದಶೆಯೊಳುಂ | ಉಳ್ಳ ಚಿತ್ತಮದಂಗಳೇ ಸತತೋದಯವನೂ ||೭೧|| ಈ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಉಂಟುಯಂದು ತಿಳಿದಾಗಲೂ, ಇಲ್ಲಾಯಂದು ತಿಳಿದಾಗಲೂ, ಇರುವಂಥಾಸತ್ತು, ಚಿತ್ತು, ಆನಂದಗಳೇ, ಕಾಲತ್ರಯದಲ್ಲಿಯು ಪ್ರಕಾಶವನು ... ||೭೨||

ಸಾರಿರುವದು ನಿಸರ್ಗಲಕ್ಷಣ ಸತ್ಯಮುಳ್ಳಾ ತ್ರಿವಿಧದಿಂದದು | ತೋರುತಿಹುದವಿಭೇದ ಮದುನೀಂ ದೋಷಶೂನ್ಯಂ ||೭೩|| ಹೊಂದಿ ಇರುವದು ಸ್ವಭಾವಲಕ್ಷಣ ಬಲಮುಳ್ಳ ಸತ್ಯಚಿತ್ತು ಆನಂದವೆಂಬ ಮೂರು ವಿಧದಿಂದ ತೋರುತ್ತಾ ಇರುವದು ಯಾವ ಆತ್ಮ ಸ್ವರೂಪವೋ, ಅದುದುರಡಿಲ್ಲದೆ ಇರುವದು. ಅಂಥಾ ದೋಷರಹಿತವಾದ ಆ

ವಾಗಿ ಕಾಣದೆಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಾಳೆ. ಪರೋಪಕ್ರಮವಾಗಿ ಕಾಣದೆ ಇರುವ ವಸ್ತುವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಕಾಣುವಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಾಳೆ. ಈಮಾಯ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ನೋಡಲಾಗಿ ಹೀಗೆಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಾಳೆ ಆಮಾಯೆಗೆ ಲಭಿಸ್ತು ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ||೩||

ಗೌರವಮತಿಯಪ್ಪುಟ ಪ್ರದುಗೌರವಕಾಲ | ಮಾರಂಭಿಸಿರಲಲ್ಪಮತಿಯ || ಸಾರಿಸುನುದುವಾಯೆವಿಸ್ತಯಪ್ರಥಮಶ | ರೀರಿಣಿಯೆನಿಸಿಕೇಳುವರೂ || ||೪|| ಅಧಿಕವಾದ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತಾಯಿದ್ದಾಳೆ. ಗೌರವಕಾಲವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತ ಯಿರಲಾಗಿ, ಗುರುತ್ವ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತಲಿದ್ದಾಳೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಅಘಟಿತ ಘಟನಾಸಾಮರ್ಥ್ಯಮಾಳ್ಳಿ ಈ ಮಾಯೆ! ಸಕಲಾಶ್ವರ್ಯಗಳಿಗು ಮೊದಲಾದ ಶರೀರಮುಳ್ಳಂಥಾವಳೆಂದು, ತಿಳಿದವರು ಹೇಳುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ || ||೫||

ವಾಸ್ತವಿಯೆಂದನಿರ್ವಚನೀಯೆಯೆಂದುನಿ | ರಸ್ತದೋಪರುತುಚ್ಛೇಯೆಂದು || ನೈಸ್ತವಾಗಿರುವಯೌಕ್ತಿ ಕಲೌಕ್ಯನೈಗಮಾಶಸ್ತಕರಣದಿತ್ತಿವಿಧದಿಂ || ||೬|| ಯತಾರ್ಥವಾಗಿ ಯಿರುವಂಥಾವಳೆಂದುನ್ನು, ಹೀಗೆಇದ್ದಾಳೆಹಾಗೆ ಇದ್ದಾಳೆಂದು ಹೇಳಿಕೂಡದೆಇರುವೆವಳೆಂದುನ್ನು, ಇಲ್ಲದಂಥಾವಳೆಂದುನ್ನು, ಯಿರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಂಥಾದ್ದಾಗಿರುವ ಯುಕ್ತಿ ಸಂಬಂಧಜ್ಞಾನದಿಂದಲೂ, ಲೋಕದಲ್ಲಿಯಿರುವ ಜನರ ಸಂಬಂಧಜ್ಞಾನದಿಂದಲೂ, ಶೃತಿಸಂಬಂಧವಾದ ಜ್ಞಾನವೆಂಬ ತ್ರಿವಿಧಕಾರಣದಿಂದಲೂ ಹೋಗಾಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ದೋಷಉಳ್ಳಂಥಾ ಆತ್ಮನಿಷ್ಠರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ || ... || ||೭||

ಒಮ್ಮೆ ತೋರಿಸುವಳುಸಕಲಲೋಕಗಳಮ | ತೊಮ್ಮೆ ಮರಸುವಳು ಮಾಯೆ || ಹವ್ಯ ದಚಿತ್ರಪಟದಪ್ರಸರಣದಂತೆ | ಕೆಮ್ಮೆ ದಸಂಕೋಚದಂತೆ ||

||೮|| ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಂಥಾ ಮಾಯೆಯ, ಚತುರ್ದಶ್ಯವನಂಗಳನ್ನು ಒಂದುಕಾಲದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸುವಳು, ಮತ್ತೊಂದುಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮರೆಮಾಡುತ್ತಾಯಿದ್ದಾಳೆ. ಅದು ಹ್ಯಾಗೆ ಅಂದರೆ, ಬಿಚ್ಚಿದ ಚಿತ್ರ ಪಟಹಾಸಿದಂತೆಯೂ, ಬಿಚ್ಚಿದ ಸುತ್ತಿಯಿರಿಸಿದ ಚಿತ್ರಪಟದಹಾಗೆಯೂ ತೋರಿಸುತ್ತಲಿದ್ದಾಳೆ || ... || ||೯||

ಚಿತ್ತನುಬಿಟ್ಟು ತೋರದದನೆಂಬಿಂಜ್ಞಾನ | ವೃತ್ತಿಯಿಂದನ್ಯದಾಕೃತಿಯು ||
ಚಿತ್ತಿಗೆಪೊಂದಿಸಿದತ್ತಣಿಂಮಾಯೆಯೆಂದು | ದುತ್ತಮರೆಂಬಿರಿಂತೆಂದು ||

||೪೬|| ಅರಿವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತಾನು ತೋರದದ್ದರಿಂದ, ಅನೇಕವಿ
ವಾದವ್ಯಾಪಾರದಿಂದ ಇನ್ನೊಂದಾದಂಥಾ ರೂಪವನ್ನು ಚಿತ್ಸ್ಮರಣ
ಸಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಅದೇ ಮಾಯೆಯೆಂದು ತಿಳಿದಂಥವರು ಹೇಳು
ತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ || ||೧೧||

ಅನಿಜತಂತ್ರೆಯುನಿಜತಂತ್ರೆಯಿಂದಾವು | ದನನುಗಮಿಸದಕೂಟಸ್ಥನು ||
ಘನನಾದಸಂಗನಾದಾತ್ಮನೆಪೊಂದಿಭುವನರೂಪವನುಮಾಡಿದುದು
ಲೈ || ||೪೭|| ಅಬದ್ಧವಾದ ಕಾರ್ಯವೃತ್ತಿಂಥಾವಳಾಗಿಯೂ, ನಿಜವಾದ
ಕಾರ್ಯವೃತ್ತಿಂಥಾವಳಾಗಿಯೂ ಇದ್ದದ್ದರಿಂದ ಯಾವ ಸದಾರ್ಥವನ್ನು
ಹೊಂದದೆ ಅಡಿಗಲ್ಲಿನೋಪಾಧಿಯಲ್ಲಿಯಿರುವ ಕೂಟಸ್ಥನಾದಂಥಾವನ
ನ್ನು ಅಪುಂಡವಾದ ನಿಸ್ಸಂಗನಾದ ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಾನುಹೊಂ
ದಿ ಹದಿನಾಲ್ಕುಲೋಕಂಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದಂಥಾವಳಾದಳೈಯ್ಯ ಇನ್ನುಯೇ
ನುಮಾಡಿದಳು ಅಂದರೆ || ||೧೨||

ತಾನೆಚಿದಾಭಾಸರೂಪದಿಂದವೆಜೀವೇ | ಶನೇರಗೈದಮಾಯೆಯಲಿ ||ಯೇ
ನೊಂದನರಸಲಾಂಟೀದುರ್ಘಟೈಕ್ಯವಿದಾನವತಿಯೆವಾಯಯಕ್ಕು ||

||೪೮|| ಮಾಯೆಯ ಚಿತ್ತಿನ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಸ್ವರೂಪವಾಗಿ ಜೀವನೆ
ನ್ನು ಈಶ್ವರನನ್ನು ಮಾಡಿದ ಮಾಯಾಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಯೇನೊಂದುಕಾ
ರ್ಯವು, ಯಿದು ಆಗುತ್ತಯಿದೆ ಯಿದು ಆಗುವದಿಲ್ಲಯೆಂದು ಹುಡುಕುವದ
ಕ್ಕೆ ಉಂಟೆ. ದುರ್ಘಟವಾದಂಥಾಕೆಲಸವನ್ನು ಘಟನೆಆಗುವಂತಾಗೆ ಮು
ಖ್ಯವಾಗಿ ಮಾಡುವಂಥಾವಳು ಮಾಯೆಯಾಗುತ್ತಲಿದ್ದಾಳೆ || ||೧೩||

ಇವಳಕಲ್ಪನೆಯೆಬ್ರಹ್ಮದೊಳಧ್ಯಾರೋಪಮ | ತ್ರಿವಳುತ್ಸರ್ಜನಮವ
ವಾದ || ಇವಳೆಜೀವಜ್ಞಾನಾಚ್ಛಾದಕಳಾಗೆನಂ | ಭವಿಷ್ಯದುತಮವೆಂಬನಾಮ ||

||೪೯|| ಈ ಮಾಯಾಕಲ್ಪನೆ ಯಾವದುಂಟೋ! ಅದೇ ಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿ ಆ
ಧ್ಯಾರೋಪವು ಈ ಮಾಯೆಯೆಂಬಲ್ಲಿ ಅಬದ್ಧವೆಂದುತಿಳಿದುದೆ ಮಾಯೆಯು

ಅಧ್ಯಾಸೋಪವಿಸರ್ಜನೆ, ಈ ಮಾಯೆಯ ಜೀವಯಂಬ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಮರಸುವಳು ಯಾವಾಗ ಆಗುತ್ತಾಯಿದಾಳೋ ಆಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಮಸ್ಸುಯಂಬ ನಾಮಧೇಯಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ. ... ||೧೪||

ಜಗದರೂಪಾಗಿತನ್ನೊಳಗಿದ ಚೈತನ್ಯ | ನಿಗರಣಮಸಗದವಸ್ತು || ಮಿಗಿಲೆವಾಗಿರ್ಪಕಾಲದಿವಾಯೆಯೆಂದಗಲದಪೆಸರಿಂದೊಪ್ಪುವಳು ||

||೬|| ಪ್ರಪಂಚಸ್ವರೂಪವಾಗಿ ಮಾಯೆಯಾದ ತನ್ನೊಳಗೆಬಿಡುಗಡೆಯಿಲ್ಲದೆಯಿರುವ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವರೂಪವಾದ ವಸ್ತುವು, ಮಿಗಿಲಾಗಿ ತನ್ನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸಿದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾಯೆಯೆಂದು ಬಿಡುಗಡೆಯಿಲ್ಲದ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತದೆ. ... ||೧೫||

ಇಂತಿಹಮಾಯೆಯೆಲವುಭುವನದಲಿ | ಜಂತುಗಳಿಗೆನಿಧಿ ಸುವುದು || ಯೆಂತೆನಲಿವಾಯೆಯುಸರಮಾರ್ಥತೆ | ಯೆಂತೆಮುಕ್ತಾಸ್ತದಿಂದಹುದು ||

||೬|| ಹೀಗಿರುವಂಥಾಮಾಯಾಸ್ವರೂಪದ ಜಯವು ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಜೀವರುಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಹ್ಯಾಗೆಂದರೆ ಈ ಮಾಯೆಯ ಯತಾರ್ಥತ್ವಕ್ಕೆ ಕಡೆಗಾಲವು ಶಾಸ್ತ್ರವಿಚಾರದಿಂದಲೇ ಆಗುತ್ತದೆ. ... ||೧೬||

ಇವಳಕಾರ್ಯಜ್ಞಾಮತ್ವವೆಪ್ರತ್ಯಜ್ಞಾತ್ಮನು | ಭವದಿಂಕೆಡುವುದುತೋರಿಕೆಯು || ಇವಳನೆಂತೆನುವೆಂದರೆಪ್ರಾರಾಧ್ಯಂತದಿಂದವೆನಿಧಿ ಸುವುದುಚನ್ನಾಗಿ || ||೬|| ಈಮಾಯೆ ಸಂಬಂಧಕಾರ್ಯಗಳ ಮಾಡೋಣದರಲ್ಲಿ ನೆನಿಸುವ ಇಚ್ಛೆಯು ಪ್ರತ್ಯಜ್ಞವಾದ ಬ್ರಹ್ಮನುಭವದಿಂದ ನೆನಿಸಿಹೋಗುತ್ತದೆ. ಈ ಮಾಯೆಯು ಕಾಣುವಣಹ್ಯಾಗೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಕರ್ಮದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ದೇಹಾಂತ್ಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಚನ್ನಾಗಿ ನಿಧಿ ಸುತ್ತದೆ. ||೧೭||

ಕರ್ಮಫಲವುತುಚ್ಛಜ್ಞಾನಫಲವೆನೋಭಿ | ಕರ್ಮಸಾಧ್ಯವದೇನನ್ನರವು || ನಿರ್ಮಲಜ್ಞಾನಸಾಧ್ಯವೆನಿತ್ಯವೆಂದುನಿ | ಪುರ್ಮಕಾಮರುಪೆಳುತೆಹುದು ||

||೬|| ಕರ್ಮದಿಂದ ಆಗುವಂಥಾ ಫಲವು ಅಬದ್ಧವಾದಂಥಾದ್ದು. ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಆಗುವಂಥಾ ಫಲವು ಯಾವದುಂಟೋ ಅದು ವ್ಯರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕರ್ಮದಿಂದ ಸಾಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಂಥಾ ಸ್ವರ್ಗಾದಿ ಭೋಗ ಫಲನಾಶವಾ

ಗಿ ಹೋಗುತ್ತಲಿಧೆ. ಮಲರಹಿತವಾದ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಂಥಾ ಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪ ಫಲವು ಭೂತಭವಿವ್ಯದ್ವಾರ್ತಮಾನ ಕಾಲತ್ರಯದಲ್ಲಿ ಯೂ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಇರುತ್ತಲಿಧೆ ಯೆಂದು ಕರ್ಮಾಪೇಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲದ ಜ್ಞಾನ ಸ್ವರೂಪಾನುಭವ ಉಳ್ಳಂಥವರು ಹೇಳುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ || ೧೧೪ ||

ಪಿರಿಯರು ಭೇದಕ್ಕೆ ಮಿಥ್ಯತ್ವ ಮಳವಟ್ಟು | ಕರಣದಿಂದಲೆ ಚೈತನ್ಯ ಕ್ಕೆ || ಯರಡಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದಿರಿದುಡುಕ್ಕು || ೧ || ಪರರಿಂದ ಅರ್ಯವಾಗಿಹು ದು || ೧೧೫ || ದೊಡ್ಡವರಾದಂಥವರು ಯರಡೆಂಬುವ ಭೇದಕ್ಕೆ ಅಬ ದ್ಧತ್ವ ತಿಳಿದಕಾರಣದಿಂದಲೇ, ಸಜಾತೀಯ ವಿಜಾತೀಯ ಸ್ವಗತಭೇದರಹಿ ತವಾದ ಒಂದೆಯಾದ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ ಗುರಡನೆ ಪದಾರ್ಥವಿಲ್ಲವೆಂ ದು ಅರಿತರೆ, ಯಿದುದುಷ್ಟವಾದ ಯುಕ್ತಿಗಳ ಹೇಳುವದರಲ್ಲಿ ಅಸಕ್ತರಾದವರುಗಳಿಂದ ಅಪಹರಿಸುವದಕ್ಕೆ ಅಶಕ್ಯವಾಗಿ ಇರುತ್ತಲಿಧೆ || ೧೧೬ ||

ಭೇದವಿಲ್ಲದುದೆ ನಿತ್ಯವು ನಿತ್ಯಮನಿಸುವ | ದಾದುದು ಸುಖಮಾನು ಖವೆ || ಅದುದುಚಿತ್ತು ಚಿತ್ತೇ ಸತ್ಪದಾರ್ಥಮೆಂ | ದಾಧರಿಸದುದೆ ನಾ ನೆಂದು || ೧೧೭ || ಯರಡಿಲ್ಲದೆ ಇರುವವಸ್ತುವೆ ಪರಿಪೂರ್ಣವು. ಪರಿಪೂ ರ್ಣವೆ ನಿತ್ಯವಾಗಿ ಯೆಲ್ಲಾ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವದು. ನಿತ್ಯವಾಗಿರುವ ಪ ದಾರ್ಥವು ಯೆಂದು ಯಾವ ವಸ್ತು ವನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಯಿಥೆಯೋ ಅವಸ್ತು ವೇ ಅನಂದಸ್ವರೂಪವು. ಆ ಅನಂದಸ್ವರೂಪವೆ ಯೆಲ್ಲಾ ಪದಾರ್ಥಗಳ ನ್ನು ತಿಳಿಯುತ್ತಲಿರುವಂಥಾ ಸಾಕ್ಷಿಯಾದ ಚಿತ್ತ್ವರೂಪವು. ಆಜ್ಞಾನಸ್ವ ರೂಪವಾದ ಚಿತ್ತೇ ಸದೂಪವಾದಂಥಾ ವಸ್ತುವೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂ. ಆ ಅಸದ್ವಸ್ತುವಾದ ಬ್ರಹ್ಮವೆನಾನೆಂದು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಿಯ್ಯ ಮನಃ ಪ್ರಭುವೆ || ... || ೧೧೮ ||

ಮೂ || ವ || ಇಂತೆಂದುನಿತ್ಯಭಾವಪದ್ಧತಿಯಂಪ್ರತಿಶ್ರವಿಸಂತೆಮಾಡಿ ಇ ನ್ನೊಂದುಪ್ರಕಾರಮಂಪೇಳುತ್ತಿದ್ವಪನದೆಂತನೆ || ೧೧೯ || ಈಪ್ರಕಾರ ಮಾಗಿ ನಿತ್ಯಸ್ವರೂಪ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕೇಳುವಹಾಗೆ ಮಾಡಿ

ಇಂತೆಂದು ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಲಿದ್ದಾನೆ. ಅದುಹ್ಯಾಗೆ ಅಂದರೆ.

ಗದ್ಯ|| ಇತಿ ಶ್ರೀಮತ್ಸಮಸ್ತ ತತ್ತ್ವತಾತ್ಪ್ರಿಕವಿ
ಚಾರಸಾರೀಣಶಾಲ್ಯ ಪ್ರತಿಪಾಲಕೈವ ಪ್ರಭು
ವಿರಚಿತನಾದ ನಿಜದೀಪಿಕಾ ರತ್ನಗ್ರಂಥ
ದಲ್ಲಿ ಪದ್ಧತಿ ೧೦ ಕ್ಕಂ ನಿತ್ಯಸ್ವರೂ
ಪ ಲಕ್ಷಣ ಸಂಪೂರ್ಣಂ||

(ಇತಿಪದ್ಧತಿ ೧೦ ನಿತ್ಯಸ್ವರೂಪಲಕ್ಷಣ ಪೇಳಿದಿಲ್ಲಿಗೆ ಮಂಗಳಂ)

೧೩ ಪರಿಪೂರ್ಣಭಾವ ಪದ್ಧತಿ ಪ್ರಾರಂಭವು.

ಮೂ|| ಜಂಕೆ|| ದಿಕ್ಕಿನೊಳಗಿಹವೈಭವಕ್ಕೆ ಚಂದ್ರಾರ್ಕರೆ | ಸಕ್ಕವಾ
ಗಿಹರಭ್ಯುಪಗಮಿಸೇತೋಕ್ತಂ|| ||೬|| ಈದಿಕ್ಕು ಇದೆಯೆಂದು ತಿ
ಳಿಯುವದಕ್ಕೆ ಚಂದ್ರಸೂರ್ಯರೆ ಗುರುತಾಗಿ ಯಿರುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ. ಚಂದ್ರಸೂ
ರ್ಯರು ಇಲ್ಲದೆಯಿದ್ದರೆ ಇದು ಪೂರ್ವ, ಇದು ಪಶ್ಚಿಮ, ಇದು ಉತ್ತರ,
ಇದು ದಕ್ಷಿಣ, ಯಂಬುದುತಿಳಿಯಲಿಸದೆ, ಮೇಘಸಮೂಹವ ಕಾಣು
ತ್ತಲಿಧೆ|| ||೧||

ಅಂಡವಿರುವನ್ನು ಬರಹಜನಕಾಲದವಿಭುವ | ಕಂಡಿಹುದುಶಾರೀರಕಾನಿ
ಲಬಲವನೂ|| ||೭|| ಬ್ರೂಹ್ಮಾಂಡವಿರುವ ಪರಿಯಂತರವು ಚತು
ರ್ಮುಖಬ್ರಹ್ಮನೆ ಆಯಾ ಪರಿಮಿತಕಾಲವ್ಯಾಪಕತ್ವವು. ಶರೀರದಲ್ಲಿಯಿ
ರುವ ವ್ರಾಣವಾಯುವಿನ ಬಲವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಲಿಧೆ|| ||೮||

ಮಿಕ್ಕಭೂತವ್ರಜದದಿಕ್ಕಿನೋಳ್ಕಾತುಕಂ | ದಿಕ್ಕಿರುನ್ನರಲ್ಲದನಿದಾನಿಸೆ
ಲುಪ್ತಾರ್ಥಿ || ||೬|| ಮಿಕ್ಕಾದ ವಿದುಭೂತಗಳ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಸಂತೋ
ಷವುಯಿಲ್ಲದೆ ಯಿರುವದಲ್ಲದೆ ವಿಚಾರಿಸಿದರೆ ಪರಿಪುರ್ಣತ್ವವಿಲ್ಲ || ||೭||

ಯೆಡೆಗೊಳಿದಸಮ್ಮುಖದೊಳಿಣಿಕೆಗೊಂಡಿಹನಿಜವೆ | ಪಿಡಿದಹುದಭೇದ
ಮಂಕಡೆವೊದಲೆನೆಯದೆ || ||೮|| ಸ್ಥಳಬಿಡುವಿಲ್ಲದೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ
ಕಾಣಿಸುವಿಕೆಗೆಬಂದುಯಿರುವಂಥಾ ಯತಾರ್ಥಸ್ವರೂಪವಾದ ಬ್ರಹ್ಮ
ವು ಭೇದವಿಲ್ಲದೆ ಯಿರೋಣವನ್ನು ಹೊಂದಿಯಿರುತ್ತದೆ || ||೯||

ಕೂಡುವರೊಡನೆಕೆಡದುಕೂಡದಗಲದುಚರಿಸ | ದೀಡಿದಿಹಿಹುದನೆನಾನೆಂ
ದುನಿಶ್ಚಿಸು || ||೧೦|| ಈ ಭೂತ ಭೌತಿಕಂಗಳೊಡನೆ ಕೂಡಿದಾ
ಗ್ಯ, ಈ ಭೂತಭೌತಿಕಂಗಳು ನೋಡೊಂದಿದಾಗ್ಯ ಆನಿಜವಾದ ವ
ಸ್ತುನಾಶ ಹೊಂದುವದಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಈ ತತ್ವಗಳೊಡನೆ ಸೇರಿಬಿಡುಗ
ಡೆಹೊಂದುವದಲ್ಲ. ಚಲನವಾಗುವದುಯಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಸಮಾನವು ಅಧಿಕ
ವುಯಂಬ ಯರಡಿಲ್ಲದೆ ಯಿರುವಂಥಾ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವರೂಪ ಯಾವದುಂಟೋ,
ಅದೇನಾನೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊ || ... || ||೧೧||

ವ || ಇದರಲ್ಲಿ ಸ್ವಗತ ಸಜಾತೀಯ ವಿಜಾತೀಯಮೆಂಬ ಭೇದತ್ರಯ
ದೋಪಂಬರ್ಪದಲಾ, ಮೇಣದನಿಂತು ನಿವಾರಿಸಬೇಕೆಂದೊಡದಕ್ಕೆ ||

||೬|| ಈ ಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿದಂಥಾದೋಪವನ್ನು ಸಮಾನ
ವಾದ ಒಂದುಪದಾರ್ಥವು ಯಿಥೆಯಂಬ ದೋಪವನ್ನು ಸಮಾನವಾಗೆ
ದಂಥಾ ಒಂದುಪದಾರ್ಥವಿಥೆಯಂಬ ದೋಪವನ್ನು ಯಾ ಮೂರುಭೇ
ದದೂಪಣವನ್ನು ಬರುತ್ತಲಿಥೆಯಲ್ಲಾ . ಅದುಹ್ಯಾಗೆನಿವಾರಣವೊಡಬೇ
ಕೆಂಬ ಶಂಕೆಸರಿಹಾರವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ || ... || ||೧೨||

ಮೂಲ || ಜಂಪೆ || ತರುವಿನೊಳು ಫಲಸತ್ತತೆಯೇ ಸ್ವಗತಮಹು
ದು | ತರುವಿಂಗಿತರಮಾದ ತರುಸಜಾತೀಯಂ ||೬|| ವೃಹಕ್ಕೆಯ
ಲೆಗಳು ಹಣ್ಣುಗಳ ಸಮೂಹವೆ ತನ್ನಲ್ಲಿ ಯಿರುವ ಭಿನತ್ವವು ಆಗು
ತ್ತಲಿಥೆ. ವೃಹಕ್ಕೆ ಮತ್ತೊಂದುವೃಹವೃಹಸಜಾತೀಯವಾಗುತ್ತಲಿಥೆ ||೧||
ಸ್ಥಿರವಾದ ಶಿಲೆವಿಜಾತೀಯ ಮಂತಿದರಲ್ಲಿ | ಪರಬೊಮ್ಮದಲ್ಲಿ ಗುಣಗ್ಯ

ರಣೆಯೇ ಸ್ವಗತಂ ||೬೬|| ಸ್ಥಾವರವಾದಂಥಾ ಪಾಪಾಣವೇ ಆವೃಷ್ಟ
ಕ್ಕೆ ವಿಜಾತೀಯ ಹ್ಯಾಗೊ ಹಾಗೆ ಬಿತ್ಸ್ವಿರೂಪವಾದ ಪರಬ್ರಹ್ಮದ
ಲ್ಲಿ ಸತ್ತ್ವ ರಜ ತಮೋಗುಣಗಳಪ್ರಕಾಶವೇ ಸ್ವಗತಭೇದವು ||೧||

ಜೀವನೇ ಸಜಾತೀಯ ಜೀವಭೋಗ್ಯಮನಿಸುವ | ದೇವಪಥ ಮುಖ್ಯ
ಭೂತಾವಳಿಯಕಾರ್ಯಂ ||೬೭|| ಚೈತನ್ಯ ರೂಪವಾದ ಜೀವನೇಸಮಾ
ನ ಜಾತಿವ್ರಳಂಥಾವನು, ಜೀವರಿಗೆ ಅನುಭವಿಸುವದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯಮಾ
ದಪ್ರಕಾಶ ಮೊದಲಾದಂಥಾ ಪಂಚಭೂತಗಳಿಂದ ನಿರ್ವಾಣವಾದ
ಕಾರ್ಯವು|| ... ||೨||

ಅಮೃದು ವಿಜಾತೀಯ ಮಾಗಲಿಂಥಾವಸ್ತು | ತಪ್ಪದೇಪರಿಪೂರ್ಣ
ಮಮಂತಹುದು ||೬೮|| ವಿಜಾತೀಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗುತ್ತಲಿರ
ಲಾಗಿ, ಆ ಬ್ರಹ್ಮ ಸ್ವರೂಪ ವಸ್ತುವು ಖಂಡವಾಗಿವೆ ಯೆಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರು
ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಇರುವದಕ್ಕೆ ಸಾ ನಹ್ಯಾಗೆ ಆದೀತು|| ||೪||

ಯೆಂದು ಬಾಧಿಪ್ರದಲಾ ಸಂದೆಗೆಂ ನಿನಗಿದರ | ಭಂದಮಂ ಕೇಳುತ
ತ್ಸಂದೇಹಮಳಿಯೆ ||೬೯|| ಹಾಗೆ ಅನ್ನುತ್ತಾ, ಯೆಲೈ ಮನಃಪ್ರಭುವೆ,
ನಿನಗೆ ಸಂಶಯ ಬಾಧೆವುಂಟಾಗಿಯಿಧೆ. ಆ ಸಂದೇಹದ ಉಪದ್ರವವು
ಹೋಗುವ ಪ್ರಕಾರ ಹೇಳುತ್ತಲಿದ್ದೀನೆ ಕೇಳು|| ||೫||

ವ|| ಅರಸೇತರುವಿನೋಳ್ಳಲ ಪತ್ರಾದಿಗಳುದಿಸಿ, ತರುವಿಂಗನ್ಯಮಾದ
ಗುಣರೂಪ ನೂಮಂಗಳಂ ತಳಿದಿರ್ಪಂತೆ, ಸದ್ರೂಪವಾದ ಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿ
ಗುಣತ್ರಯಂಗಳುದಿಸಿ, ಸದ್ರೂಪ ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕೆ ನ್ಯಮಾದ ರೂಪ ನೂಮಂಗೆ
ಳಂ ತಳಿದಿರ್ಪವೆಂದರೆ, ಫಲಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ತರುವಿಲ್ಲದಂತೆ, ಗುಣಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ
ದ್ವಸ್ತುವಿಲ್ಲದಿರ್ಪುದೆ, ಫಲಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ತರುವಿಂಗೆ ವಿಶೇಷಂ ಘಟಿಸಿದಂತೆ,
ಗುಣಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಸದ್ವಸ್ತುವಿಂಗೆ ವಿಶೇಷಂ ಘಟಿಸದಿರ್ಪುದೆ ತರುಫಲಂಗೆ
ಳಿಗೆ ಪರಸ್ಪರಮಾಗಿ ಜನ್ಯಜನಕ ಸಂಬಂಧಮುಂಟು. ಸದ್ವಸ್ತುಗುಣಂ
ಗಳಿಗೆ ಪರಸ್ಪರಮಾಗಿ ಜನ್ಯಜನಕ ಸಂಬಂಧವಿರ್ಪುದೆ ಇಂತೆಂದುದರಿಂ
ಸದ್ವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವಗತಭೇದದೋಪಮಿಲ್ಲ. ತರುವಿಂಗೆ ತರುವಾಂತರವು

ಸಜಾತಿಯವಾದಂತೆ, ಸರ್ವಜ್ಞತ್ವಾದಿ ಗುಣಂಗಳುಳ್ಳ ಈಶ್ವರಂಗೆ, ಕಿಂಚಿಜ್ಞತ್ವಾದಿ ಗುಣಂಗಳುಳ್ಳ ಜೀವಂಗೆ, ಚೈತನ್ಯಾಪ್ತದಿಂ ಸಜಾತೀಯತ್ವವಾಗದೆ ಅಂದರೆ, ವಾಯಾವಿದ್ಯೋಪಾದಿಗಳಿಂ, ಸರ್ವಜ್ಞತ್ವ ಕಿಂಚಿಜ್ಞತ್ವಾದಿಗಳುಂ, ಮೇಣೀಶ್ವರ ತ್ವಜೀವತ್ವ ಮುಂಬಂದುದು ಈ ಉಪಾಧಿಯಿಲ್ಲದಂದು ಜೀವೇಶ್ವರತ್ವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ, ಅದೆಯಂಬುದರಿಂ, ಸಜಾತೀಯ ಭೇದದೋಪವಿಲ್ಲ. ತರುವಿಂಗೆ ಪಾಪಾಣಾದಿಗಳು ವಿಜಾತೀಯವಾದಂತೆ, ಸತ್ತಿಗಂ, ಚಿತ್ತಿಗಂ, ಆನಂದಕ್ಕಂ, ನಿತ್ಯಕ್ಕಂ, ಪರಿಪೂರ್ಣಕ್ಕಂ, ಅನೃತಮೆಂದು, ಜಡಮೆಂದು, ದುಃಖಮೆಂದು, ನಶ್ವರಮೆಂದು, ಖಂಡಿತಮೆಂದು, ಕ್ರಮದಿಂ ವಾಯಾವಸ್ವರೂಪಂ, ಪ್ರತಿಯಾಗಿಪುರ್ವದಲಾ ಅಂದರೆ, ಇರುವದರೊಳ್ಳವೆಂಬುದಿಲ್ಲ. ತಿಳಿವಿನೋಳ್ಳೆಯ ಯೆಂಬುದಿಲ್ಲ. ಆನಂದದಲ್ಲಿದುಃಖಮಿಲ್ಲ. ನಿತ್ಯದಲ್ಲಿಕೇಡಿಲ್ಲ. ಪರಿಪೂರ್ಣದಲ್ಲಿಯೆಡೆದರವಿಲ್ಲ, ಮತ್ತೆಲ್ಲಿಪುರ್ವದಂದರೆ, ಕಾಲಮಂಪಿಡಿದು, ದೇಶಮಂಪಿಡಿದು, ವಸ್ತುವಂಪಿಡಿದುತೋರಬೇಕು. ಸರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ, ಸರ್ವದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ, ಸರ್ವವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿಯೂ, ಕಾಲೋಸ್ತಿ, ಕಾಲೋಭಾತಿ, ದೇಶೋಸ್ತಿ, ದೇಶೋಭಾತಿ, ವಸ್ತುಸ್ತಿ, ವಸ್ತುಭಾತಿಯಂಬುದರಿಂ, ಸಚ್ಚಿತ್ತಗಳಿಗೆ, ಕಾಲ, ದೇಶ, ವಸ್ತು, ಪರಿಚ್ಛೇದದೋಪವಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾದರಾಗಲಿ, ಆನಂದ ನಿತ್ಯಪರಿಪೂರ್ಣತ್ವಂಗಳಿಗೆ, ಪರಿಚ್ಛೇದದೋಪಬಾರದೆ ಅಂದರೆ, ಸಚ್ಚಿತ್ತಗಳಿಗೆ ನ್ಯಂಗಗಳೇ ವಸ್ತುಗಳಾದರೆ ಹೀಗೆಂದು ವಿತರ್ಕಿಸಬೇಕು. ತನ್ನ ಹೆಗಲೆರಿದ ಕುರಿಯಂಗಾಣದೆ ದಿಕ್ಕುದಿಕ್ಕುನೋಳರಸಿ, ಜಲದೋಳ್ಪ್ರತಿಬಿಂಬರೂಪದಿಂ ಕಂಡು, ನೀರಿನೋಳ್ಳಿ ದಿಧೆಯಂದು, ಭಾವಿಗೆ ದುಮುಕಿದ ಕುರುಬನಂತೆ, ಕೇಳಬೇಕಾದರೆ, ಪರಪಕ್ಷೋಕ್ತ ಬಾಧಕಮಂ ವಿಚಾರಿಸದಾಡಬಾರದದರಿಂ, ಈ ಪೂರ್ಣವಸ್ತು ಪೂರ್ವೋಕ್ತ, ಸಚ್ಚಿದಾನಂದನಿತ್ಯತ್ವ ಲಕ್ಷಣ ಲಕ್ಷಿತವೆಂದರಿದದು ನಾನೆಂದರಿಯೆ

||೬೬|| ಯೆಲೈ ಮನೋರಾಜನೆ, ವೃಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಹಣ್ಣುಗಳು ಯೆಲೆಗಳು ಹುಟ್ಟಿ, ವೃಕ್ಷಕ್ಕೆ ಇತರವಾದ ಗುಣವು, ಆಕಾರವು ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದಿಯಿರುವಹಾಗಿ, ಸದ್ರೂಪವಾದ ಪರಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿ, ಗುಣತ್ರಯಂಗೆ

ಉಹುಟ್ಟಿ, ಸದ್ರೂಪಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕೆ ಇತರವಾದ ಆಕಾರಗಳು, ಹೆಸರುಗಳು, ಹೊಂದಿಯಿರುತ್ತಲಿವೆ. ಅಂದರೆ, ಆಹೆಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ವೃಕ್ಷವಿಲ್ಲದೆಯಿರುವಹಾಗಿ, ಸತ್ತ್ವರಹಸ್ತಮೋಗುಣಗಳಲ್ಲಿ, ಸದ್ರೂಪವಾದ ಬ್ರಹ್ಮವು ಯಿಲ್ಲದಿಂಥೆಯೇ? ಹೆಣ್ಣುಮೊದಲಾದುದರಲ್ಲಿ ವೃಕ್ಷಕ್ಕೆ ರುಚಿ ವಿಶೇಷಕೂಡಿದಹಾಗೆ ಸತ್ತ್ವರಹಸ್ತಮೋಗುಣಾದಿಗಳಲ್ಲಿ, ಸದ್ರೂಪವಾದ ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕೆ, ಸದನ್ಯತ್ವಕೂಡಿಯಿಂಥೆಯೇ, ವೃಕ್ಷಕ್ಕೆ ಹೆಣ್ಣುಗಳಿಗು, ಅನ್ಯೋನ್ಯಮಾಗಿ ಕುಟ್ಟಿದಂಥಾವಸ್ತುವಿನ ಭಾವವೆಂಬ ಸಂಬಂಧ ಹ್ಯಾಗೆಯಿರುತ್ತದೆಂದೋ, ಸದ್ರೂಪಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕೆ ಗುಣಾದಿಗಳಿಗು ಅನ್ಯೋನ್ಯಮಾಗಿ, ಜನ್ಯತ್ವ ಜನಕತ್ವ ಸಂಬಂಧಮುಂಟೆ, ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದರಿಂದ, ಸದ್ರೂಪಬ್ರಹ್ಮನಾದ ತನ್ನಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿದ, ಸ್ವಗತಮೆಂಬ ಭೇದ ದೋಷವಿಲ್ಲ. ವೃಕ್ಷಕ್ಕೆ ಅನ್ಯವೃಕ್ಷವು ಸಜಾತೀಯಮಾದಹಾಗೆ, ಭೂತಭವಿಷ್ಯದ್ವರ್ತಮಾನಕಾಲಗಳ ತಿಳಿಯೋಣಮೆಂಬುದೇ ಮೊದಲಾದ ಗುಣಂಗಳುಳ್ಳ ಚಿತ್ಸ್ವರೂಪನಾದ ಈಶ್ವರಂಗೆಯು, ಕೊಂಚವಾಗಿ ತಿಳಿಯೋಣವೆ ಮೊದಲಾದ ಗುಣಂಗಳುಳ್ಳ ಚಿತ್ಸ್ವರೂಪವಾದ ಜೀವಂಗೆಯು, ಚೈತನ್ಯೇಕತ್ವದಿಂದ ಒಂದೇಜಾತಿಯವರು, ಅಂದರೆ:—ಆಗದೆ, ಜ್ಞಾನಜ್ಞಾನೋಪಾದಿಗಳಿಂದ ಸರ್ವಜ್ಞತ್ವ ಕಿಂಚಿತ್ತ್ವಾದಿಗಳುಂ, ಮತ್ತು ಈಶ್ವರತ್ವವು, ಜೀವತ್ವವು ಬಂದುದು. ಈ ಮಾಯಾವಿದ್ಯೋಪಾದಿಗಳು ಯಿಲ್ಲದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಇವನುಜೀವ, ಇವನು ಈಶ್ವರ ಯೆಂಬುವ ಭೇದವು ಯೆಲ್ಲಿಯಿಂಥೆ, ಅಂದದ್ದರಿಂದ, ಸಮಾನಜಾತಿಯಾದ ವಸ್ತುವಿಂತರ ಯಿಂಥೆಯೆಂಬ ದೋಷವಿಲ್ಲ. ವೃಕ್ಷಕ್ಕೆ ಸ್ಥಿರವಾದ ಕಲ್ಲುಗಳು ಮೊದಲಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳು, ವಿಜಾತೀಯಗಳಾದಂತೆ, ಯಿರುವದಕ್ಕು, ಅರಿವಿಗು, ಸುಖಕ್ಕು, ಕೇಡಿಲ್ಲದೆಯಿರುವದಕ್ಕು ಖಂಡವಾಗದೆ ಯೆಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ, ತುಂಬಿಕೊಂಡುಯಿರುವದಕ್ಕು, ಅಬದ್ಧವೆಂದು, ಚೈತನ್ಯಸ್ವರೂಪವಾಗದೆಯಿರುವದಂದು, ದುಃಖದಿಂದ ಕುದಿಗೊಳಿಸುವದೆಂದು, ನಾಶಮಾಗಿಹೋಗುವದೆಂದು, ತುಂಡುತುಂಡಾಗಿಯಿರುವದುಂಬ, ಮಾಯಾಸ್ವರೂಪವು ಅನುಸರಿಸಿ ಕ್ರಮದಿಂದ ಪ್ರತಿದ್ವಂದ್ವವಾಗಿ ಯಿರುತ್ತಲಿಂಥೆಯೆಲ್ಲಾಯೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ, ಯ

ತಾರ್ಥಸ್ವರೂಪವಾದ ಸತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅಬದ್ಧ ಸ್ವರೂಪವಸ್ತು ಯಿಲ್ಲ. ಅರಿವಿನಲ್ಲಿ ಅರಿವುಯೆಂಬುದಿಲ್ಲ, ಸುಖಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ದುಃಖಮಿಲ್ಲ, ನಿತ್ಯವಾದ ವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿ ಕೆಟ್ಟುಹೋಗೋಣವಿಲ್ಲ, ಪರಿಪೂರ್ಣವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿ ಖಂಡಿತತ್ವಮಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಯಲ್ಲಿಯಿರುತ್ತಾಯಿಧೆ ಅಂದರೆ:—ಕಾಲವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು, ದೇಶವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು, ವಸ್ತುವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು, ತೋರುತ್ತ ಯಿರಬೇಕು. ಭೂತ ಭವಿಷ್ಯದ್ವರ್ತಮಾನ ಸರ್ವಕಾಲಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಯೆಲ್ಲಾ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಸಕಲವಾದ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಕಾಲವಿಧೆ. ಕಾಲ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತೆ. ದೇಶವಿಧೆ, ದೇಶ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತೆ. ವಸ್ತುವಿಧೆ, ವಸ್ತು ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತೆ. ಇಂತೆಂಬುದರಿಂದ, ನಿಜವಾಗಿ ಯಿರುವ ಪದಾರ್ಥಕ್ಕು, ಅರಿವು ಆದ ಪದಾರ್ಥಕ್ಕು, ಕಾಲಪರಿಚ್ಛೇದ, ದೇಶಪರಿಚ್ಛೇದ, ವಸ್ತುಪರಿಚ್ಛೇದವೆಂಬ ಮೂರಾದ ಪರಿಚ್ಛೇದ ದೋಷಗಳಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾದರೆ ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ, ಆನಂದ ನಿತ್ಯಪರಿಪೂರ್ಣವಾದ ವಸ್ತುಗಳಿಗೆ, ತ್ರಿವಿಧ ಪರಿಚ್ಛೇದ ದೋಷ ಬಾರದೆಯೆಂದುಕೇಳಲಾಗಿ, ಸತ್ಪದಾರ್ಥಕ್ಕು, ಚಿತ್ಪದಾರ್ಥಕ್ಕು, ಆನಂದ, ನಿತ್ಯಪರಿಪೂರ್ಣವೆಂಬ ವಸ್ತುಗಳು ಭಿನ್ನಂಗಳಾದರೆ, ಪರಿಚ್ಛೇದ ದೋಷ ಬರುತ್ತೆಯೆಂದುಕೇಳಬೇಕು. ಭಿನ್ನಂಗಳಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದಮೇಲೆ ಕೇಳಬಾರದು, ಅದು ಯಾಕೆ ಯೆಂದರೆ.— ತನ್ನ ಭುಜದಮೇಲೆ ಯಿರುವ ಕುರಿಯ ಮರಿಯನ್ನು ಕಾಣದೆ, ಯೆಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಹುಡುಕಿ ಭಾವಿತಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಂಡು, ಭಾವಿ ಉದಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರವಿಂಚಿ ರೂರದಿಂದ ನೋಡಿ, ಆ ಕೂಪ್ತೋದಕದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿಧೆಯೆಂದು ಆ ಕೂಪ್ತೋದಕದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ಕುರುಬನಂತೆ, ಕೇಳಬೇಕಾದರೆ ಪರರಾದ ಅನ್ಯ ಮತಗಳವರು ಹೇಳುವ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು, ತಿಳಿಯದೆ ವಾತನಾಡಬಾರದಾದ್ದರಿಂದ, ಈ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾದ ಪರಿಪೂರ್ಣವಸ್ತು, ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದಂಥಾ, ಸತ್ತು, ಚಿತ್ತು, ಆನಂದ, ನಿತ್ಯಲಕ್ಷಣ ಉಳ್ಳಂಥಾದ್ದೆಂದು ಅರಿದು ಆ ವಸ್ತುವನು ಎಂದು ತಿಳಿದರೆ||

ಕಂ|| ಈವಿದ್ವೈಯಸುಸ್ಥಿ ತಿಯಂಸೇವಿಸಲರಪುರುಷನೇ ಹ್ವೇಂತ್ರಿಭುಪ

ನದೋಳೆ! ಜೀವನ್ಮುಕ್ತನೆನಿಸುವಂ| ಭಾವನೆಯಿಂದೇಕಮಿರಲಿ! ನಾನಾವಿ
ಧದಿಂ || ಟೀ|| ಆ ಸದ್ವಸ್ತುವೆ ಬ್ರಹ್ಮ ಸ್ವರೂಪ. ಅದೇ ನಾನೆಂಬ ತಿಳಿ
ವಿಕೆಯು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವದನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಪುರುಷನು
ಅಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಸ್ವರ್ಗಮರ್ತ್ಯಪಾತಗಳೆಂಬ ಮೂರುಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ
ಅಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪವಾದ ಜೀವತ್ವದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಉಳ್ಳಂಥವನುಯೆಂ
ದು ಯೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಜೀವನ್ಮುಕ್ತನೆಂದು ಭಾವಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಾದು
ದರಿಂದ ಶರೀರವಿರಲಿ ನಾನಾಪ್ರಕಾರವಾಗಿ || ...

ವ|| ದೇಹವೆಂಬನಾಮಾನ್ಯ ಗ್ರಹಣದಿಂದ, ಲಿಂಗದೇಹಮುಂ ಗ್ರಹಿಸಲ್ಪ
ಟ್ಟದ್ದಾಗಿ, ಸೂಲದೇಹದಲ್ಲಿ ರೋಗಾದಿಗಳುಂ, ಸೂಕ್ಷ್ಮದೇಹದಲ್ಲಿಂ
ಗಾದಿಗಳುಂ ವರ್ತಿಸಲಿ. ಇವರಿಂದಾತಂಗೆ ಬಾಧಕ ಮಿಲ್ಲವೆಂಬುದರ್ಥ.

ಟೀ|| ಸೂಲದೇಶವೆಂಬಸಮಾನತ್ವಗ್ರಹಣದಿಂದ, ಸೂಕ್ಷ್ಮದೇಹವನ್ನು
ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಪಟ್ಟಂಥಾದ್ದಾಯಿತಾಗಿ, ಸೂಲಶರೀರದಲ್ಲಿ ರೋಗಾದಿ
ಗಳನ್ನು; ಲಿಂಗಶರೀರದಲ್ಲಿ ಸಕಲ ವಿಷಯಂಗಳಲ್ಲಿಯು ಅನುರಾಗಂಗಳು
ಇರಲಿ. ರೋಗರಾಗಾದಿಗಳಿಂದ ಅಂಥಾ ಜೀವನ್ಮುಕ್ತನಿಗೆ ಯೇನು ಉಪ
ದ್ರವ್ಯ ಇಲ್ಲವೆಂಬ ತಾತ್ಪರ್ಯವು. ...

ವ|| ಇತೆಂದು ಪರಿಪೂರ್ಣಭಾವಪದ್ಧತಿಯ ನ್ನು ಭ್ಯುಪಗಮಿಸಿಕರಿಸಿ
ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಕಾರಮಂಪೇಳುತ್ತಿದ್ದಪನೆಂದೆಂತೆನ || ಟೀ|| ಹೀಗೆಂ
ದು ಪರಿಪೂರ್ಣಭಾವ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೊಂದುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿ,
ಇನ್ನೊಂದು ರೀತಿಯಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಲಿದ್ದಾನೆ. ಅದುಹಾಗೆ ಅಂದರೆ.

ಗದ್ಯ|| ಇತಿ ಶ್ರೀಮತ್ಸಮಸ್ತ ತತ್ತ್ವ ತಾತ್ಪ್ರಿಕ ವಿಚಾರ

ಪಾರೀಣರಾದಶಾಲ್ಯಜೈತಿಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಪ್ರಭುವಿರಚಿ

ತಮಾದ ನಿಜದೀಪಿಕಾ ರತ್ನಗ್ರಂಥದೋಳೆ

ಪದ್ಧತಿ ಂಶಿಕಂ ಪರಿಪೂರ್ಣ

ಭಾವಲಕ್ಷಣಂ ಸಂಪೂರ್ಣಂ.

ಇತಿ ಪದ್ಧತಿ ಂಶಿ ಪರಿಪೂರ್ಣಭಾವ ಪದ್ಧತಿ ವೇಳದಿಲ್ಲಿಗೆ ಮಂಗಳಂ.

೧೪ ಅಜಪಗಾಯಿತ್ರಿ ಪದ್ಧತಿ ಪ್ರಾರಂಭವು.

ಮತ್ತೇಭ ವಿಕ್ರೇಡಿತವೃತ್ತ || ಯೇ ಚಿತ್ತಪ್ರಭುವೇ ವಿಚಾರಿಸುವೈ
ಪಪಸ್ಸುಂಗ ನಿರ್ದುಷ್ಟಕ | ಶ್ರುಲಮೇಘ ಪ್ರಸವಾಶ್ರಯಾಖಿಲ ಶರೀರೋ
ದ್ವ್ಯದ್ಭಟೀಯಂತ್ರಮೇ | ರಲೇನೀನಾನವನೋಂದಿ ಬಂದೆಯದನೀಗನ್ವೇಪಿ
ಸಿ ಪ್ರಾಣಮಂ | ಡಲಮುಘ್ಯಸ್ಥಿತಮಾತ್ರ ಮಂತ್ರಮದು ಹಂಸದ್ವಂದ್ವವ
ನೋದ್ಯುಲಂ ||೬|| ಯೇ ಚಿತ್ತವೆಂಬ ಪ್ರಭುವೇ! ಚಿತ್ತಾಗಿ ತಿಳಿ
ದುನೋಡು, ಪುಣ್ಯವಾಪಗಳ ಸಮೂಹ ಸಂಬಂಧವಾದ, ದೋಷರಹಿತ
ವಾದಂಥಾ ಮೇಘದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಜಲವೆ ಆಶ್ರಯವಾಗಿ ಉಳ್ಳಂಥಾ
ಸಮಸ್ತವಾದ ಶರೀರವೆಂಬ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಯೆದ್ದಂಥಾಯಾತವನ್ನು ಹತ್ತುವ
ದಕ್ಕೆ ಯಾವ ಆಧಾರವಾದ ದಂಡವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕೊಂಡುಬಂದೆ, ಆ ಆ
ಶ್ರಯ ಭೂತವಾದ ದಂಡವೆನು ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಪ್ರಾ
ಣಸಮೂಹದ ನಡುವೆ ಇರುವಂಥಾ ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪದ ಮಂತ್ರವು ಅದು
ಯೆಂಥಾದ್ದು ಅಂದರೆ ಹಂಸಯಂಬ ಯರಡು ಅಕ್ಷರಗಳಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿ
ಸುತ್ತಲಿಥೆ ||

...

...

ಮೂಲ || ಏಕತಾಳ || ಯೆಡೆಬಿಡದೆ ನಿನ್ನೊಳಿರ್ಪುದು ನೀನಾವ | ವೆ
ಚಲುಗಳೆತ್ತಲಂ ಬಿಡದೆ ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ ||೬|| ಯಾವಾಗಲೂ ಯೆಡೆರೆ
ಪಿಲ್ಲದೆ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಲಿಥೆ. ಯೆಲೈ ಮನಃಪ್ರಭುವೆ! ನೀನು! ದೇವಮ
ನುಪ್ಪ ಕ್ರಮಿಕೀಟ ಪತಂಗಾದಿಯಾಗಿ ಯೆಂಥಾ ಶರೀರಗಳನ್ನು ನೀನು
ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಾಗ್ಯೂ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಬಿಡುಗಡೆ ಯಿಲ್ಲದೆ ಮೋಡಿ ಬಂದು
ಬೆನ್ನನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಇಥೆಯಾಗಿ, ಹ್ಯಾಗಂದರೆ ||೧||

ಪ್ರಾಣಮುಚ್ಚ ರಿಪುದುಪದುಳದಿಂಹೆತ್ಸುಮ | ಪಾನಮುಚ್ಚ ರಿಪುದುಪ
ಟಸತ್ತ್ವವನು || ||೬|| ಪ್ರಾಣವಾಯುವು ಆಕಾರವನ್ನು ಉಚ್ಚಾರಣೆ
ಮಾಡುತ್ತಲಿಥೆ. ಭದ್ರವಾಗಿ ಅವಾನವಾಯು ಸುಮಾರ್ಥವಾದ ಸಕಾರ
ವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಲಿಥೆ ||

...

...

||೨||

ಈವರ್ನಯುಗಯೋಗಮಲ್ಲಿಹುದಲ್ಲಿಯೆ | ಭಾವಮಹುದುಹಂಸಪದ

ಮತಿಚತುರಂ || ||೬೬|| ಈ ಪೂರ್ವಹೇಳಿದ ಯರಡುವರ್ನಗಳ ಸಂ
ಬಂಧ ಯಾವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಯಿರುತ್ತಲಿಥೆಯೋ ಆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಯೆ ಅತಿಚಮ
ತ್ಕಾರವಾಗಿ ಹಂಸ ಯಂಬುವದನ್ನು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಮಾಡುತ್ತಲಿಥೆ || ||೬೭||

ಮೂ|| ವ|| ಇದುವಿನಮೊಂದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಣಗತಿವ್ಯಾಜ್ಯದಿಂದಿಪ್ಪತ್ತೊಂದು
ಸಾವಿರದಾರನೂರುಭಾರಿಯಾವರ್ತಿಸುತ್ತಿರುವದಿದಂ | ಶ್ರೀಗುರುಮತವಿಡು
ಬ್ರಾಹ್ಮೀಮುಹೂರ್ತದೋಳೆ ಪ್ರಬುದ್ಧನಾಗಿ | ಶೌಚತ್ರಿಪುಂಡ್ರದಿಂಶುದ್ಧ
ನಾಗಿ | ಸುಪಾಸೀನನಾಗಿ || ||೬೮|| ಹಂಸ ಯಂಬು ಮಂತ್ರವು ದಿವಸ
ಬಂದಕ್ಕೆ ಉತ್ಸಾಸರೂಪವಾದ ಪ್ರಾಣಗಮನಾಗಮನಪ್ರಕಾರ ನಿಮಿತ್ತ
ದಿಂದ ಇಷ್ಟತ್ತುಬಂದುಸಾವಿರದ ಅರುನೂರುಸಾರಿ ತಿರುಗುತ್ತಲಿಥೆಯಾ
ಗಿ ಈ ಮಂತ್ರಜಪವನ್ನು ಶ್ರೀಗುರುಸಮ್ಮತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಅರುಣೋ
ದಯಕ್ಕೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿಯೆದ್ದು ಕಾಲು ಕೈಯಿ ಮುಖವನ್ನು ತೋಳ
ದುಕೊಂಡು ವಿಭೂತಿ ಧಾರಣವಾಡಿಕೊಂಡು ಸುಖಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿ
ತುಕೊಂಡು ||

ಶಾರ್ದೂಲವಿಕ್ರೀಡಿತವೃತ್ತಾ || ಮೂಲಾಧಾರದಪದ್ಯದಲ್ಲಿಮದಧಾ
ರಾಗಂಧಲೋಚಭ್ರಮಾಲೋಲಂಜೇಂದ್ರಮಣಿಸ್ತಗಾವೃತಶಿರೋಮೇಖೀರ
ಪೀಠಾಯತಂ || ಖೇಲತ್ಪವ್ಯರಸಗ್ಧಕೇಸರಗಜಪಿಂಗೀಭವದ್ವಕ್ತ್ರನಂ | ಶೈ
ಲಾಧೀಶಸುತಾಮುದಬ್ಧಿಶಶಿಯಂಪಾಣ್ಯಾತುರಜ್ಜೀವನಂ || ||೬೯|| ಮೂ
ಲಾಧಾರದ ಕಮಲದಲ್ಲಿ ಮದದ ಪ್ರವಾಹದ ವಾಸನೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯಿಂ
ದ ತಿರುಗುತ್ತಲಿರುವ ಭೃಂಗಂಗಳೆಂಬ ಇಂದ್ರನೀಲಮಣಿಗಳ ಮಾಲಿಕೆಗ
ಳಿಂದ ಸುತ್ತಲ್ಪಟ್ಟಂಥಾ ಶಿರಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯಿರುವಾಕಿರೀಟ ಪೀಠವಿಸ್ತಾರಲು
ಳ್ಳಂಥಾ ಕ್ರೀಡಿಸುತ್ತಲಿರುವಂಥಾ ಆನೆ ಹಸ್ತಾಗ್ರದಲ್ಲಿಯಿರುವ ಕಮಲ
ದಪರಾಗದಿಂದಅರಿಶಿನವರ್ಣವಾಗಿಯಿರುವಮುಖಉಳ್ಳಂಥಾ ಪರ್ವತರಾಜ
ನಮಗಳಾದ ಪಾರ್ವತಿಯ ಸಂತೋಷವೆಂಬಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಚಂದ್ರನಾದಂಥಾಅ
ರುತಾಯಿಗಳಾಳ್ಳಂಥಾ ಪಕ್ಷ್ಮಬನಿಗೆಅಣ್ಣ ನಾದಂತಾಗಣಪತಿಯನ್ನು ಕೇವಲ
ಕುಂಭಕದಿಂದ ನಿಂತು ||

ಮೂ|| ವೆ|| ಧ್ಯಾನಗೋಚರಂ ಗೈದಯಥಾವಿಧಿಯಿಂದರ್ಚಿಸಿ| ಪ್ರಾಗ್ವಿ ನಾ
ನುಷ್ಠಿತಮಂತ್ರವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಾ ರೂರುಜಪಮಂಸಮರ್ಪಿಸಿಮೇಲೆ ||೬|| ಧ್ಯಾ
ನದಿಂದ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನನ್ನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಚಿನ್ನಗಿಣ್ಣುವೊನಸಪೂಜೆಯಂ
ಮಾಡಿ ಪೂರ್ವದಿನದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಮಂತ್ರದ ಜಪದಲ್ಲಿ ಆರುನೂರು ಲೆಕ್ಕ
ಉಳ್ಳಂಥಾ ಜಪವನ್ನು ಸಮರ್ಪಣೆಮಾಡಿ ಆಮೇಲೆ||

ಶಾರ್ದೂಲ ವಿಕ್ರಿಡಿತ ವೃತ್ತ|| ಸ್ವಾಧಿಪ್ತಾನದ ಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ಮೃದು
ವಾಣೀವಲ್ಲಕೀಗಾನಸಂ | ಬಾದೊದ್ರಿಕ್ತ ಕಲಧ್ವನಿಪ್ಪಟ ನಟಚ್ಛ ಕ್ರಾಂಗೆ
ಸುಸ್ವರ್ಗಲೀ|| ಶಾಧಾರೇಶು ಮನಸ್ಕನಂ ಸುಮುಖನಂ ಕಾರ್ತ ಸ್ವರಾದ್ಯೋ
ತಿಯಂ | ಸಾಧು ಪಾರ್ಥ್ಯವಿಭೂತಿಯಿಂದನುಜಭಿತ್ಯುಹ್ವಜ್ಜ ಸಂಭೂತಿ
ಯಂ ||೭|| ಸ್ವಾದಿಪ್ತಾನವೆಂಬ ಪದ್ಮದಲ್ಲಿ ಮನೋಹರಮಾದಂಥಾ
ಸರಸ್ವತಿಯ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ವೀಣೆಯ ಗಾನದ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಉದ್ರೇ
ಕವಾದ ಅವ್ಯಕ್ತ ಮಧುರವಾದಂಥಾ ಶಬ್ದಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನಾ
ಟ್ಯಮಾಡುತ್ತಲಿರುವ ಹಂಸೆಯನ್ನು ಸ್ವಹಸ್ತದಿಂದ ಮುಟ್ಟೋಣವೆಂಬ ವಿ
ಲಾಸದ ಭಾರವಹಿಸಿದ ಮನಸ್ಸು ಉಳ್ಳಂಥಾವನನ್ನು. ಇನ್ನು ಯಂಥಾವ
ನು ಅಂದರೆ ಒಳ್ಳೆ ಮುಖವುಳ್ಳಂಥಾವನನ್ನು ಸುವರ್ಣದ ಕಾಂತಿಯೋಪಾ
ದಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ತೇಜಸ್ಸು ಉಳ್ಳಂಥಾವನನ್ನು ಆತ್ಮನಿಷ್ಠರಾದವರಿಂದ ಇ
ಚ್ಛೈನಲ್ಪಟ್ಟ ಐಶ್ವರ್ಯ ಉಳ್ಳಂಥಾವನನ್ನು ರಾಹಸ್ಯರನ್ನು ಸಂಹಾರ
ಮಾಡಿದ ವಿಷ್ಣುವಿನ ನಾಭಿ ಕಮಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದಂಥಾ ಈ ಪೂರ್ವದೇಳೆ
ದ ವಿಶೇಷಣ ವಿಶಿಷ್ಟನಾದ ಚತುರ್ಮುಖ ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು

ಮೂ|| ವೆ|| ನೆನೆಹಂಕಂಡಾರುಸಾವಿರಜಪಮಂವಿಶ್ರಾಣಿಸಿಬಳಿಕ||೮|| ಸ್ತು
ರಣೆಯಿಂದ ನೋಡಿ ವಿಧಿಯನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸದ ಹಾಗೆ ಕುಂಭದಲ್ಲಿ ನಿಂ
ತು ಮಾನಸ ಪೂಜೆಮಾಡಿ ಪೂರ್ವದಿನದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಮಂತ್ರ ಜಪವೆ ಆ
ರುಸಾವಿರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅನಂತರದಲ್ಲಿ||

ಮತ್ತೇಭವಿಕ್ರಿಡಿತವೃತ್ತ|| ಮಣಿಪೂರಾಂಬುಜದಲ್ಲಿ ನಿಶ್ವಶಿತ ಲೀಲಾ
ಸಂಕುಚಂ ನಾಭಿಶೋ | ಭನವಂಕೇರುಹ ಬೋಧಕಾದಿ ಘಣಿ ಚೂಡಾರ

ತ್ನ ಚಂಡಾಶುಮಾ | ಗ್ರಣಿನಿತ್ಯಸ್ಥುಟ ಭಾರ್ಗವೀ ಮುಖ ಸರೋಜಾತೆ
 ಸ್ಥಿತಾತ್ಮಾಕ್ಷಿಭೃಂ | ಗನಮರ್ಯಜ್ಞವರಾಭಯಾಡ್ಯ ಕರನಂ ರೋಚಿಷ್ಣು
 ವಂ ವಿಷ್ಣು ವಂ ||೬೬|| ಮಣಿಪೂರವೆಂಬ ಕಮಲದಲ್ಲಿ ಉಶ್ವಾಸನಿಶ್ವಾಸ
 ಸಗಳೆಂಬ ವಿಲಾಸದಿಂದ ಮುಚ್ಚಿ ಕೊಂಡು ಇರುವ ನಾಭಿಯಲ್ಲಿ ಶುಭಕರ
 ಮಾದ ಕಮಲವನ್ನು | ವಿಕಾಸನ ಮಾಡುವಂಥಾ ಅದಿಶೇಷನ ಶಿರಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ
 ಇರುವ ರತ್ನವೆಂಬ ಸೂರ್ಯನ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಯಾವಾಗಲೂ ವಿಕಾಸನ
 ಮಾಡಿ ಇರುವ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯ ಮುಖವೆಂಬ ಕಮಲದಲ್ಲಿ ಇರುವ ನೇತ್ರ
 ಗಳುಳ್ಳ ತುಂಬೆಗಳುಳ್ಳಂಥವನನ್ನು ಇನ್ನು ಯೆಂಥವನಂದರೆ:—ಚಕ್ರ
 ವುಶಂಖವು ವರಗಳ ಕೊಡುವದರಲ್ಲಿ ಯು ಅಭಯತ್ವ ಕೊಡುವದರಲ್ಲಿ
 ಯೂ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಾದ ನಾಲ್ಕು ಕರಗಳುಳ್ಳಂಥಾ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿರುವ
 ವ್ಯಾಪಕ ಶೀಲನಾದ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ...

ಮೂ೩ವ|| ಚಂತಾಸಾನ್ನಿಧ್ಯಂಗೈರಾರುಸಾವಿರಜಪಮಂವಿಸ್ತರಿಸಿಮತ್ತೆ ||
 ||೬೭|| ಧ್ಯಾನವೆಂದಮಾಡಿ ವಿಷ್ಣುವಿನಸನ್ನಿಧಾನಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಪೂ
 ರ್ವಹೇಳಿಯಿರುವಂತಾಗೆ ಮಾನಸಪೂಜೆಮಾಡಿ ಆರುಸಾವಿರ ಜಪಮಂ
 ಕೊಟ್ಟು ಆಮೇಲೆ||

ಉತ್ಪಲಮಾಲಿಕಾವೃತ್ತಾ|| ರಾಜದನಾಹತಾಂಬುಜದಮಧ್ಯದಿವಾಮು
 ನಿಜೋರುಲಗ್ನಗೌರಿಜಟಲೀಭವಚ್ಚಿ ಕುರಕ್ರಮ ಭುಜಂಗಭಯಸ್ಕಲಚ್ಚಿ
 ರೋ|ರಾಜಶರಣ್ಯವಾರ್ಷಿಕತಟತ್ವಟುದೀರ್ಘಜಟಾಕಲಾಪನಂ| ತೈಜಸ
 ನಂಪ್ರಭಾತದರದಂಬು ಭವಾನನಂಮಹೇಶನಂ|| ||೬೮|| ಪ್ರಕಾಶಿಸು
 ತ್ತುತಿರುವ ಅನಾಹತಮೆಂಬ ಕಮಲದಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಯಡದ ತೊಡೆ
 ಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿರುವ ಗೌರೀದೇವಿಯ ಸಂಬಂಧವಾದ ಜಡೆಯಾಗಿರು
 ವ ಕೇಶಮಾಶಗಳೆಂಬ ಕಪ್ಪಗೆ ಇರುವಂಥಾ ಸರ್ಪನ ದಸೆಯಿಂದಾದ ಭ
 ಯದಿಂದ ಜಾರಿ ಬೀಳುತ್ತಿರುವ ಶಿರಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಮಾನನಾದ ಚಂದ್ರ
 ನಿಗೆ ರಕ್ತಕನಾದಂಥಾ ವರ್ಷಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದಂಥಾ ಮಿಂಚಿನೋ
 ಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ಪಟುತ್ವವಾಗಿ ಉದ್ಭವಾಗಿಯಿರುವಂಥಾ ಜಡೆಗಳ ಸಮೂ
 ಹಲುಳ್ಳಂಥಾ ತೈಜಸಯಂಬ ಹೆಸರುಳ್ಳಂಥಾ ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ

ವಿಕಾಶಿತವಾಗಿರುವ ಕಮಲದೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ ಮುಖಉಳ್ಳ
ಮಹೇಶ್ವರನನ್ನು ||

ಮೂ|| ವ|| ಅಧ್ಯಾನಾಪರೋಕ್ಷನಮಾಡಿ ಆರುಸಾವಿರ ಜಪಮಂ ಪ್ರ
ತಿಪಾದನಂ ಗೈದಾತಂ ಗಾಯನಂತರಂ ||೬೩|| ಧ್ಯಾನದಿಂದ ಆ ಮಹೇಶ್ವ
ರನ್ನ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಯಥಾವಿಧಿಯಿಂದರ್ಚಿಸಿ, ಆರುಸಾವಿರ
ಜಪವನ್ನು ಸಮರ್ಪಣೆಮಾಡಿ ಅಮೇಲೆ ||

ಮೂ|| ಉತ್ಪಲವಾಲಿಕಾವೃತ್ತಾ || ಚಾರುವಿಶುದ್ಧ ಚಕ್ರದಲಿಶೋಡಪಸು
ಸ್ವರವಾಲೆಯಿಂದಪೋಲ್ವಿರಿರೆಭೂತಪಂಚಕದಕಾಲಹರಿತ್ಯ ಮೇಲೋತ್ತರ
ಸ್ಫುರದ್ವಾರಪಿಂಗಳವರ್ಣಪರಿವೇಷಮವಿಗ್ರಹವಾಗಿರಲೆವೈ|| ಕಾರಿಕಮಂ
ಟಿಯಂಟದವೊಲೊಪ್ಪುವಚೇತನನಂತದಂಶನಂ ||೬೪|| ಮನೋಹರ
ವೊದಂಥಾವಿಶುದ್ಧವೆಂಬ ಪದ್ಮದಲ್ಲಿ ಹದಿನಾರಾದಂಥಾ, ಅಕಾರವೇ ಆದಿ
ಯಾದ ಸ್ವರಾಕ್ಷರಗಳ ಪದ್ಮಯಿಂದಲೆ, ಶ್ವೇತವರ್ಣ ಹೊಂದಿಯಿರುತ್ತ
ಲಿರಲಾಗಿ, ಸಂಚಭೂತಗಳ ಕಾಲವೆಂಬ ಹರಿದ್ವರ್ಣಮಾದ ಕಮಲದ
ಮೇಲೆ, ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಲಿರುವ, ಶುಭ್ರವರ್ಣದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿದ ಅರಿಶಿನವರ್ಣ
ವಾದ ಪರಿಧಿಯ ಶರೀರವಾಗಿರುವದ್ದರಿಂದಲೆ, ವಿಕಾರತ್ವವು ಹೊಂದಿಯೂ
ಹೊಂದದಹಾಗೆ ವಹಿಯಿರುವ, ಚೈತನ್ಯಸ್ವರೂಪನನ್ನು, ತದಾಂಶನಾ
ದಜ್ಞಾತ್ಯವಿನನ್ನು || ||೦||

ವ|| ಸ್ತೃತ್ಯಪಕಂಠಲಗ್ನನಂಗೈದು, ಸಾಸಿರಜಪವಂಕೊಟ್ಟು ತದ
ಗ್ರದಲ್ಲಿ ||೬೫|| ಸ್ಮರಣೆಯಿಂದ ಕಂಠಸವಿಸಾಪದಲ್ಲಿಯಿರುವನ ಮಾ
ಡಿ, ಪೂರ್ವೋಕ್ತಪ್ರಕಾರವಾಗಿ, ಸಾವಿರ ಜಪವನ್ನುಕೊಟ್ಟು, ಅದರ
ಮೇಲ್ಗಡೆಯಲ್ಲಿ || ||೦||

ಮೂ|| ಶಾರ್ದೂಲವಿಕ್ರೇಡಿತ್ವತಾ || ನೇತ್ರದ್ವಂದ್ವಸರೋಜಪತ್ರಯು
ಗಮೇಹಂಹಂಸ್ವರೂಪಾಗಿರ | ಲೋತ್ರಾಧೀಶಸುತಾಸಹಾಯನೆಮುಮು
ರ್ಷುವಾತ್ರಕಂಸತ್ಯಮೇ | ಹ್ರೇತ್ರಸ್ಥಾನದಿತಾರಮಂವಚಿಪನಾಸಂಕ್ಷೋಲಸ
ಚ್ಚಕ್ರದೋಳ್ವಿತ್ರಸ್ಥಾಖಿಲದೋವನಂ ಪರಮನಂಸಚ್ಚಿತ್ಸುಖಾಕಾರನಂ ||

||ಟೀ|| ಯರಡುನೇತ್ರವೆಂಬ ಕಮಲದಳಯುಗ್ಮವೇ, ಹಂಪೆಂ, ಯಂ ಬ ಅಕ್ಷರಸ್ವರೂಪವಾಗಿರುತ್ತಯಿರಲಾಗಿ, ಸರ್ವತರಾಜನ ಪುತ್ರಿಯಾದ ಪಾರ್ವತಾದೇವಿಯ ಸಹಾಯವಾಗಿಯುಳ್ಳ, ವಿಶ್ವೇಶ್ವರನೆ ಮರಣೋನ್ಮುಖವಾದ ಇಚ್ಛೆಯುಳ್ಳ ಜನಸಮೂಹಕ್ಕೆ, ಯತಾರ್ಥವಾಗಿ ಕಾಸಿ ಹೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಂಸಾರತರಿಸೋವಾರ್ಗವನ್ನು ಉಪದೇಶಮಾಡುತ್ತಾನೆ ಯೋ, ಆ ಕಾಸಿಯಂಬ ನಾಮಧೇಯದಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿರುವ, ಅಷ್ಟಾಚಕ್ರವೆಂಬಕಮಲದಲ್ಲಿ, ಹೊಂದದಿರುವ ದೋಷವಿರುವಂಥಾ, ಸರಾತ್ಪರನಾದಂಥಾ, ಸತ್ತು, ಚಿತ್ತು, ಆನಂದ ಯಂಬಶರೀರಉಳ್ಳಂಥಾವಸ್ತುವನ್ನು ||

ಮೂ|| ವೆ|| ಭಾವನಾಮಂದಿರಕುಟುಂಬಿಯಂಗೈದು | ಸಾಸಿದಜಪಮುನಿಯೋಗಿಸಿಮುಂದೆ||ಟೀ||ಭಾವನೆಮನೆಯಲ್ಲಿಯಿರುವಕುಟುಂಬವಂತನೆ ಮಾಡಿ ಸಾಸಿರಜಪವನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿ ಅದರ ಮುಂದುಗಡೆಯಲ್ಲಿ||

ಮೂ|| ಜಪೆ|| ಅನುಪಮಬ್ರಹ್ಮರಂದ್ರಾಸ್ತ್ರವಾಗಿಹೆಡ್ಡೆಯವನೆ ಜದಲಿಕರ್ನಿಕಾಪ್ರಾಣವೀರದಲಿ|| ||ಟೀ|| ಉಪಮಾನರಹಿತವಾದ ಬ್ರಹ್ಮರಂದ್ರಮುಖವಾಗಿರುವ ಹೃದಯವೆಂಬ ನಾಮಧೇಯಉಳ್ಳ ಕಮಲದ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿಯಿರುವ ಕರ್ನಿಕಾರೂಪವಾದ ಒಂಕಾರಮೆಂಬ ವೀರಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ|| ... ||೧||

ಶ್ವೇತಪಟಯಗೋಪವೀತಗಳರಂಗಿನಿಂಭೂತಿತ್ರಿಪುಂಡ್ರವಿದ್ಯೋತಿ ತಾಳಿಕದಿಂ|| ||ಟೀ|| ಶುಭ್ರವಾದ ವಸ್ತ್ರದ ಶುಭ್ರವಾದ ಯಗೋಪವೀತದ ಈ ಯರಡರ ಕಾಂತಿಯಿಂದಲು ವಿಭೂತಿತ್ರಿರೇಖೆಗಳಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಫಾಲಪಲಕದಿಂದಲೂ|| ... ||೨||

ರುದ್ರಾಕ್ಷಮೆಕುಟದಿಂ ರುದ್ರಾಕ್ಷ ಕಟಕದಿಂ | ರುದ್ರಾಕ್ಷವಾಲೆಯಿಂ ರೂಪೇನೇ ತನುವಿಂ ||ಟೀ|| ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಕಿರೀಟದಿಂದಲೂ, ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಹಸ್ತಕಡಗದಿಂದಲೂ, ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಯಲ್ಲಿಮಾಡಿದ ಕಂಠಮಾಲೆಯಿಂದಲೂ, ಸ್ವರೂಪವಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿರುವ ಶರೀರದಿಂದಲೂ|| ... ||೩||

ಸಿದ್ಧ ಪದ್ಮಾ ಸನದಿ ಚಿನ್ಮುದ್ರೆಯಿಂದಯಾ | ಬುದ್ಧಿಯಿಂ ನಸುನಗೆಯ

ಪೊಗರೊಗುವನೊಗದಿಂ ||೬೬|| ಸಿದ್ಧವಾದ ಪದ್ಧಾಸನದಲ್ಲಿ ಇದ್ದು
ಕೊಂಡು, ಜ್ಞಾನಮುದ್ರೆಯಿಂದಲು ಪರದುಃಖ ಹೋಗಲಾಡಿಸುವ ಬುದ್ಧಿ
ಯಿಂದಲು, ಮಂದಹಾಸದ ಹೆಚ್ಚಿಗಿಯ ಹೊಂದಿದ ಮುಖದಿಂದಲು ||೬೭||

ವೈಕ್ಲವೇ ನುಡಿಸ ವಾಕ್ಯದಿಂ ಭವಹರಣ | ಶಕ್ತಿಯಿಂದೊಪ್ಪುವಾ
ಚಾರ್ಯಪುಂಗವನಾ ||೬೮|| ಸ್ವುಟವಾದ ಅಕ್ಷರಗಳುಳ್ಳ ಶಬ್ದಗಳಿಂದ,
ಜನನಮರಣ ರೂಪಸಂಸಾರವನ್ನೂ ಅವಹರಿಸುವಂಥಾ, ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು
ಳ್ಳ ಗುರುಶ್ರೇಷ್ಠನನ್ನು || ... ||೬೯||

ಮೂ|| ೪|| ಮನಸೋತ್ಕಂಠ ರಾಜಧಾನಿ ವಿಭುವಂಗೈದು, ಸಾಸಿರ ಜಪ
ಮಂತ್ರೈಗಾಣಿಕೆ ಕೊಟ್ಟು, ಸಂಸಾರ ದುರ್ಗ ಭೃಗುವಾರ್ಗ ಪಥನ ಪ
ರಿಧ್ವಸ್ಥ ಸಂತೋಷನಂ ಕೈವಿಡಿವುದೆಂದುಂ, ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಗಣೇಶಂ
ಗಾರೂರು, ಬ್ರಹ್ಮಂಗೆಸಾವಿರ, ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ಯರಡುಸಾವಿರ, ರುದ್ರಂ
ಗೆ ಮೂರುಸಾವಿರ, ಈಶ್ವರಂಗೆ ನಾಲ್ಕುಸಾವಿರ, ಸದಾಶಿವಂ ಗೈದುಸಾವಿ
ರ, ಶ್ರೀಗುರುವಿಂಗಾರುಸಾವಿರ, ಜಪಮಂ ಸಮರ್ಪಿಸಿ, ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವದೆಂ
ಬುದೊಂದು ಪಕ್ಷ. ಈಪಕ್ಷದ್ವಯಗಳೋಳ್ ಯಥಾ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಮಾ
ಗಿ. ಯಾವ ಜ್ಞೇವಮಿಂತಾರಾಧಿಸುತ್ತಿರಲಿಕ್ಕಾ, ಜನ್ಮೋಪರಿ ವಿದ್ಯಮಾನಶರೀ
ರಂ ದೇವಾಸುರ ತಿರ್ಯಕ್ಷಾರಾದಿಗಳೊಳಾನುದಾಗಲಿ, ಆಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಪೂರ್ವಾ
ಚರಿತ ಹಂಸಮಂತ್ರ ಜಪ ಪ್ರದಾನ ಪ್ರಸನ್ನರಾದ, ಗಣೇಶಾದ್ಯಮರೇಶ್ವ
ರರಾ ಗುರುಮೂರ್ತಿಯಂ ಪರಿಗ್ರಹಿಸಿಬಂದೂ ||೬೯|| ಮನಸ್ಸೆಂಬಂ
ಥವಾದ ಅಸಕ್ತಿಯಂಬ ಧೋರೆಯಿರುವ ಪಕ್ಷ್ಯಣಕ್ಕೆ ಪತಿಯಂ ಮಾಡಿ,
ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ ಗುರುವಿಗೆ ಯಥಾವಿಧಿಯಿಂದಪೂಜೆಯಂ ಮಾಡಿ, ಪೂ
ರ್ವದಿ ನಾನುಂಟಿತ ಮಂತ್ರನೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸಹಸ್ರ ಜಪವನ್ನು ಕೈಗಾಣಿಕೆ
ಯಾಗಿ ಕೊಟ್ಟು ಜನನ ಮರಣರೂಪ ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಪರ್ವತದ ಝರಿ
ಯ ದಾರಿಯಿಂದ ಬಿದ್ದದ್ದರ ದೆಶೆಯಿಂದ ಹೋಗಲಾಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸು
ಖವುಳ್ಳಂಥಾ ನನ್ನನ್ನು ಕೈಹಿಡಿದು ಯೆತ್ತಬೇಕು ಯೆಂಬುವದು ಬಂದು
ಪಕ್ಷ. ಈ ಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಆಧಾರಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಗಣಪತಿಗೆ ಆರುನೂರು
ಸ್ವಾಧಿಪತ್ಯಂ ಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಬ್ರಹ್ಮಂಗೆ ಸಾವಿರ, ಮಣಿಪೂರಕಚಕ್ರ

ದಲ್ಲಿ ಇರುವ ವಿಷ್ಣು ವಿಂಗೆ ಯರಡುಸಾವಿರ, ಅನಾಹತ ಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ಇರುವರು
 ದ್ರಂಗೆ ಮೂರುಸಾವಿರ, ವಿಶುದ್ಧ ಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಈಶ್ವರಂಗೆ ನಾಲ್ಕು
 ಸಾವಿರ, ಆಗ್ನೇಯ ಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಸದಾಶಿವಂಗೆ ಐದುಸಾವಿರ, ಸಹಸ್ರಾ
 ರ ಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಶ್ರೀಗುರುವಿಂಗೆ ಆರುಸಾವಿರ ಜಪವನ್ನು ಸಮರ್ಪಿ
 ಸಿ ಪೂರ್ವನೆ ಮಾಡುವದೆಂಬುದಿದು ಒಂದು ಪಕ್ಷ. ಈಯರಡು ಪಕ್ಷದ
 ಲ್ಲಿಯೂ ಗುರು ಉಪದೇಶ ಸಾಂಪ್ರದಾಯ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಪುರುಷನು
 ಯೆಷ್ಟು ಪರಿಯಂತರನು ಬದುಕಿ ಇರುತ್ತಾನೆಯೋ ಅವರಿಗ್ಗೈ ಪೂರ್ವೋ
 ಕ್ತ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ತತ್ತ್ವದ್ವೇವತೆಗಳಿಗೆ ಜಪ ಸಮರ್ಪಣೆಯಂ ಮಾಡಿ
 ಪೂಜೆಮಾಡುತ್ತಾ ಇರಲಾಗಿ ಪೂರ್ವಜನ್ಮಕ್ಕಿಂತಲು ಮುಂದೆ ಬರುವಶರೀ
 ರನು ದೇವತೆಗಳು ರಾಕ್ಷಸರು ಮೃಗಪಕ್ಷಾದಿಗಳು ಮನುಷ್ಯರೊಳಗೆ
 ಯಾವದಾದರು ಒಂದು ದೇಹದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಉಪಾ
 ಸನೆ ಮಾಡಿದಂಥಾ ಹಂಸಮಂತ್ರ ಜಪಸಮರ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದುದರಿಂದ ಸಂ
 ತುಷ್ಟರಾಗಿ ಅನುಗ್ರಹ ಉಳ್ಳಂಥಾವರಾದ ವಿಘ್ನೇಶ್ವರನೇ ನೊದಲಾದ
 ದೇವತೆಗಳು ಶ್ರೀಗುರುಮೂರ್ತಿ ಶರೀರವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕೊಂಡುಬಂದು||

ಮೂ|| ಜಂಪೆ|| ಅಂಜದಿರು ಮಗನೆ ತಾವಂ ಜೈಸಿದೈ ವಜ್ರ | ಪಂ
 ಜರದ ಗಿಳಿಗೆ ಮುದಿಮಂಜರನ ಕಿಟುಕೆ ||೬|| ಭಯಬೀಳಬೇಡ ಸು
 ತನೇ||ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಸಂತಾಪವನ್ನು ಜೈಸಿದಂಥಾವನಾದೈಯ್ಯ. ಅ
 ದುಹ್ಯಾಗೆ ಅಂದರೆ ವಜ್ರದಿಂದ ಮಾಡಿದ ಗೂಡಿನಲ್ಲಿ ಇರುವ ಶುಕಕ್ಕೆ ಮು
 ದಿಬಿಕ್ಕಿನಭಯವೆ|| ... ||೧||

ಪೋದುದಿನ್ನಿರದು ಭವಪೊಸತಲ್ಲವೆಂದುಶ್ರೀ | ಪಾದರೇಣುವಿನ ಸಂಸರಕ್ಕ
 ಮಾತ್ರದಲೆ ||೬|| ಪುನರುತ್ಪತ್ತಿಯಂಬ ಜನ್ಮವು ಹೋದಂಥಾದ್ದಾ
 ಯಿತು. ಇನ್ನು ಬರುವದಿಲ್ಲ. ಹೊಸದಲ್ಲದೆ ಇರುವ ನಮ್ಮ ಸಂಬಂಧ
 ವಾದ ಮೋಕ್ಷಕೊಡುವ ಪಾದಧೂಳಿ ಸಂಬಂಧ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೆ ಭವ
 ಹೋಯಿತು|| ... ||೨||

ಯೆಂದು ಲಾಲಿಸಿ ಕರೆದು ಮುಂದೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದಯ| ದಿಂದನಿನ್ನ ಸು
 ವಿನೊಡನೊಂದಿರುವದೇನು ||೬|| ಹೀಗೆಂದು ಸಂತವಿಸಿಬಾಯೆಂದು

ಕರೆದು ಯೆದುರಾಗಿ ಕುಂಡ್ರಿಸಿಕೊಂಡು ಅತ್ಯಂತ ಕೃಪಾಕಟಾಕ್ಷದಿಂದ ನೋಡಿ ನಿನ್ನ ಪ್ರಾಣವಾಯುವಿನ ಕೂಡೆ ಹೊಂದಿ ಇರುವದನು ||೩|| ಆಮನುವ ಪರಿಹಸ್ತವಾಗಿ ಭಾವಿಸುಭಾವ | ಈಮಾರ್ಗವಾದ ಒಳಯ ನೆಂದು ಕೇಳು ||೪|| ಆಮಂತ್ರವರ್ಣಗಳನ್ನು ವ್ಯತ್ಯಸ್ತವಾಗಿ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಈ ಆಹಾರಗಳು ವ್ಯತ್ಯಸ್ತವಾದ ಮಾರ್ಗದ ರೀತಿಯೇನು ಯೆಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದಂಥವನಾಗು ||೫||

ಆಗಸೋಹಂ ಸದತೆಯೈದಲದ ಕರ್ಥಮೇ | ನಾಗುವದನಲ್ಪತ್ಯ ನಾ ದಾಪುರುಷನೆ ||೬|| ಪೇಳಿದಂಥಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸೋಹಂ ಯಂಬುವದ ತ್ವವನ್ನು ಆಮಂತ್ರಾಹರಗಳು ಹೊಂದಿದುದರಿಂದ ಆಪದಕ್ಕೆ ಯೇನ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತೆ ಅಂದರೆ ಯತಾರ್ಥವಾಗಿ ಪುರುಷ ಶಬ್ದವಾಚ್ಯವಾದ ಆತ್ಮ ಸ್ವರೂಪವೆ ... ||೭||

ನಾನೆಂಬುದೊಪ್ಪುವದನಾತ್ಮ ಸಂಸರ್ಗಮಿರಿದಾನಂದಭನಮೆಂಬಡನಾ ಭವವೇದ್ಯಂ ||೮|| ಆ ಆತ್ಮ ಸ್ವರೂಪವೆ ನಾನೂಯಂಬದಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡರೆ ದೇಹಾದ್ಯನಾತ್ಮ ಸಂಬಂಧ ನಿನಗೆಯಿರದು. ಆ ಆನಂದಾಧಿಕವಾದಂಥಾವನನ್ನು ಖಂಡವಿಲ್ಲದೆ ಅನುಭವದಿಂದ ತಿಳಿಯುವದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದಂಥಾವನನ್ನು ... ||೯||

ಕಂಚುಕಂಜಗುಳ್ಳ ನಾಗಾಧೀಶನಂದದಿಪ್ರ | ಪಂಚವಿರಹಿತನಾದವರ ಮೇಶನಪ್ಪೆ ||೧೦|| ಪರೆಬಿಟ್ಟಂಥಾ ನಾಗೇಂದ್ರನಹಾಗೆ ಪಂಚ ಭೂತಗಳಕಾರ್ಯವಾದ ಜಗದ್ರಹಿತನಾದ ಚಿತ್ಸ್ವರೂಪನಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನೇನೀನು ಆಗುತ್ತಲಿದ್ದೀಯ ||೧೧|| ... ||೧೨||

ಗೀತಾ|| ಕಾದಚಿನ್ನಕ್ಕೆನಸುಬೆಳಗಾರಸೋಂಕೆ | ಬೆಚ್ಚುವಂದದಿ ಮೊದಲಮಂತೋಚ್ಚರಣೆಯ|ಕರಣದಿಂಶುದ್ಧ ನೂದನೀಂಕಾಬೆ | ನಾನೇ ಪುರುಷನೆಂದೀವಿಕಾರಮಂಪೊಂದೆಮುಂದೆ ||೧೩|| ಚನ್ನಾಗಿ ಕಾಸಿದ ಚಿನ್ನಕ್ಕೆ ಟಂಕದಕೂಡೆ ಸ್ವಲ್ಪವಾಗಿ ಬೆಳಗಾರ ಸೋಂಕಿದರೆ ಅಂಟಿಕೊಂಬುವಹಾಗೆ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಹಂಸಮಂತ್ರ ಜಪಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಪರಿಶುದ್ಧನಾದ ನೀನು ನಾನೇಪುರುಷನುಯಂಬದಾಗಿ ನಿನ್ನ ಸ್ವರೂಪು ನೀನು

ಕಾಣುತ್ತಲಿದ್ದೀಯೆ. ಜನನಮರಣಉಳ್ಳ ದೇಹರೂಪ ವಿಕಾರವನ್ನೆ
ಮುಂದೆಹೊಂದುವದಿಲ್ಲ. ಯತಾರ್ಥವು || ... ||೧||

ಮೂ|| ವೆ|| ಇಂತ ಜಪಗಾಯತ್ರಿವಿಧಾನಮಂಪೇಳಿ, ಪಂಚಾಕ್ಷರಿಮಹಾ
ಮಂತ್ರಮಂ ಸರ್ವಮಂತ್ರೋಜ್ಜೀವನಮಂ ತಾರಕಮಂ ಯೆಲೈಭೂಪಾ
ಲನೆ|| ||೬೩|| ಈಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಅಜಪಗಾಯತ್ರಿಮಾಡುವ ವಿಧಿಯ
ನ್ನು ಹೇಳಿ ಸಕಲಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾಗಿ ಜೀವಿಸುವಹಾಗೆ
ಮಾಡುವಂಥಾ ಅಜ್ಞಾನವನ್ನು ತರಿಸುವಹಾಗ ಮಾಡುವಂಥಾ ಪಂಚಾಕ್ಷ
ರೀಯಂಬ ಮಹಾಮಂತ್ರವನ್ನು ಪೇಳ್ದಿಲ್ಲಿಗೆ ಮನೋಭೂಪಾಲನೆ||

ಗದ್ಯ|| ಇತಿ ಶ್ರೀಮತ್ಸಮಸ್ತ ತತ್ವತಾತ್ವಿಕವಿ

ಚಾರಪಾರೀಣಶಾಲ್ಯ ಕ್ರಿತಿವಾಲಕ್ಯಪ್ರಭು

ವಿರಚಿತಮಾದ ನಿಜದೀಪಿಕಾ ರತ್ನಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ

ಪದ್ಧತಿ ೧೪ ಕ್ಕಂ ಅಜಪಗಾಯತ್ರಾದಿ

ಮಹಾಲಕ್ಷಣ ಸಂಪೂರ್ಣಂ||

(ಇತಿಪದ್ಧತಿ ೧೪ ಅಜಪಗಾಯತ್ರಿ ಪದ್ಧತಿ ಪೇಳ್ದಿಲ್ಲಿಗೆ ಮಂಗಳಂ)

೧೫ ಮಂತ್ರಯೋಗ ಸದ್ಧತಿ ಪ್ರಾರಂಭವು.

ಮೂ|| ತ್ರಿಪುಡೆ|| ಭೂತಕಾರಣಮವ್ವವರ್ನಸ | ಮೇತಮಾದಮ
ಹಾಮನುವಸಂ|ಪ್ರೀತಿಯಿಂತಿಳಿವುದತದರ್ಥವಪಿರಿಯರಿದಂ|| ||೬೪|| ಪಂ
ಚಭೂತಗಳಿಗೆ ಕಾರಣಮಾದ ಅಕ್ಷರಸಹಿತಮಾದ ಮಹಾಮಂತ್ರದ ಅ

ರ್ಥವನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಈ ಮಂತ್ರಾರ್ಥವೇನೆಂದು ದೊಡ್ಡವರಿಂದ ಕೇಳಿತಿಳಿದು ಕೊಳ್ಳುವದು|| ... ||೧||

ನಿತ್ಯಮಂಗಲವಾದನಿರ್ಮಲ|ನಿಜವಶಿವಶಬ್ದೈಶ್ವರಾಚ್ಯಂ| ಪ್ರತ್ಯಯ ಕ್ಷೇಚತುರ್ಥಿಯಸುಸಂಬಂಧಮರ್ಥಂ|| ||೬|| ಯಾವಾಗ್ಯು ಸುಖಸ್ವರೂಪವಾದ ಮಾಯಾನುಲರಹಿತವಾದ ಸದ್ರೂಪವಾದ ವಸ್ತುವೇ ಶಿವಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದವಸ್ತು ನಾಲ್ಕನೇ ವಚನವಾದ ಪ್ರತ್ಯಯಕ್ಕೆ ಜೀವೇಶ್ವರರಿಗೆ ಏಕಸ್ವರೂಪ ಸಂಬಂಧ ಅರ್ಥವು|| ... ||೨||

ಅಭಿಲಷಿತವಸ್ತುವೈಪ್ರಿಯರ್ಥವ|ನಧಿಕರಿಸಿದನಮೃತದವಜೇ | ಎಳವಣಿಯೆನಿಪುದುಪೂರ್ವಪರಪದಗಳಾ|| ||೭|| ಇಚ್ಛೈಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪದಾರ್ಥದ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದಂಥಾ ನಮಯಂಬುವವದವು ಜೀವವಾಚಕವಾದಂಥಾದ್ದು . ಪ್ರಥಮಪದ ಯರಡನೆ ಪದಗಳ|| ||೩||

ಯುಗದೊಳಾನುದುಮುಖ್ಯಮೆನೆನೊದ| ಲೊಗೆದುದದರಿರವೇನೆನಲ್ ಭಾ|ವಗತಭೇದಗಳೆರಲಿಭಾವ್ಯಂವಸಿಸಿರುವುದು|| ||೮|| ಪೂರ್ವಪರ ಪದಗಳೆರಡರಲ್ಲಿ ಯಾವದು ಮುಖ್ಯವಾದುದುಯಂದರೆ ಮುಂದಹೇಳಿದ್ದು ಅದು ಇರೋಣ ಹ್ಯಾಗೆಂದರೆ ನಾನಾಮತಸ್ತರ ಭಾವದಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿಯಿರುವ ಭೇದಗಳು ಯಲ್ಲಿಯಾದರುಹೋಗಲಿ ಭಾವಿಸುವದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ವಸ್ತುವನ್ನು ಹೊಂದಿಯಿರುತ್ತಲಿಥೆ|| ||೪||

ಯಾವನಿಜದಿಂದದನೆಪಡೆವುದು|ಭಾವಮಿಾಭಾವಾಕೃತಿತ್ಯವ|ಸೇವಿಸದಾತ ದ್ಭಾವ್ಯಮಿದುಸತ್ಯವೆಬೋಧಂ|| ||೯|| ಯಾವ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ಸ್ವರೂಪವಾದ ನಿಜವಸ್ತುವಿನ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಆ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ಸ್ವರೂಪವೊಗುವೆನೊ| ಅಭಾವದ ಅಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದುವದಿಲ್ಲ. ಪೂರ್ವಹೇಳಿದ ಭಾವದಿಂದ ಭಾವಿಸತಕ್ಕ ಸತ್ಯಜ್ಞಾನಾನಂದ ವಸ್ತುವು ||೫|| ರವಿಯುಪೂಜಾಫಲವುತಾಮಸ|ಭವನಮೇಚಂದ್ರಾರ್ಣವೇನೆಯುತಾ|ಪವನೊಡರ್ಚುವದೇ ಕೃತಾನುಸಾರ್ಯಯಹುದೇ||೬|| ಸೂರ್ಯಾರ್ಚನೆಯೊಡೆದಫಲವು ಕತ್ತಲೆವುಂಟುವಾಡಿಕೊಟ್ಟೀತೆ|ಚಂದ್ರನಪೂಜೆ ನೊಡಿದಕ್ಕೆ ಫಲವು ದೇಹ

ಕ್ಕೆ ತಾಪವನ್ನು ಕೊಟ್ಟೀತೆ. ಸಾಯಂಪ್ರಾತಾಗ್ನಿ ಹೋತ್ರನ ಪೂಜೆ
ಮಾಡಿದಫಲವು ಅಪ್ರಯೋಜನವು ಆದೀತೆ ||೬||

ದೀನತೆಗೆ ಹರಿಭಜನೆಡೂನಾ | ದಿಗತಿದಾಯಕವೇಗ್ಗಿಂದ್ರಸು | ತಾ
ನು ಸರ್ವಣಮಹಾದೆಸರಿಭವದಾನದೂರ್ಯಂ ||೬|| ದಾರಿದ್ರ್ಯತ್ವಕ್ಕೆ ವಿ
ಪ್ಲವಿನ ಸ್ತುರಣೆ ಮಾಡಿದರೆ ದೂಮಾದಿಮಾರ್ಗ ಗಮನಕೊಟ್ಟೀತೆ. ಪ
ವ-ತರಾಜಕುಮಾರಿಯಾದ ಪಾರ್ವತಿಯ ಉಪಾಸನೆ ಮಾಡಿದ ಫಲವು ಅ
ಪದಯು ಕೊಡುವದಾದೀತೆ ||೧೦||

ಏಕದಂತೋಪಾಸನೆಯುವಿ | ಭೈಕ್ ಕಾರಣವೇಯಜನಮಂ | ನಾ
ಕನದಿ ಪೇರುವದೆ ದುಷ್ಕೃತ ಭೀಕರವನು ||೬|| ವಿನಾಯಕನಪೂ
ಜೆಮಾಡಿದ ಫಲವು ಕಾರ್ಯವಿಘಾತತ್ವಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯಕಾರಣವಾದೀತೆ. ದೇವ
ಗಂಗೆಯ ನ್ನಾನಪಾನ ಪೂಜಾದಿಗಳು ಮಹಾಭೀತಿಕರಮಾದಂಥಾ ಪಾಪ
ಭಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟೀತೆ ||೧೧||

ಇಲ್ಲವುಸಿ ಕಾಮಾನುಗುಣರುಚಿ | ಯಿರಲಿ ಭಜಕರ ಪಜ್ಜೆಯಲಿತ |
ನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಸತ್ಯವನೆ ಶಿವಪದಮಾ ಚರಿಪುದು ||೬|| ಅಬದ್ಧವಾದಂ
ಥಾ ಸಂಕಲ್ಪದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಇಚ್ಛಾ ವಿಶೇಷಣ ಅನುಸರಿಸಿದಂಥಾ ಆಸಕ್ತಿ
ಯು ಅನುಭವಿಗಳಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ಅಥವಾ ಕಾಮಾನುಗುಣ ರುಚಿಯಿದ್ದರು ಇ
ರಲಿ ಹ್ಯಾಗೆಯಿಲ್ಲವನ್ನು ತಿಳಿರಿ ಅಂದರೆ ಅನುಭವಿಗಳಾದಂಥಾವರ ಗುಂಪಿ
ನಲ್ಲಿ ಇರುವ ಸತ್ತಾ ವಾತ್ರವೇ ಶಿವಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಆಚರಣೆಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ||

ಅದರ ಬಗೆಯೇನೆನಲುಕಾರಣ | ವಾದಪರಬೋಮ್ಮವದು ತತ್ತ್ವಂ |
ಗದ ಬಳಕೆಯುಂಟಾದುದೇ ಮಧ್ಯದಲಿ ಮೆರೆವಾ ||೬|| ಆಶಿವಸ್ವ
ರೂಪದ ಬಗೆಯು ಯೇನುಅಂದರೆ ಸಕಲ ಜಗತ್ತಾ ರಣಮಾಡ ಪರಬ್ರಂ
ಹ್ಯವೆ ಅದು. ಆಪರಬ್ರಹ್ಮ ಸಂಬಂಧ ಬಳಸೋಣ ಉಂಟಾದುದೇ ಮೊದ
ಲಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದೆ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ತೋರದೆನೆಡುವೆಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡುಯಿರುವ ||೧೦||

ಅಭ್ರಮುಖ ಭೂತಂಗಳುಪಸಂ | ಹಾರಮಾ ಬಳಿಕಾಗಿರುವನೀಂ |
ಶುಭ್ರಸವ್ಯಯನ ಪ್ರಮೇಯಂ ಶುದ್ಧಸತ್ತ್ವಂ ||೬|| ಆಕಾಶಾದಿ ಮ
ಹಾಭೂತಗಳು ನಾಶವಾಗಿ ಹೋದಮೇಲೆ ನೀನೇ ಮಾಯಾಮಲರಹಿತನಾ

ಗಿರುವೆ. ನಾಶರಹಿತವಾದಂಥಾವನು ಪ್ರಮಾಣಾತೀತವಾದಂಥಾವನು ಶುದ್ಧ
ಸತ್ತಾ ಮಾತ್ರವಾದಂಥಾವನು ಆಗುತ್ತಲಿದ್ದೀಯೇ ||೧೧||

ವೆ|| ಇಂತೆಂದು ಮಂತ್ರಯೋಗ ಪದ್ಧತಿಯಂ ಚಿತ್ತಂಗಳೊಳುವಂತೆ
ಚಿಸಿ ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಕಾರಮಂ ಪೇಳುತೀಪನದೆಂತನೆ ||೮೬|| ಈ
ಪ್ರಕಾರನಾಗಿ ಮಂತ್ರಯೋಗ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಒಪ್ಪುವಹಾ
ಗೆ ಹೇಳಿ ಇನ್ನೊಂದು ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಲಿದ್ದಾನೆ. ಅದು ಹ್ಯಾ
ಗೆ ಅಂದರೆ || ...

ಗದ್ಯ|| ಇತಿ ಶ್ರೀಮತ್ಸಮಸ್ತ ತತ್ವತಾತ್ವಿಕವಿ
ಚಾರಪಾರೀಣಶಾಲ್ಯ ಜೈತಿಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಪ್ರಭು
ವಿರಚಿತಮಾದ ನಿಜದೀಪಿಕಾ ರತ್ನಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ
ಪದ್ಧತಿ ೧೫ ಕ್ಕಂ ಮಂತ್ರಯೋಗ
ಲಕ್ಷಣಂ ಸಂಪೂರ್ಣಂ ||

(ಇತಿಪದ್ಧತಿ ೧೫ ಮಂತ್ರಯೋಗಲಕ್ಷಣಂ ಪೇಳಿದಿಲ್ಲಿಗೆ ಮಂಗಳಂ)

೧೬ ವೈರಾಗ್ಯ ಪದ್ಧತಿ ಪ್ರಾರಂಭವು.

ಮೂಲ|| ಸಾಂಗತ್ಯ|| ಕಾಲತ್ರಯಜ್ಞಾನಮುಳ್ಳವರೆ ಜ್ಞಾನೆ | ಸೀಲ
ರೆಂಬರು ಕೆಲರೇನು || ಹಾಲುವಕ್ಕಿಗೆ ಮುಂದೆ ಬರುವ ವೃತ್ತಾಂತವ |
ಪೇಳುವಲ್ಲರಿವುಂಟು ಸೈಪನೆ ||೮೭|| ಮನೋರಾಜನು ಸಿದ್ಧಿಗಳಲ್ಲಿ ಇ
ಚ್ಛೆಯುಂಟಾದಂಥಾವನಾಗಿ, ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದಂಥಾವನಾದ, ಭೂತಭವಿಷ್ಯ
ದ್ವರ್ತಮಾನವೆಂಬ ಮೂರುಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ, ಆದಂಥಾ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು,

ನಡೆಯುವಂಥಾ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು, ಯಂಬಮೂರು ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಹೇಳುವಂಥಾವರೆ, ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಯೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆಷ್ಟೆ, ಅದೇನು ಶ್ರೀಗುರುವೆ, ಕೇಳಿಲ್ಲವೆಂಬರನೆ, ಹಾಲವಕ್ಕಿಗೆ ಮುಂದೆ ಆಗುವಂಥಾ ಕೆಲಸಗಳೆಲ್ಲವದರಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನವುಂಟು, ಈ ಸಿದ್ಧಿಯಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ.

ಧರೆಯೊಳ್ಳಾರದಾಜ ಪಕ್ಷಿಗೆ ಲೋಕದ | ಪೊರಗೊಳಗಣ ವೃತ್ತಾಂತವನು || ಅರಿವಲ್ಲಿ ಬಲಮುಂಟು ಬೂದಿಯರಾಶಿಯೊ | ಳರಗಿದ ಜಾಯಿಲಗಳಿಗೆ ||೬೬|| ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರದ್ವಾಜ ಪಕ್ಷಿಗೆ ಲೋಕದ ಹೊರಗೆ ಯಿರುವಂಥಾ ವೃತ್ತಾಂತವು, ವಳಗೆ ಯಿರುವ ವೃತ್ತಾಂತವಂ ತಿಳಿದು ಕೊಂಬುದರಲ್ಲಿ ನಾಮಾರ್ಥವುಂಟು. ತಿಪ್ಪೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಇರುವ ಬೂದಿರಾಶಿಯಮೇಲೆ ಮಲಗಿರುವ ನಾಯಿಗಳಿಗೆ. ... ||೬೭||

ಕನಸಿನ ಬಿಗುವಿರುವನ್ನು ಬಾರಂ ತನ್ನು | ಜನು ಮಂಗಳನು ಹಿಂದೆ ಪೋದ || ಜನುಮಂಗಳನು ಮುಂದೆ ಬರುವ ಸಮಾಂತಂಗ | ಳನು ತಿಳಿವೆಲ್ಲುಂಟುಶಕ್ತಿ ||೬೮|| ಸ್ವಪ್ನಾವಸ್ಥೆಯಿರುವ ಪರಿಯಂತರವು, ಹಿಂದೆ ಹೋದಂಥಾ ಯೇಳು ಜನ್ಮಂಗಳ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು, ಮುಂದೆ ಬರುವಂಥಾ ಯೇಳುಜನ್ಮಂಗಳ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಅರಿವುದರಲ್ಲಿ ಬಲವುಂಟು ||೬೯||

ಆಹಾರ ವಿಜಯಮುಳ್ಳವರೇ ಧನ್ಯರೆಂ | ದೂಹಿಸುವರು ಕೆಲರೇನು || ನೀಹಾರ ಬಿಂದುಮಾತ್ರದಿ ಜೀವಿತ ವನವ | ಗಾಹಿಸ ವೇಚಕೋರಗಳೊ ||

||೬೯|| ಉಟಬಿಟ್ಟಿರುವವರೆ ಧನ್ಯರೆಂದು ಕೆಲವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅದೇನು, ಮಂಜನ ಬಿಂದುಮಾತ್ರದಿಂದಲೆ ಬದುಕಿ ಯಿರುವದಿಲ್ಲ ವೇಚಕೋರ ಪಕ್ಷಿಗಳು. ... ||೭೦||

ವಾತಗ್ರಹಣಮಾತ್ರದಿಂಪ್ರಾಣಧೃತಿಯಹಿ | ವಾತ್ರಮಾಚರಿಸಿರವೆಜೇ || ಮೂತನಿರ್ಮುಕ್ತ ಸಲಿಲಕಣಮಾತ್ರದಿ | ಜಾತಕವೊಡಲರಕ್ಷಿಸದ ||

||೭೧|| ವಾಯು ಆಹಾರಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸರ್ಪಗಳು ಪ್ರಾಣ ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಇರುತ್ತಲಿವೆ, ಮೇಘದಿಂದಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟಂಥಾಉದಕದಬಿಂದುಮಾತ್ರದಿಂದ ಚಾತಕಪಕ್ಷಿಯು ಶರೀರವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಇರದೆ ||೭೨||

ಇಂದ್ರಿಯವಿಜಯವಿಭೂತಿಯುಳ್ಳವರೆಮಾಹೇಂದ್ರರೆಂಬರುಕೆಲರೇನು || ತಂದ್ರತೆಯಿಲ್ಲದೆಕೇಳವರವರವಿರುಂದ್ರತೆಯನುಸೂಹಸದಲಿ || ೬೭ || ದ ಶೇಂದ್ರಿಯಗಳ ಜಯವೆಂಬ ವಿಶ್ವರೈಲುಳ್ಳವರೆ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ದೇವೇಂದ್ರ ರುಯೆಂದು ಕೆಲರು ಹೇಳುತ್ತ ಲಿದ್ಧಾರೆ, ಅದೇನು, ನಿದ್ರೆಯಿಲ್ಲದೆ ಕೇಳು ಯಂದರೆ, ವಿಕಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ಕೇಳೈಯ ಮನಃಪ್ರಭುವ||ಹೀಗೆ ಹೇಳಿಕೊ ಳ್ಳುವಂಥಾ ಆಯಾಹನಗಳ ಸಾಹಸಂಗಳಲ್ಲಿ ವಿರೋಧವೆನ್ನು || ೬ ||

ಅತಿಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದಧ್ಯನಿಯನಾಲಿಸದಘೋಷಂ|ತತಿಘೋರಾರಣ್ಯಮ ಧ್ಯದಲಿ ||ಪ್ರತಿಕಾರ್ಯದಂತಜ್ಞನಿಲಸ್ಪೃಷ್ಟಿಮಾತ್ರದಿಂ | ರುತವರ್ಜಿತವೆಕು ಕ್ಕುಟಗಳೂ || ೬೮ || ಅತ್ಯಂತ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿರುವಂಥಾ ಶಬ್ದವೆನ್ನು ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಿರುವ ಹಂದಿಗಳ ಗುಂಪುಕೇಳವೆ, ಕಾಲಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ದಂಥಾ ವಾಯುವಿನಸ್ಪರ್ಶಮಾತ್ರದಿಂದಲೆಕೋಳಿಗಳುಕೂಗುವದಿಲ್ಲವೆ||೭||

ಕಣ್ಣಿನಿಂದಖಿಲವಕಂಡವರಜಾತ | ಪುಣ್ಯರೆಂಬರುಕೆಲರೇನು||ಕಣ್ಣಿ ಮು ಚ್ಚಿ ಯೆಜತುಕೆಗಳು ವಿಶ್ವದವಸ್ತು | ಪುಣ್ಯವನಾಲೋಕಿಸುವವು ||

||೬೯|| ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಸಕಲಜಗದನ್ಯಪದಾರ್ಥಗಳೆ ನೋಡಿದಂಥಾವರು ಯಾರೊ, ಹುಟ್ಟಿದಂಥಾ ಪುಣ್ಯಲುಳ್ಳವರುಯೆಂದು ಕೆಲವರು ಹೇಳುತ್ತಾ ಯಿದ್ಧಾರೆಲ್ಲ, ಅದುಯೇನು, ಹಾಗಾದರೆ ಕೇಳೈಯ, ಕಣ್ಣುಗಳ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಜತಕೆಗಳುಯೆಂಬ ಹುಳುಗಳು, ಪ್ರಪಂಚ ದಲ್ಲಿ ಯಿರುವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ಲಿದ್ಧಾರೆಲ್ಲ, ಅದರಿಂದ ಪ್ರ ಯೋಜನನೇನು || ... || IV ||

ಒಂದುಕಣ್ಣಿನಿಂದೆರಡೆರನೋಟವನುಕಾಕ | ಬೃಂದಮಪೊಂದಿನಡಸದೆ || ಒಂದೆರೆರಿಹಗಲಿರುಳನೊಳಖಿಲರ್ಥ | ಮೊಂದಿನೋಡವೆಜಿಡಾಲಗಳೂ ||

||೭೦|| ಒಂದುಕಣ್ಣಿನಿಂದಲೆ ಯೆರಡು ಕಣ್ಣಿನ ನೋಟವನ್ನು ಹೊಂದಿ ವಾಯುಗಳ ಸಮೂಹವು ನೋಡುವಂಥಾ ನೋಟವನ್ನು ನಡಸುತ್ತಲಿ ರಲಿಲ್ಲವೆ ಒಂದೇ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಹೆಗಲು ರಾತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಕಲವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಮಾರಾಜ್ಜಲಗಳು ನೋಡುತ್ತಲಿರಲಿಲ್ಲವೆ || ... || F ||

ಸರಟಂಗಳಿಗೆಕಾಣಿಸವವಾತಲನಾ | ಹರಿಪತಿಗಳೆಭುವನೆಗಳು ||ಸುರಭಿ ಕಾಣಿಸದೇಪತಿವದ್ಧಿ | ಕರಮಂಡಲಸ್ಥಿಕಕಲೆಯೂ || ೭೧ || ಹೆಂಟ್

ಗೊದ್ದನೆಂಬ ತಿರ್ಯಗಂతుಗಳಿಗೆ, ಪಾತಾಳದಲ್ಲಿ ಯಿರುವ ನಾಗಾದಿ ಪತಿ
ಗಳ ಲೋಕಗಳು ಕಾಣುತ್ತ, ಯಿರಲಿಲ್ಲವೆ, ತಿರ್ಯಗಂతుಗಳಿಗೆ ಬಂದ ಪಲ
ವೇನು. ಗೋವಿಗೆ, ಪಾಡ್ಯಮಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಚಂದ್ರನ ಒಂದು ಕಳೆಯು
ಕಾಣಿಸುತ್ತಲಿರಲಿಲ್ಲವೆ, ಅದರಿಂದ ಗೋವಿಗೆಬಂದ ಫಲವೇನು|| ||೧೦||

ಹಾಲಿಗೆನೀರಬೆರೆಯಲದನೂಕಿಮ|ರಾಳಮಾಪಾಲನೇವಿಸದೆ||ಮೂಲವ
ನಾಘ್ರಾಣಿಸಿಪೀಲಿಕೆಫಲ |ಜಾಲವಪ್ಪೊಂದದೆಮೇಲೆ|| ||೬೯|| ಪ್ರೇರಕ್ಕೆ
ನೀರಬೆರೆಯಿರಿಸಿದರೆ, ಆನೀರ ವಿಭಾಗಮಾಡಿಬಿಟ್ಟು, ಹಂಸೆಯು ಆಪ್ರೇ
ರಮಾತ್ರವನ್ನು ತೆಗದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಯಿರಲಿಲ್ಲವೆ. ವೃಹದ ಬೇರನ್ನು ವಾ
ಸನೆ ನೋಡಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ,ಯಿರುವಗಳು ವೃಹದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿಯಿ
ರುವ ಫಲಗಳ ರಸಸ್ವಾದವಂ ಮಾಡುತ್ತಾ ಯಿರಲಿಲ್ಲವೆ|| ||೧೧||

ಇಹದಲ್ಲಿಕಾಯಸಿದ್ಧಿಯನುಳ್ಳವರೆಫನ್ಯ|ರಹರೆಂಬವೃತ್ತಾಂತವೇನು||ಆ
ಹುದೈಯಕೇಳುಸಿದ್ಧರಲಿನಾಗಾರ್ಜುನ |ಬಹುಸಾಹಸಗಳಮಾಡಿದನೂ||

||೬೯|| ಈಲೋಕದಲ್ಲಿ ಶರೀರ ಹೋಗದೆ ಯಿರುವಹಾಗಿ ಸಿದ್ಧಿ ಮಾಡಿ
ಕೊಂಡುಯಿರುವಂಥಾ ಸಿದ್ಧಪುರುಷರೆ ಕೃತಕೃತ್ಯರು ಯಂಬದಾಗಿ, ಕೆಲ
ವರು ಹೇಳುತ್ತಾ ಯಿದಾರ್ಥವೆ, ಅದು ಯೇನೈಯ ಗುರುವೆ, ಅದು ಆಹು
ದೈಯಕೇಳು, ಕಾಯಸಿದ್ಧರ ಸಮೂಹದಲ್ಲಿ, ನಾಗಾರ್ಜುನನೆಂಬ ಕಾ
ಯಸಿದ್ಧನು, ಈಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅನೇಕವಿಧಗಳಾದಂಥಾ ಸಾಹಸ ಕೆಲಸಗ
ಳ ಮಾಡಿದನು|| ... ||೧೨||

ಕಡೆಯಲ್ಲಿವಿಷ್ಣು ಚಕ್ರತಲೆಯಿತ್ತನು|ಬಡಜೋಗಿಗಳನುಧಿಕ್ಕರಿಸಿ|| ಕ
ಡೆಯಲ್ಲಿಪ್ರಭುವಿನಿಂಗೋರಹ್ತನಗರ್ವ|ಮಡದಿಯಪಾಲಾಯಿತ್ಯೇನೆ||

||೬೯|| ಯೆಲ್ಲಾ ಸಾಹಸಗಳನ್ನು ನಾಗಾರ್ಜುನನೆಂಬ ಕಾಯಸಿದ್ಧ
ಪುರುಷನುಮಾಡಿ, ಆಮೇಲೆ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಆಯುಧವಾದ ಚಕ್ರಕ್ಕೆ ತಲೆಯು
ನ್ನು ಕೊಟ್ಟಂಥವನಾದ. ಪ್ರಮಥರಾದಂಥಾವರು ಬಡಜೋಗಿಗಳಾಗಿ
ಬಂದು ಹೇಳಿದಂಥವರನು ಧಿಕ್ಕಾರ ಮಾಡಿದಂಥವನಾದನು, ಅಂತ್ಯ
ದಲ್ಲಿ ಗೋರಹ್ತನೆಂಬ ಸಿದ್ಧನ ಹಾಂಕಾರವು ಆಲ್ಲಮ ಪ್ರಭುವಿನ ಶಾಪ
ದಿಂದ ಸ್ತ್ರೀಗೆ ಸ್ವಾದೀನವಾಯಿತು|| ... ||೧೩||

ಬದ್ಧರಸದದಸೆಯಿಂದಶರೀರದ | ಸಿದ್ಧಿಯಪಡದುಜೀವಿಸುವ || ಸಿದ್ಧರೆಂ
ತೆಂಬಡವಿಯಕಾಲವೆಂಬಗ್ನಿ | ವೃದ್ಧಮಾಗಿಯೆದಹಿಸಿದುದು || ||೬೬|| ಒಂ
ಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಂಥಾ ಪಾದರಸದ ದಸೆಯಿಂದ, ಕಾಯಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ
ಬದುಕಿಯಿರುವಂಥಾ ಸಿದ್ಧರ, ಸಮೂಹವೆಂಬ ಅರಣ್ಯವನ್ನು ಅವರ ಅ
ದೃಷ್ಟಿ ಕಾಲವೆಂಬ ಅಗ್ನಿಪ್ರವರ್ಧಮಾನವಾಗಿ, ಸುಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟಂಥಾ
ದ್ವಾಯಿತೈಯೆ ... ||೧೦೮||

ದಿವ್ಯದೇಹವನುಳ್ಳವರೆ ಧನ್ಯರೆಂತೆಂಬ | ಕಾವ್ಯದ ಕಥೆಗಳೇನು || ಭ
ವ್ಯನಾದ ಜನ ತಲೆಗೆ ಕೇಡು ಬಂದುದು | ಕಾವ್ಯನ ಕಣ್ಣೊಂದಳಿದುದು ||

||೬೭|| ದೇವತಾಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದಂಥಾ ದೇಹಗಳುಳ್ಳ ದೇವತೆಗಳೇ
ಕೃತಾರ್ಥರು ಯಂಬ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿ ಇರುವ ಕಲ್ಪನಾಕಥೆಗಳು
ಇವುಯೇನು. ಇದರ ವೃತ್ತಾಂತ ಚನ್ನಾಗಿ ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದು. ಹೇಮವಾ
ಗಿರುವ ವಿದ್ಯಾಮುಖಂಗಳುಳ್ಳ ಬ್ರಹ್ಮನ ಒಂದುತಲೆ ಭೇದನವಾಗಿ ಹೋ
ಯಿತು. ನವಗ್ರಹಗಳೊಳಗೆ ಶುಕ್ರನೆಂಬ ಹೆಸರುಳ್ಳ ಗ್ರಹದಕಣ್ಣು ಒಂ
ದುಹೋಯಿತು. ... ||೧೦೯||

ಯಜ್ಞಪುರುಷನ ಪೊಂದುದು ತಲೆ ಸರ್ವರ | ಯಜ್ಞವ ನಡಸುವ
ಶುಚಿಯ || ಪ್ರಾಜ್ಞನ ನಾಲಿಗೆಯೊಳು ಶೀಳಾಯ್ತು ಕೃ | ತಜ್ಞರಾಗಿಹಸೂ
ರ್ಯೆಂದ್ರರಿಗೆ ||೬೮|| ಯಜ್ಞಮಾಡುವ ದಕ್ಷಪ್ರಜಾಪತಿಯ ಶಿರಸ್ಸು ಕ
ತ್ತರಿಸಿ ಹೋಯಿತು. ಸಮಸ್ತ ಜನಗಳ ಅಪ್ತಾರ್ಯಾಗ ವಾಜಿಪೇಯ
ಮೌಂಡರೀಕಾದಿ ಯಜ್ಞಗಳ ನಡಸುವ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರನ, ನಾಲಿಗೆಯೊ
ಳು ಶೀಳಾಯಿತೈಯೆ, ಬುದ್ಧಿ ವಂತನೇ! ಮಾಡಿದ ಉಪಕಾರದ ಸ್ಮರಣೆ ಉ
ಳ್ಳಂಥಾ ಸೂರ್ಯನಿಗೂ, ದೇವೆಂದ್ರನಿಗೂ. ... ||೧೧೦||

ದಂತಬೀಜಂಗಳ ಸ್ಥಿತಿಯಿಲ್ಲ. ಮಿಕ್ಕವ | ರಂತರವನು ಹೇಳಲೇನು ||
ಇಂತಿವರನು ಜೈಸಿದ ದೃತ್ಯರೊಡಲಿನ ! ಪಶ್ಚಿಗಳಾವ ಪಾಡಾಯಿತು.

||೬೯|| ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ದಂತಗಳು ಇಲ್ಲದೆ ಹೋಯಿತು. ಇಂದ್ರನಿಗೆ
ಬೀಜಗಳು ಇಲ್ಲದೆ ಹೋಯಿತು. ಮಿಕ್ಕಾದವರ ಪಾಡು ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದು
ಯೇನು, ಇಂಥಾ ದೇವೇಂದ್ರ ಮೊದಲಾದ ದೇವತೆಗಳನ್ನು, ಜೈಸಿದಂಥಾ

ರಾಕ್ಷಸ ಶರೀರಗಳು ನಾಶವಾಗಿ ಹೋದವು.

... ||೧೩||

ಹೊತ್ತವರಳಿದರು ಭೂಮಿಯ ಭೂಮಿಗೆ | ತೆತ್ತವರಳಿದರೆಸುವನು ||
ಬಿತ್ತಿದವರು ಪಾತ್ರದಲಿ ಧರ್ಮಬೀಜವೆ | ನೆತ್ತಪೋದರೊ ಕಾಣೆನವರಾ ||

||೩೬|| ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತಂಥಾ ಅದಿಶೇಷಮೊದಲಾದವರು ಬ್ರಹ್ಮಕಲ್ಪಾವನಾನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವರು ಮೃತವಾಗಿಹೋದರು | ಈಭೂಮಿಗೆ ದಹನಕೊಟ್ಟು ಅನುಭವಿಸಿದಂಥಾ ಧೊರೆಗಳು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಬಿಟ್ಟು, ಸತ್ಪಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮವಾಗಿ ದಾನಕೊಟ್ಟಂಥವರು ಯಾವ ದಾರಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೋದರೊ ಅವರನ್ನು ಕಾಣೆ ... ||೧೪||

ಕಾಲಚಕ್ರದತಿರುಗುಣಿಯಲಿಶಿಕ್ಷಿಕೆ | ಪಾಲಭೇದಕಯೋಗಪರರಾ || ಹೇಳುವರಿಲ್ಲದಹೆಸರುಗಳು ದುಗಾಢ | ಕೀಲಜಾಲದಕಲ್ಪಾನಲದಿ ||

||೩೭|| ಕಾಲವೆಂಬಚಕ್ರದ ಹೊರಳಿನಲ್ಲಿಶಿಕ್ಷಿಕೆ, ಬ್ರಹ್ಮರಂದ್ರವನ್ನು ಭೇದಿಸುವಂಥಾ, ಹಟಯೋಗದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತರಾದಂಥವರುಗಳು, ಹೇಳುವರಿಲ್ಲದ ಅವರ ಹೆಸರುಗಳು ಧೃಢವಾದಂಥಾ ಜ್ವಾಲಾ ಸಮೂಹಗಳೆಲ್ಲಂಥಾ ಕಲ್ಪವೆಂಬ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಸುಟ್ಟು ಹೋಯಿತು || ||೧೫||

ಸತ್ಕರ್ಮಗಳಮಾಡಿದವರೆಕ್ರತಾರ್ಥರೇ | ಬೌತ್ಯಂಟ್ಯವೇನುಕೇಳಿಯ || ಸತ್ಕರಿಸಿದಕೆನ್ನು ವಾಕ್ಯವಪಾರಾಣ | ಕೋಕ್ತಾಚಕಥೆಯಮೂಲದಲಿ ||

||೩೮|| ಸಂಧ್ಯಾವಂದನಾದಿ ಪುಣ್ಯಕೆಲಸಗಳು ಮಾಡಿದಂಥವರೆ ಕ್ರತಾರ್ಥರುಯೆಂಬ ಆಸಕ್ತಿ, ಯಿದೇನುಹೇಳಬೇಕು ಗುರುವೆ, ನನ್ನ ಸಂಬಂಧವಾದ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ಕೇಳಿ, ಆದರಣೆಮಾಡಿ, ಪುರೋಹದಲಿ ಹೇಳಿಯಿರುವ ಅಧಿಕವಾದ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯಿರುವ ಕಥಾ ಮೂಲದಲ್ಲಿ, ಆದರಣೆಮಾಡಿ ಚನ್ನಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವೆ ಹೇಳುವದು || ||೧೬||

ಇವನನ್ನು ದಾನವಇವನನ್ನು ದಾನವ | ಇವಭೂಮಿದಾನವನಿತ್ತ || ಇವಗಡೆ ದಾನವಕನ್ಯೆ ದಾನವ | ನಿವಗೃಹದಾನವನಿತ್ತಾ || ||೩೯|| ಈ ಪುರುಷನು ಅನ್ನದಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದಂಥವನು, ಈ ಪುರುಷನು ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದಂಥವನು, ಈ ಮನುಷ್ಯನು ಭೂಮಿದಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದಂಥವನು, ಈ ಪುರುಷನು ಆನೆಗಳ ದಾನಮಾಡಿದಂಥವನು, ಈ ಪು

ರೂಪನು ಕನ್ಯಾದಾಸನವನ್ನು ಮಾಡಿದಂಥಾವನು, ಈ ಪುರುಷನು ಗೃಹ
ದಾಸನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಂಥಾವನು || ೫೦ ||

ಕೆರೆಯಕಟ್ಟಿಸಿದಪೂದೋಟವಮಾಡಿಸಿ | ಯರವಟ್ಟಿಗೆಯರಚಿಸಿದನು || ಮು
ರೆಹೊಕ್ಕ ವರಸಲಹಿದನಿವೆಗೋಗ್ರಾಸ | ಮಿರದಿತ್ತನಿವನೆಂದನಿಸುವಾ ||

|| ೫೧ || ಈ ಪುರುಷನು ತಟಾಕಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮಾಡಿಸಿದಂಥಾವನು, ಈ
ಪುರುಷನು ಹುವ್ರಿಸತೋಟವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದಂಥಾವನು, ಈ ಪುರುಷ
ನು ಅರವಟಗೆ ಯಿಕ್ಕಿಸಿದಂಥಾವನು, ಈ ಪುರುಷನು ಮರೆಹೊಕ್ಕ ವರ
ನ್ನು ಕೂಪಾಡಿದಂಥಾವನು, ಈ ಪುರುಷನು ಗೋವುಗಳಿಗೆ ನಿರಂತರವು
ಹುಲ್ಲುಹಾಕಿಸಿದಂಥಾವನು, ಹೀಗೆಂದು ಹೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂಥಾ || ೫೨ ||

ಯಮನಿಂದ ಸತ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಧರ್ಮಿಗ | ಳಮರಲೋಕದ ಸುಖಮುಂ
ಡು || ಕ್ರಮದಿಂದ ಭೂಮಿಗಳಿದುರಾಯರಾಗಿವಿ | ಕ್ರಮಗಳ ನಡಸಿ ಕೂ
ಲದಲಿ || ೫೩ || ಯಮಧರ್ಮರಾಯನಿಂದ ಬಹು ಮಾನವನ್ನು ಮಾಡೆ
ಲ್ಪಟ್ಟಂಥಾ, ಪೂರ್ವೋಕ್ತರಾದ ಧರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಿದಂಥಾ ಪುರುಷ
ರು, ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದ ಸೌಖ್ಯವನ್ನು, ಅವರಿಗೆ ಯೆಷ್ಟು ಯೆಷ್ಟು ಅನು
ಭವವೋ, ಅಷ್ಟು ಅನುಭವಿಸಿ, ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಧೂರಗೇಷಾಗಿ ಪ
ರಾಕ್ರಮಗಳ ನಡಸಿ, ತಾವು ಬದುಕಿ ಇರುವಕಾಲದಲ್ಲಿ. || ೫೪ ||

ಪುಣ್ಯತೀರಿದ ಕಾಲದಲಿ ಮೋಣವರು ಪಟ್ಟ | ಕಣ್ಣಿನೀರಿನ ಭವಣೆಯ
ನು || ಗಣ್ಯಮಾಗಲೆಂತು | ಪೇಳ್ವದೈಯ ಮಿವರ | ನೆಣ್ಣೆ ಯಕಲ್ಲನಾಡಿ
ದುದೂ || ೫೫ || ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ ತೀರಿಸಿದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಮು
ತ್ತು ಆಪುಣ್ಯವಂತರು ಬಿದ್ದಂಥಾ ದುಃಖಾನುಭವವನ್ನು, ಲೆಕ್ಕಮಾಡು
ವದಕ್ಕೆ ಹ್ಯಾಗೆ ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ಆದೀತು? ದೇವರು ಈ ಪುಣ್ಯಮಾಡಿದವ
ರನ್ನು, ಹುಡುಗರು ಅಣ್ಣ ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನಾಡಿದಂತೆ, ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋ
ಗುವದು. ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಬರುವದು ಯೆಂಬ ಈ ಪ್ರಕಾರಮಾಗಿ ತಿ
ರುಗುತ್ತಲಿರುವದು. ... || ೫೬ ||

ಅಂತಃಕರಣಸಿದ್ಧಿಯುಳ್ಳವರೇಭಾಗ್ಯ | ವಂತರೆಂತೆಂಬುದೇನಯ್ಯ || ಅಂ
ತಗವನಿಜಲವನ್ನೈನಿಲಾಕಾಶ | ನೃಪಂತಮಪ್ಯ ಹಮೋಘದಿಂದಾ ||

||೬೪|| ಭಾವನಾರೂಪಮಾದ ಅಂತಃಕರಣ ಜೈಸಿ, ಸಿದ್ಧಪಡದವರೆ
ಅಧಿಕಭಾಗ್ಯವುಳ್ಳವರು ಯೆಂಬುವ, ವೃತ್ತಾಂತವೇನೈಯ ಗುರುವೇಹೇಳ
ಬೇಕು. ಹಾಗಾದರೆ ಕೇಳು, ಭೂಮಿಯು, ಉದಕವು, ಅಗ್ನಿಯು, ವಾ
ಯುವು, ಆಕಾಶವು, ಮನಸ್ಸು, ಬುದ್ಧಿಯು, ಹಾಂಕಾರವು, ಯೆಂಬ ತತ್ತ್ವ
ಗಳ ಸಮೂಹದಿಂದ || ... || ||೬೫||

ಬೇರೊಂದರೊಂದರಿಂದೆಂಟುಸಿದ್ಧಿಯು | ಬಾರಿಬಾರಿಗುವೃದ್ಧಿಯಿಂದ
ದಾ||ಸಾರಿರಾತಿಹಭೂತಮುಖಬ್ರಹ್ಮವಧಿಕಶರೀರಗಳೊಳಗೊಬ್ಬರೇನಿಸು||

||೬೬|| ಒಂದೊಂದು ತತ್ತ್ವಜಯಕ್ಕೆ ಬೇರೆಬೇರೆ ಸಿದ್ಧಿಗಳು ವೃದ್ಧಿ
ಯಿಂದ ಬಾರಿಬಾರಿಗು ಯೆಂಟುಂಟಾಗಿ ಅರವತ್ತನುಳ್ಳು ಸಿದ್ಧಿಗಳುಂ
ಟು, ಆ ಸಿದ್ಧಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಯಿರುವ ಪಂಚಭೂತಗಳು ಮೊದಲಾಗಿ,
ಬ್ರಹ್ಮನು ಕಡೆಯಾದಂಥಾ ಶರೀರಗಳ ಉಳ್ಳಂಥಾ ಸಿದ್ಧಿಯ ಪಡದವರುಗ
ಳೊಳಗೆ, ಒಬ್ಬರನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಡು || ... || ||೬೭||

ಇವರಿಗೆಪೆಟ್ಟು ಬೀಳದರೋಗಾದಿಗಳಿಂದ|ಭವಣಿಗೆಬರದವರೆಂದು|| ಅ
ವರನನೋಡುವನಿಲ್ಲದಿರನನ್ನ|ಕಿವಿಯಾರಕೇಳಿಸುಬಿರುವೆ|| ||೬೮|| ಇಂ
ಥಾವರು ರೋಗಾದಿಗಳಿಂದ ನಾಶವನ್ನು ಹೊಂದದೆಯಿರುವವರನ್ನು, ಪು
ನಶ್ಚ ಕುಟ್ಟದೆ ಯಿರುವವರನ್ನು, ಇಂತೆಂದು ಅವರುಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾ
ಗಿ ತೋರಿಸಿದರೆ, ಕಣ್ಣಿಗೆ ಸಂತೋಷ ವಾಗುವಹಾಗೆ ನೋಡುತ್ತೇನೆ ಪ್ರ
ತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆಕಿವಿಯಾರಕೇಳಿ ಸುಖಉಳ್ಳವನಾಗುತ್ತೇನೆ||೬೯||

ನಾಯಬಾಲದಡೊಂಕತಿದ್ದಿ ಕಟ್ಟಿದರೆಕ| ಟ್ಟಯಕ್ಕೆ ಕಡೆಗುನಿಲ್ಲುವದೆ||
ಕಾಯವಪೂತ್ತು ಪ್ರಾರಾಬ್ಧ ವನುಣ ದ|ರಾಯರಾರುಂಟುಭುವನದಿ||

||೬೯|| ನಾಯಬಾಲದ ಟೊಂಕನ್ನು ನೆಟ್ಟಗೆಮಾಡಿ, ದಬ್ಬೆಗಳು ಹಾ
ಕಿ ಕಟ್ಟಿದರೆ, ಪುನಹಾ ಕಟ್ಟುಬಿಟ್ಟಿದರೆ ಡೊಂಕಿಲ್ಲದೆ ನೆಟ್ಟಗೆ ಯಿದ್ದೀ
ತೆ, ಶರೀರವನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಪ್ರಾರಾಬ್ಧ ಕರ್ಮದಿಂದ ಬಂದ ಫಲವು
ಯಾವದುಂಟೋ, ಆಫಲವನ್ನು ಉಣ್ಣದಂಥಾ ಶ್ರೇಷ್ಠರು ಮೂರು ಲೋ
ಕದಲ್ಲಿ ಯಾರು ಇದ್ದಾರೆ || ... || ||೭೦||

ಇತರಾಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದಧಿಕರಲ್ಲವೆಯನೆ|ಲತಿಕೆಯಿಲ್ಲಬೋಳೆಯರಾ|| ವಿತ
ತಿಯೊಳಾಗಿಹನೆಲದಿಯಂಬಲಿಯುಂಡ|ದಿತರರಿಗಾರುಪೇಳುವರೂ||

||೪೬|| ಇಂಥಾಸಿದ್ಧಿಗಳ ಪಡೆದಂಥಾವರು, ಆ ಸಿದ್ಧಿಗಳು ಯಿಲ್ಲದಂ
ಥಾವರಿಗಿಂತ ಅಧಿಕರಲ್ಲವೆ ಶ್ರೀಗುರುವೆ! ಆಹುದೈ, ಆಸಿದ್ಧಿಗಳುಂಟಾದವರು
ಅಧಿಕರೇಅಹುದು. ಬ್ರಹ್ಮಾದಿದೇವತೆಗಳ ಸಮೂಹಕ್ಕಿಂತಲೂ, ಇವರು
ಹೆಚ್ಚು ದವರಲ್ಲ, ಆದು ಯಾಕೆಂದರೆ, ಬ್ರಹ್ಮಾದಿದೇವತೆಗಳ ಶರೀರಗಳೇನಿ
ಲ್ಲವದಿಲ್ಲವಾದಕಾರಣ, ಇವರ ಶರೀರಗಳು ನಿಲ್ಲುವವೆ, ನಿಲ್ಲಲಾರವು. ಆದ
ರಿಂದ, ಇವರು ದೇವತೆಗಳಿಗಿಂತ ಅಧಿಕರಲ್ಲ. ರಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವಂಥಾ ಭೂ
ಮಿಯಲ್ಲಿರುವವರು, ರಾಗಿಅಂಬಲಿ ಉಣ್ಣುತ್ತಾರೆ, ರಾಗಿ ಅಂಬಲಿ ಉಣ್ಣ
ುವವರೆ ಹೆಚ್ಚು ದವರು ಯೆನ್ನುತ್ತಾ ಮಿಕ್ಕಾದವರಿಗೆ ಯಾರು ಹೇಳ್ಯಾರು||

ಜೋಳದನೆಲದಿರೊಟ್ಟುಯತಂದುಪರರೊಳು| ಪೇಳುವರಾರತಿಶಯವಾ||
ಭೂಲೋಕದೊಳು ಸರ್ವಸಾಧಾರಣದಫಲ| ಜಾಲದೊಳಿಚ್ಛೆಯಾಗುಂಟೆ||

||೪೭|| ಜೋಳ ಬೆಳೆಯುವಂಥಾ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ಜನರು ಜೋ
ಳದರೊಟ್ಟುಯನ್ನು ತನ್ನು ವಂಥಾವರಾಗಿ, ತಮಗಿಂತ ಇತರರಲ್ಲಿ ಅತಿಶಯ
ಯಂಬದಾಗಿ ಹೇಳುವಂಥಾವರುಯಾರು, ಈ ಮನುವ್ಯಲೋಕದಲ್ಲಿ, ಸ
ರ್ವಜನಕ್ಕೂ ಸಾಧಾರಣಮಾದ ಫಲವನುಭವ ಸಮೂಹದಲ್ಲಿ ಅಭಿಲಾಷೆ
ಸರ್ವರಿಗೂ ಹುಟ್ಟಿತೆ, ಹುಟ್ಟುವದಿಲ್ಲ|| ... ||೨೦||

ಆದವಾಬಲದಿಂದಕೇಡಿಗಪಾಯವೆ| ಸಾಧಿಸಬಹುದೆನೆಬರುವೆ|| ಮೋದ
ವಿಪಾದಪ್ರದದಕರ್ಮಗಳೆವನ| ದಾದಿಯಮಕ್ಕಳೆಹೇಳೂ|| ||೪೮|| ಹಾ
ಗಾದರೆ ಪೂರ್ವೋಕ್ತವಾದ ಸಿದ್ಧಿಗಳ ಬಲದಿಂದ, ಶರೀರಕ್ಕೆ ಬರುವ ಹಾ
ನಿಯನ್ನು ಯಿಲ್ಲದಹಾಗೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದೆಯೆಂದು ಕೇಳಿದರೆ, ಹೇ
ಳುತ್ತಲಿದ್ದೇನೆ ಕೇಳೈಯ, ತನಿಗೆ ಬರುವಂಥಾ ಸಂತೋಷವನ್ನು ದುಃಖ
ವನ್ನೂ ಕೊಡುವಂಥಾ ಅನಾದಿಯಾದ ಕರ್ಮಗಳು, ಇವನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ
ಯಿರುವ ಗೌಡಿಯ ಮಕ್ಕಳೆ, ಇವನು ಹೇಳಿದಹಾಗೆ ಕೇಳುವದಕ್ಕೆ ನೀ
ನು ಹೇಳು|| ... ||೨೧||

ನಲರಾಮಧರ್ಮನಂದನೆಮಾಹಿಸಾಸುರ| ಬಲಿಬಲಿಕರ್ನಯಯಾತಿ|| ಜ
ಲಜಾಪ್ತಶೇಕ್ರಂದುಗಾಲವವ್ಯಾಸಾದಿ| ಗಳೋಳಾರನುಳಿದುದೀಕರ್ಮ||

||೫|| ನಳಮಹಾರಾಯನು, ರಾಮದೇವರು, ಯಮಧರ್ಮರಾಯನ ಮಗನಾದ ಧರ್ಮರಾಯನು, ಮಹಿಷಾಸುರನು, ಬಲಿಚಕ್ರವರ್ತಿಯು, ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಧಿಪತಿಯಾದ ವಾಲಿಯು, ಕರ್ನನು, ಯಯಾತಿ ಮಹಾರಾಯನು, ಸೂರ್ಯನು, ದೇವೇಂದ್ರನು, ಚಂದ್ರನು, ಗಾಲವನೆಂಬಮುಖಿಯು, ವ್ಯಾಸರು, ಮೊದಲಾದವರೊಳಗೆ ಯಾರನ್ನಾದರು ಬಿಟ್ಟೀತೆ, ಈ ಕರ್ಮವು, ಯಾರನ್ನು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ ||೨೧|| ||೨೨||

ಯಾರುವಿಾರಿದರಿಕರ್ಮವೆನಿವರೊಳಗಿವೆ | ರಾರಿವರೆಣಿಸೆಮಾನ್ಯವರು || ಸಾರಿವಿಚಾರಿಸುಭ್ರಮೆಗೊಳ್ಳಬಿರುದುರ್ನಿ | ವಾರವಂದರಿದುಕೊಭೂಪ ||

||೫|| ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಯಿರುವ ಜನರುಗಳಲ್ಲಿ, ಈ ಕರ್ಮವನ್ನು, ಯಾರು ವಿಾರಿನಡದವರು, ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಈ ದೇವತೆಗಳೊಳಗೆ, ಮಾನ್ಯವರು ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ಯೆಷ್ಟು ಮಾತ್ರವಾದರುಹೇಳಿ ಚೆನ್ನಾಗಿವಿಚಾರಣೆಮಾಡು, ಭ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಹೊಂದದೆಯಿರು, ಈ ಕರ್ಮವೆಂಬುವದನ್ನು ನಿವಾರಣೆ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಆಗುವದಿಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಿಯ ಭೂಮಿಪನೆ ||೨೩||

ಅನಿವಾರ್ಯಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿದವರುಘನ | ರೆನಿಸರೆ ಪೇಳ್ವಿ ಗುರುವೆ || ಜನಪಕೇಳಿ ಕರ್ಮವಾರ ಬಾಧಿಪುದೆಂದು | ನಿನಗಿಲ್ಲವಾಯ್ತೆ ವಿವೇಕ ||

||೫|| ನಿವಾರಣೆ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಅಶಕ್ಯವಾದಂಥಾ ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಶಿಕ್ಷಿದಂಥಾವರು ದೊಡ್ಡವರು ಆದಾರೆ, ಹೇಳಿಯ ಶ್ರೀಗುರುವೆ, ಯೆಲೈನರ ಪಾಲನೆ ನೀನು ಕೇಳು ಹೇಳುತ್ತೇವೆ, ಈ ಕರ್ಮವು ಯಾರನ್ನು ಬಾಧಿಸುತ್ತಲಿಥೆಯೆಂಬ ವಿಚಾರಣೆ ನಿನಗೆ ಇಲ್ಲದೆ ಹೋಯಿತಲ್ಲ. ||೨೪||

ಪಂಚಭೂತದ ವಿಕೃತಿಯ ಲಿಂಗದೇಹವು | ಪಂಚವ ಬಾಧಿವುದಿದರ || ಅಂಚಿನೋಳ್ಪೊಳಿವ ಬಿತ್ತನು ಸೋಂಕಲರಿದೀ | ಚಂಚಲ ಕರ್ಮ ಪ್ರಾಪ್ತ ||೫|| ಅಪಂಚೀಕೃತ ಪಂಚಭೂತ ವಿಕಾರವಾದ ಲಿಂಗದೇಹ ವಿಸ್ಮಾರವನ್ನು ಬಾಧಿಸಡಿಸುತ್ತಲಿಥೆ ಈ ಕರ್ಮ. ಲಿಂಗದೇಹದ ಸವಾಸದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಲಿರುವ ಚಿದ್ವಸ್ತುವನ್ನು ಮುಟ್ಟುವದಕ್ಕೆ ಈ ಚಪಲವಾದ ಕರ್ಮ ಪ್ರಾಪ್ತಕ್ಕೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿಲ್ಲ. ||೨೫||

ಇನ್ನಿ ಪ್ರಾಕೃತರ ಮೋಹಕೆ ಸಿಲುಕದೆ ಸಿದ್ಧ | ಯನ್ನೆಣಿಸದೆ ಕೆಟು

ಪೋಪ || ತನ್ನ ಬಿಟ್ಟನ್ನದೈವವ ಭಜಿಸದ ಗುರು | ವಿನ್ನಿಗಮಾರ್ಥವನೆಂ
ಬು ||೩೬|| ಇನ್ನುಮೇಲೆ ಈ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಪ್ರಕೃತಿ ಸಂಬಂಧ ಉ
ಳ್ಳಂಥಾವರ ಅಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕದೆ, ಕೆಟ್ಟು ಹೋಗುವಂಥಾ ಸಿದ್ಧಿಗಳನ್ನು,
ಯಾಚಿಸದೆ, ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪವಾದ ತನ್ನ ಬಿಟ್ಟು, ಅನ್ಯದೈವವನ್ನು ಸ್ಮರ
ಣೆ ಮಾಡದೆ ಇರುವಂಥಾ ಗುರುವಿನ ದಸೆಯಿಂದ, ವೇದಶಿರಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿ
ಇರುವಂಥಾ ಅರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿದು, ಆ ಅರ್ಥವನ್ನು ನಿಶ್ಚಯವೆಂದು ನಂ
ಬಿಕೊಂಡು ಇರು. ||೩೬||

ತನ್ನ ತಾನರಿದಲ್ಲದಳೆಯದು ಭವವೆಂದು | ಪನ್ನುಗಾ ಭರಣಕಾಶಿಯಲಿ ||
ಚೆನ್ನಾಗಿ ವೈತರಾಗಿ ರುದ್ರರಾದರಿಗೆಂದ | ನೆನ್ನವದೇ ಸತ್ಯವಾಕ್ಯಾ ||

||೩೭|| ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪವೂ ಆತ್ಮವನ್ನ ತಾನು ಅರಿಯದಿದ್ದರೆ ಹು
ಟ್ಟುಪ್ರಳಯಗಳು ಆಳಿದು ಹೋಗುವದಿಲ್ಲವೆಂದು | ನಾಗಾಭರಣನಾದ ವಿ
ಶ್ವನಾಥನು ಕಾಸಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದನು. ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸುತ್ತಲೂ ಕೂತುಕೊಂ
ಡುಯಿರುವ ಏಕಾದಶ ರುದ್ರರಿಗೆ ಹೇಳಿದಂಥವನಾದ. ಹೀಗೆಹೇಳುವಂ
ಥಾ ಮಾತುಶಾವದುಂಟೋ, ಅದೇ ಸತ್ಯವಾದವಾಕ್ಯ. ||೩೭||

ಇದರಿಂದಖಿಲ ಸಿದ್ಧಿಗಳಿಂದ ದೊರಕಿದ | ಪದದ ಭೋಗಗಳಾಸೆಯ
ನು || ವಿದಳಿಸಿ ನಿನ್ನೊಳಗಿರುವ ಚೈತನ್ಯದ | ಪದವಿ ಪಡೆದು ಸುಖಿಯಾ
ಗು ||೩೮|| ಈಗ ಹೇಳಿದಮಾತಿನಿಂದ ಸಮಸ್ತವಾದಂಥಾ ಸಿದ್ಧಿಗಳಿ
ಂದ ಶಿಕ್ಷಿದಂಥಾ, ಯಾವ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಆಗುವ ಸುಖಗಳಲ್ಲಿ ಅ
ಭಿಲಾಷೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ನಿನ್ನೊಳಗಿರುವ ಸದಾತ್ಮಕವಾದ ಯಾ
ವ ಬ್ರಹ್ಮಚೈತನ್ಯವುಂಟೋ, ಅಬ್ರಹ್ಮ ಸ್ವರೂಪವೆ ನೀನಾಗಿ ಆನಂದ ಉ
ಳ್ಳಂಥವನಾಗು. ||೩೮||

ಮೂ || ವ || ಇಂತೆಂದು ಸಕಲಸಿದ್ಧಿ ಸಂಪಾದಿತ ಸರ್ವಲೋಕಭೋಗ
ವ್ಯಾಪ್ತಿ ವಿರಾಗಪದ್ಧತಿಯಂಪೇಳಿ | ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಕಾರಮಂಪೇಳುತ್ತಿದ್ದ
ಪನದೆಂತೆನೆ ||೩೯|| ಈವೀತಿಯಾಗಿಹೇಳಿ ಸಮಸ್ತ ಸಿದ್ಧಿಗಳಿಂದ
ಸಂಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸಕಲಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಆಗುವ ಭೋಗಸಮುದಾಯಗಳ
ಲ್ಲಿ, ವಿರಾಗಬರುವ ಮಾರ್ಗವನ್ನುಹೇಳಿ, ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಕಾರವಾದ

ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಲಿದ್ದಾನೆ, ಅದು ಹ್ಯಾಗೆ ಅಂದರೆ||

ಗದ್ಯ|| ಇತಿ ಶ್ರೀಮತ್ಸಮಸ್ತ ತತ್ತ್ವ ತಾತ್ಪ್ರಿಕ ವಿಚಾರ.

ಪಾರೀಣತಾಲ್ಪ್ರಾಪ್ತಿಸಾಲಕೃಷ್ಣ ಪ್ರಭುವಿರಚಿ

ತಮಾದ ನಿಜದೀಪಿಕಾ ರತ್ನಗ್ರಂಥದೋಳ್

ಪದ್ಧತಿ ೧೬೫೦ ವಿರಾಗಪದ್ಧತಿ

ಸಂಪೂರ್ಣಂ.

ಇತಿ ಪದ್ಧತಿ ೧೬ ವಿರಾಗಪದ್ಧತಿ ಪೇಳಿದ್ದಿಲ್ಲಿಗೆ ಮಂಗಳಂ.

೧೭ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಪ್ರಮಾಣ ಪದ್ಧತಿ ಪ್ರಾರಂಭವು.

ಗೀತಾ|| ಇಪ್ಪದಂತಿಕರಣಮತಾನೆರಡುತೆರದೊಳಗೆ| ಹಂವೈತ್ತಿ
ಯಂದಿದಂವೈತ್ತಿಯೆಂದು | ಒಳಪಮಿವಿವರ್ತಮಾದವೈತ್ತಿ ಸಡೆನ್ನದಿದಂತ್ವ
ಮಂಚಿತ್ತಮಂಹವೈತ್ತಿ ಧರಿಸುತಿರ್ಕುಂ|| ||೬೬|| ಭಾವನಾರೂಪಮಾದ
ಅಂತಿಕರಣಬಂದೇ; ಯೆರಡುಪ್ರಕಾರಮಾಗಿಯಿಧೆ. ಅದು ಹ್ಯಾಗೆ ಅಂದ
ರೆ, ಅಹಂಮಂಜೊ ವೈತ್ತಿಬಂದು, ಇದಂಮಂಜೊ ವೈತ್ತಿಬಂದು, ಈಯ
ರಡು ವೈತ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ, ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುವ ಪ್ರಸಂಚವನ್ನು, ಇದುವ
ಟ, ಇದು ಕುಡ್ಯಮೆಂಬುವ ಒಳಪುಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು ಮನಸ್ಸೆ ಹೊಂ
ದುತ್ತಾ ಇರುತ್ತಲಿಧೆ. ಇದಂತ್ವ ಕಾರಕಾರಿತ ವೈತ್ತಿಯನ್ನು, ಮನಸ್ಸೆಸಡೆ
ವುದು. ಚಿತ್ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ವಳಗೆ ಹಾಂಕಾರವ ಧರಿಸಿಕೊಂಡುಯಿಧೆ||

ಕಂ|| ಪೊರಗಣವೈತ್ತಿಯಸಡೆದಿಹ| ಕರಣಮಮನಮಂತರಂಗವೈತ್ತಿ
ಯಸಡೆದಿಹ| ಕರಣಮಹಂಕೃತಿಮಾನಸ| ಮರಣಂ ಸ್ವಚ್ಛಾನಮಿದರಮರಣಂ
ಜ್ಞಾನಂ|| ||೬೭|| ಜಾಗ್ರದವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಹೊರಗಿರುವ ಪದಾರ್ಥಗಳ ತಿ

ಳೆಯುವ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವಂಥಾ ಅಂತರಿದ್ರಿಯವೆ ಮನಸ್ಸು-
ವಳಗಿರುವಂಥಾ ಚಿದಾಕಾರ ಕಾರಿತವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಯಿರುವಂಥಾ
ಅಂತರಿದ್ರಿಯವೆ ಹಾಂಕಾರವು. ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ಯಿಲ್ಲದಂಥಾ ಹಾಂಕಾರಮನ-
ಸ್ಸುಗಳು ಲಯವಾಗಿಹೋಗುವ ಪ್ರಕಾರಗಳು ಹ್ಯಾಗೆಂದರೆ, ಇದುಮಾ-
ನಸ್ಸುಯೆಂದು ತಿಳಿದಾಗಲೆ ಮನೋವೃತ್ತಿಗೆ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಸ್ಥಿತಿಲಯಗಳು-
ಮೂರು ಆಯಿತು. ಇದು ಮನೋವೃತ್ತಿಲಯ, ಹಾಂಕಾರಕ್ಕೆ ಲಯಹ್ಯಾಗೆ-
ಅಂದರೆ, ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪವಾದ ಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪವೆ ನಾನು ಯಂಬ ಜ್ಞಾನ-
ವುಂಟಾದಮೇಲೆ, ಹಾಂಕಾರಲಯವಾಗಿ ಹೋಯಿತು|| ... ||೧||

ಮೂ|| ಜಂಪೆ|| ಮನದೊಡನೆಯಾತ್ಮನಾಮನವಿದ್ರಿಯಗಳೊಡನೆ||
ವಿನಯವಾಗಲು ವೀರ್ಯಗಳಮುಚಿತವಾದಾ|| ||೬|| ಮನಸ್ಸಿನಕೂ-
ಡಾ ಚೈತನ್ಯಸ್ವರೂಪವಾದ ಆತ್ಮನು ಕೂಡಿದರೆ, ಆತ್ಮನಿಂದ ಕೂಡಿದ
ಮನಸ್ಸು ಯಾವದುಂಟೋ, ಆ ಮನಸ್ಸು ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳಕೂಡೆ ಕೂಡಿದ
ರೆ, ಆ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ಯಿಂದ್ರಿಯಂಗಳು ತಮತಮಗೆ ಯೋ-
ಗ್ಯವಾದ|| ... ||೧||

ಗೋಚರಗಳೊಡನೆತದೋಚರಗಳುಂಬಳಿಕೆ| ರೋಚಿಸುವದಸೆಯಿಂದ
ರೂಪಿಲ್ಲದಿರಲೂ|| ||೬|| ಇಂದ್ರಿಯಾರ್ಥಗಳೊಡನೆಇಂದ್ರಿಯವಿಯ-
ಗಳು, ಅಮೇಲೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ ದನೆಯಿಂದ, ಆ ಪ್ರಕಾಶವಾದ ವಸ್ತುವ
ರೂಪತಿಳಿಯದೆ, ಇರುವದ್ದರಿಂದ|| ... ||೨||

ಪರಮನವರೋಹನೆಂಬರುವುಧೃಡವಾಗುವದು| ಅರಿವಪಿಂದಿಕ್ಕಿಮುಂ-
ದಿರವುಭೂತಗಳೂ|| ||೬|| ಪರೋಹವಾಗಿರುವ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವರೂಪ
ವು, ಪ್ರತ್ಯಹವಾಯಿತುಯಂಬ ಅರಿವು ಧಾರಾಧ್ಯವಾಗುವದು. ಹಾಗೆ
ದುದರಿಂದ, ಅರಿವನ್ನು ಹಿಂದಿಕ್ಕಿ, ಪಂಚಭೂತಗಳು ಇನ್ನೆಗಳ ಕಾರ್ಯ-
ಗಳು, ಆ ಅರಿವಿಗಿಂತಲೂ ಮುಂದಿರಲಾರವು ... ||೩||

ಭೂತವೈಕೃತವಾದ ಧಾತೃಕೋಶಂತದನು | ಭೂತಿಯಿಂ ಚಿನ್ಮ-
ಯನ ಧಾತವಂಸರ್ವಂ ||೬|| ಭೂತವಿಕಾರವಾದಂಥಾ ಬ್ರಹ್ಮಾಂ-
ಡವು, ಆ ಚಿದಾನುಭವದಿಂದ ಈ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಸೃಷ್ಟಿಸಂಬಂಧವಾದಂ.

ಥಾ, ಸಕಲ ಜಗತ್ತುವು ಚಿತ್ಸ್ವರೂಪವೆ.

||೮||

ಈ ಬ್ರಹ್ಮನೇ ಬ್ರಹ್ಮನೆಂದು ಜೀವಾಕೃತಿಯು | ಮಾಯೆಯಿಂದ ಮೇಲಾಂತು ಕಾಮತ್ರಯದಲಿ ||೮|| ಈ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದಾತ್ಮನೇ ಬ್ರಹ್ಮ ಸ್ವರೂಪನು ಎಂದು, ಮಾಯೆಯನ್ನು ಮೇಲೆವರಿಸಿ ಕೊಂಡು, ಜೀವ ಸ್ವರೂಪವೆಂದು ಹೊಂದಿ, ಸೂಕ್ಷ್ಮ, ಸೂಕ್ಷ್ಮ, ಕಾರಣಗಳೆಂಬ ಮೂರು ಶರೀರಗಳಲ್ಲಿಯೂ.

...

...

||೯||

ವಿಹರಿಸುವುದು ಬ್ರಹ್ಮವೆಂದು ಈ ಪುರುಷನೇ | ಸಹಜವಾಗಿನೇ ತ್ವ ಸಾರಿಯಾತ್ಮನನೂ ||೯|| ಕ್ರೀಡಿಸುತ್ತಿರುವವನು ಯಾವಜೀವನೊ, ಆ ಜೀವನೇ ಬ್ರಹ್ಮವೆಂದು, ಈ ಪುರುಷ ಶಬ್ದವಾಚ್ಯವಾದ ವಸ್ತುವೆ, ಸ್ವಭಾವವಾಗಿ ನಾನೆನುತ್ತ ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಆತ್ಮ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ||೧೦|| ಅವಂ ತಿಳಿವನವಂ ಯಾರಕಾಮಕಾಮಗಿ | ಬೇವಂತೆ ಮಗಳ್ಳನೇ ಬೆದರಿ ದೇಹವನೂ ||೧೦|| ಯಾವ ಪುರುಷನು ತಿಳಿದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆಯೋ, ಆ ಪುರುಷನು ಯಾರ ಅನಂದಕ್ಕೋಸ್ಕರವಾಗಿ ಭಯಪಟ್ಟು, ತನ್ನ ದೇಹವನ್ನು ಸಂತಾಪ ಉಳ್ಳಂಥಾದ್ದಾಗಿ ಮಾಡಾನು.

...

||೧೧||

ಬಯಸಿ ಮಾಡುವನೇನ ಭಾವದಿಂದೆಂದು ಶೃತಿ | ಚಯಮೆಪ್ಪೋಪ್ಪಿದರಿಂ ಚತುರಮಂತಂತು ||೧೧|| ತನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಿಂದ ಇಚ್ಛಿಸಿ, ಯಾವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಾನು ಯನ್ನುತ, ಶೃತಿಗಳ ಸಮೂಹ ಕೂಗುತ್ತಲಿರುತ್ತಿಧೆ ಯಾದವಿಚಾರ ಹ್ಯಾಗೋಹಾಗೆ.

...

||೧೨||

ಅವರಣ ಮೆಳೆದುಭುವನವಳಿಯ ನುಂಗಿಬೀರ್ಣವನೆ ಯೊಂದಿರುವುದಾವುದದನೀನೆ ||೧೨|| ಪೃಥ್ವಿ, ಅಪ್ಪು, ತೇಜಸ್ಸು, ವಾಯು, ಆಕಾಶ, ಮಹಾತತ್ವ, ಪ್ರಕೃತಿಗಳೆಂಬ ಸಮ್ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಕೆಡಿಸಿ, ಚತುರ್ದಶ ಭುವನಗಳನ್ನು ತಿಂದು ಬಿಟ್ಟು, ಬೀರ್ಣವನೆ ಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಯಿರುವದು ಯಾವವಸ್ತುವೋ, ಆ ಆತ್ಮ ಸ್ವರೂಪವೇನೀನು ||೧೩||

||೧೩||

ಮೂ|| ವ|| ಇಂತೆಂದು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಪ್ರಮಾಣ ಪದ್ಧತಿಯು, ಮತಿಗೆ ಸಮ್ಮತಂ ಪಡಿಸಿ ಇನ್ನೊಂದು ಸ್ವಕಾರಮಂ ಪೇಳುತ್ತಿದೆ ಪನದಂತೆನೆ||

॥೩೩॥ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಪ್ರಮಾಣ ವಾರ್ಗಮಂ ತಿಳಿಸಿ, ಬೃ
ಹಿಣಿ ಸಮೃತ್ತವಾಗುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿ, ಇನ್ನೊಂದು ವಿಧವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತ
ಲಿದ್ದಾನೆ. ಅದು ಹ್ಯಾಗೆ ಅಂದರೆ.

ಗದ್ಯ॥ ಇತಿ ಶ್ರೀಮತ್ಸಮಸ್ತ ತತ್ವತಾತ್ಪ್ರಿಕ
ವಿಚಾರಪಾರೀಕ್ಷಾಲೃಪ್ತ ಕ್ರಿತಿಪಾಲಕೃಷ್ಣ
ಪ್ರಭು ವಿರಚಿತನಾದ ನಿಜದೀಪಿಕಾ
ರತ್ನಾಽಖ್ಯಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿವದ್ಧ ತಿಂಽಕೃಂ
ಪ್ರತ್ಯಹಪ್ರಮಾಣ ಲಕ್ಷಣಂ
ಸಂಪೂರ್ಣಂ.

(ಇತಿ ಪದ್ಧತಿ ೧೨ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಪ್ರಮಾಣ ಲಕ್ಷಣಂ ಪೇಞ್ಚಿಲ್ಲಿಗೆ ಮಂಗಳಂ)

೧೪ ಅನುವಾನಪ್ರವಾಣ ಪದ್ಧತಿ ಪ್ರಾರಂಭವು.

ಮೂಲ|| ಅಟತಾಳ|| ವಚನ ಮನಗಳಿಗಳ ವಡದಕರ | ವಸ್ತುವೆ
ನು ಈ ವಿಶ್ವದ| ರಚನೆಯಿಂದ ಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ವಿಲಯದಿಂದ ರಾಜಿಸುವದು||

॥೬೩॥ (ಶೃತಿ. ಯತೋವಾಚೋನಿ ವರ್ತಂತೆ ಅಪ್ರಾಪ್ಯಮನಸಾ ಸಹ) ಯಂಬ ಶೃತ್ಯಾರ್ಥಾನುಸಾರವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಲಿದ್ದಾನೆ. ವಾಕ್ಯಗಳಿಗು, ಮನಸ್ಸಿಗು ಹೀಗೆ ಇದೆಯೆಂದು ಹೇಳುವದಕ್ಕು, ತಿಳಿಯುವದಕ್ಕು, ಶಿಕ್ಷದಿರುವಂಥಾ ಪರಬ್ರಹ್ಮ ಸ್ವರೂಪವು, ಪ್ರಪಂಚವನ್ನೂ ಮಾಡುವದರಿಂದಲೂ, ಜಗತ್ತು ಇರೋಣೊಂದುದರಿಂದಲೂ, ನಾಶವಾಗೋಣೊಂದುದರಿಂದಲೂ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಲಿದ್ದೆ. ... ॥೧॥

ಯೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸುವದೆಶೆಯೊಳೊಡ | ನೊಂದು ತೀಹುದುಕಾರಣ ||
ಮಂದು ದೃಷ್ಟಾಂತ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯೊ ಮೇಲೆಮೇಲೆ ||೬|| ಹೀಗೆಯೊ
ದು ನಿಶ್ಚಯನಾಡುವ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ, ಅದರ ಕೂಡಲೆ ತೋರುತ್ತಲಿಥೆ.
ಹೇತುವೆಂದು, ಉಪನಾಸವೆಂದು, ಸಿದ್ಧಾರ್ಥವೆಂದು, ಕೂಡಕೂಡಲೆ ||೭||

ಅದರ ಸುಖದಿಂದ ಜೀವಿಸುವದೀ | ಯಖಿಲ ಮನಲೂ ಗಾತ್ರವು | ಮೊ
ದಲನೆಯದರಡನೆಯದೇ ಭೂತದವಿಕ್ರಮಿಯೂ ||೮|| ಆ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದ
ದಿಂದಲೆ, ಸಕಲ ಜಗತ್ತು ಜೀವಿಸಿಕೊಂಡು ಇಥೆಯನ್ನುವದರಿಂದ, ಮೊದ
ಲು ಹೇಳಿದ ಹೇತುವೆಂಬ ಶರೀರವು, ಪಂಚಭೂತಗಳು, ತತ್ತ್ವದೃಷ್ಟಿ ಇರ
ದೆ, ಯರಡನೆಯ ಶರೀರವು ... ||೯||

ಮಿಕ್ಕ ನಾಲ್ಕರ ತೋರಲಭ್ಯದಿ ಮರೆಯದೆಂತು ದೋಷವು | ದಕ್ಕಿದ
ಕ್ಕದರಂತೆ ಮಾಯೆಯ ತಗುಲಸೆಯದು ||೧೦|| ಸೃಷ್ಟಿ, ಅಪ್ಪು, ಅಗ್ನಿ,
ವಾಯುಗಳೆಂಬ, ನಾಲ್ಕು ಭೂತಗಳ ಸಂಬಂಧ, ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಯಿದ್ವಾ ಗ್ವಾ
ದರು, ಆ ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಈ ನಾಲ್ಕು ಭೂತಗಳ ದೋಷ ಹ್ಯಾಗೆ ಪ್ರಕಾಶಿ
ಸಲಿಲ್ಲವೋ, ಅದರೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಯಾಸಂಬಂಧದ ಪ್ರಕಾಶವಿಲ್ಲವು ||೧೧||

ಯೆನುವದೀವ್ರಕ್ಯತಿಯುತದಧಿಕರಣಿತವೆಂದುವೇಳ್ವುದೆ | ಘನರು
ಮೂರನೆಯಂಗಮಂದದನನುಕರಿಸರೂ || ||೧೨|| ಇಂತೆನ್ನುವದರಿಂದ
ಈ ಮೂಲಪ್ರಕೃತಿಯು, ಆ ಪರಬ್ರಹ್ಮವೆ ಅಧಿಷ್ಠಾನಮಾಗಿ ಉಳ್ಳಂಥಾ
ದ್ದು ಯೆಂದುಹೇಳುವುದು ಯಾವದುಂಟು. ಅದನ್ನು ದೊಡ್ಡ ವರಾದಂಥಾವೆ
ರುಮೂರನೆಂಗೆವೆಂದು ಅಂಗೀಕರಿಸುತ್ತಲಿಧಾರಿ ||೧೩||

ಯಿಲ್ಲಿಪರಿಣತಮಾದಮತಿಯೊಳಿಗಿಲ್ಲವಾಗೇಸಂದಗಾ| ಮುಲ್ಲಸತ್ವಲಮಿ
ದಕೆನುವರುವಿಬುಧರಹರೂ || ||೧೪|| ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಪ
ರಿಸಕ್ತ ವಾದಂಥಾ ಬುದ್ಧಿಯೊಳಗೆ, ಸಂಶಯವಿಲ್ಲದೆಯಿದ್ದರೆ, ಆ ನಿಶ್ಚಯ
ವಾದ ಜ್ಞಾನವೆ, ಆ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲದುದಕ್ಕೆ ಫಲವೆಂದು ಹೇಳುವವರೆ; ಆ
ತ್ಮಜ್ಞಾನವುಳ್ಳವರೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ || ... ||೧೫||

ಆತುಮನುತಾನತ್ಯಯಹೃಷಿಕಾಳಿಯಾದಾದೆಶೆಯಿಂ | ದೀತೆರದೊಳನು

ಮಾನಮಿರೆಶುಭಮನಿಸಲಕ್ಕುಂ | ||೬೯|| ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪವಾದಾತನು,
ಯಿಲ್ಲದಂಥಾ ಇಂದ್ರಿಯಸಮೂಹಗಳೆಲ್ಲವನ್ನಾದಕಾರಣ, ಮೇಲೆಹೇಳಿದ
ಪ್ರಕಾರ ಅನುಮಾನ ಪ್ರಮಾಣದಿಂದ ಅತ್ಮಾನು ಭವವಾದರೆ, ಮೋಕ್ಷ
ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತೆಂದು, ಯಣಿಸುವದಕ್ಕೆ ಆಗುತ್ತದೆ|| ||೭೦||

ವ|| ಇಂತೆಂದನುಮಾನ ಪ್ರಮಾಣಪದ್ಧತಿಯು ಸಮಾಧಿಯಸ್ವಂತೆ
ಬೋಧಿಸಿ, ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಕಾರಮಂಪೇಳುತ್ತಿದೆ ಪದವಂತೆ|| ||೭೧|| ಈ
ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಅನುಮಾನ ಪ್ರಮಾಣ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಯು
ವ ಹಾಗೆಹೇಳಿ, ಇನ್ನೊಂದು ರೀತಿಯಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತದೆಂದೂ ಅದು ಹ್ಯಾ
ಗೆ ಅಂದರೆ.

ಗದ್ಯ|| ಇತಿ ಶ್ರೀಮತ್ಸಮಸ್ತ ತತ್ವತಾತ್ಪ್ರಿಕವಿ
ಚಾರಪಾರೀಣಶಾಲ್ಯ ಪ್ರತಿಪಾಲಕೃಷ್ಣಪ್ರಭು
ವಿರಚಿತಮಾದ ನಿಜದೀಪಿಕಾ ರತ್ನಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ
ಪದ್ಧತಿ ೧೪ ಕ್ಕುಂ ಅನುಮಾನ ಪ್ರಮಾಣ
ಲಕ್ಷಣಂ ಸಂಪೂರ್ಣಂ||

(ಇತಿಪದ್ಧತಿ ೧೪ ಅನುಮಾನಪ್ರಮಾಣ ಲಕ್ಷಣಂ ಪೇಳಿದಿಲ್ಲಿಗೆ ಮುಂಗಳಂ)

೧೪ ಉಪಮಾನ ಪ್ರಮಾಣ ಪದ್ಧತಿ ಪ್ರಾರಂಭವು.

ಮೂಲ|| ಜಂಪೆ|| ಶುಭಂ ೨೦ ಕೃದಿಂ ಶುದ್ಧಜಲಮೂಷ್ಣಭಾ
ವಚ್ಚುಮಾದಂಕೆ ಪದವಸ್ತು ಸಂಗತಿಯು ||೭೨|| ಅಗ್ನಿಸಂಬಂಧದಿಂ
ದ, ತಣ್ಣಗೆ ಇರುವಂಥಾ ಉದಕವು ಮೂಷ್ಣತ್ವದ ವೃದ್ಧಿಯು ಆದಹಾಗೆ,
ಪರಬ್ರಹ್ಮದ ಸ್ವರೂಪದ ಸಂಬಂಧದ ... ||೭೩||

ಕಾರ್ಯದಿಂದ್ರಿ ಹೃದಯ ಹಂಕಾರಂಗಳೆಲಿ ಕೃದಿ | ನಾಯಾಸಮಿಲ್ಲ
ದೆ ಪ್ರಕೃತಮಾಗುವು ||೭೪|| ಕರೀರವು, ಇಂದ್ರಿಯಗಳು, ಮನಸು,

ಹಾಂಕಾರವು ಸಹ, ಕ್ರಮವಾಗಿ ಪರಬ್ರಹ್ಮದ ಸಂಗದಿಂದ, ಆಯಾಸವಿಲ್ಲದೆ ಕೊಡಿಕೊಂಡು ಇರುವವು. ... ||೨||

ಆಧ್ಯಾಸಗಳು ನಾಲ್ಕು ಹಾರ್ಯವಾಗುವವು. ಬುದ್ಧ್ಯಪೇಕ್ಷಿತವೊಂದು ಪೊಂದಿರುತ್ತಿಹುದು ||೩|| ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ಆಧ್ಯಾರೋಪಗಳು ನಾಲ್ಕು ವಿಧವಾಗಿರುತ್ತವೆ, ಆ ನಾಲ್ಕು ರೋಳಿಗೆ ಹೋಗಾಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟಂಥವು ಮೂರು, ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಪರಿಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಗಿ ಒಂದು, ಹೊಂದುತ್ತಲಿರುತ್ತಾಯಿಧೆ. ... ||೩||

ಆವುದೇನಲಾತ್ಮನೇಹವ್ಯಾದುದಾಬಳಿಯ | ಭಾವಿಸಲಾರಜು ಸರ್ವನ್ಯಾಯಯೋಗ್ಯಂ ||೪|| ಅದುವಾವುದು ಅಂದರೆ, ಆತ್ಮನೇ ಹಾಂಕಾರವಾದುದು. ಅವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಿಸಿ ನೋಡಿದರೆ ದೃಷ್ಟಾಂತವು ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ, ರಜು ಸರ್ವನ್ಯಾಯವೇಯೋಗ್ಯವಾಗಿಇರುತ್ತಲಿಧೆ. ಇದುನಿರುಪಾಧಿಕಧ್ಯಾಸವು. ... ||೪||

ಮನವಾತ್ಮನಾದಲ್ಲಿ ಮಹಿತರಕ್ತಂ ಸ್ಪಟಿಕ | ಮನುವ ಪೋಲಿಕೆ ವೀರ್ಯಮೇತಾನೆನಿಪ್ಪಾ ||೫|| ಮನಸ್ಸು ಆತ್ಮನೆಂಬುವ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ, ನಿರ್ಮಲವಾದಂಥಾ ಸ್ಪಟಿಕವು ರಕ್ತವರ್ಣವು ಯೆಂಬುವದು, ಹ್ಯಾಗೋಹಾಗೆ, ಇಂದ್ರಿಯಗಳೆ ತಾನೆಂಬುವಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ, ಇದುಸೋಪಾಧಿಕಧ್ಯಾಸವು||೫||

ಬಳಿಯೋಳ್ವವಾಹ ಜಲಸತಿ ತರವಿಬಿಂಬಮೆ | ತುಲನಾಸ್ವದಂ ನಿಜಂ ಸೂಲತನುವೆಂಬ ||೬|| ಹರಿಯುವ ಹೊಳೆಯ ಜಲದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಂಥಾ ಸೂರ್ಯನ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವೆ ಸಮಾನವೆಂದು ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ, ಸ್ಥಾನವು, ಇದತದ್ಧರ್ಮ ತಾಧ್ಯಾಸವು, ಇದೆ ಯತಾರ್ಥವು, ಸೂರ್ಯಲಶರೀರವೆ ಆತ್ಮನೆಂಬಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ... ||೬||

ದಿಕ್ಕಿನಲಿಹರಿಗೋಲವಕ್ಕಮೇಭಾವ್ಯವಿಾ | ಶಿಕ್ಷಿನಂತನ್ನಕಡೆಸಿಡಿವಂತೆ ಸೆಳೆಯ ||೭|| ಹರಿಗೋಲಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದು, ಇದು ಸಂಬಂಧವಾತ್ರಾಧ್ಯಾಸವು, ಈ ತೊಡಕಿನಿಂದ ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪವನ್ನೂ, ಕಡೆಶಿತಿಯವಹಾಗೆ ಆಕರ್ಷಣೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ|| ||೭||

ಗುರುನೆಯವಿಚಾರಗಳಕರಣದಿನೀನಪ್ಪೆ | ಮರಳಿದೋಪಭ್ರಮೆಗೆಬರದಪ
ರತತ್ವಂ || ||೬೬|| ಗುರುಉಪದೇಶದಿಂದಲೂ, ಶಾಸ್ತ್ರವಿಚಾರಮಾಡಿದು
ದರಿದಲೂ, ಪ್ರಸಕ್ತ ಜನನಮರಣಕ್ಕೆ ಬಾರದೆಯಿರುವ ಪರಮಾತ್ಮ ಸ್ವ
ರೂಪನೀನೆ ಆಗುತ್ತಲಿದ್ದೀಯೆ || ... ||V||

ಯಿದುಸಂಸ್ಕರಣವಿಪಫಲದತಾಮೆಸಿಲತಾ | ವಿವಳನಲವಿತ್ರಯಂಬುದು
ಸೌಧುಹೃದ್ಯಂ || ||೬೭|| ಹೀಗೆ ತಿಳಿದ ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪಾನುಭವ ಬಂ
ದುದು, ಯಾವದುಂಟೊ, ಅದು, ಸಂಸಾರವೆಂಬುವ ವಿಷಪೂರಿತವಾದ,
ಫಲಕೊಡುವಂಥಾ, ತಮೋಗುಣ ಸಂಬಂಧಉಳ್ಳ ಬಳ್ಳಿಯನ್ನು ಛೇದಿಸು
ವದಕ್ಕೆ ಬಂಡಿ ಕುಡೆಗೋಲಾಯನ್ನು ವದು, ತಿಳಿದಂಥವರಿಗೆ, ಮನಸ್ಸಿಗೆ
ಮನೋಹರ ಮಾದಂಥಾದ್ದು || ... ||F||

ಗಗನದಂದದಿನಿರ್ವಿಕಾರಮಾಗಿರುತಿಹುದು | ಖಗಪನಂದದಿಭಾಸಕಮೆನಿ
ಸುತ್ತಿಹುದು || ||೬೮|| ಅಕಾಶದೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ, ಮಾಯಾವಿಕಾರ ರಹಿ
ತವಾಗಿರುತ್ತಲಿಥೆ ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪವು. ಸೂರ್ಯನಹಾಗೆ ಪ್ರಕಾಶಸ್ವರೂ
ಪವು, ಯೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಲಿಥೆ || ... ||೧೦||

ಕುಂದನದಪರಿಹೆಚ್ಚು ಕುಂದಿಲ್ಲದೊಪ್ಪುವದು | ಮಂದಾಕಿನಿಯವೋಲ್ಪ
ನಿರ್ಮಲತಾಗೆನೆಯೆ || ||೬೯|| ಬಣ್ಣದಲ್ಲೆಹೆಚ್ಚು ಕಡಮೆಯಿಲ್ಲದ ಕುಂದಣ
ದಹಾಗೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತ ಇರುತ್ತಲಿಥೆ. ದೇವಗಂಗೆಯಹಾಗೆ ಅತಿನೈರ್ಮಲ್ಯ
ವಾಗಿ ಶೋಭಿಸುತ್ತಲಿಥೆ || ... ||೧೧||

ಶರಧಿಯೋಲ್ಲಂಭೀರಶಕ್ತಿ ಯಿಂಮೆರದಿಹುದು | ಸುರಭಿಯಂದದಿಸುಖಸ್ಸು
ರಣಿಯಾಂತಿಹುದು || ||೭೦|| ಮತ್ತು ಸಮುದ್ರದೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ಗಂ
ಭೀರೈಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಲಿಥೆ, ಒಳ್ಳೆ ಸುಗಂಧದೋಪಾದಿಯ
ಲ್ಲಿ ಸುಖಪ್ರಕಾಶತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಯಿರುತ್ತಲಿಥೆ || ... ||೧೨||

ತಿಬುಧಾಲಯದತೆರದಿವಿಚಲನವನುಳಿದಿಹುದು | ಪ್ರಬಲನಂದದಿಜಗದ್ಭ
ರಿತವಾಗಿಹುದು || ||೭೧|| ಮೇರುಪರ್ವತದೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ಕದಲದ
ಯಿರುವದು, ಏಕಚಕ್ರಾಧೀಶ್ವರನೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅದ್ವ್ಯಂತ
ವು ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಕದಲದಹಾಗೆ ಯಿರುವದು || ... ||೧೩||

ಮಾಂಸಸಿಂಹದಮೊಲತೆಮಜೆಯಂತೆಳಿದಿತುಮಾಂಸದ ಹಂಸನಂಗದಿಮಾನೆ
 ಸಾಪಾಸಿಯಾಚುಮಾ || ||೩೯|| ಮಾಂಸದ ಮುಂದೆಯೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ, ಹೆ
 ಚಾ ದಂಥಾ ಮೊದಲಿನ ಬಲವುಂಟಾದ್ದು ಹ್ಯಾಗೋ, ಆ ಯೋಪಾದಿಯ
 ಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತಿನೆಲ್ಲಾ, ಬಲವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಯಿರುವಂಥಾದ್ದಾಗಿರುತ್ತೆ,
 ಮಾಂಸ ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಯಿರುವಂಥಾ ಹಂಸನೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ, ಜೀವರು
 ಗಳ ಮನಸ್ಸೆಂಬ ಮಾಂಸ ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಆ ವಾಸವಾಡಿಕೊಂಡು ಯಿ
 ರುವಂಥಾದ್ದಾಗುತ್ತೆ || ... ||೧೪||

ದೃಷ್ಟಾಂತದೊಳಗೇಕೆದೃಷ್ಟಗುಣವೆವೆದಿಲ್ಲ. ದೃಷ್ಟಿ ಸಂತಸ್ತ ಮಹದೇವ
 ನಾನೆಂದು || ||೪೦|| ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಯಿರುವಂಥಾ ದೃಷ್ಟಾಂತ
 ವಾದ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ, ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿರುವುದೊಂದು ಗುಣವೆ ಗ್ರಹಿಸಿಕೊಂಡ
 ವನಾಗಿ ಪಂಚಶೋಕ ಗುಹಾಂತಸ್ತ ನಾಗಿ ಯಿರುವ ದೇವನೆ ನಾನೆಂದು
 ನೋಡು || ... ||೧೫||

ಮೂ || ಎ || ಇಂತೆಂದು ಉಪಮಾನಪ್ರಮಾಣಪದ್ಧತಿಯಂ ಸಿದ್ಧವೆನಿ
 ಸಿ, ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಕಾರಮಂ ಪೇಳುತ್ತಿದ್ದೆವನದಂತೆ || ||೪೧|| ಈ
 ಪ್ರಕಾರಮಾಗಿ ಉಪಮಾನ ಪ್ರಮಾಣ ಮಾರ್ಗದ ಯತಾರ್ಥವನ್ನುಂಟು
 ಮಾಡಿ, ಇನ್ನೊಂದು ರೀತಿಯಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ಅದು ಹ್ಯಾಗೆಂದರೆ ||

ಗದ್ಯ || ಇತಿ ಗ್ರೀಮತ್ಸಮಸ್ತ ತತ್ತ್ವತಾತ್ವಿಕ ವಿ

ಚಾರ ಪಾರೀಣಾಮ ಶಾಲ್ಯಪ್ರತಿಪಾಲ

ಕೃಷ್ಣಪ್ರಭು ವಿರಚಿತಮಾದ ನಿಜ

ದೀಪಿಕಾ ರತ್ನಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಪ

ದ್ಧತಿ ೧೯ ಕ್ಕಂ ಉಪಮಾ

ನಲಕ್ಷಣ ಸಂಪೂರ್ಣಂ ||

ಇತಿ ಪದ್ಧತಿ ೧೯ ಕ್ಕಂ ಉಪಮಾನಪ್ರಮಾಣಲಕ್ಷಣ ಪೇಳಿದಲ್ಲಿಗೆಮಂಗಳಂ.

೨೦ ಶಬ್ದವ್ರಮಾಣ ಪದ್ಧತಿ ಪ್ರಾರಂಭವು.

—*—*—

ವೃತ್ತಾ|| ವಿಶ್ವಸನೀಯಮಾನ್ವದುಯತಾರ್ಥಮನೊಂದುವವಾಕ್ಕೆಮಾ
ಲ್ಲಿಯೇ|ವಿಶ್ವಸನೀಯಮಾನ್ವದುಸನಾತನಮಾಗಿರವೇದಮಲ್ಲಿಯೇ|ವಿಶ್ವಸನೀ
ಯಮಾನ್ವದುನಿಜಪ್ರತಿಪಾದಕಮಾದುದಲ್ಲಿಯೇ|ವಿಶ್ವಸನೀಯಮಾನ್ವದು
ತತ್ತ್ವಮಸೀತಿಸದತ್ರಯಂಶಿವಂ|| ||೩೬|| ಪ್ರೀತಿಮಾಡುವದಕ್ಕೆಯೋಗ್ಯ
ಮಾದಂಥಾದ್ದು ಯಾವುದುಅಂದರೆ, ಅಬದ್ಧಮಾಗದೆ ನಿಜವಾಗುವಂಥಾ
ಮಾತುಗಳು, ಅಮಾತುಗಳಲ್ಲಿಯೆ ವಿಶ್ವಾಸಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾ
ದಂಥಾದ್ದು ಯಾವುದುಅಂದರೆ, ಅಪಾರುಷ್ಕಯವಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶನಗೊಳಗಿಯಿ
ರುವಂಥಾ ವೇದಗಳು, ಆ ವೇದ ನಾಲ್ಕುರಲ್ಲಿಯೂ, ವಿಶ್ವಾಸಮಾಡುವದಕ್ಕೆ
ಯೋಗ್ಯವಾದಂಥಾದ್ದು ಯಾವುದುಅಂದರೆ, ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಹೇಳು
ವಂಥಾ ವಚನಗಳು, ಆ ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಹೇಳುವಂಥಾ ಶೃತಿಗಳಲ್ಲಿ,
ವಿಶ್ವಾಸ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯಮಾದಂಥಾದ್ದು ಯಾವುದುಅಂದರೆ, ತ
ತ್ತ್ವಮಸಿಯಂಬ ಪದತ್ರಯವು, ಅದೇಶುಭಕರಮಾಗಂಥಾದ್ದು|| ||೧||

ಮೂ|| ವ|| ಅದರಂಗಮಂತೆನೆ, ||೩೭|| ಅದರ ಅವಯವಗ
ಳು ಹ್ಯಾಗೆಅಂದರೆ|| ...

ಮೂ|| ಜಂಪೆ|| ತತ್ತೆಂಬಪದದೊಳರ್ಥಂಘಟಪುದೀತೆರದಿ ! ಮತ್ತು
ಮಾತ್ಸಂಪದದೊಳೊತ್ತರಿಪುದಿಂತು|| ||೩೮|| ತತ್ತೆಯಂಬ ಪದದಲ್ಲಿ
ಯರಡುಪ್ರಕಾರಮಾಗಿ ಅರ್ಥ ಘಟನೆಯಾಗುತ್ತೆ, ಮತ್ತು, ತ್ವಂಯಂಬ
ಪದದಲ್ಲಿಯೂ ಯರಡುಪ್ರಕಾರಮಾಗಿ ಅರ್ಥ ಘಟಿಸುತ್ತೆ|| ||೧೧||

ವಾಚ್ಯಲಕ್ಷಣೀಪದವಾರದಿಂತತ್ವದಕೆ| ವಾಚ್ಯಾರ್ಥದೀಶ್ವರರವರ್ಗ
ಮೊಂದಾಗಿ|| ||೩೯|| ವಾಚ್ಯಾರ್ಥಮೆಂಬ ಉಪಪದದಿಂದಲೂ, ತತ್ತ್ವ
ದಕ್ಕೆ ಈಶ್ವರತ್ರಯವು ವಾಚ್ಯಾರ್ಥವು|| ... ||೨||

ಲಕ್ಷ್ಯಾರ್ಥಮಿನರಿಂವಿಲಕ್ಷಣಿಸಿದಾಬೋಮ್ | ವೀಕ್ಷೆವೀತೆರದಿಂದವಿಶ್ವಾ
ದಿಗಳಿ|| ||೪೦|| ಇನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯಾರ್ಥವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತದಿದ್ದಾನೆ, ವಿರಾ
ಟ್, ಹಿರಣ್ಯಗರ್ಭ, ಅವ್ಯಾಕೃತರೆಂಬ, ಈಶ್ವರತ್ರಯದ ಲಕ್ಷಣವಿಲ್ಲದೆ

ಯಿರುವಂಥಾ, ಜಾತಿನಾಮರೂವು ಕ್ರಿಯಾರಹಿತವಾದ ಪರಬ್ರಹ್ಮವೆ, ಲಕ್ಷ್ಯಾರ್ಥವು, ವಿಶ್ವ, ತೈಜಸ, ಪ್ರಾಜ್ಞರೆಂಬ, ಜೀವತ್ರಯದಲ್ಲಿಯೂ ಇದೇ ರೂಪವಾಗಿ, ವಾಚ್ಯಾರ್ಥ ಲಕ್ಷ್ಯಾರ್ಥಗಳು, ಇದರಹಾಗೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು || ... || ೩೩ ||

ತ್ವಂಪದದಿಸಂಶ್ರಯವವಾಚ್ಯಾರ್ಥಮಿವರಿಂದ | ಲುಂಪೆರತೆನಿಸಿಗಳೆತರೋಲನಾದಾತ್ಮಂ || ೩೪ || ತ್ವಂಯಂಬ, ಸದದಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿದಂಥಾ ಜೀವತ್ರಯವು ವಾಚ್ಯಾರ್ಥವು, ಈ ಜೀವತ್ರಯದಿಂದಲೂ ಬೇರೆಯನ್ನಿಸಿ, ಹೋಗಾಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟಂಥಾ, ಚಂಚಲತ್ವ ಉಳ್ಳ ಜೀವಾತ್ಮನಿಗು || ೩೫ ||

ಸತ್ಯಗಾತ್ರ ನೆನಿಸುವ ಪರಬ್ರಹ್ಮ ಕೀತಗಂ | ಸತ್ಯವಾದದ್ವೈತಸಾರಕ್ಕೆ ಸುಲಭಂ || ೩೬ || ವಿಶುದ್ಧನಾದ ಜೀವಾತ್ಮನಿಗು, ಲಕ್ಷ್ಯಾರ್ಥಭೂತನಾದ ಪ್ರತ್ಯಗಾತ್ಮ ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕು, ಯತಾರ್ಥವಾದಂಥಾ ವಿಕತ್ವವಾದ ವಿಕೃತವು ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ಸುಲಭವು. ... || ೩೭ ||

ತ್ವಂತತ್ವದಂಗಳಿಗೆ ವಾಚ್ಯಾರ್ಥ ರಾಗಿರ್ಪ | ಸತ್ವಂತಭೂತತೆಯೆ ವಿಶ್ವಾದಿ ಜೀವರಿಗು || ೩೮ || ಯೆಲೈ ಮನಃಪ್ರಭುವೆ! ತ್ವಂಪದಕ್ಕು, ತತ್ವದಕ್ಕು, ವಾಚ್ಯಾರ್ಥರಾಗಿರುವಂಥಾ, ವಿಶ್ವ, ತೈಜಸ, ಪ್ರಾಜ್ಞರೆಂಬ ಜೀವತ್ರಯಕ್ಕು. ... || ೩೯ ||

ಆವಿರಾಟ್ಟುರುವಾದಿ ಯಾಧೀಶ್ವರತ್ರಯಕ್ಕು | ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಗುಣದ ವರ್ಗವುಂ ಕಳಿದು || ೪೦ || ಆ ಪೂರ್ವೋಕ್ತವಾದ, ವಿರಾಟ, ಹಿರಣ್ಯಗರ್ಭ, ಅವ್ಯಾಕೃತೇಶ್ವರರೆಂಬ, ಈಶ್ವರತ್ರಯಕ್ಕು, ವ್ಯಾವಹಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಂಥಾ ಗುಣಗಳ ಸಮೂಹವನ್ನು ಕಳಿದು. ... || ೪೧ ||

ವಸ್ತುವಾತ್ರ ಕೈಕ್ಯವಂ ಪೇಳ್ವದಸಿವದಂ | ಶಕ್ತಭಾಗತ್ಯಾಗೆ ಚಾರು ಲಕ್ಷಣೆಯಿಂ || ೪೨ || ಚಿದ್ವಸ್ತುವಾತ್ರಕ್ಕೆ ವಿಕೃತವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಲಿಥೆ ಆಸಿವದವು, ಪ್ರಶಸ್ತವಾದ ಮನೋಹರವಾದಂಥಾ, ಜಹದ ಜಹಲ್ಲಕ್ಷಣೆಯಿಂದ ಚೈತನ್ಯಾವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಆಸಿವದ ಹೇಳುತ್ತಲಿಥೆ. ... || ೪೩ ||

ಮತ್ತೆ ಸೋಯಂ ದೇವದತ್ತಯಂಬುದವಾದಿ | ಗುತ್ತರ ಮಿದರಜಿಗೆ ಯೋಳೊಂದುವದೆ ಭೇದಂ || ೪೪ || ಮತ್ತೆ ಸೋಯಂದೇವದತ್ತಃ ಯಂ

ಬಸದನು, ವಾದಿಗಳಾದಂಥಾ ಇತರಮತಾಂತರಸ್ಥರಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವನ್ನು, ಈ ಉತ್ತರ ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿ ಭೇದವು ಬಂದೀತೆ? ಬರುವದಿಲ್ಲವೆಂಬರ್ಥ (ತತ್ವಮಸಿಯಂಬ ವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ) ಇನ್ನು ಮಹಾ ವಾಕ್ಯಾರ್ಥವು ಯೆಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿಯುವ ಹಾಗೆ ಆ ಅರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಲಿದ್ದಾನೆ ಪೂರ್ವೋಕ್ತ, ಸೂಲ, ಸೂಕ್ಷ್ಮ, ಕಾರಣ, ವೆಂಬ ತನುತ್ರಯ ಸಮಪಿ ರೂಪವಾದ, ವಿರಾಟ್, ಹಿರಣ್ಯಗರ್ಭ, ಅಪ್ಯಾಕೃತೇಶ್ವರರೆಂಬ, ಈಶ್ವರತ್ರಯವನ್ನು, ಬ್ರಹ್ಮವು ಕೂಡಿ, ತಪ್ತಾಯಃ ಪಿಂಡದೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ, ಏಕಾಕಾರವಾಗಿ ತಿಳಿಯೋಣವೆ, ತತ್ತೆಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ವಾಚ್ಯಾರ್ಥವನಿಸಿಕೊಂಬುದು. ಮತ್ತು ತನುತ್ರಯ ವ್ಯಪಿ ರೂಪವಾದ, ವಿಸ್ವ, ತೈಜಸ, ಪ್ರಾಣ್ಯರೆಂಬ, ಜೀವತ್ರಯವು ಪ್ರತ್ಯಗಾತ್ಮನಾದ ಕೂಟಸ್ಥ ಚೈತನ್ಯವು ಕೂಡಿ, ತಪ್ತಾಯಃ ಪಿಂಡದ ಹಾಗೆ ಏಕಾಕಾರವಾಗಿ ನೋಳ್ಪುದೆ, ತ್ವಂ, ಯಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ವಾಚ್ಯಾರ್ಥವು. ವಿರಾಟ್ಟುರುಪಾದಿಯಾದ ಈಶ್ವರತ್ರಯವನ್ನು, ಬೇರ್ಪಡಿಸಿದ ನಿರುಪಾಧಿಕವಾದ ಬ್ರಹ್ಮ ಚೈತನ್ಯವೆ, ತತ್ಪದಲಕ್ಷ್ಯಾರ್ಥವು ಮರಳಿ ವಿಶ್ವಾದಿ ಜೀವತ್ರಯವನ್ನು ಬೇರೆಯಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಪ್ರತ್ಯಗಾತ್ಮ ಬ್ರಹ್ಮ ಚೈತನ್ಯವೆ, ತ್ವಂಪದಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯಾರ್ಥವು. ಮತ್ತು ಲಕ್ಷಣಗಳು ಯಂಥಾವು ಅಂದರೆ, ಜಹಲ್ಲಕ್ಷಣೆ, ಅಜಹಲ್ಲಕ್ಷಣೆ, ಜಹದ ಜಹಲ್ಲಕ್ಷಣೆ, ಮೂರು ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಇರುವದು, ಅದರಲ್ಲಿ ಭಾಗತ್ಯಾಗೆ ಲಕ್ಷಣೆಯಿಂದ, ಕಿಂಚಿಜ್ಞತ್ವ, ಸರ್ವಜ್ಞತ್ವಾದಿ ಗುಣಗಳು, ಮಾಯಾವಿದ್ಯಾಂಶಗುಣಗಳೆಂದು ಕಳೆದು ಏಕಚೈತನ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುವದು, ಆಸಿಸವು. ಇದೇ ಬ್ರಹ್ಮಾತ್ಮೈಕ್ಯವು (ಸದೇವಸೌಮ್ಯೇ ಇದಮಗ್ರ ಅಸೀತ್) ಯಂಬಶೃತ್ಯಾರ್ಥಾನುಸಾರವಾದ ಬ್ರಹ್ಮದೊಡನೆ ವಿಕ್ಯವು. ...

ಕಂ|| ಇದುಸಂಸಾರಾಟವಿಗಂ| ಸದಾವಾನಲಮೆಂದುಸಾಮಶಿರದಿಂತೆಗೆದೊ||ಪ್ಪದೊಳುದ್ದಾ ಲಕನೊರೆದಂ | ಮುದದಿಂದಂಶ್ವೇತಕೇತುವಿಗನವವಾರಂ|| ||ಟೀ|| ಪೂರ್ವೋಕ್ತವಾದ ತತ್ವಮಸಿಯಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ಅರ್ಥವಾದ, ಜೀವಬ್ರಹ್ಮಾತ್ಮೈಕ್ಯಾನುಭಾವವು, ಜನನ ಮರಣ ರೂಪವಾದ ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಅರಣ್ಯ ಹೊಂದುವದಕ್ಕೆ ಅಶಕ್ಯವಾದ ದಾವಾಗ್ನಿ

ಯೆಂದು, ಸಾಮಾನ್ಯದಶಿರಸ್ಸಾದ ಉಪನಿಷತ್ತಿನಿಂದ ತತ್ತ್ವಮಸಿಯಂಬವಾಕ್ಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಚೆನ್ನಾಗಿ ಉದ್ಧರಿಸಿ ಲಕನು ತನ್ನ ಮಗನೊಡನೆ ತತ್ತ್ವವೇತಕ್ಕೇತುವಿಗೆ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಒಂಟಿಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟುಹೋದನು || ... ||೧||

ಮೂ|| ವ|| ಮತ್ತೆ ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಪರಮೇಶ್ವರನೊಡನೆ ಹೋಗಿ, ಯೇ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನೇ ಮಹಾನರಕ ಯಾತನಾಫಲಭೋಕ್ತೃಗಳಾದ ಪ್ರರುಷರ್ಗ, ನೋಡಲಿದೆಯವೆತ್ಯದಿಭಾವ್ಯರಮ್ಯಮಾದ ನಗರಮಲ್ಲ, ಮತ್ತೇನೈಯೆಯೆಂದೊಡೆ, ಮಂದಾರಅಲರ ಭಸ್ಮಂಧಮಾನಮರಂದ ಮಧುರ ಮಂದಾಕಿನೀತೀರ ಬೃಂದಾರಕವಾಟಿಯುಂಟೆಂದರ್ಥಮಾದ ಮೆಂದೂತೋರ್ದುದು ||

||೪|| ಮತ್ತೆ ಈಯರ್ಥದಲ್ಲಿ, ಪರಮೇಶ್ವರನಲ್ಲಿ ದೋಷಗಳಾಗಿರುವದರಿಂದ, ಮುಂದೆ ಬರುವಂಥಾ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯಮಾದ, ಮಹಾನರಕದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕವಾದ ವೇದನೆಯೆಂಬ ಫಲವನ್ನು ಉಣ್ಣುವಂಥವರಾದ, ನರರಿಗೆ ನೋಡುವದಕ್ಕೆ ಇದು ಪೂರ್ವೋಕ್ತಮಾದ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವರೂಪನು, ಆ ಪ್ರರುಷರಿಗೆ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸಂತೋಷಕರವಾದ ಯಾವತಿ ಸಮೂಹದಿಂದ ರವಿಸುವದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯಮಾದ ಒಟ್ಟಣವೆ ಆಗುವದಿಲ್ಲ, ಇನ್ನೇನಾಗುತ್ತೆಯೆಂದರೆ, ಮಂದಾರ ವೃಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಯಿರುವ, ಹುವ್ಯನ ಗೊಂಚಲಿನಿಂದ ಸುರಿಯುವಂಥಾ ಮಳೆಂದದಿಂದ ಔಷ್ಣ್ಯದಿಂದ ಯಿರುವಂಥಾ ದೇವಗಂಗೆಯ ತೀರದಲ್ಲಿಯಿರುವ, ದೇವತೆಗಳ ಸಮೂಹವೆಂಬಂತೆ, ಅರ್ಥವಾದವೆಂದು ತೋರುವದು || ... ||೧||

ಮೂ|| ವ|| ತದ್ವೇದವೆಂಬುದನ್ನು ಚೆನ್ನಿತಶಿಲಾಪ್ರತೀಕವಾದಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ತದ್ವೇದವೆಂಬುದಿಲ್ಲವು ಅವ್ಯಭಿಚಾರಿತವಾಗಿ ಬಂದಂತೆ ಉಪಾಸನಾಪರತೆಯಿಂದೆಂದು ತಿಳಿದುದು || ||೪|| ಯಾವಯಾವ ದೇವತೆಗಳ ಗುರುತುಗಳಿಂದ ಸುರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಶಿಲಾದಾರು ಆದಿಯಾದ ವಿಗ್ರಹಗಳ ಸಮೂಹದಲ್ಲಿ, ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಯಿರುವ ಆಯಾ ದೇವತಾಬುದ್ಧಿಯು ಭೇದವಾಗದೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದಂತೆ, ಈ ವಾಕ್ಯವು ದೇವತಾ ಉಪಾಸನಾಪರ, ಹ್ಯಾಗೋಹಾಗೆ, ಭೇದವೇನೆಂದು ತಿಳಿದುದು. ... ||೨||

ವ|| ಈತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯ ವಿತಿಹೋತ್ರನಲ್ಲವೆಯೆಂಬ ವಾಕ್ಯದಂ

ತೆ, ಗುಣಸಾದೃಶ್ಯಮೆಂದು ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ ಭೃಪಗಮಂ ಸೇರುವುದು॥

॥೪೬॥ ಯದುರಾಗಿ ಕಾಣಿಸುವಂಥಾ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯ ಯೋಗಶ್ವರ
ನಲ್ಲವೆ ಯಂಬವಚನದಹಾಗೆ, ಗುಣಸಾಮ್ಯಮೆಂದು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಅಂಗೀಕಾ
ರವು ಆಗುವದು॥ ... ॥೪೭॥

ಮೂ॥ ವ॥ ಈಚತುಷ್ಟ್ಯತ್ವಶುನ್ಯೋಹಮಧ್ಯದೊಳಿದು ಗೋವಿನ
ದೇಹವೇ ಸರಿಯೆಂದು, ಅಸಾಧಾರಣ ಲಕ್ಷಣದಿಂದ ನಿರ್ಧರಿಸುವಂತೆ ಜಾತಿ
ವ್ಯಕ್ತಿ ಪರೋಕ್ತಿಯೆಂಬರಿವು ತಲೆಯೆತ್ತುವದು॥ ॥೪೮॥ ಈಪದ ಚ
ತುಷ್ಟಯಮುಳ್ಳ ಜೀವಜಂತುಗಳ ಗುಂಪಿನನಡುವೆ, ಇದು ಗೋವಿನ ದೇ
ಹವೇಸರಿ ಯೆನ್ನುವ ಗಂಗೆ ದೊಗಲಯಂಬ ಅಸಾಧಾರಣ ಲಕ್ಷಣದಿಂದ,
ನಿಶ್ಚಿಸಿದಹಾಗೆ ಜಾತಿವ್ಯಕ್ತಿ ಅದೀನವಾದ ವಾಕ್ಯವುಯಂಬ ತಿಳಿವು ಪ್ರ
ಕಾಶಿಸುತ್ತಲಿಧೆ॥ ... ॥೪೯॥

ಮೂ॥ ವ॥ ಆತತ್ವಂ ಪದಗಳೆರ್ಧಂಗಳಾರ್ಥಶ್ವರ ಜೀವರು, ಮೃ
ತ್ತಿಕಾ ಘಟಂಗಳಂತೆ, ಕಾರಣ ಕಾರ್ಯ ಸಂಬಂಧಮುಳ್ಳವರೆಂಬದು ಸ್ತರ್ಕ
ಕ್ಕೆ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಹಸ್ತವೆಂಬನ ಮುಂಟಾಗುವದು॥ ॥೫೦॥ ಪೂ
ರ್ವ ಹೇಳಿದಂಥಾ ತತು ಯಂಬುವಪದಕ್ಕು, ತ್ವಂ ಯಂಬುವಪದಕ್ಕು,
ಮುಖ್ಯಾರ್ಥಂಗಳಾದ ಈಶ್ವರ ಜೀವರು, ಉಪಾದಾನ ಕಾರಣವಾದ
ಮೃತ್ತಿಕೆಗು, ತತ್ಕಾರ್ಯ ಭೂತವಾದ ಘಟಕ್ಕು, ಕಾರ್ಯ ಕಾರಣ ಸಂ
ಬಂಧ ಹ್ಯಾಗೆಯೋ ಹಾಗೆ, ಈಶ್ವರನು ಕಾರಣ ಭೂತವಾದವನು, ಜೀ
ವನು ಕಾರ್ಯಭೂತವಾದವನುಯಂಬ, ದೃಷ್ಟವಾದ ಯುಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ವಿಸ್ತಾ
ರವಾದ ಕೈಯಾಧಾರ ಕೊಟ್ಟಹಾಗೆ ಆಗುವದು॥ ... ॥೫೧॥

ಮೂ॥ ವ॥ ನೀಲಶಬ್ದಮುತ್ಪಲಕ್ಕೆ ಗುಣತೆಯಂ ಸಂಪಾದಿಸುವಂತೆ,
ತಚ್ಚಬ್ದ ಗುಣವಿಶಿಷ್ಟವಿಾತ್ವಂ ಪದಮೆಂಬ, ದುಸ್ಸಮಾಸಜ್ಞಾನಂ ಹುಟ್ಟು
ವದು॥ ॥೫೨॥ ನೀಲಶಬ್ದವುಕನ್ನದಿಲೆ ಪ್ರಪ್ಪಕ್ಕೆ ಕವ್ವಾಗಿರುವ ಗುಣ
ವ ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಟ್ಟಹಾಗೆ, ತಚ್ಚಬ್ದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯಾರ್ಥವಾದ, ಈಶ್ವರ
ನ ಗುಣದೊಡನೆ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಯಿರುವನು. ತ್ವಂಪದಕ್ಕೆ ವಾಚ್ಯಾ
ರ್ಥನಾದ ಜೀವನುಯಂಬ, ದುಷ್ಟವಾದಸಮಾಸಜ್ಞಾನ ಹುಟ್ಟುತ್ತಲಿಧೆ॥೫೩॥

ಮೂ|| ವ|| ಅವಿಕಾರಮಾದ ಹಾಲಿಗೆ ಮೊಸರಾಗುವದೇತು ವಿಕಾರ
ರಮೊ, ಹಾಗೆ, ತತ್ತ್ವದಕ್ಕುಪಾಧಿಯಿಂ, ತ್ವಂಪದರೂಪವಿಕಾರಮಿವರ
ರ್ಥಂಗಳೂದೀಶ್ವರ ಜೀವರ್ಗೆ ಒಂದುದಂದು, ಪರಿಣಾಮತ್ವ ಮಳವಡು
ವದು|| ||೬|| ವಿಕಾರರಹಿತಮಾದಂಥಾ ಹಾಲಿಗೆ, ಹುಳಿಮಿಶ್ರದಿಂದ
'ಮೊಸರಾಗುವದು ಯೆಂತು ವಿಕಾರವೋ, ಅದರೋಪಾಧಿಯಲ್ಲಿ, ತತ್ತ್ವದಾ
ರ್ಥನಾದ ಈಶ್ವರನಿಗೆ ಮಾಯಾ ಉಪಾಧಿಯಿಂದ, ತ್ವಂಪದಾರ್ಥರೂಪ
ಜೀವತ್ವ ವಿಕಾರಮೆಂಬ ಪರಿಣಾಮತ್ವವು, ಈಶ್ವರಜೀವರಿಗೆ ಒಂದು
ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವದು|| ... ||೭||

ಮೂ|| ವ|| ವಾರ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಕಣಕ್ಕೆ ಭಾವಭೇದಮೆಂತುಟಾ ತತ್ತ್ವದಾ
ರ್ಥನಾದೀಶ್ವರಂಗೆ, ತ್ವಂಪದಾರ್ಥನಾದ ಜೀವನ ಭಾವಭೇದಮಾಯಿತೆಂ
ಬಶಾಂಶಿಕಪ್ರಶಂಶೆಗೊಡಲಾಗುವದು|| ||೮|| ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ, ಉದಕ
ಬಿಂದುವಿಗೆ, ಆಕಾರ, ಭೇದಹ್ಯಾಗೋಹಾಗೆ, ತತ್ತ್ವದಾರ್ಥನಾದೀಶ್ವರಂ
ಗೆ, ತ್ವಂಪದಾರ್ಥನಾದ ಜೀವನ ರೂಪಭೇದಮಾಯಿತುಯೆಂಬುವ,
ಜೀವನು ಅಂಶ, ಈಶ್ವರನು ಅಂಶಿಯುಯೆಂಬುವ ಮಾತಿಗೆ ಸಾ ನವ
ನಾಗುವದು|| ... ||೯||

ಮೂ|| ವ|| ಬಿಂಬಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಮೆಂತನೈ ಸಂಬಂಧಮುಳ್ಳಾದೊ
ಡೆಂ, ಭಿನ್ನದೇಶಸಿ ತಮೆಂತುಟಂತು ತತ್ತ್ವದಾರ್ಥೀಶ್ವರರಾದ ರೋಪಜೀ
ವ್ಯಮಾದ, ತ್ವಂಪದಾರ್ಥ ಜೀವನೀವನಾತಂಗಭಿಮುಖಿ ಭಿನ್ನ ದೇಶಸಿ ತನೆಂ
ಬ ದಾಪ್ಪಾಪ್ತಿಯಂತಿಕತ್ವಂಪೊಂದುವುದು|| ||೧೦|| ಸೂರ್ಯಬಿಂಬಕ್ಕೆ
ಭೂಲೋಕಸ್ಥವಾದ ಜಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸಿದ ಸೂರ್ಯನ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವು,
ಹ್ಯಾಗೆ ಅನಾನ್ಯ ಸಂಬಂಧಯಿಲ್ಲದೆ ಯಿದ್ದಂಥಾದ್ದಾದಾಗ್ಯು, ಭಿನ್ನದೇಶ
ಸಿ ತತ್ತ್ವ ಹ್ಯಾಗೋಹಾಗೆ, ತತ್ತ್ವದಾರ್ಥನಾದ ಈಶ್ವರನ ಆಧಾರದಿಂದ
ಬಳಕೊಂಡುಯಿರುವ, ತ್ವಂಪದಕ್ಕೆ, ಅರ್ಥಭೂತನಾದ ಜೀವನು ಯಿ
ವನು, ಆ ಈಶ್ವರನಿಗೆ ಯೆದುರಾಗಿರುವಂಥಾ ಬೇರೆಯಾದ ಪ್ರದೇಶದ
ಲ್ಲಿ ಯಿರುವನೆಂಬ ದೃಷ್ಟಾಂತವು ಹೊಂದುವದು|| ... ||೧೧||

ಮೂ|| ವ|| ಈ ಒಂಭತ್ತು ದೋಷಂಗಳಂ ಕಳೆಯಲಾಗಿ, ತತ್ತ್ವಮು

ಸಿಯಂಬ ವಾಕ್ಯವೊಂದನೆ, ಒಂಭತ್ತು ವೇಳೈವೇಳಿದುದು, ಅದರಿದೋ ಪನಿವಾರಣಪ್ರಕಾರಮೆಂತು॥ ॥೬೬॥ ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಹೇಳಿದ ಒಂಭತ್ತು ದೋಷಗಳನ್ನು ಕಳೆದು ಬಿಡಲಾಗಿ, ತತು, ತ್ವಂ, ಅಸಿ; ಯಂಬ ಮಹಾ ವಾಕ್ಯವೊಂದನ್ನೆ, ಒಂಭತ್ತಾವರ್ತಿ ಹೇಳಿದುದು. ಹಾಗಾದರೆ, ಈ ಒಂಭತ್ತು ದೋಷಗಳು ನಿವಾರಣವಾಗುವ ರೀತಿಹಾಗೆ॥ ॥೧೦॥

ಮೂ॥ ಎ॥ ಕೇಳೈಪರಿವೃಥನೆ, ಅರ್ಥವಾದಲ್ಲಿ ಮೋಹದಿಂದತಿಶಯಂ ಬಂದುದು | ಉಪಾಸನಾ ಪರತೆಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯದಿಂದಾರೋಪಂಬಂದುದು | ಗುಣಸೂತ್ರದೊಳೀಕಧರ್ಮಂಬಂದುದು | ಜಾತಿವ್ಯಕ್ತಿಪರದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷಂಬಂದುದು | ಕಾರಣಕಾರ್ಯಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ನಾಮರೂಪಂಗಳು ಬಂದೇವು | ವಿಶೇಷಣ ವಿಶೇಷ್ಯಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನೋಪಸರ್ಪನತ್ವಂ ಬಂದುದು | ಜೈರದಧಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮಂಬಂದು | ಅಂಶಾಂಶಿಕತ್ವದೊಳಗೆ ಗುಚ್ಛ ನೀಚತ್ವಂ ಬಂದುದು | ಪ್ರತಿಪ್ರತಿಬಿಂಬಭಾವದಲ್ಲಿ ದೇಶಭೇದ ನಿಮಿತ್ತದಿಂದ ಭೂತಕಭೂತಸ್ಯತ್ವಂ ಬಂದುದು | ಈ ದೋಷಂಗಳೆಂ ಕಳೆಯಲಾಗಿ॥

॥೬೬॥ ಯಲೈ ಮನಃಪ್ರಭುವೆಕೇಳೈ, ಅರ್ಥವಾದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಅಧ್ಯಕ್ಷಂ ಬಂದುದು, ಉಪಾಸನಾ ಪರತ್ವದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕಾರ್ಯದಿಂದ ದೇವತಾಪರೋಪತ್ವ ಬಂದುದು, ಗುಣಸಮಾನತ್ವದಲ್ಲಿ ಯಿಬ್ಬರಿಗು ಬಂದೇ ಧರ್ಮಬಂದಂಥಾದ್ದಯಿತ್ತು, ಜಾತಿಯೊಳಗೆ ವ್ಯಕ್ತಿಪರತ್ವದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷಬಂತು (ಕಾರೋಪಾಧಿರಯಂಜೇವಕಾರಣೋಪಾಧಿರೇವ ರಃ) ಯಂಬುವನ್ಯಾಯದಿಂದ, ಕಾರ್ಯಕಾರಣ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಹೆಸರು, ರೂಪವುಬಂದವು, ವಿಶೇಷಣವೆಂಬ ವಿಶೇಷ್ಯವೆಂಬ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ, ಮುಖ್ಯತ್ವವು ಉಪಸರ್ಪನತ್ವವು ಬಂದುದು, ಹಾಲು ಮೊಸರೆಯಂಬಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮತ್ವದೋಷಬಂತು, ಅಂಶಾಂಶಿಕತ್ವದೊಳಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆಯಂಬ ದೋಷಬಂತು, ಬಿಂಬ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವಾದದಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನದೇಶ ಸ್ಥಿತಿತ್ವಯೆಂಬ ಹೇತುವಿನಿಂದ ಪ್ರಕಾಶವಾಡುವದೊಂದು, ಪ್ರಕಾಶಮೂರ್ತಿಯು ಬಂದೊಂದುಯಂಬ ದೋಷಬಂತು. ಈ ದೋಷಂಗಳೆನ್ನು ಕಳೆದುಬಿಡಲಾಗಿ, ಆಚಾರ್ಯಸ್ವಾಮಿಗಳವರು; (ಸಂಸರ್ಗೋಪ ವಿಶಿಷ್ಟವ ವಾಕ್ಯ

ಧೋ ನಾತ್ರಸಂಸ್ಕೃತಃ, ಅಖಂಡೈಕರಸತ್ವೈನವಾಕ್ಯಾಧೋವಿದುಪಾಂ
ಮತಃ) ||೬೩|| ದ್ರವ್ಯಕ್ಕೆ ಯಿತರ ದ್ರವ್ಯದೊಡನೆ ಸಂಯೋಗವೆ ಸಂ
ಸರ್ಗತ್ವವು. ವಿಶೇಷಣದಿಂದಕೂಡಿಕೊಂಡುಯಿರುವ ವಿಶೇಷತ್ವವೆ ವಿಶಿಷ್ಟ
ತ್ವವು. ಈ ಬ್ರಹ್ಮವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ಸಂಸರ್ಗ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ವಾಕ್ಯಾರ್ಥವು
ಸಮ್ಮತವಲ್ಲ. ಅದು ಯಾಕೆಂದರೆ, ಈ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಏದಾರ್ಥಾಂ
ತರ ಸಂಬಂಧವು ವಿಶೇಷಣದೊಡನೆ ಕೂಡಿಕೊಂಡುಯಿರುವ ಸಂಬಂಧ
ವು, ಇವುಗಳೆರಡು ಯಿಲ್ಲದ ದಶೆಯಿಂದ ಇನ್ನೇನುಅಂದರೆ, ಸರ್ವವು ಅಖಂ
ಡರಸ ಸ್ವರೂಪಮಾತ್ರವುಂಬ ವಾಕ್ಯಾರ್ಥವೆ, ಆತ್ಮಾನುಭವಿಗಳಾದ
ವಿದ್ವಾಂಸರುಗಳ ಸಿದ್ಧಾಂತವು|| ... ||೧೦||

ಮೂ|| ವ|| ಇಂತೆಂದರಾಗಿ|| ||೬೪|| ಹೀಗೆಹೇಳಿದರಾದಕಾರಣ||೧೧||

ಮೂ|| ವ|| ಸಮಾನವಿಭಕ್ತಿ ಕವಾದ ಪದಗಳಿಗೆ ಶಾಬ್ದಿಕರೈಕ್ಯ
ಮಂ ಸಂಪಾದಿಸಿದರು|| ||೬೫|| ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು, ಸಮಾನ ವಚನ
ಗಳಾದ ಪದಗಳಿಗೆ, ಏಕತ್ವವನ್ನು ಹೇಳಿದರು, ಹೀಗೆ ಏಕತ್ವ ಸಂಪಾದಿ
ಸಿದಾಗ್ಯೂ, ಏಕ ವಿಭಕ್ತಿಗಳಾದ ಪದಗಳಿಗೆ, ಏಕ ಬಾರದಹಾಗೆ, ಜೀ
ವೇಶ್ವರರಿಗೆ ಭೇದವು ಸಿದ್ಧವಾಗುವದೆಂದು, ಹೇಳುವ ಶಾಬ್ದಿಕಪಕ್ಷವೆ
ನ್ನು ಶಾಬ್ದಿಕ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಯಿರುವದನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿ|| ... ||೧೨||

ಮೂ|| ವ|| ಗುಣದ್ರವ್ಯಗಳಿಗೆಯೈಕ್ಯಮಂ ವೈಶೇಷಿಕರಂಗೀಕರಿಸಿದ
ರು|| ||೬೬|| ಗುಣಕ್ಕೂ ದ್ರವ್ಯಕ್ಕೂ ತಾರ್ಕಿಕರು ಏಕತ್ವ ಸಂಪಾದಿಸಿ
ದರು. ಗುಣದ್ರವ್ಯಗಳಿಗೆ ಸ್ವಾಮ್ಯೈಕ್ಯವಿದ್ದರೂಯಿರಲಿ, ದ್ರವ್ಯಕ್ಕೆ ಯಿ
ತರವಾದ ಸ್ಥಳಗಳಿಲ್ಲ, ಗುಣಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಪಕತ್ವ ವುಂಟಾದಹಾಗೆ, ಈಶ್ವ
ರಾನ್ಯ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಜೀವನಿಗೆ ಯಿರೋಣ ವುಂಟಾಗುವದೆಯೆಂದು, ಜೀವೇ
ಶ್ವರರಿಗೆ ಭೇದವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದ ತಾರ್ಕಿಕಪಕ್ಷವನ್ನು, ತಾರ್ಕಿಕ
ಪಕ್ಷಪಾತಿಗಳನ್ನು ಪೂರ್ವಪಕ್ಷಮಾಡಿ, ಆಚಾರ್ಯಸ್ವಾಮಿಗಳವರು, ಮಾ
ಯಾವಿದ್ಯಗಳೆಂಬ ಉಪಾಧಿಗಳ್ಳು ಇಲ್ಲವೆಂದು ಖಂಡಿಸಿ, ಚಿನ್ಮಾತ್ರಸ್ವ
ರೂಪವೆ ಏಕಸ್ವರೂಪವೆಂದು, ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಚಿನ್ಮಾತ್ರ
ಸ್ವರೂಪನಾನಂದಾರ್ಥ ನಿನಗೆ ಯಾವಾಗ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬರ್ಪದೋ ಅ

ವಾಗೆ ನಾನು ಜೀವನುಯಂಬ ಭ್ರಾಂತಿಹೋಗಿ, ಜೀವನ್ಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ|| ... ||೧೮||

ಮೂ|| ವ|| ಅದೆಂತು|| ||೬೬|| ಅದು ಹ್ಯಾಗೆಯೆಂದು ಕೇಳಿದರೆ||೧೯||

ಮೂ|| ವ|| ಆದರೆಕೇಳು|| ||೬೭|| ಹಾಗೆದರೆ ಕೇಳತಕ್ಕದ್ದು . (ಪರೋಕ್ಷಬ್ರಹ್ಮವಿಜ್ಞಾನಂ ಶಬ್ದಂದೇಶಿಕಪೂರ್ವಕಂ | ಬುದ್ಧಿಕುರ್ವಕೃತಂ ಪೂರ್ವಂ ಕೃತ್ಸಂದಹತಿವನ್ವಿತಂ) ||೬೮|| ಸ್ವರ್ಗದೊಪಡಿಯಲ್ಲಿ, ಶುದ್ಧ ಬುದ್ಧಿ ಸುಚಿತ್ತಾನಂದ ಸ್ವರೂಪವಾದ, ಬ್ರಹ್ಮ ಬಂದುಉಂಟು ಯಂಬದಾಗಿ, ಶ್ರೀಗುರುಗಳುಕೇಳಿದ ಶಬ್ದದಿಂದ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದಂಥಾ ಪುರುಷನ ಜ್ಞಾನವು, ಅವನಬುದ್ಧಿ ಪೂರ್ವಕಂ ಎಂದ ಮಾಡಿದ ಸಕಲ ಪೂರ್ವಾಭ್ಯಾಸ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರನಹಾಗೆ ಹಿಂಸಿಬಿಡುತ್ತಲಿವೆ || (ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಬ್ರಹ್ಮವಿಜ್ಞಾನಂ ಶಬ್ದಂದೇಶಿಕಪೂರ್ವಕಂ, ಸುಸೂತ್ರಕಾರಣಜ್ಞಾನ ತಮಸಚಂದಭಾಸ್ಕರಂ||)

||೬೯|| ಹಿಂದೆಹೇಳಿದ ಪರೋಕ್ಷಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನವಾದುದೋ, ಅಂಥಬ್ರಹ್ಮ ಸ್ವರೂಪವಾದಜ್ಞಾನವು, ನೀನೆಯೆಂಬ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾದಿಕೊಟ್ಟ ಶ್ರೀಗುರುವಿನ ಶಬ್ದ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ, ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬಂದಂಥಾ ಜ್ಞಾನವು ಜನನಮರಣರೂಪ ಸಂಶ್ರುತಿಕೆ ಕಾರಣವಾದ, ಅಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಕತ್ತಲೆಗೆ ಚೈತ್ರಮಾಸದಲ್ಲಿಯಿರುವ ಆತ್ಮಾಂತ ತೀಕ್ಷ್ಣಣುಂಟಾದ ಸೂರ್ಯನು, ಫಲಿತಾರ್ಥವೇ ನಾಯಿತೆಂದರೆ, ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ತನಗೆ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬಂದಂಥಾ ಜ್ಞಾನವು ರೂಪವು, ಚನ್ನಾಗಿ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ ಪುನಹಾ ಹುಟ್ಟು ಸಂಪ್ರಯುಕ್ತದ ಸ್ವರೂಪನಾಗುವನುಯಂಬುದರ್ಥ || ... ||೧೦||

ಮೂ|| ವ|| ಇಂತೆಂದು ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ ಮುನೀಂದ್ರ ವಚನಮಿರ್ಪಾದಾಗಿ, ಈ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹಮಿಲ್ಲ ಎಂದು ಶಬ್ದಪ್ರಮಾಣ ಪದ್ಧತಿಯು ಸಿದ್ಧವೆತ್ತರಿಸಿ, ಅನ್ನೊಂದುಪ್ರಕಾರಮಂ ಪೇಳುತ್ತಿದ್ದರವನಂತನೆ||

||೭೦|| ಹೀಗೆಂದು ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯಸ್ವಾಮಿಗಳು ಕೇಳಿದ ವಚನ ಯಿದ್ದದ್ದರಿಂದ, ಈ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸಂಶಯ ಕಲಗವಿಲ್ಲವೆಂದು, ಶಬ್ದಪ್ರಮಾಣ ಮಾರ್ಗವನ್ನೇ ಸಿದ್ಧ ಮಾಡಿ, ಅನ್ನೊಂದು ರೀತಿಯಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ,

ಅದು ಹ್ಯಾಗೆಂದರೆ||

...

...

ಗದ್ಯ|| ಇತಿ ಶ್ರೀಮತ್ಸಮಸ್ತ ತತ್ತ್ವತಾತ್ಪ್ರಿಕೆ
 ವಿಚಾರಪಾರೀಣಶಾಲ್ಯ ಕ್ಷೇತಿಪಾಲಕೃಷ್ಣ
 ಪ್ರಭು ವಿರಚಿತಮಾದ ನಿಜದೀಪಿಕಾ
 ರತ್ನಾಪ್ಯಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿತಿಮಂಕ್ಷಂ
 ಶಬ್ದ ಪ್ರಮಾಣ ಲಕ್ಷಣಂ
 ಸಂಪೂರ್ಣಂ.

(ಇತಿ ಪದ್ಧತಿ ೨೦ ಶಬ್ದ ಪ್ರಮಾಣ ಲಕ್ಷಣಂ ಪೇಳಿದಿಲ್ಲಿಗೆ ಮಂಗಳಂ)

೨೧ ಅರ್ಥಾಪತ್ತಿ ಪ್ರಮಾಣ ಪದ್ಧತಿ ಪ್ರಾರಂಭವು.

ಮೂ|| ಜಂಕೆ|| ಕರ್ತೃತ್ವ ಭೋಕ್ತೃತ್ವಗಳೆಂದೂರನುವಿಕ್ಷೆ | ಭ
 ತೃತ್ವಧಾತ್ವತ್ವ ಪದವಿಹೀನಂ || ೫೬ || ಕಾರ್ಯಗಳ ಮಾಡೋಣ
 ಯಂಬುವದಕ್ಕೆಯು, ತತ್ಪಲವನ್ನು ಅನುಭವಿಸೋಣವೆಂಬುವದಕ್ಕೆಯೂ
 ಯರಡು ಕೃತ್ಯಗಳಿಗು ದೂರವಾಗಿರುವಂಥಾವನು, ಈ ಪ್ರಸಂಚ ಧರಿಸು
 ವಂಥಾ ಧರ್ಮವೆಂಬ, ಈ ಪ್ರಸಂಚ ಮಾಡುವಂಥಾಧರ್ಮವೆಂಬ, ಈ
 ಯರಡು ಮಾರ್ಗಗಳಿಲ್ಲದಂಥಾವನು || ೫೭ ||

ಪ್ರಾಣವಿರಹಿತಮನೋಭಾವವಿರಹಿತಗುಣ | ಶ್ರೇಣಿವಿರಹಿತತಾನುಶ್ರೇ
 ಯೋವಿರಹಿತನು || ೫೮ || ಪ್ರಾಣಾದಿವಾಯುಗಳು ಯಿಲ್ಲದಂಥಾವನು,
 ಮನೋಬುದ್ಧಿ ಚಿತ್ತ ಹಂಕಾರಗಳ ಭಾವ ವಿಲ್ಲದಂಥಾವನು, ಸತ್ತ್ವರಜ
 ಸ್ತಮೋಗುಣಗಳ ಸಮುದಾಯವಿಲ್ಲದಂಥಾವನು, ಸ್ಥೂಲಶರೀರ, ಸೂ

ಹೈ ಶರೀರಗಳ ವೃದ್ಧಿ ಯಿಲ್ಲದಂಥಾವನು||

...

||೨||

ಕರ್ಮಮಾರ್ಗಮವೇದ್ಯಕಾಲಚಕ್ರಮಭೇದ್ | ಧರ್ಮಮಾರ್ಗಮವೇ
ದ್ಯಧಾತುಭಿದವೇದ್ಯಾ || ||೬೬|| (ಶೃತಿ ನಕರ್ಮಣಾನಪ್ರಜಯಾಧನೇ
ನಂ)ಯಂಬ ಶೃತ್ಯಾರ್ಥವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ನಿತ್ಯನೈಮಿತ್ತಿಕಾ
ದಿ ಕರ್ಮಗಳ ಮಾಡಿದ ರಿಂದ ತಿಳಿಯತಕ್ಕಂಥಾವನಲ್ಲ. ಸಕಲವಾದಂಥಾ
ಧರ್ಮಗಳಮಾಡಿದಾಗ್ಯೂ ತಿಳಿಯಲ್ಪಡುವನಲ್ಲ, ಈ ಸಪ್ತ ಧಾತುಗಳನ್ನು
ಬಿಡಿಸಿ ನೋಡುವದರಿಂದ ತಿಳಿಯತಕ್ಕವನಲ್ಲ||

..

||೩||

ನಿರ್ಗುಣನಿರಾವರಣನಿರ್ಮಲನಿರಾಭಾಸ, ಭರ್ಗನನಪಾಯನಿರವಧ್ಯಂ
ಅಭೇದ್ಯಾ || ||೬೭|| ಸತ್ಯಾದಿ ಗುಣಂಗಳಿಲ್ಲದಂಥಾವನು. ಮಾಯಾವರ
ಣವಿಲ್ಲದಂಥಾವನು. ಮಾಯಾಮಲ, ಅಣ್ವೀಕಮಲ, ಕಾರ್ವಿಕಮಲವಂ
ಬ ಮೂರುಮಲಂಗಳಿಲ್ಲದವನು. ಹೋಗಾಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಜೀವಶಸ್ವರ ಪ್ರತಿ
ಬಿಂಬ ವಿಲ್ಲದವನು. ತೇಜೋರೂಪವಾದವನು. ನಾಶವಿಲ್ಲದವನು. ಅವಿ
ದ್ಯಾದೋಷವಿಲ್ಲದವನು. ಭೇದಿಸಲ್ಪಡದೆಯಿರುವವನು||

||೪||

ನಿಷ್ಕಲನಿರಾಕ್ಷೇಪನಿರ್ಭರನಿರಾಕಾರ | ಪ್ರಷ್ಕಲಪುರಾಣತಮಪುರು
ಷಪುರುಷೂತಾ || ||೬೮|| ಕಳೆಯಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರಸಿಕೊಳ್ಳದೆ
ಯಿರುವಂಥಾವನು. ಮತಾಂತರಸ್ಥರ ಅಕ್ಷೇಪಕ್ಕೆ ಶಿಕ್ಷೆ ಯಿರುವಂಥಾ
ವನು. ಪ್ರಪಂಚದ ಭಾರವಿಲ್ಲದೆ ಯಿರುವಂಥಾವನು. ಗುಣ, ಜಾತಿ, ನಾ
ಮ, ಕ್ರಿಯಾರೂಪಗಳಿಲ್ಲದಂಥಾವನು. ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಯಿರುವಂಥಾವೆ
ನು. ಅನಾದಿಯಾಗಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ನಾಗಿ ಯಿರುವಂಥಾ ಪುರುಷನಾದವನು. ಶರೀ
ರವೆಂಬ ಪುರದಿಂದ ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟವನು||

...

||೫||

ಮೂ|| ವ|| ಯಾವನಿಂತೆಣಿಸಲ್ಪಡುವನಾವಸ್ತುವೆ || ||೬೯|| ಯಾ
ವ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವರೂಪವು, ಪೂರ್ವೋಕ್ತವಾದ ಶಬ್ದಂಗಳಿಂದ ಯೆಣಿಸಲ್ಪಡು
ತ್ತಾಯಿಧಾ ನೋ, ಆ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದವಸ್ತುವೆ||

...

ಮೂ|| ಏಕತಾಳ|| ನಿರ್ಗುಣವಾದರುನಿಜದಿಪ್ರಪಂಚದ | ಸರ್ಗದಿಂ

ದಿದಪುಟ್ಟಸಲುವೋಗ್ಯವಾದ|| ||೬|| ಶಬ್ದದಿಗುಣಗಳಿಲ್ಲದೆ ಯಿರುವಂಥಾದ್ದು, ಅದಾಗ್ಯೂ ಆ ವಸ್ತುವು ಯತ್ಕಾರ್ಥಸ್ವರೂಪವೆಂದ, ನಿಮಿತ್ತಕಾರಣ, ಉಪಾದಾನ ಕಾರಣಗಳು ತಾನೆ ಆಗಿ, ಪ್ರಸಂಚದ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಿಂದ, ಯಿದರನ್ನ ಹುಟ್ಟಿಸುವದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿ ಯಿರುವಂಥಾ||೧||

ಧರಿಸಲಾಮುಪಸಂಹರಿಸಲಂಪಾತ್ರಸೂ| ಗಿರುವಶಕ್ತಿಗದುವೆಯಿರವಂತೆಂದು|| ||೬|| ಈ ಪ್ರಸಂಚವನ್ನ ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಯಿರುವದಕ್ಕೂ, ಯಿದನ್ನ ಸಂಹಾರಮಾಡುವದಕ್ಕೂ, ಪಾತ್ರವಾಗಿರುವಂಥಾ ಯಾವಜ್ಞಾನಶಕ್ತಿಯುಂಟೋ, ಅಂಥಾ, ತನ್ನ ಜ್ಞಾನಶಕ್ತಿಗೆ ಪೂರ್ವ ಹೇಳಿದ ಸನ್ಮಾತ್ರಬ್ರಹ್ಮ, ಅದರ ಭೂತಸ್ಥಾನವು ಹ್ಯಾಗೆಯೆಂದು|| ... ||೨||

ಬಗೆವುದುಮತ್ತಮಪರಮಶಕ್ತಿಗದಕ್ಕೆ | ಆಗಲಿಕೆಯೆಂದಿಗುವಾಗದೆಂದಿತ್ತ|| ||೬|| ತಿಳಿದುಕೊಂಬುವದು, ಯೇನೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವದುಅಂದರೆ, ಮತ್ತು ಉತ್ಪನ್ನ ಚಿಚ್ಛಕ್ತಿಗೂ, ಸನ್ಮಾತ್ರ ವಸ್ತುವಿಗು ಬಿಡುಗಡೆ ಯಾವಾಗ್ಯೂ ಆಗದು ಈ ಪ್ರಸಂಚದಲ್ಲಿ|| ... ||೩||

ತೋರಿದಭೂತವಿಕಾರದಿಪದ್ಯವ| ಸಾರವಾದವಿಭಿನ್ನ ಶಕ್ತಿ ಮೂಲಕದಿ||

||೬|| ಕಾಣುತ್ತಿರುವ ಭೂತಗಳ ವಿಕಾರದ ಪ್ರಭುತ್ವಸ್ಥಿರಾಂಶವಾದಂಥಾ ಅತ್ಮನ್ನ ಭೇದಮಾಗದೆ ಯಿರುವಂಥಾ ಚಿಚ್ಛಕ್ತಿಮೂಲದಿನಿಂದಲೆ|| ... ||೪||

ಯೋಚಿಸಿಮೋಪದಯೋಗಮಿಗ್ಲೆಂದದ| ಕಾಚರಿಸಲಾನಾನಂದೀಚರಾಚರದಿ|| ||೬|| ಹೀಗೆಂದು ಆಲೋಚನಮಾಡಿ, ಆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕೆ ಮಾಯಾದೋಪಶಬ್ದಲತ್ವವಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು, ಈ ಚರಾಚರವಾದಜಗತ್ತು ತತ್ತ್ವರೂಪವೆ, ಅದೇ ನಾನುಯೆಂದುತಿಳಿದರೆ|| ||೫||

ಮೂ|| ವ|| ಆಗಲೇ ಜೀವನ್ಮುಕ್ತನಾಗುವೆಯೆಂದರ್ಥಾಪತ್ತಿ ಪ್ರಮಾಣಪದ್ಧತಿಯಂ ಹೃದ್ಯಂಗೈದು, ಇನ್ನೊಂದು ಸ್ವಕಾರಮಂ ಪೇಳುತ್ತಿದ್ದರ್ಪನದಂತೆನೆ|| ||೬|| ಹೀಗೆಂದು ಯಾವಾಗ ತಿಳಿದಯೋ, ಆಗಲೇ ಜೀವನ್ಮುಕ್ತನು ಆಗುತ್ತಲಿದ್ದೀಯೆ, ಯೆಂದು ಅರ್ಥಾಪತ್ತಿ ಪ್ರಮಾಣಮಾರ್ಗವನ್ನು, ಮನೋಹರಮಾಗಿಹೇಳಿ, ಇನ್ನೊಂದುರಿತಿಯಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತ

ಶಿಷ್ಯಾನೇ, ಅದು ಹ್ಯಾಗೆಂದರೆ||

...

...

ಗದ್ಯ|| ಇತಿ ಶ್ರೀಮತ್ಸಮಸ್ತ ತತ್ವತಾತ್ವಿಕವಿ
ಚಾರಪಾರೀಕ್ಷಾಶಾಲ್ಯ ಜೈತಿಸಾಲಕೃಷ್ಣಪ್ರಭು
ವಿರಚಿತಮಾದ ನಿಜದೀಪಿಕಾ ರತ್ನಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ
ಪದ್ಧತಿ ೨೧ ಕ್ಕಂ ಅರ್ಥಾಪತ್ತಿ ಲಕ್ಷಣಂ
ಸಂಪೂರ್ಣಂ||

(ಇತಿಪದ್ಧತಿ ೨೧ ಅರ್ಥಾಪತ್ತಿ ಲಕ್ಷಣ ಪೇಳಿದಲ್ಲಿಗೆ ಮಂಗಳಂ.)

೨೨ ಅಭಾವ ಪ್ರಮಾಣ ಪದ್ಧತಿ ಪ್ರಾರಂಭವು.

ಮೂ|| ತ್ರಿಪ್ರವೃತ್ತಿ|| ಆವೃತ್ತಾನೇಂದಾದದೇಹವನಧಿಕರಿಸಿವಿಪಯೋಂ
ದ್ರಿಯಗಳೆಂ | ದಾವಬಳಿಯಲ್ಲವವಸ್ಥಾಭಾವದಲ್ಲಿ|| ||೬|| ನರಸುರ
ಭುಜಂಗಾದಿ ದೇಹಗಳೊಳಗೆ, ಯಾವದಾದರು ಒಂದು ದೇಹವನ್ನೆಹೊಂದಿ
ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳಿಂದಲು, ಈ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ವಿಷಯಗಳಿಂದಲು, ಯಾವಸ್ಥ
ಳದಲ್ಲದರು, ಜಾಗ್ರಸ್ವಪ್ನ ಸುಷುಪ್ತಿಗಳೆಂಬ ಅವಸ್ಥೆಗಳ ಭಾವದಲ್ಲಿ
ಆದರು|| ... ||೧||

ತೋರಿಮರೆಯಾಗುತ್ತಿರುವಸಂಹಾರಮೈದುಮವಸ್ತು ಸಂಘಾ| ಚಾರದಿಂ
ಮುಂದಿರ್ಪಭವನದವಾರದಲ್ಲಿ|| ||೬|| ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ತಿರಿಗಿನೋ
ಡಿದರೆ ಯಿಲ್ಲದೆ ಹೋಗುವಂಥಾ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಸಮೂಹದ ಆಚರಣೆ
ಯಿಂದ, ಮುಂದೆ ಕಾಣುತ್ತಿರುವ ಲೋಕಗಳ ಸಮೂಹದಲ್ಲಿ|| ||೧||

ಮೊದಲಹಾಗಿರದೆಂಬನಿಶ್ಚಯ | ಮುಂಕನಸಿನಂತಿರ್ಪತೋರ್ಕೆಯ|ಪ
ದವಿಮಾಯಿಕರೀತಿಯಂಸಂಪಾದಿಸುವದು|| ||೬|| ಪ್ರಥಮದಲ್ಲಿನೋ
ಡಿದಹಾಗೆ ಯಿರಲಿಲ್ಲವೆಂಬ ನಿಜತ್ವವನ್ನು, ಸ್ವಪ್ನದಹಾಗೆ ಯಿರುವಂಥಾ

ಮಾರ್ಗವು, ಮಾಯಾಸಂಬಂಧವಾದ ಪ್ರಕಾರವನ್ನು ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಲಿರುತ್ತಲಿಥೆ|| ... ||೩||

ಯಿಲ್ಲವೆಂಬುದನಿರ್ದಕಾಲದೊಳಿದುರ್ದೇನಿದರಳವಿನಲಿತಾನಿಲ್ಲವೆನಿಸದುದಾವುದಮಿತಿನಿಲುವುದಂತು|| ||೪|| ಈ ಅಜ್ಞಾನದನ್ಯವಾದ ಜಗತ್ತು ಯಿಲ್ಲದಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಯಿದ್ವಂಥಾ ವಸ್ತುವೆ ಈ ಪ್ರಪಂಚದ ನಾಶಕಾಲದಲ್ಲಿ, ತಾನಿಲ್ಲವೆನಿಸದೆ ಯಿರುವಂಥಾ ಪದಾರ್ಥವು ನಿಜವಾಗಿ ಹ್ಯಾಗೆ ನಿಲ್ಲುವದೆಯೆಂದು ಶಂಕೆಬರಲಾಗಿ || ... ||೫||

ಅದರೊಳಿನೆನಿಸುವಸ್ತು ಉಂಟಾದದರದೆಸೆಯಿಂಮರಳಿಭವನ|ಕ್ಕುದಯ ಮಾಡುದಿದಿರ್ಪಕಾಲದೊಳುಂಟೆನಿಸಿಯೆ || ||೬|| ಆ ನಾಶವಾದ ಮಾಯಾಪ್ರಪಂಚದಕೂಡೆ, ತಾನು ಲಯಮಾಗದೆ, ತಾನಿದ್ದದ್ದರಿಂದ, ತಿರಿಗಿ ಚತುರ್ದಶಭುವನಗಳಿಗು ಅವಿಭಾವ ಮುಂಟಾಯಿತು. ಈ ಮಾಯಾಕಾರ್ಯಯಿರುವಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ, ಯಿದೇನೆನಿಸಿಕೊಂಡುಸತ್ತಾಗಿರಲಿಥೆ||

ಮೆರದುದದುಮೇಣಿಖಿಪೋಗುವ|ದರಡೆನಾಮವುರೂಪವದರೊಳ|ಗಿರುವ ಸಚ್ಚಿ ತ್ವುಖಗಳೆಂದಿನಪರಿಯೊಳಿಹುದು|| ||೭|| ಉಂಟೆನಿಸಿಕೊಂಡೇಪ್ರಕಾಶಿಸಿಕೊಂಡುಯಿಥೆ, ಹಾಗಾದರೆ ಮತ್ತೆ ಈ ಮಾಯಾಜನ್ಯವಾದ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ, ಹೋಗುವವು ಯಾವ್ಯಾವುಯಂದರೆ, ನಾಮರೂಪಗಳು ಯರಡೆ; ಅನಾಮರೂಪಗಳೊಳಗೆಯಿರುವ, ಸತ್ತು, ಚಿತ್ತು, ಅನಂದಸ್ವರೂಪವಾದ ಪರಬ್ರಹ್ಮವು. ಮಾಯಾಕಾರ್ಯ ವಿಲ್ಲದಾಗಲು ಮಾಯಾಕಾರ್ಯಗಳು ಯಿರುವಾಗಲು, ಮಾಯಾಕಾರ್ಯ ನಾಶವಾಗಲು, ಯಂಬ ಕಾಲತ್ರಯದಲ್ಲಿಯು ಮೊದಲು ಯಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಯಿರುತ್ತಲಿಥೆ || ||೮||

ತಂತುಮಿಲ್ಲದೊಡಂತುಪಟಸಂತಾನಮಪ್ಪುದುವಸ್ತು ವಿಲ್ಲದೊ |ತಂತು ತೋರ್ಪುದೆತತ್ವರಾವರಮಂತಿಳವುದು|| ||೯|| ನೂಲುಯಿಲ್ಲದೆಯಿದ್ದರೆ ಬಟ್ಟೆಗಳ ಸಮೂಹವು ಹ್ಯಾಗೆ ಆದಿತ್ತು. ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ರೂಪವಸ್ತುವಿಲ್ಲದಹೋದರೆ ಈ ಪ್ರಪಂಚ ಹ್ಯಾಗೆ ತೋರೀತು. ಈ ಪ್ರಪಂ

ಚರಣವಾಗಿ ತೋರುವದು ಸಚ್ಚಿದಾನಂದವಸ್ತುವೆ ಹೊರ್ತು ಇ
ನ್ನೊಂದಲ್ಲ || ... || ೨೨ ||

ಮುಗಿಲವಟ್ಟಿ ಗೆಯಲ್ಲಿಯೆಡೆರಹಿಗಿವಿಪಯಮಿಲ್ಲದಶಾಂಕರು | ಚಿಗಳು
ತೋರದಿರಲೈವೆಸ್ತು ವಿಶೇಷದಿಂದ || ||೩೬|| ಅಂತರಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಯೆಡೆರ
ಹಿಗಿ ಸ್ಥಳವಿಲ್ಲದೆಯಿರುವ ಚಂದ್ರಕಿರಣಗಳು ಕಾಣುವದಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ,
ಗೋಡೆಗಳುಭೂಮಿಯು, ಇವು ಮೊದಲಾದ ವಸ್ತುಗಳ ವಿಶೇಷದಿಂದ ||೪||

ತೋರಲೇನುಂಟಾಯಿತೇತಾಂತುರಗದಿತ್ತೇಮೊದಲಿವರವೈ | ಕಾರಿಕವೆ
ಪಡದಾಗದೋಪದಿಕಲಿಲವಾಯ್ತೆ || ||೩೭|| ಕಂಡದ್ದರಿಂದ ಉಂಟಾ
ಯಿತೆ, ತಾನುಯಿಲ್ಲದೆಯಿತ್ತೆ ಪ್ರಥಮದಲ್ಲಿ, ತಾನುಯೆಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂ
ಡಿತೋ, ಆಯಾಪದಾರ್ಥದೋಷಗಳಿಂದ ಕಲ್ಮಷಉಂಟಾದ್ದಾಯಿತೆ ||೪||

ಹ್ಯಾಗೆಚಂದ್ರಿಕೆಗಿಲ್ಲವೋಸಂಯೋಗಸಂಭವವಾದಕಲ್ಪನೆ | ಯಾಗು
ಹೋಗಿಬ್ರಹ್ಮತತ್ವದೊಳನುಪಮದಲಿ || ||೩೮|| ಒಂದು ಪದಾರ್ಥದ
ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಕಲ್ಪನೆ ಹ್ಯಾಗೆಯಿಲ್ಲವೋ, ಉಪಮಾನರಹಿತವಾ
ದಂಥಾ ಈ ಸನ್ಮಾತ್ರವಾದ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಆಗುವದು ಹೋಗು
ವದುಯಿಲ್ಲ || ... || ೧೦ ||

ಸುಖಮಯದಲಿನಿರಂಜನದಲಿವಿಶುದ್ಧದಲಿಯಂದರಿದುನೀನಾ | ಮುಖ
ವಸಾರಲುಮುಕ್ತನಾಗುವೆವೋಹಿಂದಾ || ||೩೯|| ಸುಖಸ್ವರೂಪದ
ಲ್ಲಿ, ಕಪ್ಪಿಲ್ಲದೆ ಯಿರುವದರಲ್ಲಿ, ನಿರ್ಮಲವಾದುದರಲ್ಲಿ, ಈ ದೋಷಗಳು
ಯಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದು ಯೆಲೈ ಮನಃಪ್ರಭುವೆ, ನೀನು ಅಂಥಾ ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕೆ
ಅಭಿಮುಖನಾದರೆ, ಮಾಯಾ ಕಲ್ಪಿತವಾದ ಮೋಹಭ್ರಾಂತಿಯಿಂದ ಬಿಡ
ಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ || ... || ೧೧ ||

ಮೂ || ವ || ಇಂತೆಂದ ಭಾವಪ್ರಮಾಣ ಪದ್ಧತಿಯಂ ಸ್ವಭಾವದೊ
ಡನೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿ, ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಕಾರಮಂ ಪೇಳುತ್ತಿದ್ವನದಂತೆನೆ ||

||೩೯|| ಹೀಗೆಂದು ಅಭಾವ ಪ್ರಮಾಣ ಮಾರ್ಗವನ್ನು, ಆತ್ಮಸ್ವಭಾವದೊಡನೆ
ಕೂಡಿಸಿ, ಇನ್ನೊಂದು ರೀತಿಯಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ, ಅದು

ಹ್ಯಾಗೆ ಅಂದರೆ.

ಗದ್ಯ|| ಇತಿ ಶ್ರೀಮತ್ಸಮಸ್ತ ತತ್ವತಾತ್ವಿಕ ವಿ

ಚಾರ ಪಾರೀಣರಾದ ಶಾಲ್ಯಪ್ರತಿಪಾಲ

ಕೃಷ್ಣಪ್ರಭು ವಿರಚಿತಮಾದ ನಿಜ

ದೀಪಿಕಾರತ್ನಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿಪದ್ಧತಿ

ಽಽ ಕೃಂ ಅಭಾವಪ್ರಮಾಣ

ಲಕ್ಷಣಂ ಸಂಪೂರ್ಣಂ||

ಇತಿ ಪದ್ಧತಿ ಽಽ ಕೃಂ ಅಭಾವಪ್ರಮಾಣಲಕ್ಷಣ ಪೇಳಿದಿಲ್ಲಿಗೆಮಂಗಳಂ.))

—*—

೨೩ ಅಯಿ ತೀ ಹೈ ಪ್ರ ಮಾ ಣ ಪದ್ಧ ತಿ ಪ್ರಾರಂಭವು.

—*—*—

ಮೂಲ|| ಸಾಂಗತ್ಯ|| ಮೊದಲೀಶನಿಂದ ನಾರಾಯಣನಾತನಿಂ |
ಪದುಮದ ಮಗನಾತನಿಂದ || ಮುದದಿಂ ಸನುತ್ಕುಮಾರನು ವೇದಾಂತಾ
ರ್ಥಸಂ | ಪದವನ್ನೈದಿದನಾತನಿಂದಾ ||೩|| ಮುಂದೆ ಈಶ್ವರನಿಂದ
ನಾರಾಯಣನು, ಬ್ರಹ್ಮ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡನು. ಆನಾರಾ
ಯಣನು ತನ್ನ ನಾಭೀಕಮಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಚತುರ್ಮುಖಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ ಉ
ಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಆ ಚತುರ್ಮುಖನೆಂಬ ಬ್ರಹ್ಮನಿಂದ ಸಂ
ತೋಪದಿಂದ ಸನುತ್ಕುಮಾರನು ಉಪನಿವತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಯಿರುವ
ಅರ್ಥದ ಅಧಿಕೃತವನ್ನು ಹೊಂದಿದಂಥಾವನಾದನು. ಆ ಸನುತ್ಕು
ಮಾರನಿಂದ. ...

||೧||

ಬಾರದಾರಾಯಣನಾತನಿಂ ಶುಕನಾತನಿಂ | ಮೇದಿನಿಗವತರಿಸಿದುದು ||
ವೇದಾಂತವೆಂಬ ಪಾರಂಪರ್ಯವನ್ನೇನೀನಾಥನೈವೈಯ್ಯ ಲೇಸಾಗಿ ||೩|| ಸ
ನುತ್ಕುಮಾರರಿಂದ ವ್ಯಾಸರು ವೇದಾಂತಾರ್ಥದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು
ಅರಿತಂಥಾವರಾದರು. ಆ ವ್ಯಾಸರು ತನ್ನ ಮಗನಾದ ಶುಕಮುನಿಗೆ ಹೇ

ಳಿದಂಥಾವರಾದರು. ಆ ಶುಕಾಚಾರ್ಯರಿಂದ ಭೂಮಿಗೆ, ಈ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೆ ಇಳಿದಂಥಾದಾಯಿತು. ವೇದಾಂತ ವಿದ್ಯೆ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ನೀನು ಚಂ ನಾಗಿ ಅದರಣೆ ಮಾಡುವಂಥಾವನಾಗೈಯ್ಯೆ ... ||೨||

ಇದುವೆ ಬ್ರಹ್ಮಣವೆನಿಸುವದು ನಾರಾಯಣ ! ವದನೆ ವ್ಯಾಪಾರದಿಂ ದರಿತಾ || ಅದಿತಿಯ ಮಕ್ಕಳೊಳ್ಳವಿಯಾತನಿಂ ಮನು | ಹೃದಯ ಪ್ರವಿ ಪ್ತವಾಯಿತು ||೬|| ಈಗ ಹೇಳಿದ್ದೇ ಬ್ರಹ್ಮಣವೆಂಬ ಗುರು ಸಾಂ ಪ್ರದಾಯವು. ಶ್ರೀಮಹಾ ವಿಷ್ಣುವಾದ ನಾರಾಯಣನ ಮುಖ ವಚನೆ ವ್ಯಾಪಾರಗಳಿಂದ ಅರಿತವನು ಅದಿತಿ ಪುತ್ರರಾದ ದೇವತೆಗಳೊಳಗೆ ಸೂ ರ್ಯನು. ಸೂರ್ಯನಿಂದ ವೈವಸ್ವತ ಮನುವೆಂಬವನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಈ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯಾ ಪ್ರವೇಶವಾಯಿತು. ... ||೭||

ವೇದಾಂತ ವಿಜ್ಞಾನಮಾತನಿಂದಿಹ್ಯಾಕು ! ಸಾಧಿಸಿದನು ಬಳಿಕವನಿಂ || ಮೇದಿನಿ ಗೃದ್ಧಿರ್ದ ಹೃತ್ತಮೆನಿಪುದು | ಪಾಧಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯಕವೋ||

||೮|| ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂಥಾ ವಿಜ್ಞಾನವು, ಆ ವೈವಸ್ವ ತ ಮನುವಿನಿಂದ ಇಹ್ಯಾಕು ಮಹಾರಾಯನು ಸಾಧಿಸಿ ಕೊಂಡಂಥಾವೆ ನಾದನು. ಅಮೇಲೆ ಇಹ್ಯಾಕು ಮಹಾರಾಯನಿಂದ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ವಿ ಸ್ತರಿಸಿತು. ಇದೇ ಹೃತ್ತಿಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಗುರು ಸಾಂಪ್ರದಾಯವು | ೮||

ಪಿಡಿರಿಲ್ಲಿ ಪರಿನಿಷ್ಠಿತರ ಪಾದಪಗ್ಗದೊ | ಳೆಡೆದರಪಿಲ್ಲದೆ ನೆಂಬಿ || ಪಡೆ ಯಲೀ ಸುಜ್ಞಾನ ಮುಕ್ತನಾಗುವೆಈ | ಯೊಡಲಿನ ಕಟ್ಟಿಂದ ತೊಲಗೀ||

||೯|| ಆ ಆತ್ಮಾನುಭವಿಗಳಾದಂಥಾವರುಗಳ ಪಾದ ಕಮಲಗಳೆ ಹಿಡಿದು, ಎಡೆದರಪಿಲ್ಲದೆ ಅವರನ್ನೇ ನೆಂಬಿಸುವಂಥಾ ಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪವೆ ನ ಹೊಂದಲು, ಈ ಅವಿದ್ಯೆ ಕಲ್ಪಿತವಾದ ಶರೀರದ ಬಂಧದಿಂದ ಬಿಡು ಗಡೆ ಹೊಂದಿ ಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಲಿದ್ದೀಯೆ. ... ||೧೦||

ಮೂ|| ವ|| ಇಂತೆಂದೈತಿಹ್ಯ ಪ್ರಮಾಣ ಪದ್ಧತಿಯಂ ನೀತಿಯಿಂದ ಪ್ಪದಂತುಸುರಿ ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಕಾರಮಂ ಪೇಳುತಿರ್ದಪನದೆಂತೆನೆ||

||೧೧|| ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಐತಿಹ್ಯ ಪ್ರಮಾಣ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ನಿಯಮ ತಪ್ಪದ ಹೂ ? ಹೇಳಿ ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಆ

ದು ಹ್ಯಾಗೆ ಅಂದರೆ.

...

||೧||

ಗದ್ಯ|| ಇತಿ ಶ್ರೀಮತ್ಸಮಸ್ತ ತತ್ತ್ವ ತಾತ್ವಿಕ ವಿಚಾರ
ಪಾರೀಣತಾಲ್ಪಕ್ರೀತಿಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಸ್ವಭಾವಿರಚಿ
ತಮಾದ ನಿಜದೀಪಿಕಾ ರತ್ನಗ್ರಂಥದೋಳೆ
ಒಕ್ಕಂ ವಿತಿಹ್ಯಪ್ರಮಾಣ ಪದ್ಧತಿ
ಸಂಪೂರ್ಣಂ.

(ಇತಿ ಪದ್ಧತಿ ಒಕ್ಕಂ ವಿತಿಹ್ಯಪ್ರಮಾಣ ಪೇಳಿದಿಲ್ಲಿಗೆ ಮಂಗಳಂ.)

—*—...—*—

೨೪ ಸಂಭವ ಪ್ರಮಾಣ ಪದ್ಧತಿ ಪ್ರಾರಂಭವು.

ಮೂಲ|| ತ್ರಿಪುಡಿ|| ಬಂಧವಾನುದರಿಂದ ನೋಡಲ್ಪಡುವುದನೆ ಕಾ
ಯಾಭಿವ್ಯಾನದಿ|ಸಂಧಿಸಿದುದುಬಂದುದಾರಿಂಚೆಟುಲನಾಗಲಿ ||೬|| ಈ
ಆವಿದ್ಯಾಬಂಧವು ಯಾರಿಂದ ಬಂದುದು ಅಂದರೆ, ಶರೀರಾಭಿವ್ಯಾನದಿಂದ
ದ ಬಂತು. ಆ ಅಭಿವ್ಯಾನ ಬಂದು ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಾಗಿ ಯಾರಿಂದ ತಗುಲಿ
ದ್ದಾಯಿತು. ... ||೧||

ತನ್ನನರಿಯದ ಭಾವದಿಂದದು ತಗುಲಿತಾರಿಂದನಲು ವಿಚ್ಛೇ | ಪೋಂ
ನತಿಕೆಯಿಂದದುವೆ ನೇರಿದ ಪೊಂಕವಾರಿಂ ||೬|| ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪ ಅ
ರಿಯದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ಯಾರಿಂದ ತಗುಲಿ ಕೊಂಡದ್ದಾಯಿತು ಅಂದರೆ,
ವಿಚ್ಛೇಪ ಶಕ್ತಿಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ. ಆ ವಿಚ್ಛೇಪ ಶಕ್ತಿಯು ಉನ್ನತಿ
ಹೊಂದಿದ ಯುಕ್ತಿಯು ಯಾರಿಂದ. ... ||೨||

ಶೋಭನಶೋಭನಗುಣಂಗಳಶುದ್ಧ ಮಾದಧ್ಯಾನದಿಂದದು|ವೈಭವಕ್ಕೆ
ಡೆಸಾದುದಾದರಿಂದವರ್ಯಮಾದಾ ||೬|| ಶುಭಕರವಾದಂಥಾ ಗುಣಗಳೆಂ
ದಲೂ, ಆಶುಭಕರವಾದಂಥಾ ಗುಣಗಳ ಆರೋಪಣೆಯಿಂದಲೂ, ಆ

ಶೋಭನಾ ಶೋಭನಾ ಗುಣಗಳ ಶುದ್ಧವಾದ ಅಧ್ಯಾಸವು ವಿಭವತ್ವಕ್ಕೆ
ಅನುಕೂಲವಾದದ್ದು ಯಾರಿಂದ ಅಂಗೀಕಾರವಾಗುವದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ||

ರಾಗ ವಿದ್ವೇಷಂಗಳಿಂದವು ರಾಜಸಿದವಾರಿಂದ ಸುಖದುಃಖ | ಪಾಗಮನ
ದಿಂದಾದದು ಮೇಣಾರದಸೆಯಿಂ ||೬೬|| ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅನುರಾಗವಾ
ಸನದಿಂದಲೂ, ವಿದ್ವೇಷವಾಸನೆಯಂಬ ಯರಡರಿಂದಲೂ, ಆಗಾಗ್ವೇ
ಪಗಳು ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದ್ದು ಯಾರ ದೆಶೆಯಿಂದ, ಸುಖದುಃಖಗಳ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಿಂ
ದಾದುದು. ಆಸುಖದುಃಖಾಗಮನವು, ಮತ್ತು ಯಾವ ಪದಾರ್ಥದ ದಶೆ
ಯಿಂದಾದುದು|| ... ||೪||

ಪುಣ್ಯ ಪಾಪಗಳಿಂದಲವು ಸಂಪ್ರವೃತ್ತವಾಗುವವಾರ ದಶೆಯಿಂ | ಗಣ್ಯ
ಮನಿವ ದ್ವೈತದಿಂದದು ಗಾಢಮಾಗೀ ||೬೭|| ಪುಣ್ಯ ಪಾಪಗಳಿಂದ.
ಆ ಪುಣ್ಯಪಾಪಗಳು ಸಂಪಾದಿಸಲ್ಪಡುವದು ಯಾತರಿಂದ, ಅದರೆ ಎ
ಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಂಥಾ ಭೇದದಿಂದ. ಅದು ದೃಢವಾಗಿ ... ||೫||

ಎಷ್ಟು ತೆರದಿಂದಹುದು ಕಾಣಲ್ಕೆರಡು ತೆರದಿಂ ಬ್ರಹ್ಮಜೀವರ | ರಿ
ಪ್ಪಮಂ ಗುಣಿಸುತ್ತಿರುವ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯಮಂದೂ ||೬೮|| ನೋಡುವ
ದಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಪ್ರಕಾರವಾಗುತ್ತೆ ಅಂದರೆ, ಯರಡು ಪ್ರಕಾರದಿಂದಾ, ಹಾ
ಗಂದರೇನು! ಬ್ರಹ್ಮನೆಂಬುವನನ್ನು, ಜೀವನೆಂಬುವನನ್ನು, ಇವ್ವಾಗಿ
ಹೇಳುತ್ತಿರುವ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಯೆಂದು. ||೬||

ಆ ವಿಧವನುಳಿದಿರುವ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯಂ ತಿಳಿಯಲೆರಡಾಗಿ ಇರುವುದು |
ಭಾವಿಸಲ್ಕುಂ ತೀವ್ರಮೆಂದುಂ ಮಂದಮೆಂದುಂ ||೬೯|| ಪೂರ್ವೋಕ್ತ
ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಟಿಟ್ಟು ಇರುವ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ತಿಳಿದರೆ ಯರಡಾ
ಗಿರುತ್ತವೆ. ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಿದಂಥಾದ್ದಾದರೆ, ತೀವ್ರನೆಂದು, ಮಂದ
ನೆಂದು ಯರಡಾಗಿರುವುದು. ತೀವ್ರನೆಂದರೆ ಮಂದವೆಂದರೆ ಅದರ ವಿವೆ
ರವೇನೂ. ... ||೭||

ಕಾಮರೋಪಾದಿಗಳ ವ್ಯಾಕ್ರತಿಯೇ ಮತಿಯೇಳರಿಯಲ್ಕೆ ತೀವ್ರಂ |
ಈ ಮನೋರಾಜ್ಯವ ವರಿಸಲಿಂತಿಪ್ಪಮಂದಂ ||೭೦|| ಕಾಮ, ಕ್ರೋ
ಧ, ಲೋಭ, ಮೋಹ, ಮದ, ಮತ್ಸರಗಳ ವ್ಯಾಪಕತ್ವವೇ ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ

ಅದಿದಂಥಾದ್ದಾದರೆ, ತೀವ್ರವೆಂಬ ಹೆಸರುಳ್ಳ ಶಾಸ್ತ್ರಿಯನ್ನು. ಈ ದೈತ್ಯವಾದ ಮನೋರಾಜ್ಯವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಲು ಹೀಗೆ ಇರುವಂಥಾದ್ದು ಮುಂದೆಂಬ ಶಾಸ್ತ್ರಿಯನ್ನು. ... ||v||

ಇದರ ದೆಶೆಯಿಂದಾಯ್ತು ಸಂಶ್ರುತಿಯಾತಿ ಇದರಿಂ ತೊಲಗಲೆಣಿಸಿ ? ಲೋದಗುವುದುತಾಂ ಶೇಷ ಶೇಷಿತೋಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ||೬೪|| ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದಂಥಾ ಅರ್ಥದಿಂದ ಜನನ ಮರಣ ರೂಪ ಸಂಸಾರವಾಯಿತು. ಯಾ ಸಂಶ್ರುತಿಯಿಂದ ವಾರಣಸಾಗುವ ರೀತಿ ಯೆಣಿಸಿದರೆ (ನೇತಿನೇತಿಯಂ) ಶ್ರುತಿ ವಾಕ್ಯದಿಂದ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವದು. ಶೇಷ ಶೇಷಿತ್ಯ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ||೯||

ಮೂ|| ವ|| ಅದೆಂತು||ಶೇಷವೆಂದರೆ, ಕಳೆಯಿಸಿಕೊಂಬುದು. ಶೇಷ ಅಂದರೆ, ಕಳೆಯಿಸಿಕೊಂಬುವದರೊಳದೆ ಕಳೆತೆಗೆಬಾರದುದು, ಆದಾವು ದು, ಪರಮಾತ್ಮನು|| ||೬೪|| ಆ ವಾಕ್ಯಾರ್ಥವು ಹ್ಯಾಗೆಂದರೆ, ಶೇಷವೆಂದರೆ ಕಳೆಯಿಸಿಕೊಂಬ ಅನಾತ್ಮರೂಪ ಪದಾರ್ಥಗಳು. ಶೇಷಿಅಂದರೆ, ಯೇನು ಅನ್ನುತ್ತ ಕೇಳಿದರೆ ಹೀಗೆ ಕಳೆತೆಗೆಬಂದ ಅನಾತ್ಮ ಪದಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಎಡೆದೆರಬಿಲ್ಲದೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಯಿದ್ದುಕೊಂಡು ತಾನು ಕಳೆಯುವದಕ್ಕೆ ಕೂಡದೆಯಿರುವ ಪದಾರ್ಥವು ಅದು ಯಾವ ಪದಾರ್ಥವು ಅಂದರೆ, ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ಸ್ವರೂಪವಾದ ಆತ್ಮನು ಹ್ಯಾಗೆ||

ಮೂ|| ವ|| ಭೂಮಿಯುಂ ಕಳೆಯಲಾಗಿ, ಭೂಮಿಯ ಗುಣವಾದ ಗಂಧದೊಡನೆ ಭೂರೂಪಮುಂ, ಭೂವ್ಯಾಧಿದೇವತೆಯುಂ, ಭೂಕಾರ್ಯ ಮುಂ, ಭೂವಿಕಾರವಾದ ಚರಾಚರದೇಹ ನಿಷ್ಕವಾದ ಸಕಾಷ್ಟಾದಿಗಳುಂ ಪೋಗುವವೊ. ಜಲಮುಂ ಕಳೆಯಲಾಗಿ, ಜಲಗುಣವಾದ ರಸದೊಡನೆ ಜಲರೂಪಮುಂ, ಜಲಾಧಿದೇವತೆಯುಂ, ಜಲಕಾರ್ಯಮುಂ, ಜಲವಿಕಾರವಾದ ಚರಾಚರ ದೇಹ ನಿಷ್ಕಾರುಧಿರಸ್ವರಾದಿಗಳುಂ ಪೋಗುವವೊ. ಅಗ್ನಿಯುಂ ಕಳೆಯಲಾಗಿ, ಅಗ್ನಿಯ ಗುಣವಾದ ರೂಪದೊಡನೆ ಅಗ್ನಿಯ ರೂಪಮುಂ, ಅಗ್ನಿಯಾಧಿ ದೇವತೆಯುಂ, ಅಗ್ನಿ ಕಾರ್ಯಮುಂ, ಅಗ್ನಿವಿಕಾರವಾದ ಚರಾಚರ ದೇಹನಿಷ್ಪಪಿತ್ತ ಶೋಷಣಾದಿಗಳುಂ ಪೋಗುವವೊ. ವಾಯುವುಂ ಕಳೆಯಲಾಗಿ, ವಾಯುವಿನ ಗುಣವಾದ ಸ್ಪರ್ಶ,

ದೊಡನೆ ವಾಯುರೂಪಮುಂ, ವಾಯು ಅಧಿದೇವತೆಯುಂ, ವಾಯುಕಾರ್ಯ
ಮುಂ, ವಾಯು ವಿಕಾರವಾದ ಚರಾಚರ ದೇಹ ನಿಷ್ಪ ಪ್ರಾಣ ಮೂಲಾಕ
ರ್ಷಣಾದಿಗಳು ಪೋಗುವವೂ. ಆಕಾಶಮಂ ಕಳೆಯಲಾಗಿ, ಆಕಾಶಗು
ಣವಾದ ಶಬ್ದ ದೊಡನೆ ಆಕಾಶರೂಪಮುಂ, ಆಕಾಶಾಧಿದೇವತೆಯುಂ, ಆ
ಕಾಶಕಾರ್ಯಮುಂ, ಆಕಾಶವಿಕಾರವಾದ ಚರಾಚರ ದೇಹನಿಷ್ಪ ಕಾಮನಿ
ರ್ಯಾಸಾದಿಗಳು ಪೋಗುವವೂ. ಅವಿದ್ಯೆಯಂ ಕಳೆಯಲಾಗಿ, ಅವಿದ್ಯಾನಿಷ್ಪ
ಜೀವರ ಕಾರ್ಯಕಾರಣ ಜ್ಞಾನದೊಡನೆ ಅವಸ್ಥಾ ತ್ರಯಂಗಳುಂ ಪೋಗು
ವವೂ. ಪ್ರಕೃತಿಯಂ ಕಳೆಯಲಾಗಿ, ಪ್ರಕೃತಿನಿಷ್ಪ ಭೋಗ್ಯತ್ವದೊಡನೆ
ಜಗತ್ತಿನ ವ್ಯಾಪಾರಂಗಳು ಪೋಗುವವೂ. ಮಾಯೆಯಂ ಕಳೆಯಲಾಗಿ,
ಮಾಯಾನಿಷ್ಪೇಶ್ವರಾದೀನ ಜಗಜ್ಜನಕ ಶಕ್ತಿಯೊಡನೆ ಅನೃತ, ಜಡ,
ದುಃಖ, ನಿತ್ಯಖಂಡಿತತ್ವಂಗಳೆಂಬ ನಿಜರೂಪ ಲಕ್ಷಣಂಗಳುಂ, ಗುಣತ್ರ
ಯಂಗಳುಂ ಪೋಗುವವೂ. ಆ ಸಮಯದೊಳ್ಪೋಗದಂತೆ ಸಚ್ಚಿದಾನಂ
ದಂಗಳೇ ನಾನೆಂದು ನಿಶ್ಚಿಸುವದೇ ಶೇಷಿತ್ವ ಸವನಾಸಾದಿತ ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಿ
ಯೆಂದು ಸಂಭವ ಪ್ರವಾಣಪದ್ಧತಿಯಂ ವಿದ್ಯಂಭಣೆಗೈದುಇನ್ನೊಂದುಪ್ರ
ಕಾರಮಂ ಪೇಳುತ್ತಿದರ್ಪನದಂತೆನೆ || ೬ || ಅದು ಹ್ಯಾಗೆಂದರೆ,
ವೈತಿರೇಕ ಕ್ರಮದಿಂದ ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಯುಕ್ತಿಯಿಂದ ಭೂಮಿಯು ಆತ್ಮ
ಸ್ವರೂಪವಲ್ಲವೆಂದು ಕಳೆಯಲಾಗಿ, ಭೂಸಂಬಂಧ ಗುಣವಾದ ಸುಗಂಧ
ದುರ್ಗಂಧಗಳ ಸಮೇತ ಭೂಮಿಯ ರೂಪವನ್ನು, ಭೂಮಿಗೆ ಅಧಿದೇವ
ತೆಯಾದ ಚತುರ್ಮುಖ ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು, ಭೂಮಿಯ ಧಾರಣಾದಿ ಕಾರ್ಯವೆ
ನ್ನು, ಭೂಮಿಯ ವಿಕಾರವಾದ ಚರಗಳಾದ ಅಚರಗಳಾದ ದೇಹಗಳಲ್ಲಿ
ರುವ ಕರಿಣಾಂಶಗಳಾದ ಅಸ್ತಿ ಕಾವ್ಯಾದಿಗಳು ಸಹ ಹೋಗುವಂಥಾವು
ಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಜಲವು ಆತ್ಮನಲ್ಲವೆಂದು ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಯುಕ್ತಿಯಿಂದ
ತೆಗೆಯಲಾಗಿ! ಜಲಗುಣವಾದ ಮಧುರತ್ವ, ಕ್ಷಾರತ್ವದೊಡನೆ ಜಲದರೂ
ಪವನ್ನು, ಜಲಕ್ಕೆ ಅಧಿದೇವತೆಯಾದ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು, ಜಲದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು,
ಜಲಸಂಬಂಧ ವಿಕಾರವಾದ ಚರಗಳೆಂಬ ಅಚರಗಳೆಂಬ ಶರೀರಗಳಲ್ಲಿ ಇ
ರುವ ರಕ್ತವನ್ನು, ನೀರು ಮೊದಲಾದಂಥಾವುಗಳು ಇಲ್ಲದ ಹೋಗುವವೂ.
ಅಗ್ನಿಯನ್ನು! ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಯುಕ್ತಿಯಿಂದ ಆತ್ಮನಲ್ಲವೆಂದು ಕಳೆಯಲಾಗಿ

ಅಗ್ನಿಸಂಬಂಧ ಗುಣಮಾದ ರೂಪದಕೂಡಲೇ, ಅಗ್ನಿಗೆ ಅಧಿದೇವತೆಯಾದ ರುದ್ರನನ್ನು, ದಾಹ್ಯರೂಪವಾದ ಅಗ್ನಿಯ ಕಾರ್ಯವನ್ನು, ಅಗ್ನಿಯ ವಿಕಾರವಾದ ಸ್ಥಾವರ ಜಂಗಮ ದೇಹನಿಸ್ತಂಗಳಾದ ಪಿತ್ತ ಶೋಷಣ ಮೊದಲಾದಂಥಾವುಗಳು ಹೋಗುವತ್ತಲವೆ. ವಾಯುವನ್ನು ಆತ್ಮನಲ್ಲವೆಂದು ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಯುಕ್ತಿಯಿಂದ ಕಳೆಯಲಾಗಿ ವಾಯು ಸಂಬಂಧಗುಣವಾದ ಸ್ಪರ್ಶದಕೂಡ ವಾಯುವಿನ ರೂಪವನ್ನು, ವಾಯುವಿನ ಅಧಿದೇವತೆಯಾದ ಈಶ್ವರನನ್ನು, ವಾಯುವಿನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು, ವಾಯುವಿಕಾರವಾದ ಚರಗಳಾದ ಆಚರಗಳಾದ ಶರೀರಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು, ವೈಹಮೂಲದ ಜಲಾಕರ್ಷಣಾದಿಗಳನ್ನು, ಹೋಗುವವು. ಆಕಾಶವು ಜಡವಾದಕಾರಣ ಆತ್ಮನಲ್ಲವೆಂದು ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಯುಕ್ತಿಯಿಂದ ಕಳೆಯಲಾಗಿ, ಆಕಾಶಗುಣವಾದ ಶಬ್ದದಕೂಡಾ, ಆಕಾಶದ ರೂಪವನ್ನು, ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ಅಧಿದೇವತೆಯಾದ ಸದಾಶಿವನನ್ನು, ಆಕಾಶದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು, ಆಕಾಶದ ವಿಕಾರವಾದ ಸ್ಥಾವರ ಜಂಗಮಾತ್ಮಕ ಶರೀರಗಳೊಳಗೆ ಇರುವ ಕಾಮನಿರ್ಮಾಣಾದಿಗಳು ಹೋಗುತ್ತಲಿವೆ. ಅವಿದ್ಯೆಯು ಆತ್ಮನಲ್ಲವೆಂದು, ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಯುಕ್ತಿಯಿಂದ ತೆಗೆಯಲಾಗಿ, ಆ ಅವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ಜೀವಾಚಾರ್ಯದಕವಾದ ಕಾರಣ ಜ್ಞಾನದ ಕೂಡಾ ಜಾಗ್ರಸ್ವಪ್ನ ಸುಷುಪ್ತಿಗಳೆಂಬ ಅವಸ್ಥಾತ್ವಯಂಗಳು ಹೋಗುವವು. ಪ್ರಕೃತಿಯು ಜಡವೆಂದು ಆತ್ಮನಲ್ಲವೆಂದು ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಯುಕ್ತಿಯಿಂದ ಕಳೆಯಲಾಗಿ, ಪ್ರಕೃತಿ ನಿಷ್ಪವಾದ ಭೋಗಿಸುವದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯತ್ವದ ಕೂಡಲೇ ಜಗದ್ವಾಸ್ತವಾರಗಳು ಹೋಗುವವು. ಯಾ, ಮಾ, ಸಾಮಾಯ, ಯಂಬವ್ಯತ್ಪತ್ತಿಯಿಂದ ಯಾವದು ಇಲ್ಲವೋ, ಯಾವದು ತೋರಿಕೆಡುವದೋ ಅದು ವಾಯವ್ಯೆಂದು ಹಿರಿಯರಾಡಿದರಾಗಿ ಅಂಥಾ ಮಾಯೆಯು ಆತ್ಮನಲ್ಲವೆಂದು ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಯುಕ್ತಿಯಿಂದ ಕಳೆಯಲಾಗಿ, ಮಾಯೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ಈಶ್ವರಾರ್ಥಿನವಾದ ಜಗದ್ವತ್ಪತ್ತಿಯೂ ಮಾಡುವ ಶಕ್ತಿ ಕೂಡಲೇ, ಅನ್ಯತ, ಜಡ, ದುಃಖ, ಅನಿತ್ಯ, ಖಂಡಿತತ್ವಂಗಳೆಂಬ ಮಾಯಾ ನಿಜರೂಪಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು; ಸತ್ತ್ವ, ರಜಸ್ಸು, ತಮೋಗುಣಂಗಳು ಹೋಗುವವು. ಆಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೋಗದನಿಂತಿರುವ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದಗಳೇ ನಾನೆಂದು ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡುವದೇ, ಶೇಷಿತ್ವ ಸ

ಮಾಕಾಡಿತ ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಿಯೆಂದು, ಸಂಭವ ಪ್ರಮಾಣ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ವಿ
ಜೃಂಭಿಸಿ ಹೇಳಿ, ಇನ್ನೊಂದು ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಲಿದ್ದಾನೆ. ಅದು
ಹ್ಯಾಗೆ ಅಂದರೆ.

ಗದ್ಯ|| ಇತಿ ಶ್ರೀಮತ್ಸಮಸ್ತ ತತ್ವತಾತ್ವಿಕ
ವಿಚಾರಪಾರೀಕ್ಷಾಲ್ಯ ಹೈತಿವಾಲಕೃಷ್ಣ
ಪ್ರಭು ವಿರಚಿತಮಾದ ನಿಜದೀಪಿಕಾ
ರತ್ನಾಖ್ಯಾಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿಪದ್ಧತಿಂಶಕಂ
ಸಂಭವಪ್ರಮಾಣ ಪದ್ಧತಿ
ಸಂಪೂರ್ಣಂ.

(ಇತಿ ಪದ್ಧತಿ ಎರ ಸಂಭವಪ್ರಮಾಣ ಪೇಳಿದಿಲ್ಲಿಗೆ ಮಂಗಳಂ)

೨೫ ಪಂಚಭ್ರಮನಿವಾರಣ ಪದ್ಧತಿ ಪ್ರಾರಂಭವು.

ಮೂ|| ವಚನ|| ಯತಾರ್ಥವೆಂಬಿಟ್ಟು ಯತಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ವರ್ತಿಸುವಣ
ವೂ, ವಿಸರೀತ ಭಾವನೆ ಯೆನಿಸುವದು. ಅದು ಪ್ರಮಾಣಗತವೆಂದು, ಪ್ರ
ಮೇಯ ಗತವೆಂದು, ಯರಡು ಪ್ರಕಾರಮಾಗಿರ್ಪದು. ಜೀವನಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಪ್ರ
ತಿಪಾದಕ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ವೈಯರ್ಥ್ಯಮಂ ಕಲ್ಪಿಸುವದೇ ಪ್ರಮಾಣಗತ
ಸಂಭಾವನೆ. ಜೀವನು ಬ್ರಹ್ಮನಾಗನೆಂದು ನಿಶ್ಚಿಸುವದೇ ಪ್ರಮೇಯಗ
ತಾ ಸಂಭಾವನೆ. ಯರಡನೆಯ ಅಸಂಭಾವನೆಯುಳ್ಳ|| ||೬೯|| ನಿಜಸ್ವ
ರೂಪವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಅಬದ್ಧವಾದ ದೇಹಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪವು ಬಿ
ಟ್ಟು, ಅನಾತ್ಮಗಳಾದ ದೇಹಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ನಾನೂಯೆಂದು ಭಾವಿಸುವದೇ
ವಿಸರೀತ ಭಾವನೆ ಯೆನಿಸುವದು. ಈ ವಿಸರೀತ ಭಾವನೆಯೆಂಬುದು,
ಪ್ರಮಾಣಗತವೆಂದು, ಪ್ರಮೇಯಗತವೆಂದು, ಉಭಯಪ್ರಕಾರಮಾಗಿರು
ವದು. ಜೀವನಲ್ಲಿ ಜೀವನೇ ಬ್ರಹ್ಮವೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಗಳ

ಲ್ಲಿ ವರ್ಧತತ್ವವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ ಹೇಳುವದೇ ಪ್ರಮಾಣಗತ ಸಂಭಾವನೆಯು. ಬ್ರಹ್ಮನಿಂದ ಬೇರೆಯಾದ ಜೀವನು ತಿರಿಗಿ ಬ್ರಹ್ಮನಾಗುವದಿಲ್ಲವೆಂಬುದೇ ಪ್ರಮೇಯಗತ ಸಂಭಾವನೆಯು. ಈ ಯರಡನೆಯ ಅಸಂಭಾವನೆಯಲ್ಲಿ ||೧||

ಮೂ|| ಜಂವೆ|| ಪುಣ್ಯಪಾಪಂಗಳೆಂಸ್ವರ್ಗನರಕಗಳೊಂದಿ | ಗಣ್ಯನಹಜೇವಂ ವಿಕಾರಿಯೇನಿತ್ಯಂ ||೬|| ಪುಣ್ಯದಿಂದ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನೂ, ಪಾಪದಿಂದ ನರಕವನ್ನೂ ಹೊಂದಿ ಪಾಪಪುಣ್ಯಂಗಳ ನನುಭವಿಸುತ್ತಲಿರುವ ಜೀವನು, ಯಾವಾಗಲೂ ಸವಿಕಾರಿಯಲ್ಲದೆ ನಿರ್ವಿಕಾರಿಯಲ್ಲವೋ ||೧||

ಈತನಿಗೆತನುಸಂಗಮಿಲ್ಲದಿರೆಷ್ಟುತಿಪಾ | ಸಾತಿಶಯಮಾರಿಂದಸಾರಿತಾರೈಯ್ಯೆ ||೬|| ಈ ಜೀವನಿಗೆಶರೀರದಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದೆಯಿದ್ದರೈಹಸ್ಯವು, ತೃಪ್ತಗಳಾಧಿಕ್ಯವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿದರೆ, ಯಾರಿಂದ ಬಂದು ಹೊಂದಿದಂಥಾದ್ದಾಯಿತು || ... ||೨||

ಕರ್ತೃತ್ವಮಿಲ್ಲದಿರೆಕಾರ್ಯಮಾರಿಂದಾಯ್ತು | ಭರ್ತೃವಹಜೇವಂಗೆಭವೆಭವಂಗಳಲೀ ||೬|| ಈ ಜೀವನಿಗೆ ಕರ್ತೃತ್ವವಿಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ ಸಕಲ ಕಾರ್ಯಗಳು ಯಾರಿಂದ ಆದೀತು. ಶರೀರೋತ್ಪತ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಭುವಾದ ಜೇವಂಗೆ ಕಾರ್ಯಗಳು ಹ್ಯಾಗೆಆದವು || ||೩||

ಅಧ್ವೈತವಿಾತನೊಳಗಾಗದೆಂದಿಗುಪರಮ | ಗದ್ವಿತೀಯಂಗೀತಗೋನಿಜಂಭೇದಂ ||೬|| ಅದ್ವಿತೀಯನಾಗಿ, ಏಕನಾಗಿ, ಸಜಾತಿಯ ವಿಜಾತಿಯ ಸ್ವಗತ ಭೇದರಹಿತನಾಗಿ ಯಿರುವಂಥಾ ಪರಬ್ರಹ್ಮನಿಗು, ಈಜೀವನಿಗು ಏಕತ್ವವಾದ ಐಕ್ಯವೂ ಯೆಂದಿಗೂ ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ಭೇದವು ಯತಾರ್ಥವೋ || ... ||೪||

ಪಂಚಭ್ರಮಗಳೆವಸಟುವಾಗೆನುವದಿಂತು | ಸಂಹಿತಮಹಾಪಾಪಕಂಚುಶೀನರರಲೀ ||೬|| ಸಂಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮಹಾ ಪಾಪ ಕವಚ ಉಳ್ಳಂಥಾ ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ, ಈ ಐದು ಭ್ರಮೆಗಳು ಮಹಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಾಗಿ, ಹೀಗೆನ್ನವದು ಇರುವದು || ... ||೫||

ಮೂ|| ನ|| ಇದಕ್ಕೆ ಸರಿಹಾರವೆಂತು, ಶ್ರವಣದಿಂದ. ಆ ಶ್ರವಣಂ

ಸತ್ಸಹಾಯವೋ, ಅಸಹಾಯವೋ, ಕಾರ್ಯದಕ್ಷಮಾಗಳ್ಳ ಸತ್ಸಹಾಯ-
ವೋ, ಸರಿ. ಸತ್ಸಹಾಯಂಗಳಾವಾನು, ಪಡ್ವಿಧಲಿಂಗಂಗಳು. ಅದಂತು, ಸ-
ತ್ಯಗಾತ್ಮನೇ ಬ್ರಹ್ಮಮೆಂದು ಮರಳಿ ಮರಳಿ ಪೇಳುವ ಭಾಷೆ. ಈತಂಗೆ
ಪ್ರಮಾಣಾತೀತತ್ವಮಂ ಪೇಳುವ ಪೂರ್ವತೆ. ಈತನನ್ನರಿಯಲಾಗಿ ಸ-
ರ್ವಂ ಮರೆಯಲ್ಪಟ್ಟುದೆಂಬುದುಫಲ. ಈತಂಗೆ ಪಂಚಕೃತ್ಯಮಂ ಪೇಳುವ
ರ್ಥವಾದ ಮೃತ್ತಿಕೆಯೇ ಘಟಕೆಂತತ್ತು, ಜಗದುಪಾದಾನಕಾರಣವಾತ-
ನೆಂಬುದೇವೃಷ್ಟಾಂತ. ನೊದಲು ಸದ್ರೂಪದಿಂದಿದ್ದು ದಾಮೇಲೆಯುತದ್ರೂ-
ಪಮಂ ಸಾಧಿಪುದು ಸಕ್ರಮ. ಈ ಪ್ರಪಂಚವಾತನೊಳಡಗಿಸಿ, ಮೇಣಾತನೀ
ಪ್ರತ್ಯಗಾತ್ಮನೆಂದೊಂದನೇ ಸಾಧಿಪುದು ಪಸಂಹಾರಂ ಈ ಉಪಕ್ರಮೋಪ-
ಸಂಹಾರಂಗಳೆರಡುಕೂಡಿಬಂದುಲಿಂಗ. ಹಾಗಾದರೆ, ಈ ಪ್ರಪಂಚಭ್ರಮನಿ-
ವೃತ್ತಿಗಿವರೇ ಸಾಕೋ ಸಾಲದೋ, ಇನ್ನು ಉಂಟು; ಅದು ಹ್ಯಾಗೆ || ಟೀ || ಇದ-
ಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರಹ್ಯಾಗೆ ಅಗಬೇಕು, ಗುರು ವೇದಾಂತವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಕೇ-
ಳೋಣಾದುದರಿಂದ ಆ ಶ್ರವಣವು ಸತ್ಸಹಾಯವೋ, ಅಸಹಾಯವೋ, ಪಂ-
ಚಭ್ರಮಗಳನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಾಹವಾಗುವದರಲ್ಲಿ ಸ-
ಹಾಯ ಸಹಿತತ್ವವೇ ಸರಿ. ಸಹಾಯಂಗಳಾವಾನುಯೆಂದು ಕೇಳಿದರೆ, ಪ-
ಡ್ವಿಧ ಲಿಂಗಂಗಳು. ಅನು ಹ್ಯಾಗೆ ಅಂದರೆ, ಸಾಕ್ಷಿಸ್ವರೂಪವಾರ್ಜ್ವಾ-
ನಾತ್ಮನೇ ಬ್ರಹ್ಮ ಸ್ವರೂಪವುಯೆಂದು, ಪುನಃ ಪುನಃ ಹೇಳುವದೆ-
ಅಭ್ಯಾಸವೆಂಬ ಪ್ರಥಮಲಿಂಗ. ಈ ಪ್ರತ್ಯಗಾತ್ಮ ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ ಪ್ರಮಾ-
ಣಾತೀತತ್ವಮಂ ಪೇಳುವದು ಅಪೂರ್ವತೆಯೆಂಬದ್ವಿತೀಯಲಿಂಗ. ಈ ಪ್ರ-
ತ್ಯಗಾತ್ಮ ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ತಿಳಿದು ಸರ್ವವು ಮರೆಯಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು
ಯಾವದುಂಟೋ ಅದೇ ಫಲವೆಂಬ ತ್ರಿತೀಯಲಿಂಗವು ಈ ಪ್ರತ್ಯಗಾತ್ಮ ಬ್ರ-
ಹ್ಮನಿಗೆ ನಿಯಮವೆಂಬ ಪಂಚಕೃತ್ಯಂಗಳು ಹೇಳುವದರ್ಥವಾದ ಮೃತ್ತಿ-
ಕೆಯೇ ಮಡಕೆಗೆ ಯೆಂತೋ ಅಂತು ಆತ್ಮನು ಸಕಲಜಗತ್ತಿಗು (ಸದೇವ
ಸೌಮ್ಯೇ ಇದಮಗ್ರಾಸೀತ್) ಯೆಂಬ ಶೃತ್ಯಾರ್ಥದಿಂದ ಉಪಾದಾನ ಕಾ-
ರಣವೆಂದು ಹೇಳುವುದು, ದೃಷ್ಟಾಂತವೆಂಬ ಚತುರ್ಥಲಿಂಗವು. ಪ್ರಥಮ
ದಲ್ಲಿ ಸದ್ರೂಪದಿಂದ ಇದ್ದಂಥವನು ಅತ್ಮನೆಂದು ತಿಳಿದು ವರ್ತಮಾನ

ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ, ಭವಿಸತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡಾ ಆ ಪೂರ್ವ ಹೋಳೆದ ಥಾ ಸದ್ಗ್ರಹವನ್ನೇ ಸಾಧಿಸುವದು ಯಾವದುಂಬೋ, ಅದು ಉಪಕ್ರಮ ವೆಂಬ ಪಂಚಲಿಂಗವು. ಈ ಸರ್ವ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು, ಆ ಸದ್ಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಲೀ ನಮಾಡಿ ಮತ್ತು ಆ ಸದ್ಗ್ರಹವಾದ ಬ್ರಹ್ಮನೇ ಈ ಪ್ರತ್ಯಗಾತ್ಮರೂಪ ಬ್ರಹ್ಮನೆಂದು ಏಕೀಕರಿಸಿ ಒಂದೇ ಯೆಂದು ಹೇಳುವದು, ಉಪಸಂಹಾರ ವೆಂಬ ಪಡಲಿಂಗವು ಈ ಉಪಕ್ರಮವು ಸಂಹಾರವು ಯರಡುಕೂಡಿ ಒಂದುಲಿಂಗವು. ಹಾಗಾದರೆ ಈ ಪೂರ್ವೋಕ್ತವಾದ ಪ್ರಪಂಚ ಭ್ರಮನಿ ವೃತ್ತಿಗೆ ಈ ಆರುಲಿಂಗಗಳೇ ಸಾಕೋ ಸಾಲದೋ, ಇನ್ನೆಯಿಧೆ. ಅದು ಹ್ಯಾಗೆಅಂದರೆ. ...

||೧||

ಮೂಲ || ಸಂಗತ್ಯಾ || ಗುಣದಲ್ಲಿ ತೋರಿದ ಹಾವು ಹರಿದುಬಿಂದು | ಜನರ ಕಚ್ಚಿದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ || ಫನವಾದ ಪ್ರತ್ಯಗಾತ್ಮ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಾದಿ | ಗುಣಗಳೆಲ್ಲವೂ ತೋರಬೇಕು ||೪|| ಹಗ್ಗದಲ್ಲಿ ತೋರಿದ ಹಾವು ಓ ಡಿಬಿಂದು ಜನಗಳನ್ನ ಕಚ್ಚಿದಂಥಾದ್ದಾರೆ, ದೊಡ್ಡದಾದಂಥಾ ಪ್ರತ್ಯಗಾ ತ್ಮ ಬ್ರಹ್ಮನ ಪ್ರತಿಬಿಂಬದಲ್ಲಿ, ಸತ್ಸರಜಸ್ತಮೋಗುಣಗಳ ವ್ಯಾಪಕತ್ವ ರೂಪಸಂಬಂಧ ತೋರಬೇಕು. ...

||೧||

ಗಾಡಾಂಧಕಾರಕ್ಕೆ ಖರ ಕಿರಣನಿಗೊಂದು | ಗೂಡಿನೋಳಾಳಾಗು ವಾಗಾ || ವ್ಯೂಡವೊದೀ ಪ್ರಾಕೃತಕ್ಕು ಚೈತನ್ಯಕ್ಕು | ಕೂಡಿ ನಡೆವದಿನ ಮಹುದು ||೫|| ದೃಢವಾದಂಥಾ ಅಂದಕಾರಕ್ಕು ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದಂಥಾ ಕಿರಣ ಳುಳ್ಳ ಸೂರ್ಯನಿಗು, ಒಂದು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಳುವಿಕೆಯಾದ ಕಾಲ ದಲ್ಲಿ, ರೂಢಿವಾದಂಥಾ ಅಜ್ಞಾನ ಕಾರ್ಯಕ್ಕು ಪ್ರತ್ಯಗಾತ್ಮ ಚೈತನ್ಯಕ್ಕು ಕೂಡಿ ನಡಿಯುವಂಥಾ ದಿವಸ ವಾಗುವದು. ...

||೨||

ಉಡು ಪುಷ್ಪದಲಿ ತೋರಿದ ಕೆಂಪು ಪಳುಕಿನೊ | ಳೊಡೆವರದೇಕವಾ ದಾಗಾ || ಜಡಕೋಶ ನಿವ ಕರ್ತ್ರತತ್ವ ದಿಗಳು ಬಿಂದು | ತೊಡರಿ ಜೀವ ವನೊಳ್ಳಿಕ್ಕೊಹವೊ ||೬|| ದಾಶಿವಾಳದ ಹುವಿನಲ್ಲಿ ಇರುವ ಕೆಂ ಪುವರ್ನವು ನಿರ್ಮಲವಾದ ಸ್ಫಟಿಕ ವರ್ನದಲ್ಲಿ ಬೆರೆದು ಏಕರೂಪವಾದಾ ಗೆ, ಜಡವಾದ ಪಂಚಕೋಶದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಅಹಾಂಕಾರ ಸಂಬಂಧವಾದ ಕ

ತ್ಯುತ್ವಾದಿಗಳೆ ಬಂದು ಜೀವನೊಡನೆ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಏಕವಾಗಿ
ಆದಿಹಿತು. ||೩||

ಮಡಕೆಯೊಡನೆ ಕಾಲದೊಳಗೆ ಮಹಾಕಾಶ | ದೊಡನೆ ಗಗನ ಮ
ನ್ಯವಾಗಿ ||ವಡಲಿಂದ ಜೀವನೆನಿಸುವ ಬೊಮ್ಮ ಕೆಜೀವನೊಡನೆ ಪೃಥ್ವಿ
ವೊಪ್ಪಿರಲಿ|| ||೪|| ಘಟಧ್ವಂಸಮಾದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಆಘಟಾಕಾಶದೊಡನೆ ಮ
ಹದಾಕಾಶದ ಕೂಡತ, ಆಘಟಾಕಾಶವು ಬೇರೆಯಾದರೆ, ಶರೀರದಿಂದ ಜೀ
ವನು ಯೆನಿಸಿಕೊಂಬುವ ಬ್ರಹ್ಮ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ, ಜೀವನು ಕೂಡತ ಭಿನ್ನ
ತ್ವ ಬಿಟ್ಟಿರಬಹುದು. ||೪||

ಕನ್ನಡಿಯಿಂದ ತೋರಿದ ಮಾರ್ಪ್ಪೆಗಳನ್ನಕ್ಕೆಯ | ಕನ್ನಡಿಕಡೆಯಾಗಲಿರ
ಲೂ || ತನ್ನೊಳು ಪಾಧಿಕೆಟ್ಟ ರುಕಡೆ ದಿಕನು ವಿ | ಭಿನ್ನ ನಂತಿಹ ಚಿದಾಭಾಸಾ ||

||೪|| ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ತೋರಿದ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವು, ಕೈಯಲ್ಲಿಯಿರುವ ಕ
ನ್ನಡಿಕಡೆಗೆ ಮಡಗಿದ್ದಾಗ್ಯೂ, ಆ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವು ಪೂರ್ವದ ಹಾಗೆ ಯಿದ್ದಂ
ಥಾದ್ದಾದರೆ, ತನ್ನಲ್ಲಿ ಅವಿದ್ಯೆಯು ಪಾಧಿಕೆಟ್ಟಾಗ್ಯೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಭೇದ
ವಾದವನ ಹಾಗೆ ಯಿರುವ ಚಿದಾಭಾಸನಾದ ಜೀವನು ಕೆಡದೆ ಯಿದ್ದಂ
ಥಾವನಾದಾನು || ||೫||

ಕಾಕಪೋಕರವಾತನೇಚ್ಚ ದಿರೈಯಪಿ; ನಾಶಿಯಶಾಸನಮಿಹುದೂ || ಯಾ
ಕೆಂದರೆ ನೆರೆಡೆಣೆಸಿದವರ್ಗೆ ಭಯಾಕರನರಕತಪ್ಪುವದೇ || ||೬|| ತಮ
ಗತೋರಿದಹಾಗೆ ಯುಕ್ತಿಗಳ ಹೇಳುವರ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನಂಬ ಬೇಡ
ವೈಯ. ಸರಮೇಶ್ವರನ ಆಜ್ಞೆಯಾದ ಶೃತಿಯಿರುತ್ತಲಿಥೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ
ದ್ವಿತೀಯದ್ವೈಭಯಂಭವತಿ ಯಂಬ ಶೃತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಯಿಥೆ. ಯೆಂತೆಂದ,
ರೆ; ಜೀವನು ಬೇರೆ, ಬ್ರಹ್ಮನು ಬೇರೆ, ಯಂಬದಾಗಿ ಯೆಣಿಸಿಕೊಂಡವರಿ
ಗೆ ಭಯಂಕರವೆಂಬ ನರಕ ತಪ್ಪಿತೆ || ||೬||

ಏಕನೆಂದಾತ್ಮ ನತಿಳಿದವನೇವೀತ | ಶೋಕನೆಂದಾಮ್ಮಾಯಶಿರವೇ || ಸಾ
ಕುಸಾಂಕೆಂಬಂತೆ ಘೋಷಿಸಿದು ದಕ್ಕೇಳಿ | ಯಾಕಾಣೆಯಾಸಜ್ಜ ನರಲೀ ||

||೭|| ಸಜಾತೀಯ, ವಿಜಾತೀಯ, ಸ್ವಗತಭೇದರಹಿತಮಾದಾತ್ಮ

ನು ಒಬ್ಬನೇಯೆಂದು ತಿಳಿದಂಥಾವನು ಯಾರೋ, ಅವನು, (ತರತೀಶೋ
ಕವಾತ್ಮವಿತ್) ಯಂಬ ಶೈತ್ಯಕ್ತಾರ್ಥಾನುಸಾರವಾಗಿ, ಸಕಲದುಃಖವೆ
ನ್ತರಿಸುತ್ತಲಿದ್ದಾನೆಯೆಂದು ವೇದವಾಕ್ಯವು ಸಾಕುಸಾಕೆಂಬುವಹಾಗೆ
ಕೂಗುತ್ತಲಿರುವದನ್ನು, ನೀನು ಕೇಳಲಿಲ್ಲವೇ ಆ ಆತ್ಮಾನಭವಿಗಳಾದ
ಸಜ್ಜನರುಗಳಲ್ಲಿ || ೭ ||

ಮೂ|| ವ|| ಇಂತೆಂದು ಪಂಚಭ್ರಮನಿವೃತ್ತಿ ಪದ್ಧತಿಯಂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ
ಪೇಳಿ ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಕಾರಮಂ ಪೇಳುತ್ತಿದ್ದವನದಂತೆನೆ || ೮ || ಹೀ
ಗೆಂದು ಪಂಚಭ್ರಮನಿವಾರಣ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ
ಇನ್ನೊಂದು ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಲಿದ್ದಾನೆ ಅದುಹ್ಯಾಗೆ ಅಂದರೆ

ಗದ್ಯ|| ಇತಿ ಶ್ರೀಮತ್ಸಮಸ್ತ ತತ್ತ್ವ ತಾತ್ವಿಕ ವಿಚಾರ

ಪಾರೀಣಶಾಲ್ವಹೈತೀಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಪ್ರಭುವಿರಚಿ

ತಮಾದ ನಿದದೀಪಿಕಾ ರತ್ನಗ್ರಂಥದೋಳೆ

ಷೀರಲ್ಲಿಪಂಚಭ್ರಮನಿವಾರಣಲಕ್ಷಣಂ

ಸಂಪೂರ್ಣಂ.

(ಇತಿ ಸದ್ಧತಿ ಷೀರಲ್ಲಿ ಪಂಚಭ್ರಮನಿವಾರಣಲಕ್ಷಣ ಪೇಳದಿಲ್ಲಿಗೆ ಮಂಗಳಂ.)

—*—...—*—

೨೫ ಪಂಚಭ್ರಮನಿವಾರಣ ಪದ್ಧತಿ ಯೊಳಗಣ ಸಪ್ತಾವಸ್ಥಾಲಕ್ಷಣ ಪ್ರಾರಂಭವು.

ಮೂಲ|| ಅಟತಾಳ|| ಹತ್ತುಮಂದಿಯು ಕೂಡಿವಾಹಿನಿಯುತ್ತ ರಿಸಿ
ಯೇಬಳಕಬಂಭತ್ತುಮಂದಿಯನಿಧಿರಿನಲ್ಲಿ ಣಿಸಲ್ಲಿತನ್ನಾ ||೬|| ಹತ್ತು
ಜನಗಳುಕೂಡಿ ಬಂದುನದಿಯನ್ನುದಾಂಟಿ, ಆಚೇತಡಿಯಲ್ಲಿನಿಂತುಕೊಂ
ಡುಯೆಣಿಸುವಲ್ಲಿ, ಆಮೇಲೆ ಮತ್ತಬಂಭತ್ತುಮಂದಿಯನ್ನುಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ
ಯೆಣಿಸುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯೆಣಿಸುವಂಥಾವನು. ... ||೧||

ಎಣಿಸದಲ್ಲರು ದಶಮನೀ ವಾಹಿನಿಯೊಳಗಿದಾನೆಂಬುದೇ | ಗಣಿಸಿಯ
ಜ್ಞಾನವನು ಮೇಲೀಗಾತನಿಲ್ಲ ||೬|| ಹತ್ತನೆಯವನಾದ ತನ್ನ ನೆಣಿ
ಸದೆ, ಯಲ್ಲರೂ ಕೂಡಿ ಹತ್ತನೆಯವನು ಈ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಆಳದು ಹೋದ
ನೆಂಬುದೇ. ಯೆಣಿಸಿ ನೋಡಿದರೆ. ಹೀಗೆ ತಿಳಿದಂಥಾದ್ದು ಯಾವದೋ,ಆ
ದು ಅಜ್ಞಾನವು. ಮೇಲೆ ನೋಡಿದರೆ ಈಗ ಆ ದಶಮ ಪುರುಷನುಯಿಲ್ಲ||

ಇರಲು ತೀರದಿ ಕಾಣಿಸನೆಯಂ | ಬೆರಡು ತೆರದಾ ಭ್ರಾಂತಿಯಾ | ಪಿ
ರಿಯರದ ನಾವರಣವೆಂದುಚ್ಚ ರಿಸುತಿಹರೂ ||೬|| ಹತ್ತನೆಯವನು
ಯಿದ್ದಂಥಾವನಾದರೆ, ನದೀತೀರದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸದೇ ಇದ್ದಾನೇ ಯನ್ನುವ,
ಯರಡು ತೆರನಾದ ಭ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ದೊಡ್ಡವರಾದಂಥಾವರು, ಅವರಣ
ವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ. ... ||೩||

ದಶಮವರಣವಿವಾದದಿಂದಾ|ದರ್ಭಮೇವಿಹ್ನೇಪವೂ| ಕುಶಲನೋರ್ದ
ನ ಮುಖದೊಳಿಲ್ಲರು ಕೂಡಿ ತಿಳಿಯೇ ||೬|| ಹತ್ತನೇ ಪುರುಷನ
ಮುಖದಿಂದಾದಂಥಾ ದುಃಖವಾದರ್ಭವೇ, ವಿಹ್ನೇಪವು ಯನ್ನಿಸಿ ಕೊಳ್ಳು
ತ್ತಲಿಧೆ. ಚಾತುರ್ಯನಾದಂಥಾವನೊಬ್ಬನ ಮುಖದಿಂದ ಯಲ್ಲರೂ ಕೂ
ಡಿ ತಿಳಿದಂಥಾವರಾದರೆ. ... ||೪||

ನಾಕದಲ್ಲಿಹ ದಶಮನೆಂಬುದ ನರಿಯೆ ಬಂದಾ ಭಾವಮೇ | ಸೌಕು
ಮಾರ್ಯಂ ಮಿಗೆ ಪರೋಕ್ಷವ ಸಾರ್ವವಿತ್ತೀ ||೬|| ಆ ದಶಮ ಪುರು

ವನು ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾನೆಯೆಂದು ತಿಳಿದಂಥಾ ಭಾವ ಯಾವದುಂ
ಟೋ, ಆದು ಹೆಚ್ಚಾದಂಥಾ ಮನೋಹರವಾದ ಪರೋಕ್ಷ ಜ್ಞಾನವು ||೫||

ವಿದುರನೋರ್ವನು ಬಂದಿವರ ದುಃಖದ ಪರಿಯನು ಚಿಂತಿಸಿ | ಯಿದಿ
ರೊಳಿಣಿಸುತನೀಂದಶಮನೆಂಬುದನುದೋರೆ ||೬|| ತಿಳಿದಂಥಾವನೊ
ಬ್ಬನು ಬಂದು, ಇವರ ದುಃಖದ ಪರ್ಯಾಯವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿ, ಯೆದುರಾ
ಗಿ ಯೆಣಿಸುತ್ತಲಿರುವ ನೀನೇ ಹತ್ತನೆಯವನಾಯೆಂದುತೋರಿಸಿದ್ದರಿಂದ||

ಆಗಲೊಂದಿದ ಭಾವಮೇ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ವೃತ್ತಿಯಹುದು | ದ್ವೇಗಮಳಿದು
ದೆ ಕೂಡೆ ಶೋಕ ನಿವೃತ್ತಿಯಕ್ಕುಂ ||೭|| ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹೊಂ
ದಿದಂಥಾ ಭಾವ ಯಾವದುಂಟೋ, ಆ ಭಾವವು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಜ್ಞಾನವಾಗುವ
ದು. ಆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದಂಥಾ ದುಃಖವು
ಹೋದಂಥಾದ್ದೇ, ದುಃಖಕ್ಕೆ ನಿವೃತ್ತಿಯೆನಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಲಿಥೆ ||೮||

ಆ ದಶಮ ಮೃತಿಮಿವ ಶಿಲಾಹತವಾದ ಚಿಹ್ನೆ ಮೇನಿರ | ದೇದಣಿವಿನಿಂ
ದ ದುನಿರಂ ಕುಶತ್ವಪ್ತಿಯಕ್ಕುಂ ||೯|| ಆ ದಶಮ ಪುರುಷನ ಮರ
ಣ ವ್ಯಾಜವೆಂಬ ಕಲ್ಲಿನ ಪೆಟ್ಟಿನಿಂದ ತಗುಲಿದ ಘಾಯದ ಗುರುತು ಹ್ಯಾ
ಗೆ ನೋಡಿದಾಗ್ಯೂ ಇಲ್ಲದೆ, ಆನಂದದಿಂದ ಇರೋಣವೇ, ನಿರಂಕುಶ ತೃ
ಪ್ತಿಯೆನಿಸಿ ಕೊಂಬುದು. ... ||೧೦||

ಏಳು ತೆರವಾದೀ ಸದ್ವೃತ್ತವ ನೆಣಿಕೆಗೊಳಲೂ ಕ್ರಮದಿಂ | ಮೂಲ
ಕಾರಣದಲ್ಲಿ ನಿಜಸುಖ ಮುಚ್ಚಿರಿಪುದೂ ||೧೧|| ಏಳುವಿಧವಾಗಿದ್ದಂ
ಥಾ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ದೃಕ್ಶನ ಕೂಡಾ ಯೆಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಲೂ, ಕ್ರಮ
ದಿಂದ ಮೂಲಕಾರಣವಾದ ಪದಾರ್ಥದಲ್ಲಿ (ಆನಂದೋ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ ವ್ಯಾ
ಜನಾತ್) ಯಂಬುವ ಶೃತ್ಯಾರ್ಥದಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದವು ಹೇಳೋಣಾ
ಗುತ್ತಲಿಥೆ. ... ||೧೨||

ಮೂ|| ವ|| ಮುದಿತಾಂತರಂಗನಾಗದೆಂತೆನೆ. ||೧೩|| ಶ್ರೀಗುರು
ವೇ, ನೀವು ಯೆಷ್ಟು ಹೇಳಿದಾಗ್ಯೂ ಸಂತೋಷಯುಕ್ತವಾದ ಅಂತಃಕರಣ
ವ್ಯಾಕೃತಿ ಆಗಿಲ್ಲವು|| ... ||೧೪||

ಮೂ|| ಜಂಪೆ|| ಕೇಳಿಯವಾನಸನ್ನ ಪಾಲನಿನ್ನ ಯನಿಜವ|ನಾಲೋ

ಚಿಸಿದದು ವೇದಾಂತೋಪನಿಷದುವುದು || ||೬೬|| ಕೇಳಿಯ್ಯ ಮನೋರಂಜನೇ! ನಿನ್ನ ನಿಜಸ್ವರೂಪವನ್ನು ನೀನು ಆಲೋಚನೆಮಾಡಿ ತಿಳಿಯದೆ ಯಿರೋಣ ಯಾವದುಂಟೋ, ಅದೇ ಅಷ್ಟೋಪನಿಷದುವುದು || .. ||೧||

ಯಿಲ್ಲನಾನೀಬಿಳಿಯೊಳಿರಲುತೋರನೆಯಂಬ | ಖುಲ್ಲಮತಿಯಾವರಣ ಮಿಲ್ಲಿತಿಯಲ್ಲ || ||೬೭|| ಈ ಸ್ತಳದಲ್ಲಿ ನಾನುಯಿಲ್ಲ. ನಾನು ಯಿದ್ದಂಥಾವನಾದರೆ ಕಾಣಿಸದೆ ಹೋದೇನೆಯಂಬುವ ದುಷ್ಟವಾದ ಬುದ್ಧಿ ಯಾವದುಂಟೋ, ಆ ಭಾವವೇ ಅವರಣ ಮನಿಸಿಕೊಂಬುದು || ||೨||

ಸುರನಾನುರಗನಾನುನರನಾನೆನುತಕರ್ಮ | ಕಿರವಾಗಿರುವುದೇವಿಜ್ಞೇಪವೆನಿಸುವುದು || ||೬೮|| ದೇವಲೋಕದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಯಾಗಿರುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಪಾತಾಳಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸರ್ಪವಾಗಿರುತ್ತಲಿದ್ದೇನೆ. ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿರುತ್ತೇನೆ. ನಾನೊಯೆಂದು, ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಕರ್ತೃವಾಗಿರೋಣ ಯಾವದುಂಟೋ, ಆ ಭಾವವು ವಿಜ್ಞೇಪವನ್ನಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಲಿದೆ || ||೩||

ಶೃತಿಗಳಿಂದೇಹಾದ್ಯಶುಭವಿಲಕ್ಷಣನೋರ್ವ | ಪತಿರೂಪಲಕ್ಷಣವಿಭನಾತ್ಮನಿಹನೊ || ||೬೯|| ವೇದವಾಕ್ಯದಿಂದಲೂ, ಶ್ರೀಗುರುಮುಖದಿಂದಲೂ, ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ವಚನಗಳಿಂದಲೂ ದೇಹಾದ್ಯನಾತ್ಮಗಳಿಂದಲೂ, ಶುಭಕರವಾದ ಸತ್ಯಜ್ಞಾನಾನಂದಾದಿ ಲಕ್ಷಣಮುಳ್ಳ ಒಬ್ಬನಾದ ಪತಿರೂಪವಾದ ಲಕ್ಷ್ಯವೈಭವುಳ್ಳ ಆತ್ಮನಿದ್ದಾನೆ || ... ||೪||

ಸತ್ಯದಿಂದೆನಪರೋಕ್ಷಜ್ಞಾನಮದುನೀನೆ | ಸತ್ಯರಂಜಿನ್ಯಾತ್ರಸಾಕ್ಷಿಯಂದರುಹೇ || ||೭೦|| ಸತ್ಯಗುಣದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿದ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ, ಪೂರ್ವೋಕ್ತಲಕ್ಷಣ ಲಕ್ಷಿತವಾದ ಆತ್ಮನು ಒಬ್ಬನಿದ್ದಾನೆಂದು ತಿಳಿದರೆ, ಆ ಭಾವವು ಪರೋಕ್ಷಜ್ಞಾನಮನಿಸಿಕೊಂಬುದು. ಅಮೂಲ ಅಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ತಿಳಿದಂಥಾ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವರೂಪವೇ ನೀನುಯೆಂದು, ನಿಜಸ್ವರೂಪವಾದ, ಚಿತ್ಸ್ವರೂಪವಾದ, ಸರ್ವ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಯಿರುವವನು ನೀನೇಯೆಂದು ತಿಳುಹಿಸಲಾಗಿ || ... ||೫||

ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಿಸಿದುದಪರೋಕ್ಷವಿತ್ತಿಯೆನಿಪುದು | ಪಕ್ಷೀಕರಿಸದನ್ನೊಳಹೊಂದೆತಪ || ||೭೧|| ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷೀಕರಿಸಿದ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನವು, ಅಪರೋ

ಹೆಚ್ಚಿನ ವನ್ನಿಸಿಕೊಂಬುದು. ನನ್ನಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಸಂಬಂಧದ ದುಃಖವು ಅಭಿವಶಾನಿಸಿಬಾರವು|| ... ||೬||

ಯೆಂದುತಿಳಿದರ್ಥತನಗೊಂದೆಶೋಕನಿವೃತ್ತಿ | ಕುಂದದಿರೆತಾನಿರಂಕುಶತ್ಯಪ್ತಿಯಕ್ಕುಂ|| ||೬|| ಹೀಗೆಂದು ತಿಳಿದಂಥಾ ಯಾವ ಪ್ರಯೋಜನವುಂಟೋ, ಆ ಅರ್ಥವು ತನಿಗೆ ಹೊಂದಿದಂಥಾದ್ದಾದರೆ, ಅದೇ ದುಃಖನಿವೃತ್ತಿ. ಆ ಶೋಕನಿವೃತ್ತಿಯಾದ ಭಾವವು ಯಾವಾಗಲೂ ಕಡಮೆಬೀಳದೆಯಿದ್ದರೆ ನಿರಂಕುಶ ತ್ಯಪ್ತಿಯೆಂದು ಯೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ|| ||೭||

ಮೊದಲಿಂತಿವರಬಗೆಯುಮುಟ್ಟ ಭಾವಿಸಿನಿತ್ಯ | ಪದವಾಗುಫನವಾದಪರವಸ್ತುವಾಗು|| ||೮|| ಮೊದಲಹಾಗೆ, ಜೀವಸಪ್ತಾವಸ್ಥೆಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಹೊಂದಿ, ಜೀವ ಸಪ್ತಾವಸ್ಥೆಗಳು ನನಗೆ ಯಿಲ್ಲವೆಂದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದು ನಿತ್ಯಸ್ವರೂಪವಾದಂಥಾವನಾಗು. ಪರಿಪೂರ್ಣವಾದಂಥಾ ಪರಬ್ರಹ್ಮವೆನ್ನು ನೀನಾದಂಥಾವನಾಗು|| ... ||೯||

ಮೂ|| ವ|| ಇಂತೆಂದು ಸಪ್ತಾವಸ್ಥಾ ಲಘ್ನಣಂ ಜ್ಞಪ್ತಿಗೋಚರಂಗೈಸಿ, ಇನ್ನೊಂದುಪ್ರಕಾರಮಂ ಪೇಳುತ್ತಿದ್ದೆನದೆಂತೆ|| ||೧೦|| ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಸಪ್ತಾವಸ್ಥಾ ಮಾರ್ಗ ಯಾವದುಂಟೋ, ಅದು ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲುವಹಾಗೆ ಹೇಳಿ, ಇನ್ನೊಂದುರೀತಿಯಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತದಿದ್ದಾನೆ. ಅದು ಹಾಗೆ|| ... ||

ಗದ್ಯ|| ಇತಿ ಶ್ರೀಮತ್ಸಮಸ್ತ ತತ್ವತಾತ್ವಿಕ
ವಿಚಾರಪಾರೀಕ್ಷಾಶಾಲ್ಯ ಕ್ರೀತಿಪಾಲಕೃಷ್ಣ
ಪ್ರಭು ವಿರಚಿತಮಾದ ನಿಜದೀಪಿಕಾ
ರತ್ನಾಖ್ಯಾಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಪಂಚಭ್ರಮನಿ
ವಾರಣಪದ್ಧತಿಯೊಳಗಣಸಪ್ತಾ
ವಸ್ಥಾ ಲಘ್ನಣ ಸಂಪೂರ್ಣಂ.

(ಇತಿ ಪದ್ಧತಿ ಏಕ ಸಪ್ತಾ ವಸ್ಥಾ ಲಘ್ನಣ ಪೇಳಿದಿಲ್ಲಿಗೆ ಮಂಗಳಂ)

೨೫ ಪಂಚಭ್ರಮನಿವಾರಣ ಪದ್ಧತಿಯೊಳಗಣ ಸಮಾಧಿಲಕ್ಷಣ ಪ್ರಾರಂಭವು.

ಮೂ॥ ವೆ॥ ಸಂಕಲ್ಪನಿರ್ವಿಕಲ್ಪಗಳೆಂಬವೃತ್ತಿಗಳೆಂ ಸಮಾಧಿಯೊಂ
ದೇದ್ವಿವಿಧವಾಗಿರ್ಪುದು. ಆ ದ್ವಿವಿಧದೊಳಾದ್ಯಮಾದ ಸವಿಕಲ್ಪ ಸಮಾ
ಧಿಯೇದೃಶ್ಯಾನುವಿಧ, ಶಬ್ದಾನುವಿಧಮೆಂದೀತೆರನಾಗಿರ್ಪುದು ಈಸಮಾಧಿ
ತ್ರಯಮುಚ್ಯಂತರಬಾಹ್ಯಭೇದದಿಂಪಟ್ಟ ಕಾರವಾಗಿರ್ಪುದು. ಈಸಮಾಧಿ
ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಮನನನಿಧಿಧ್ಯಾಸಂಗಗಳೇ ಸಖಂಗಳಾಗಿರ್ಪವೆಂಬಲ್ಲಿ, ಮನನಕ್ಕೆ
ಯುಕ್ತಿತರ್ಕಾನುಮಾನಂಗಳೇ ವಿತ್ತರಾಗಿರ್ಪರು. ಅವರಸ್ಥಿತಿಯಂತೆನೆ,
ಬಾಧ್ಯಬಾಧಕ ರೂಪವಾದುದೇಯುಕ್ತಿ. ಬಾಧ್ಯನಿವಾರಣ ಚಿಂತೆಯೇ
ತರ್ಕ, ಗುಣದತ್ತಣಿಂ ಗುಣಿಗ್ರಹಣವೇ ಅನುಮಾನ, ಯರಡನೆಯ ನಿಧಿ
ಧ್ಯಾಸಕ್ಕೆ॥ ||೬೭|| ಮನೋವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿ ಯಿರುವದೇ ಸವಿಕ
ಲ್ಪಸಮಾಧಿಯು. ಮನೋವೃತ್ತಿ ಶೂನ್ಯವಾದುದೇ ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪಸಮಾಧಿ
ಯು. ಸಮಾಧಿಯೊಂದೇ ಸಖೀಜವೆಂದು, ನಿರ್ಬೀಜವೆಂದು ಯರಡುಪ್ರ
ಕಾರವಾಗಿ ಯಿರುತ್ತಲಿವೆ. ಆ ಯರಡುವಿಧ ಸಮಾಧಿಗಳಲ್ಲಿ, ಮೊದಲನೆಯ
ದಾದ ಸವಿಕಲ್ಪ ಸಮಾಧಿಯು ದೃಶ್ಯಾನುವಿಧಮೆಂದು, ಶಬ್ದಾನುವಿಧಮೆಂ
ದು ಯರಡುಪ್ರಕಾರವಾಗಿರ್ಪುದು. ದೃಶ್ಯಾನುವಿಧ, ಶಬ್ದಾನುವಿಧ, ನಿ
ರ್ವಿಕಲ್ಪಮೆಂಬ ಸಮಾಧಿತ್ರಿತಯವು, ವಳಗೆ ಹೊರಗೆಯೆಂಬ ಭೇದದಿಂದ
ಆರುವಿಧವಾಗಿಯಿಂಥೆ. ಈ ಸಮಾಧಿಗಳ ಆರಕ್ಕೆ, ಮನನ, ನಿಧಿಧ್ಯಾಸಂಗೆ
ಳೇ ಸ್ನೇಹಿತರಾಗಿ ಯಿರುತ್ತಲಿಧಾರೆ. ಆಮನನ ನಿಧಿಧ್ಯಾಸಂಗಳೇ ಮನ
ನವೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಯುಕ್ತಿತರ್ಕ ಅನುಮಾನಂಗಳೇ ಸಖಂಗಳಾಗಿರ್ಪರು. ಆ
ಯುಕ್ತಿತರ್ಕ ಅನುಮಾನಂಗಳೆ ಸ್ಥಿತಿ ಹ್ಯಾಗೆಯಂದರೆ, ತನ್ನ ಅನುಭವ
ವನ್ನೆ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ಬಾಧಿಸುವಂಥಾ ಯುಕ್ತಿಯನ್ನು ಪುನಶ್ಚ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ,
ಬಾಧಿಸುವಹಾಗೆ ಹೇಳುವದೇಯುಕ್ತಿ. ತನ್ನ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬಂದುಬಾಧೆ
ಬಂದರೆ ಆ ಬಾಧೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದೇತರ್ಕ. ವಸ್ತುವಿ
ನಲ್ಲಿಯಿರುವ ಗುಣದಿಂದ, ಆ ಗುಣಉಳ್ಳವಸ್ತುವು ಇಂಥಾಗುಣ ಉಳ್ಳಂ

ಛಾದ್ಯಯಂದು ತಿಳಿಯುವದೇ ಗುಣಿಗ್ರಹಣವು. ಅನುವಾನ, ಯರಡನೆ
ಯದಾದಂಥಾ ನಿಧಿಧ್ಯಾಸವೆಂಬುವದಕ್ಕೆ || ... ||೧||

ಮೂ|| ವೆ|| ಮಂತ್ರಯೋಗ, ಸ್ವರ್ಣಯೋಗ, ಭಾವಯೋಗ, ಅಭಾವ
ಯೋಗ, ಮಹಾಯೋಗಂಗಳೇ ಮಿತ್ರರಾಗಿ ಇರ್ಪರು. ಅವರ ಸಿತಿ
ಯಂತೆನೆ, ಪ್ರಾಣಾನುಸಂಧಾನವೇ ಮಂತ್ರಯೋಗ. ಮನಃ ಪವನಂಗೆ
ಳಿಗೂ ಧ್ಯಾನಗತಿಯೇ ಸ್ವರ್ಣಯೋಗ ವಿಶ್ವರೂಪ ಚಿಂತನವೇ ಭಾವ
ಯೋಗ. ನಿರುಪಾಧಿಕವಸ್ತು ಚಿಂತನವೇ ಅಭಾವಯೋಗ. ಜ್ಞಾನಾಜ್ಞಾ
ನಂಗಳಿಗೆ ನಿಲಾಕದ ಅವಿನಾಶಿಯಾದ ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ಮನೋಲಯವೇ ಮಹಾ
ಯೋಗ ||೩|| ಮಂತ್ರಯೋಗವೆಂಬ, ಸ್ವರ್ಣಯೋಗವೆಂಬ, ಭಾ
ವಯೋಗವೆಂಬ, ಅಭಾವಯೋಗವೆಂಬ, ಮಹಾಯೋಗವೆಂಬವೇ ಯರ
ಡನೆಯ ನಿಧಿಧ್ಯಾಸಕ್ಕೆ, ಈ ಸಂಚಯೋಗಂಗಳೆ ಸಹಾಯಕರಾಗಿ ಇರು
ತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಯೋಗಗಳು ಇರೋಣ ಹ್ಯಾಗೆಯಂದರೆ, ಸಮಷ್ಟಿಯಾ
ದ ಒಂ ಯಂಬ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವರೂಪವಾದ ಏಕಾಕ್ಷರ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಜಪ
ಮಾಡುವದೇ ಮಂತ್ರಯೋಗವೆನಿಸುವದು. ಅಧಾರ ಸ್ವಾಧಿಪಾ ನಾಡಿ ಚ
ಕ್ರಗಳ, ಮನೋ ಮಾರುತಂಗಳ ಏಕೀಕರಿಸಿ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಬ್ರಹ್ಮರೆಂದ್ರ ಪ
ರ್ಮಂತರಕ್ಕು ಏರಿಸುವದೇ, ಸ್ವರ್ಣಯೋಗವೆನಿಸುವದು. ವಿಶ್ವರೂಪನಾ
ದ ಈಶ್ವರನ ಧ್ಯಾನವೇ, ಭಾವಯೋಗವೆನಿಸುವದು. ಉಪಾಧಿ ರಹಿತ
ವಾದ ಸನ್ಮಾತ್ರ ವಸ್ತು ಧ್ಯಾನವೇ, ಅಭಾವಯೋಗವೆನಿಸುವದು. ಇಥೆ
ಯನ್ನುವದಕ್ಕು, ಇಲ್ಲವನ್ನುವದಕ್ಕು, ಯರಡಕ್ಕು ಶಿಕ್ಕದೆ ನಾಶವಿಲ್ಲದೆ
ಇರುವ ಚಿನ್ಮಾತ್ರ ಸ್ವರೂಪವಾದ ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ಮನೋವೃತ್ತಿಲೀ ನತ್ಯವೇ
ಮಹಾಯೋಗವೆಂದು ಯೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಲಿಧೆ. ... ||೨||

ಮೂ|| ವೆ|| ಮತ್ತೆ ಮಾಮನನಕ್ಕೆ ಸಂಶಯ ತಿರಸ್ಕಾರವೇ ಶರೀರ|ನಿ
ಧಿಧ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ವಿಜಾತೀಯ ತಿರಸ್ಕಾರವೇ ಶರೀರ| ಇವರೀರ್ವರ ಶರೀರಂಗಳಿ
ಗೆ ವಿವೇಕ ನೇರಹುಕನು | ವಿವೇಕನಿಗೆ ಚಿತ್ತಶುದ್ಧಿ ಯೇತಾಯಿ | ಈತನು
ದಿಸಿದಾಕ್ಷಣವೇ ಆಕೆಯು ಕೃತಕೃತ್ಯಳವಳು | ಈ ಮಾನನನಿಧಿಧ್ಯಾಸಂ
ಗಳೆಂ, ಈ ಯುಕ್ತಾದಿ ಮಂತ್ರಯೋಗಾದಿಗಳೆಂ, ವಿವೇಕ ಚಿತ್ತಶುದ್ಧಿ

ಗಳೆಂ; ಕೂಡಿದ ಪಟ್ಟಮಾಧಿಗಳಂ ಪೇಳಲ್ ಗ್ರಂಥ ವಿಸ್ತಾರಮಾಗುವ
ದಾಗಿ ಈ ಆರು ಸಮಾಧಿಗಳಭ್ಯಂತರ ದೃಶ್ಯಾನುವಿಧ ಸವಿಕಲ್ಪ ಸಮಾಧಿ
ಯೊಂದನ್ನೇಪೇಳುವನು ||೬೬|| ಮತ್ತುಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಮನನಮಾಡುವ
ದಕ್ಕೆ ಇದು ಅಹುದೋ ಅಲ್ಲವೋ ಯಂಬ ಸಂಶಯ ವಿಲ್ಲದೆ ಇರೋಣವೇ
ಶರೀರವು. ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿ ಏಕಾಗ್ರತೆಗೆ ಸಜಾತೀಯ ಪ್ರತ್ಯಾಯ ಅಂಗೀಕಾರ
ವಾದ ಮೇಲೆ, ವಿಜಾತೀಯ ಪ್ರತ್ಯಾಯ ತಿರಸ್ಕಾರವೇ ಶರೀರ. ಪೂರ್ವದ
ಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಂಥಾ ಇಬ್ಬರ ಶರೀರಗಳಿಗೆ ಚಿತ್ತವಾಗಿ ವಿಚಾರಿಸಿ ತಿಳಿಯುವ ವಿ
ವೇಕನೇ ಸಂರಕ್ಷಕನು. ಈ ವಿವೇಕನಿಗೆ ಚಿತ್ತ ಪರಿಶುದ್ಧಿಯೇತಾಯಿ.
ಈ ವಿವೇಕನೆಂಬ ಮಗನು ಯಾವಾಗ ಹುಟ್ಟಿದನೋ, ಆ ಹೊತ್ತದಲ್ಲಿ ಆ
ಚಿತ್ತಶುದ್ಧಿಯಂಬ ಪೆಸರುಳ್ಳ ತಾಯಿ ಮಾಣಲ್ಪಟ್ಟಂಥಾ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿದ
ವಳಾಗುವಳು. ಈ ಪೂರ್ವೋಕ್ತವಾದ ನಿಧಿಧ್ಯಾನದಿಂದಲೂ, ಪ್ರಮಥ
ಮದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಯುಕ್ತಿ ಮೊದಲಾದ ಮಂತ್ರಾದಿ ಪಂಚಯೋಗಗಳಿ
ಗಿಂದಲೂ, ವಿವೇಕ ಚಿತ್ತಶುದ್ಧಿಗಳಿಂದಲೂ, ಕೂಡಿದಂಥಾ ಪಟ್ಟಮಾಧಿ
ಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದರೆ ನವಗ್ರಂಥ ಒಹುಳ್ಳವಾಗುವೆಂಬ ಭಯದಿಂದ, ಈ
ಆರು ಸಮಾಧಿಗಳ ಆಭ್ಯಂತರ ಭೇದದಿಂದ, ದೃಶ್ಯಾನುವಿಧವೆಂಬಸವಿಕಲ್ಪ
ಸಮಾಧಿಯೊಂದನ್ನೇ ಹೇಳುತ್ತಲಿದ್ದೇನೆ. ... ||೩||

ಮೂ|| ಜಂಪೆ|| ಆಲಿಸೈನಿನ್ನ ಸುತರಾದಕಾಮಾದಿಗಳ | ಲೋಲವೃ
ತ್ತಿಯನಿರೋಳೊಂದುವಂತಿಟ್ಟು|| ||೬೭|| ಕೇಳೈಯ ಮನಃಪ್ರಭುವೇ!
ನಿನ್ನ ಪುತ್ರರಾದ, ಕಾಮ, ಕ್ರೋಧ, ಲೋಭ, ಮೋಹ, ಮದ, ಮತ್ಸರ
ವೆಂಬವರ ಚಾಂಚಲ್ಯ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು, ನಿನಗೆ ಅಭಿಮುಖವಾಗಿರುವಹಾಗೆ
ಯಿಟ್ಟು ಕೊಂಡು|| ... ||೧||

ತಗ್ಗು ವದಹೆಚ್ಚು ವದತಲ್ಲಣಿಸುವದನೆವರ| ಮುಗ್ಗು ವದನಿಲ್ಲವದಮೊಳಿ
ವದಸಿಡುವದಾ|| ||೬೮|| ಕಡಮೆಯಾಗುವದನ್ನು,ಹೆಚ್ಚು ವದನ್ನು, ತಲ್ಲ
ಣ ಗೊಂಬುವದನ್ನು, ನಿಲ್ಲವದನ್ನು, ಹುಟ್ಟುವದನ್ನು, ಚಿದರುವದನ್ನು
ಯಂಬವೃತ್ತಿಗಳು, ಕಾಮೋಚ್ಛಾ ಪಾರ್ಥಿಯಾಗದೆ ಹೋದಲ್ಲಿ, ತಗ್ಗು ವದು
ಮೊದಲಾದ ವೃತ್ತಿ ವಿಶೇಷಗಳು ಹುಟ್ಟುವವೂ|| ... ||೨||

ಸುಣ್ಣ ಕಲ್ಲಿಗೆ ಜಲದ ಸೋಂಕಿನಂತಿಹುದೊಂದು, ಕಣ್ಣಿ ದುಯ್ಯಲೆಮಣೆ ಯಾಗತೀಯೋಹುದೊಂದು || ಟೀ ಸುಟ್ಟಂಥಾ ಸುಣ್ಣದ ಕಲ್ಲಿಗೆ ಜಲ ಸೋಂಕಿದರೆ ಹ್ಯಾಗೆ ಯಿರುತ್ತಲಿಥೆಯೋ, ಹಾಗೆ ಯಿರುವುದೊಂದುಹಗ್ಗ ಗಳಕಟ್ಟಿ ಹುಯ್ಯಾಲೆ ಹಾಕಿಯಿರುವ ಮಣೆಯೆಹಾಗೆ ಇರುವುದೊಂದು || ೩ ||

ಇಸುವೇಗದಂತೆ ತಾನೆನೆವದೊಂದೀಮೂರು | ಸುಮಸುಸಂಸ್ಕಾರವೇ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿಹುದೂ || ಟೀ || ಬಾಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಹ್ಯಾಗೆ ವೇಗವಾ ಗಿಹೋಗುತ್ತಲಿಥೆಯೋ, ಅದರೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ಯಿರುವದು ಒಂದು. ಈ ಮೂರರ ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಕಾಂತಿ ಸಂಸ್ಕಾರವೇ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಲಿರು ತ್ತಲಿಥೆ || || ೪ ||

ವರ್ತಿವನ್ನು ಕಾಮಾದಿ ವರ್ಗವರ್ತನೆಗಳಿಲಿ | ಕರ್ತವ್ಯಮೋನಿನಿಗೆ ಕಂ ಡಿವರ ಬಗೆಯಾ || ಟೀ || ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿಯಿರುವ ಪ್ರಕಾರ ಪ್ರವರ್ತಿಸು ತ್ತಲಿರುವವು. ಈ ಕಾಮಾದಿಗಳ ಪ್ರವರ್ತನೆಯಲ್ಲಿ, ಇವರ ಬಗೆಯನ್ನು ಕಂಡಂಥಾವನಾಗಿ, ಪುನಶ್ಚ ಮಾಡುವಂಥಾ ಕೆಲಸವುಂಟೆ. || ೫ ||

ಚಿನ್ಮಾತ್ರದಿಂದದೇ ಶಿವ ಮಾಗಾನೆಂದು | ಸನ್ಮಾತ್ರದಿಂದರಿದ ವಿಚ್ಛಿಂ ನನಾಗಿ || ಟೀ || ಅರಿತಂಥಾದ್ದು ಯಾವದುಂಟೋ, ಅದೇ ಚಿನ್ಮಾತ್ರ ಸ್ವರೂಪದಿಂದ ಆ ಚಿನ್ಮಾತ್ರ ಸ್ವರೂಪವೇ, 'ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿ ನಾನೂಯೆ ನ್ನು ತ್ತ ಬಹುಮಾನದಿಂದ ತಿಳಿದು ವಿಚ್ಛೇದ ರಹಿತನಾಗಿ. || ೬ ||

ಇರುತಿರಲು ಚರಿಸದೇ ಕುರಿತು ವಿವಯವನಪ್ಪು | ದುರಿಕರ್ಪುರವ ನುಂಡ ತೆರವಾತ್ಮನಲ್ಲಿ || ಟೀ || ಆ ಅವಿವೇಕವೆನ್ನುತ್ತ ಎಡೆಬಿಡದೆ ಚರಿಸದೇ ಇರುತ್ತಲಿರಲೀಕಾಗಿ, ಅಗ್ನಿಯ ನುರಿಯು ಕರ್ಪುರವನ್ನು ಸು ಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟಹಾಗೆ, ಆತ್ಮ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಆಗುತ್ತಲಿಥೆ. || ೭ ||

ಮೂಲ || ಚಂಪಕ ಮಾಲಾವೃತ್ತಾ || ವಿಕಸಿತವಾದುದುಪಾಧಿ ಮುಖ ದಿಂಫಲಮೊಪ್ಪುದು ಬುದ್ಧಿ ಗರ್ಭಸಾ | ಧಕತೆನಿವಿರಾಲನೋಪದಿ ನಿಮಿ ತ್ತದಿ ನೋಡೆ ಚಿದೇಕರೂಪಮೇ | ಸುಕರದಿ ತೋರ್ಪುದೆಂದನುಭವಜ್ಞ ರ ನಾರತಮಾಡಿಕೊಂಬುದಾ | ಧೀಕ ಸುಖಮಲ್ಲಿದಾತ್ಮಗತ ಮುಚ್ಚಿಲಿಸು ತ್ತಿಹುದೇಕ ವೃತಿಯೋಳೆ || ಟೀ || ಪ್ರಕಾಶವಾಗಿರುವ ಅಂತಃಕರ

ಣೋಪಾಧಿಯಿಂದ ಸಕಲಾರ್ಥಗಳಿಗು ಸಾಧಕ ರೂಪವಾದ ಫಲವು, ಬುದ್ಧಿಗೆ ಆಗುತ್ತಲಿಧೆ. ಆ ಉಪಾಧಿಯಾದ ಅಂತಃಕರಣವು ಲಯಿಸಿಹೋದಮೇಲೆ, ಪೂರ್ವೋಕ್ತ ಚಿತ್ತಿನ ಸ್ವರೂಪ ಬಂದೇಸುಲಭವಾಗಿ ತೋರುತ್ತಲಿಧೆಯೆಂದು, ಆತ್ಮಾ ನುಭವಿಗಳಾದಂಥಾವರು ನಿರಂತರವು ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ. ಯೇನೆನ್ನುತ್ತ ಆಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆಂದರೆ, ಏಕಾಗ್ರತೆಯಾದ ಅಂತಃಕರಣ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಬ್ರಹ್ಮಾ ನಂದವು ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾಗಿ ವ್ಯಾಪಿಸಿಕೊಂಡು ಯಿರುತ್ತಲಿಧೆ॥

ಮೂ॥ ವ॥ ಪೂರ್ವೋಕ್ತಪಡ್ವಿ ಧಲಿಂಗಂಗಳೋಳ್ ಸದಸ್ಯಮಾದ ಪ್ರಸಂಚಮಿಲ್ಲಮಾದುದರಿಂ, ಸರ್ವ ಸಾಮಾನ್ಯಜ್ಞಾನವೇ ಫಲಮನಿಸಿಕೊಂಬುದಾಗಿ, ಮೇಣಾಫಲಾನುಸಾರದಿಂ ಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲದೆ, ಕಲ್ಪನಾನುಸಾರವಾಗಿ ಫಲವಿರದಾಗಿ, ಸರ್ವ ಸಂಕಲ್ಪ ವಿಲೀನವಸ್ಥೆಯಾದ ಸಮಾಧಿಯೊಳ್ಳಿ ನಗೇನನುಭವಂ ಬಂದುದಾರ್ಥಮಂ ನಿನ್ನ ಮುಖದಿಂ ಕೇಳಿದಲ್ಲದನೆಗೆ ಮತಿಸಮಾಧಾನ ಮಾಗದೆನಲ್ಲೆ, ಎಲೈ ವಿಚಾರನೇ॥

॥೪॥ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಂಥಾ ಉಪಕ್ರಮ, ಉಪಸಂಹಾರಾದಿ ಪಡ್ವಿಧ ಲಿಂಗಂಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ, ಸದ್ರೂಪ ಒಹ್ತಕ್ಕಿಂತಲೂ, ಇತರವಾದ ಪ್ರಸಂಚಮಿಲ್ಲವಾಗಿ ಯಿರುವದರಿಂ, ಸರ್ವಜಗಜ್ಜನ್ಯ ಪದಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ವ ಸಮಾನಜ್ಞಾನವೇ ಫಲವುಯೆನ್ನಿಸಿ ಹೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿಧೆಯಾಗಿ, ಮತ್ತು ಫಲಸ್ವರೂಪವಾದ ಜ್ಞಾನಾನುಸರಣೆಯಿಂದ ಕಲ್ಪನೆಯೇಹೊರ್ತು, ಕಲ್ಪನಾನುಸರಣೆಮಾಡಿಕೊಂಡು ಫಲವಿರದಾಗಿ, ಸಕಲವಾದ ಸಂಕಲ್ಪಗಳು ಲಯವಾದ ಸಮಾಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿನಗೆಯೇನು ಅನುಭವಂಬಂತೋ, ಆ ಅನುಭವವು ನಿನ್ನ ಮುಖವಚನದಿಂದ ನಾನು ಕೇಳಿದಲ್ಲದೆ, ನನ್ನಬುದ್ಧಿಗೆ ಸಂತೋಷವಾಗಿ ಸಮಾಧಾನ ವಾಗುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ಶ್ರೀಗುರು ಹೇಳಿದ್ದರಿಂದ, ಶಿಷ್ಯನಾದ ಮನಃಪ್ರಭುವು ಉತ್ತರವಂ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ॥ ॥೧॥

ಮೂ॥ ವ॥ ದಾರಿದ್ರ್ಯಂಗಳರ್ಥಮಿತ್ತರೆ | ಕಾಮುಖಂಗಳಾಂತೆಯನಿತ್ತರೆ | ಜ್ಞಾಪಿತಂಗಳನ್ನೆಮನಿತ್ತರೆ | ನಿರಾಳಂಗಳಿಂಗಳಯನಮನಿತ್ತರೆ | ಯತ್ತಲಾನುಪೇಕ್ಷಿಸುವನೆ | ಸಂಸಾರಾರ್ತನಾಗಿಮುಮುಕ್ಷುವಾದನೆಗೆನೀಂ | ತತ್ತ್ವಮಂಸ

ಕೃದಾವೃತ್ತಿಯು ಸುರೋಡಂ ಅವಸಾಂ ಭೇದದಿಂದುತ್ತಮನೆ | ಮರಳಪೇಳಿ
 ದೊಡಂ ಮರೆಯಲಂವನೆ | ಸರಾಕ್ರಾಂತಮತಿಯಿಂದಿರ್ದನೆ | ಸಾಕು ಬಿಡುಬಿಡೂ
 ದೊಡಂ || ೫೩ || ರಿಕ್ತನೂದವನಿಗೆ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ, ಯಾವನಿಂದ
 ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳಲ್ಲಿ ಬಲವಿರುವ ಕಾಮಾತುರನಿಗೆ ಸೊಂದರ್ಯವತಿಯಾದ ವನಿ
 ತೆಯನಿತ್ತರೆ, ಹೃತ್ತಿನಿಂದ ಬಳಲಿದಂಥಾವನಿಗೆ ಎಳ್ಳೆ ಶಾಲಾನ್ನವಕೊಟ್ಟರೆ, ನಿ
 ದ್ರೆ ಬರುವಂಥಾವನಿಗೆ ಎಳ್ಳೆ ಹಾಸಿಕೆಯನ್ನು ಹಾಸಿಕೊಟ್ಟರೆ, ಯೆಲ್ಲಾ ದರೂ ಅ
 ವೇಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲದೆ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡುವನೆ, ಜನನಮರಣರೂಪ ಸಂಸಾರದಿಂದ ಪೀಡಿತ
 ನಾಗಿ ಮೋಕ್ಷೇಚ್ಛೆಯುಳ್ಳಂಥಾವನಿಗೆ ನೀನು ಯತಾರ್ಥವಾದ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವರೂ
 ವನ್ನು, ಒಂದಾವರ್ತಿ ಹೇಳಿದಾಗ್ಯೂ, ಅವಸ್ಥಾಂತರ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಹೇಳಿ
 ದಂಥಾದ್ದನ್ನೇ, ಮತ್ತೂ ಮತ್ತೂ ಹೇಳಿದಾಗ್ಯೂ ಮರೆತು ಬಿಡುವನೆ. ಇತರ
 ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಆಕ್ರಮಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಇದ್ದೇನೆ. ಸಾಕು
 ಬಿಡು, ವಿತರ್ಕಿಸುವದು ಯಾಕೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ || ... || ೫೪ ||

ಕಂದಾ || ಇಂಥಾ ಸಾಧನ ಸಂಪ | ತ್ತಂತಾಳ್ವೀಜನ್ಮ ಶುದ್ಧಿಗೋಸುಗೆ
 ಮಾಗಲಿ | ಸಂತತಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನಂತೀರುವದಂಟೆ | ಬಿಡಿಯ ಪರಮಾಯು
 ವಿಗಂ || ೫೫ || ಈಗ ಹುಟ್ಟಿಯಿರುವ ಜನ್ಮವು ಪರಿಶುದ್ಧವಾಗಿ ತಿರಿಗಿ
 ಹುಟ್ಟಿದೇಯಿರುವದಕ್ಕೆ, ಪೂರ್ವೋಕ್ತವಾದ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನ ನಿಷ್ಕರೂಪವಾ
 ದಂಥಾ ಸಾಧನಾತಿಶಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದಂಥಾದ್ದು ಆಗುತ್ತಲಿರಲಾಗಿ, ಇಂ
 ಥಾ ಸಾಧನಾ ಸಂಪತ್ತಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ನಿರಂತರವು ಯಾಗಾದಿ ಕರ್ಮಗ
 ಳ ಮಾಡಿದುದರಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮನ ಪರಮಾಯುಃ ಪ್ರಮಾಣ ಪರೈತವು ತೀ
 ರುವದಿಲ್ಲ || ... || ೫೬ ||

ವೆ || ಸಂಸಾರಬಂಧಮನಲದಂಕೇಳಿ || ೫೭ || ಕರ್ಮ ಮಾಡಲ್ಪ
 ಟ್ವಾಗ್ಯೂ, ಜನನ ಮರಣರೂಪ ಸಂಸಾರಬಂಧವು ಬಿಡುವದಿಲ್ಲವೆಂದಾ
 ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ || ... || ೫೮ ||

ಮೂ || ಉತ್ಪಲಮಾಲಿಕಾವೃತ್ತಾ || ಈ ಪಟುಪಂಚವಿಂಶತಿಸುಪದ
 ತಿಯೋಳ್ಳ ನಮಿಟ್ಟ ರೀಜಗ | ದ್ರೂಪಮತೋರ್ಪದೇವೊದಲಿನಂತೆ ಭವಾಂ
 ಕುರಶಕ್ತಿಯಿರ್ಪದೇ | ವ್ಯಾಪಿನಿಯಾದ ಮಾಯೆಯಲಿತಗ್ಗಿ ದಕಾಮಮುಖಾ

ದಿಗ್ಗಲಿಡು|ಸ್ಥಾಪನಗಣಪ್ರದಾನಬಲಮಿರ್ಪದಸಾಕುವಿತರ್ಕಮಾತರಂ||

||೬೬|| ಈಪ್ರಕಾರವಾದ ಅಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವದಕ್ಕೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಾದ ಇಸ್ವತ್ತೈದುಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸು ಯಿರಿಸಿ, ಅನುಭವಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಂಡರೆ, ಈಪ್ರಸಂಚದ ರೂಪವು ಪೂರ್ವದಹಾಗೆ ತೋರುವದಿಲ್ಲವು ಯೆಂದು ಹೇಳಿದ ಹಾಗಾಯಿತು. ಪುನಶ್ಚ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾ ಗುವ ಮೊಳಿಕೆಗೆ ಶಕ್ತಿ ಯಿದ್ದೀತೇ, ಇರಲಾರದು. ವ್ಯಾಪಿಸಿಕೊಂಡುಇರುವ ಬಲವಿಲ್ಲದ ಮಾಯೆಯಲ್ಲಿ ತಗ್ಗಿಹೋದಂಥಾ ಕಾಮಕ್ರೋಧಾದಿ ಅರಿವದ್ವ್ಯ ಗಕ್ಕೆ ದುಷ್ಕವಾದಂಥಾ ಸಂತಾಪ ಸಮೂಹವನ್ನು ಕೊಡುವಂಥಾ ಬಲ ವಿದ್ದೀತೇ, ಇರಲಾರದು. ವಳೆಗೆಹುಟ್ಟಿದಂಥಾವೊಹೆಯುಸಾಕುಸಾಕು||೧||

ಮೂ|| ಜಂಪೆ|| ಅಂದಮಾತಿಗೆಹರ್ಷಮೃದಿಪೂರ್ವೋಕ್ತಾರ್ಥ|ಬ್ರಂ ದಮಂಮನನದಿಂಪೊಂದುಗೆಗತಂದೂ|| ||೬೭|| ಹೀಗೆನ್ನುತ್ತಾ ಹೇಳಿ ದಮಾತಿಗೆ ಅಧಿಕವಾದ ಸಂತೋಷವೆಂಹೊಂದಿ, ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಂ ಥಾ ಅರ್ಥಸ್ಸಮೂಹವನ್ನು, ಮನನದಿಂದ ಹೊಂದುಗಡೆಗತಂದು ||೨||

ಅನುಭವಮೆಸೆಯಲಾತ್ಮ ನಲಿಧನ್ಯನಾಗಿಮೊದ|ಲನುಭವಿಸಿದಹಸುಖವ ನನುಭವಿಸಿಹಿಗ್ಗಿ|| ||೬೮|| ಆತ್ಮಾನುಭವವು, ತನ್ನಲ್ಲಿ ತನಗೆ ಬಂದ ದ್ದರಿಂದ, ಕೃತಾರ್ಥನಾಗಿ, ತಾನು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಅನುಭವಿಸದೇ ಯಿರುವಂ ಥಾ ಸುಖದ ಅನುಭವವನ್ನು, ಅನುಭವಿಸಿದಂಥವನಾಗಿ, ಮಹಾ ಸಂ ತೋಷಯುಕ್ತನಾಗಿ ಹಿಗ್ಗಿ || ... ||೨||

ಕನಕತೆಯಸಿದ್ಧ ರಸಗತಿಯಿಂದಕಾರ್ಬೊನ್ನು|ವಿನಯಿಸಿದಪೋಲ್ವಿನ್ನ ವಿದ್ಯಮುಖದಲ್ಲಿ|| ||೬೯|| ಕಬ್ಬಿಣವು ಸಿದ್ಧ ವಾದಂಥಾರಸದ ಸಂಬಂಧ ದಿಂದ ಸುವರ್ನತ್ವ ಹೊಂದಿದಹಾಗೆ, ನೀನು ಹೇಳಿದಂಥಾ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನ ವೆಂಬ ಆತ್ಮ ವಿದ್ಯಮುಖದಿಂದ|| ... ||೩||

ಕೃತಕೃತ್ಯನಾದಪಶುಪತಿಯನನಗೇನೀನು| ಪತಿತನೆನ್ನೆಹಿಗದ್ಯಭವ ಸಿಂಧುವಿಂದಾ|| ||೭೦|| ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಂಥಾ ಕಾರ್ಯಮಾಡಿದವನಾದ. ನಾ ನು ನನಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿರುವಂಥಾ ಶಿವನೇ ನೀನು. ಉತ್ಪತ್ತಿಯಂಬ ಸಮ ದ್ರದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಇರುವಂಥಾ ನನ್ನನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಯೆತ್ತಿದಂಥಾವನೇನು||೪||

ಎಂದಾತನೆಸದಾರವಿಂದದೋಳ್ತಲೆಯಭರ | ದಿಂದಾಗಲೊಂದಿಸಲಮಂ
ದೋತ್ಸವದಲೀ || ಟೀ|| ಹೀಗೊಂದು ಆ ಶ್ರೀಗುರುವಿನ ಪಾದ ಕಮಲ
ಗಳಲ್ಲಿ, ತನ್ನ ಶಿರಸ್ಸಿನ ಭಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿಸಿ, ಸಾಪ್ತಾಂಗ ದಂಡಪ್ರಣಾ
ಮವಂ ಮಾಡಿದಂಥಾವನಾಗಲಾಗಿ, ಶ್ರೀಗುರುವು ಅಧಿಕವಾದಂಥಾ ಆನಂ
ದವೆಂಬ ಉತ್ಸಾಹದಲ್ಲಿ || ... || ||೫||

ಮೂ|| ವೆ|| ವಿಚಾರ ಪುರೋಹಿತನಾತ ನುಪಚಾರ ಪರಿಶುದ್ಧತೆ
ಯಂ ಕಂಡು | ಪುಲಕಾಂಕಿತ ವಿಗ್ರಹನಾಗಾಲಿಂಗಿಸಿ ಫಲಿತಾರ್ಥನಂದೆ
ಯೆಂತಾ ಮನೋನ್ವಸನಂ, ಭ್ರೂಮಧ್ಯವೆಂಬ ವಾರಣಾಸಿಪುರಕ್ಕೆ ತಂ
ದು, ತ್ರಿಕೂಟಸಿಂಹಾಸನದೋಳ್ ಸರಮಹಂಸ ವಿಹಾರಯೋಗ್ಯವಾದ
ವಿದ್ಯಾ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಚಕ್ರವರ್ತಿಯೆಂದು ಬ್ರಹ್ಮಾಭಿಷೇಕಮಂ ನಿವೃತ್ತಿ ಶಿ
ವಭಕ್ತಿ ಮಹೀಷಿ ಸಮೇತಮಾಗಿ ಪ್ರಕಟೀಕರಿಸುತಿದರ್ಶನದಂತೆನ. ||೧||

ಟೀ|| ವಿಚಾರನೆಂಬ ಪುರೋಹಿತನು, ಆ ಮನೋನ್ವಸನ ಸಂಬಂಧ
ಮಾದ ಆತ್ಮಾ ನುಭವವಾದ ಪರಿಶುದ್ಧತ್ವವನೋಡಿ, ರೋಮಾಂಚಕಂಚು
ಕಿತ ಶರೀರನಾಗಿ, ಗಾಡಾಲಿಂಗನವಂ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಫಲಿಸಿದಂಥಾ
ಪ್ರಯೋಜನ ಉಳ್ಳಂಥಾವನಾದೆಯೆಂದು, ಆ ಮನಃಪ್ರಭುವನನ್ನು ಹು
ಬ್ಬಿನ ಮಧ್ಯ ಪ್ರದೇಶವೆಂಬ ಕಾಸಿ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಕರದುಕೊಂಡುಬಂ
ದು, ತ್ರಿಕೂಟವೆಂಬ ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಪರಬ್ರಹ್ಮಾ ನುಭವಿಗಳಾದ ಪರಮ
ಹಂಸರಿಗೆ ಕ್ರೀಡಾಯೋಗ್ಯವಾದಂಥಾ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯವೆಂಬ, ಏಕಚಕ್ರಾಧಿ
ಪತ್ಯ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ; ಬ್ರಹ್ಮನಿಷ್ಠನೆಂದು,
ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕವಸ್ಥೆ, ಶಿವಭಕ್ತಿ, ನಿವೃತ್ತಿಯರೆಂಬ ಭಾರ್ಯರ ಸಮೇತಮಾ
ಗಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಂ ಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದಂಥಾವನಾದನು. ಅದು ಹ್ಯಾಗೆ ಅಂದರೆ.

ಮೂಲ|| ತ್ರಿಪ್ರದೇ|| ಏಮಲಮಾದನಭೋಬಲವಸರಿವೇಷಿ ಸೀರ್ಪ
ಸಹಸ್ರದಳಗಳ|ಕಮಲಮಿರ್ಪುದುನೋಡೆಪಳುಕಿನಕಲಶದಂತೆ ||ಟೀ|| ನಿ
ರ್ಮಲಮಾದ ಆಕಾಶದ ಬಲದಿಂದ ಸುತ್ತಲ್ಪಟ್ಟು ಇರುವಂಥಾ, ಸಾವಿರ
ಯೆಸಳುಗಳುಳ್ಳ ಕಮಲ ಇರುತ್ತಲಿಥೆ. ಕಂಡರೆ ಸ್ವರ್ಗದ ಕಲಶದಹಾಗಿ||

ಆ ಕಮಲ ಮಧ್ಯದಿ ಸುಧಾಮಯಮಾದ ಶಿಶಿಮಂಡಲ ಮಿಹುದು ಸು

ಮಾ | ಮೂಕಣಗಳಿಂದ ಮೃತಮಯದಿಂದ ಮೂರ್ತಿಯಾಗಿ ||೬|| ಅಪೂರ್ವೋಕ್ತಿಯಾದ ಕಮಲ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಮೃತ ಪೂಜಾರ್ಥವಾದ ಚಂದ್ರಮಂಡಲವಿರುತ್ತದೆ. ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಕಾಂತಿ ಲೇಖಗಳಿಂದಲೂ, ಅಮೃತ ಸ್ವರೂಪದಿಂದಲೂ, ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುವದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿಯಿರಬೇಕು.

ಸಾವಿರದ ತುಂತುರ್ವನಿಗಳೂ | ಸಾರಮಿರ್ಪದಕ್ಕೆ ರವಿಚಂ | ದ್ರಾವ ಸಧನಾಡಿ ವಿವರ ಬಂಧಂ ವಿರಚಿಸಿ ||೬|| ಸಹಸ್ರವಾದ ತುಂತುರ್ವನಿಗಳ ಧಾರಾಸಂಪಾತ ಇರುತ್ತಲಿಕ್ಕೆ ಈಡಾ, ಪಿಂಗಳಗಳೆಂಬ ಸೂರ್ಯನಾಡಿ ಚಂದ್ರನಾಡಿಗಳ, ಸೂರ್ಯನಿಗೆ, ಚಂದ್ರನಿಗೆ ಸಾ ನಗಣದಂಧಾ ನಾಡಿಗಳ ವಿಂಗಡವಾದ ಬಂಧನಾಡಿ. ... ||೭||

ದಹನ ವಾಹಿನಿಯಾದ ನಾಡಿ ದ್ವಾರಮಂ ಮುಚ್ಚಿದ ಕುಂಡಲಿ | ಯಹಿಯನೆಬ್ಬಿಸಿ ಬಾಹ್ಯ ವೃತ್ತಿಯ ನೃದದಿರಲೂ ||೭|| ಆಗ್ನಿಯಂ ನು ವಹಿಸಿದಂಥಾ, ಸುಮಮ್ಮ ನಾಡೀದ್ವಾರವನ್ನು ತನ್ನ ಹೆಡೆಯಿಂದಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಇರುವಂಥಾ ಕುಂಡಲಿ ಸರ್ಪದ ಹೆಡೆಯನ್ನು, ಯೋಗಧಾರಣೆಯಿಂದ ಹೇಳುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿ, ಹೊರಗಣ ವೃತ್ತಿ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಹೊಂದದೇ ಇರಲು. ... ||೮||

ಆದುದಾಗೆ ಮಹಾಭೀಷಣ ಮದ ಮೃತ ಮಾಗಂಶು ಮತ್ಪರೆ | ಐದಿದ ಖಿಲವಯವ ಮಧುರ ಸ್ವಾದುವಂತೆ ||೮|| ಯಾವಾಗ ಸುಮಮ್ಮ ದ್ವಾರಪ್ರವೇಶ ವೃತ್ತಿಯಾವಾಗ ಆಯಿತೋ, ಅವಾಗಲೇ ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಬ್ರಹ್ಮಾಭೀಷಣವಾಯಿತು. ಆ ಅಭೀಷಣವು ಮೋಹಸ್ವರೂಪವಾಗಿ ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳಂಥಾದ್ದಾದ ಪರವಾಗಿ, ಸಮಸ್ತ ಅವಯವಗಳಿಗೂ ಹೊಂದಿದ ಮಧುರ ರಸದ ರುಚಿಯ ಹಾಗೆ. ... ||೯||

ವಾಸನಾಕಲ್ಮಷ ವಳಯ ನಿಜವಾದ ಸುಖಮೇ ಪೂಣ್ಣಿದುವವಿಧಿ | ವಾಸವಾದೀ ಪದದಿ ಕಾಣದ ವಾಚ್ಯ ಸೌಖ್ಯಂ ||೯|| ಇಂದ್ರಿಯವಾಸನೆಯಂಬ ಮಾಲಿನ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಹೋದಾಗ, ಆತ್ಮಾನಂದವೇ ಹುಟ್ಟುತ್ತಲಿಕ್ಕೆ. ಬ್ರಹ್ಮ ಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ, ದೇವೇಂದ್ರ ಲೋಕ ಮೊದಲಾದ ಲೋಕಂಗಳಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದೇ ಇರುವಂಥಾ, ವಾಕ್ಯದಿಂದ ಹೇಳಲಾಗ ಕೂಡ

ದಿರುವಂಥಾ, ಮನಸ್ಸಿನಿಂದಲೂಹಿಸುವದಕ್ಕೆ ಅಶಕ್ಯವಾದಂಥಾ ಸುಖವೇ॥

ಬಂದುದಾಗ ಮನೋನೃಪಗೆ ಮುನಿವಂದ್ಯನೀಯಮನಿಸುವ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಿ ವಿಜರೋಗಾಗಿ ಸೇವಿಸೆನಿಂದರಾಗಾ ||೬|| ಮನಃ ಪ್ರಭುವಿಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದಂಥಾದ್ದಯಿತು. ಮುನಿಗಳಿಂದ ನಮಸ್ಕರಿಸುವದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದಂಥಾ, ಏಕಚಕ್ರಾಧಿಪತ್ಯನ. ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲ ಗುಂಪಾಗಿ ಬಂದು ಸೇವ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ, ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ನಿಂತಂಥಾ ವರಾದರು. ... ||೭||

ಮೂ|| ವ|| ಪಂಚಮಹಾ ಭೂತಾಧಿ ದೈವತಂಗಳಾದ, ಬ್ರಹ್ಮಾ, ವಿಸ್ಣು, ರುದ್ರ, ಈಶ್ವರ, ಸದಾಶಿವರ್ಬಂದು ಸರ್ವಕಾಮಾಪ್ತಿ ರಸ್ತೆಯಿಂದ ಭಿವಂದಿಸಿ ಬಲದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತರು| ಗುಣತ್ರಯಾಧಿ ದೈವತಂಗಳಾದ ಭವಮೃಡಹರರ್ಬಂದು, ಇಷ್ಟಸಿದ್ಧಿರಸ್ತು ಎಂದಾಶೀರ್ವದಿಸಿ ಎಡದೋಳುಳಿತರು| ಅಂತಃಕರಣಾಧಿ ದೈವತಂಗಳಾದ, ಚಂದ್ರ, ಚತುರ್ಮುಖ, ಹ್ರೇತ್ಯಜ್ಞ, ತ್ರಿಪುರಾಂತಕರ್ಬಂದು, ಐಶ್ವರ್ಯಮಸ್ತು ಎಂದು ಎಚಿಸಿ ಪಶ್ಚಿಮದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತರು| ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯಾಧಿ ದೇವತೆಗಳಾದ. ದಿಗ್ವ್ಯಾಪಾರ್ಕವರು ಣಾಶ್ವಿನೀ ದೇವರ್ಕ್ಕಗಳೊಡನೆ, ಕರ್ಮೇಂದ್ರಿಯಾಧಿ ದೇವತೆಗಳಾದಅಗ್ನೀಂದ್ರೋಪೇಂದ್ರ ಮೃತ್ಯು ಪ್ರಜಾಪತಿಗಳೆಂದು ಪರಾಕ್ರಮೋಸ್ತುಯೆಂದ, ಪರಸಿ ಪುರೋಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತರು| ಪೂರ್ವದಿ ದಿಕ್ಪುಗಳಲ್ಲಿ ಒಕ್ಕಾಲಕರೊಡನೆ ಸೂರ್ಯಾದಿ ರಾಷ್ಟ್ರಾಂತ್ಯವಾದ ಗ್ರಹಂಗಳು ಬಂದುನಿಂದು ಜಯಜಯವೆಂದರು| ಪಾತಾಳವಾಸಿಗಳಾದ ವಿಜ್ಞಾನ ನಿಧಿಗಳಾದ ಶೇಷವಾಸುಕಿ ಪ್ರಮುಖರಾದ ನಾಗೇಂದ್ರರ್ಬಂದು ನಿಂದು ಪ್ರಸ್ಫುರ ಪ್ರಸ್ಫುರ ಯೆಂದರು| ಮಧ್ಯಮ ಲೋಕವಾಸಿಗಳಾದ ವಿಜ್ಞಾನ ನಿಧಿಗಳಾದ ಸ್ವಯಂಭುವಾದಿ ಮನುಗಳು ಬಂದುನಿಂದು ಕೀರ್ತಿಮಾರ್ ಭವಭವಯೆಂದರು| ವೃಂದ್ವಲೋಕವಾಸಿಗಳಾಗಿ ವಿಜ್ಞಾನ ನಿಧಿಗಳಾದ ಮರೀಚ್ಯಾದಿ ನವಪ್ರಜೇಶ್ವರರೊಡನೆ ಸನಕಸನಂದಾದಿಗಳು ಬಂದು ನಿಂದು ಕಾಮಾದ್ಯರಿವರ್ಗಂ ಜಹಿಜಹಿಯೆಂದರು| ಇವರಲ್ಲದೆಮೇರ್ವಾದಿ ಕುಲಾಚಲಂಗಳುಂ, ಸ್ಯಾದೋದಕಾದಿ ಸಮುದ್ರಂಗಳುಂ, ಜಂಬು ದ್ವೀಪಾದಿ ಸಪ್ತದ್ವೀಪಂಗಳುಂ, ಅತಲಾದ್ಯಂಡಂತವಾದ ಸಪ್ತ ಪಾತಾಳ ಲೋಕಾಭಿಮಾನಿ ದೇವತೆಗಳುಂ,

ಭೂವ್ಯಾಧ್ಯೋದ್ಯೋ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಕಟಾಹಾಂತ್ಯಮಾದ ಸಪ್ತೋದ್ಯೋ
ಲೋಕಾಭಿಮಾನಿ ದೇವತೆಗಳುಂಟುನಿಂದು, ಅವ್ಯಾಹತ ಪ್ರತಾಪವಾನ್
ಭೂಯೋಭೂತವ್ಯಾ ಚಿರಂ ತಿಷ್ಠ ತಿಷ್ಠ ಯಂದರು! ಇದಲ್ಲದೆ ಸ್ವರೂಪ ಸಾ
ಕ್ಷಾತ್ಕಾರಮಂ ಪಡೆದು ಪ್ರಾರಂಭಾನುಸಾರಿಯಾಗಿ ಬಂದ ನಾನಾವಿಧ
ದೇಹಗಳಂ ಧರಿಸಿದ ಖದ್ಯೋತಾದಿ ಕೀಟಗಳುಂ, ಗರುಡಾದಿಪಕ್ಷಿಗ
ಳುಂ, ಸಿಹ್ಯಾದಿ ಮೃಗಗಳುಂ, ಇಹ್ಯಾಕು ಪ್ರಮುಖ ಮನುಷ್ಯರುಂ,
ಭೂತಪ್ರೇತ ಪಿಶಾಚ ಯಕ್ಷರಾಕ್ಷಸಾದಿಗಳುಂ, ಗಂಧರ್ವ ಸಿದ್ಧ ವಿದ್ಯಾಧ
ರ ಚಾರಣ ಅಪ್ಸರೋವಸು ವಿಶ್ವದೇವಾದಿಗಳುಂ ಬಂದುನಿಂದು ಶರದಾಂ
ಶತಂ ಜೀವಜೀವಯೆಂದರು! ಆ ಕಾಲದೋ ನಾನಾಲೋಕವಾಸಿಗಳಾದ
ಮಾರ್ದಂಗಿಕಾದಿಗಳ ಕೈಯಲ್ಲಿರ್ಪ ಭೇರಿ ಭಾಂಕಾರಂಗಳಿಂ, ಕಾಂಸ್ಕ
ತಾಳಾದಿ ಕೇಂಕಾರಂಗಳಿಂ, ನಾಗಸ್ವರಾದಿ ಸುಮರೋದಿತ ತಾರಾಧ್ವನಿ
ಗಳಿಂ, ರುದ್ರವೀಣಾದಿ ತಂತ್ರೀ ಸಮುದ್ದೀತ ನಿಕರ್ವಾಣಧ್ವನಿಗಳಿಂ, ಮೃದು
ಮಧುರ ಗೀತಾಕರ ದೇವಾಂಗನಾ ಕಂಠಧ್ವನಿಗಳಿಂ, ಪಾಠಕ ಮಾಗದಾ
ದಿಗಳ ಪಾಂಚಾಲಾದಿಶಯ್ಯಾನು ಬದ ಬಿರುದಾವಳ ಶ್ಲೋಕಧ್ವನಿಗಳಿಂ,
ಭೂನಭಶ್ಚಕ್ರವಾಳಮೆಲ್ಲಂ ಶಬ್ದ ಬ್ರಹ್ಮಮಯಮಾಗುತ್ತಿರೆ, ಸಾಮಾಜಿ
ಕರಾದಂದಿನ ಸಕಲ ವಿಬುಧೇಶ್ವರಾದಿಗಳ ವಿಲೋಕನ ಪ್ರಕಾಶದಿಂ, ಬ್ರ
ಹ್ಮಾಂಡ ಮಂಡಲಮೆಲ್ಲಂ ತಾರಕ ಬ್ರಹ್ಮಮಯಮಾಗುತ್ತಿರೆ, ದೇವಾಸುರ
ಗುರುಗಳಾದ ಗುರುಕವಿಗಳ ನಿರ್ಮಲ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂ ಪರಿಶುದ್ಧಮಾದ ನಿ
ಮಿಷೋನ್ಮೇಷಂಗಳೆಲ್ಲದರ್ಥವಲೋಕನದಿಂ ದಂತರ್ಮುಖನಾಗಿ ಪರ
ಮಾತ್ಮನೊಳಗೆ ಲಜ್ಜಿತಮಾದ ಚಿತ್ತಮುಳ್ಳ ಹುಣ್ಣುಮೆಯ ಲಗ್ನಮಂ ನಿ
ರೀಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಿ ರಮಣೀಮಣಿಯು, ಸ್ವಯಂವರವಂ
ಮಾಡಿದಳಾ ನೃಪನನದೆಂತೆನೆ॥

॥೪೬॥ ಪೃಥ್ವಿ, ಅಪ್ಪು, ತೇಜೋ, ವಾಯು; ಆಕಾಶನೆಂಬ ಪಂಚ
ಮಹಾಭೂತಂಗಳಿಗೆ ಅಧಿದೇವತೆಗಳಾದಂಥಾ ಬ್ರಹ್ಮಾ, ವಿಷ್ಣು, ರುದ್ರ,
ಈಶ್ವರ, ಸದಾಶಿವರುಗಳುಬಂದು ಯೆದುರಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡು, ಸಕಲ
ವಾದ ಕಾಮಗಳನ್ನೆ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಅನುಭವಿಸಿದಂಥಾವ ನಾಗು
ಯೆಂದು ಆಶೀರ್ವಾದಮಂಮಾಡಿ ಬಲದ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತರು. ಸತ್ಯ ರಜ

ಸ್ತನೋಗುಣಂಗಳಿಗೆ ಅಧಿದೈವತಂಗಳಾದ, ಭವ, ಮೃಡ, ಹರರುಬಂದು. ಇಷ್ಟಸಿದ್ಧಿ ಯಾಗಲೀಯೆಂದು ಯಡದ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತರು. ಮನೋ, ಬುದ್ಧಿ, ಚಿತ್ತ, ಹಾಂಕಾರಗಳಿಗೆ ಅಧಿದೈವತಂಗಳಾದ, ಚಂದ್ರ, ಚತುರ್ಮುಖ, ಜ್ಞೇತೃಜ್ಞ, ತ್ರಿಪುರಾಂತಕರುಬಂದು ಐಶ್ವರ್ಯವಾಗಲೀಯೆಂದು ಹೇಳಿ, ಹಿಂದುಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು. ಶೋತ್ರ, ತ್ವಕ್ಕು, ನೇತ್ರ ರಸನ, ಘ್ರಾಣೇಂದ್ರಿಯಗಳೆಂಬ ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯ ಪಂಚಕಗಳಿಗೆ ಅಧಿದೇವತೆಗಳಾದ, ದಿಕ್ಕು, ವಾರುಡ, ಸೂರ್ಯ, ವರುಣ, ಅಶ್ವಿನಿದೇವತೆಗಳ ಕೂಡಲೆ; ವಾಕ್ಪಾಣಿ ಪಾದಗುಹ್ಯ ಪಾಯುಗಳೆಂಬ ಕರ್ಮೇಂದ್ರಿಯ ಪಂಚಕಗಳಿಗೆ ಅಧಿದೇವತೆಗಳಾದ, ಅಗ್ನಿ, ಇಂದ್ರ, ಉಪೇಂದ್ರ, ಪ್ರಜಾಪತಿ, ಮೃತ್ಯುಗಳೆಂಬ ಕರ್ಮೇಂದ್ರಿಯ ಅಧಿದೇವತೆಗಳುಬಂದು ಪರಾಕ್ರಮೋಸ್ತುಯೆಂದು ಹರಸಿಪುರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತರು. ಮೂಡಲು ಮೊದಲಾದ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವ ದಿಕ್ಪಾಲಕರಕೂಡಾ, ಸೂರ್ಯಾದಿ ರಾಹಾಂತಮಾದ ನವಗ್ರಹಂಗಳುಬಂದು ನಿಂದು, ಸರ್ವೋತ್ಕೃಷ್ಟವಾಗಿ ಯಿರುಯೆಂದು ಆಶೀರ್ವಾದವನ್ನು ಮಾಡಿದರು ಪಾತಾಳ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯಿರುವಂಥಾ ವಿಶೇಷಜ್ಞಾನ ನಿಧಿಗಳಾದಂಥಾ ಅದಿಶೇಷ ವಾಸುಕಿಮೊದಲಾದ ನಾಗಾಧಿಪತಿಗಳು ಬಂದುನಿಂದು ಪ್ರಕಾಶಿಸು, ಪ್ರಕಾಶಿಸುಯೆಂದರು. ಮನುಷ್ಯಲೋಕ ವಾಸಿಗಳಾದ ವಿಶೇಷ ಜ್ಞಾನನಿಧಿಗಳಾದ ಸ್ವಯಂಭುವೇ ಮೊದಲಾದ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಮನುಗಳೆಂಬ ಜನಗಳುಬಂದುನಿಂದು, ಕೀರ್ತಿಯುಳ್ಳವನಾಗು, ಆಗೂಯೆಂದರು. ಪೂರ್ವಲೋಕ ವಾಸಿಗಳಾದ ವಿಜ್ಞಾನ ನಿಧಿಗಳಾದ ಮರೀಚ್ಯಾದಿ ನವ ಬ್ರಹ್ಮರೊಡನೆ ಸನಕಸ ನಂದನಾದಿಗಳುಬಂದುನಿಂದು, ಕಾಮನೆ ಮೊದಲಾದಶತ್ರು ಸಮೂಹವನ್ನು, ಜೈಸು, ಜಯಿಸೂಯೆಂದರು. ಇವರಲ್ಲದೆ, ಮೇರುವ ಮೊದಲಾದ ಸಪ್ತಕುಲ ಪರ್ವತಂಗಳು, ಜಂಭೂದ್ವೀಪಾದಿ ಸಪ್ತದ್ವೀಪಂಗಳನ್ನು, ಆತಲ ಮೊದಲಾಗಿ ಅಂಡನೇ ಕಡೆಯಾದಸಪ್ತಲೋಕಾಭಿಮಾನಿ ದೇವತೆಗಳನ್ನು, ಭೂಮಿ ಮೊದಲಾಗಿಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಕಟಾಹ ಅಂತ್ಯವಾದ ವೃಧ್ವಾಂಧ ಸಪ್ತಲೋಕಾಭಿಮಾನಿ ದೇವತೆಗಳು ಬಂದುನಿಂದು ಭಾರಿಭಾರಿಗು ಆಪ್ತರಿಹತ

ವಾದಂಥಾ ಪರಾಕ್ರಮವಂತನಾಗಿ ಬಹುಕಾಲ ಇರು, ಇರೂಯೆಂದರು. ಇದಲ್ಲದೆ ಬ್ರಹ್ಮ ಸ್ವರೂಪ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವಾಗಿ, ಅಂಥಾ ಸ್ವರೂಪವೇ ನಾನೂಯೆಂದು ತಿಳಿದು ಕೊಳ್ಳದೇ ಇದ್ದದ್ದರಿಂದ, ಪ್ರಾರಾಬ್ಧ ಕರ್ಮಾ ನುಸಾರವಾಗಿ ಬಂದ ನಾನಾವಿಧ ದೇಹಗಳ ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಇರುವ ಖ ದ್ಯೋತಾದಿ ಕೀಟಗಳು, ಗರುತ್ಮಾಂತ ಮೊದಲಾದ ಪಕ್ಷಿಗಳು, ಸಿಹ್ಮ ಮೊದಲಾದ ಮೃಗಗಳು, ಇಹ್ವಾಕು ಮೊದಲಾದ ಮನುಷ್ಯರು, ಭೂ ತ ಪ್ರೇತ ಪಿಶಾಚ ಯಕ್ಷರಾಕ್ಷಸರು, ಗಾಂಧರ್ವ ಸಿದ್ಧ ವಿದ್ಯಾಧರ ಚಾರ ಣಾಪ್ಸರೋವಸು ವಿಶ್ವೇದೇವತೆಗಳು, ಬಂದು ನಿಂದು, ನೂರುವರುಷ ಬದುಕು, ಬದುಕೂ ಯೆಂದರು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಾನಾವಿಧ ಲೋಕ ವಾಸಿಗಳಾದ ಮಾರ್ಧಂಗಿಕಾದಿಗಳ ಕೈಯಲ್ಲಿರ್ಪ, ಭೇರೀ ಭಾಂಕಾ ರಂಗಳಿಂದಲೂ, ಕಾಂಸ್ತತಾಳಾಂಕೇಂಕಾರ ಧ್ವನಿಗಳಿಂದಲೂ, ನಾಗ ಸ್ವರ ಮೊದಲಾದ ವಾದ್ಯ ವಿಶೇಷಗಳಿಂದಲೂ, ರುದ್ರ ವೀಣೆ ಮೊದಲಾ ದ ವೀಣಾತಂತಿಗಳಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದಂಥಾ ನಿಕೃಷ್ಟ ಧ್ವನಿಗಳಿಂದಲೂ, ಕೋಮಲವಾಗಿ ಮನೋಹರವಾದಂಥಾ ಸಂಗೀತ ಹಾಡುವಂಥ ದೇ ವಾಂಗನಾ ಕಂಠ ಧ್ವನಿಗಳಿಂದಲೂ, ಸ್ತೋತ್ರ ಪಾಠಕಮಾಗದಾಂಗಳು ಮೊದಲಾದವರುಗಳ ಪಾಂಚಾಲಶಯ್ಯನು ಒದವಾದ ಶ್ಲೋಕಧ್ವನಿಗಳಿಂದಲೂ, ಭೂಮ್ಯಾಂತರಿಕ್ಷ ಮಂಡಲಮಲ್ಲವೋನಾದ ಬ್ರಹ್ಮಮಯವಾ ಗುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವಂಥಾ ಆ ಕಾಲದ ದೇವತಾಧಿಪತಿಗಳ ಆ ವಲೋಕನ ಪ್ರಕಾಶದಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಮಂಡಲಮಲ್ಲವೋ, ತಾರಕ ಬ್ರ ಹ್ಮಮಯ ಪ್ರಕಾಶವಾಗುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ, ರಾ ಕ್ಷಸರುಗಳಿಗೂ, ಗುರುಗಳಾದಂಥಾ ಬೃಹಸ್ಪತಿ, ಶುಕ್ರರೆಂಬ ವರಮಾಣಿ ನ್ಯ ರಹಿತವಾದ ದ್ರಿಷ್ಟಿಗಳಿಂದಲೂ, ಪರಮ ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಮುಕ್ಕುಳ ನೆ ವಿಕಸನ ಮಿಲ್ಲದ ಆರೆಗಂಣಿನ ನೋಟದಿಂದಲೂ, ವಳಗಿರುವ ಆತ್ಮಾ ಭಿಮುಖವಾಗಿ ಪರಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿ ತಗುಲಿದ ಚಿತ್ತಮುಳ್ಳ, ಪೌರ್ಣಮಾದಿ ದ್ರಿಷ್ಟಿಯಾದ ಹುಣ್ಣುಮೆಯ ಲಗ್ನಮಂ ನೋಡಿಕೊಂಡಿರ್ದ ಜೀವನ್ಮು ಕ್ತಿಯೆಂಬ ಪ್ರಹುಡಾಂಗನಾಮಣಿಯು ತನ್ನ ಪ್ಪಕ್ಕೆ ತಾನೇ, ಆ ಮನೋ

ಭೂಪಾಲನನ್ನು ವರಿಸಿದಂಥಾವಳಾದಳು. ಅದುಹ್ಯಾಗೆ ಅಂದರೆ ||೧||

ಮೂಲ|| ಜಂವೆ|| ಉದಯಾಚಲಾಗ್ರದೊಳಗುದಿನ ದಿನಮಂಡಲ
ವ | ಚದರದೇಕಾಂತಿ ಮೇಲೊದಗಿ ನಿಂತಂತೆ ||೬|| ಉದಯಸರ್ವ
ತದ ಶಿಖರದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದಂಥಾ ಸೂರ್ಯಮಂಡಲವಂ ಬಿಡದೆ ಕಾಂತಿ ಮೇ
ಲಾಗಿ ಹೊಂದಿ ನಿಂತಿರುವದು ಹ್ಯಾಗೋಹಾಗೆ. ... ||೧||

ಕಾರ್ತಿಕ ದರಾಕೆಯಲಿ ಕಲಿತ ರಾತ್ರೆಯೊಳಿಂದು | ಮೂರ್ತಿಯ ಸು
ಧಾಕಲೆಯ ಮುದಾಡಿದಂತೆ ||೬|| ಕಾರ್ತಿಕ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಇರುವ
ಪೌರ್ಣಿಮದಲ್ಲಿ ಬಪ್ಪತ್ತಿರುವಂಥಾ ರಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ, ಚಂದ್ರನ ಶರೀರವು,
ಪೂರ್ಣ ಅವ್ಯುತ ಕಲೆಯು ಹೊಂದಿದಂತೆ. ... ||೨||

ಕುಂದನದ ಪದಕದಲಿ ಕೂಡಿಸಿದ ಮಾಣಿಕ್ಯ | ಬಿಂದು ರುಚಿಯಾಸ್ಥ
ಲವ ಬೆಳಗುತಿರುವಂತೆ ||೬|| ಪದಕದಲ್ಲಿ ಕುಂದಣದಿಂದ ಕೆತ್ತಿ
ದ ಬಿಂದುವೊಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ಮಾಣಿಕ್ಯದ ಕಾಂತಿಯು, ಆ ಪ್ರದೇ
ಶವ ಪ್ರಕಾಶವನ್ನು ಹ್ಯಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತಲಿಥೆಯೋ ಹಾಗೆ. ||೩||

ಪೊಂದಾವರೆಯ ಪೊಕ್ಕು ಪೊರಡುವಳಿ ಮಂಡಲದಿ | ಮಂದಾನಿಲ ಸೃ
ಷ್ಟಿಮೈ ಪತ್ತುವಂತೇ ||೬|| ಪೊನ್ನಿನ ಶಾವರೆಕಮಲವನ್ನು ಹೊ
ಕ್ಕುಂಥಾದ್ದಾಗಿ, ಪುನಹಾ ಹೊರಡುವಂಥಾ ಭೃಂಗಗಳ ಸಮೂಹಕ್ಕೆ, ಶೈ
ತ್ಯಮಾಂದ್ಯ ಸೌರುಭ್ಯಯುಕ್ತವಾದ ವಾಯುವಿನ ಸ್ಪರ್ಶವು ಶರೀರಕ್ಕೆ
ಅಂಟಿದ ಹಾಗೆ. ... ||೪||

ಯಲವದೊಳು ತಿರುತಿರುಗಿ ಬಳಲಿ ಬಸವಳಿದ ಶುಕ | ಗಳಿಗೆ ಬಾಳಿ
ಯ ಬನದ ನೆಳಲೊಂದಿದಂತೇ ||೬|| ಬೂರಗದ ವನದಲ್ಲಿ ಸಂಚಾ
ರ ಮಾಡಿ ಮಾಡಿ ಆಯಾಸಪಟ್ಟು, ಹಸಿವು ತೃಪ್ತಗಳಿಂದ ಬಳಲಿಕೆ ಹುಟ್ಟಿ
ಇರುವ ಗಿಳಿಗಳಿಗೆ ಫಲಿಸಿ ಇರುವ ಕದಳೀವನದಛಾಯೆಯು ಪ್ರಾಪ್ತ
ವಾದಂತೆ. ... ||೫||

ಮರುಭೂಮಿಯಲಿನೊಂದ ಮಾನವಗೆ ಕರ್ಪೂರ | ಪರಿಮಳದ ಪಂ
ನೀರ ಪಾನಮಾದಂತೆ ||೬|| ಜಲವಿಲ್ಲದ ಚೌಳು ಭೂಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ

ಸಂಚಾರಮಾಡಿ ಕಷ್ಟ ಪಟ್ಟು ದಾಹವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ, ಪಚ್ಚ ಕರ್ಪೂರದಿಂದ ಪರಿಮಳಿಸುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದ ಪನ್ನೀರಿನ ಪಾನವು ದೊರಕಿದಂತೆ. ... ||೬||

ಇವ್ಯವಿರಹಾಗ್ನಿಯಿಂ ಕಷ್ಟ ಪಟ್ಟವಗೆ ಸಿಪಿ | ವಿಷ್ವನ ದಯಾಪೂರಿ ದೃಷ್ಟಿ ಬಿಂದ ತೆ ||೬|| ಜನನ ಮರಣರೂಪಮಾದ ಸಂಶ್ರುತಿಯಲ್ಲಿ, ತನಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಿಯಮಾದ ವಸ್ತುವಿನ ವಿಯೋಗದಿಂದ, ದುಃಖಪಡು ತ್ತುಲಿರುವಂಥಾ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ, ಪರಮೇಶ್ವರನ ಕೃಪಾಕಟಾಕ್ಷ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬಂದು ವದಗಿದಂತೆ. ... ||೭||

ಮೂ|| ವೆ|| ಮತ್ತಾವಿಾ ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರರೊಳಿಸೆವ ಕಾಂತಿಯಂತೆ ಭೇದ ಸಂಬಂಧಿನಿಯಾಗಿಯುಂ, ಸುವರ್ಣದಳ ಮನುದ್ವೀಪನಕ್ಕೆ ತಂದ ಮಾಣಿಕ್ಯ ಕಾಂತಿಯಾಂತು ದೀಪಿತೆಯಾಗಿಯುಂ, ಮಧುಪಾನ ತೃಪ್ತಿಯಿಂ ಕ ಮಲದತ್ತಣಿಂದುಳಿದ ವನದ ಕುಸುಮಾಸ ವಾಸಕ್ತಿಯಿಂ, ಸಂಚಾರೋತ್ಸುಕಮಾದ ಭ್ರಮರಂಗಳಿಗೆ ಪುನಃ ಪುನಃ ಪ್ರಕಂಪನೋದ್ಭವ ಕಮಲಗಂಧದಿಂ ಸ್ಥಿತಿಯಂ ಸಂಪಾದಿಸುವ ಮಲಯಾ ನಿಲಗತಿಯಂತೆ ಸ್ಥಿರ ಪ್ರಜ್ಞಾಪ್ರದೆಯಾಗಿಯುಂ, ಕೂಟ ಶಾಲ್ಮಲಿ ಮರುಪ್ರದೇಶ ಸಂಚಾರ ಶ್ರಾಂತರಾದ ಶುಕಮಾನವರ್ಕಳ ತಾಪನಿವಾರಕಮಾದ ಫಲಿತ ರಂಭಾಫಲ ಕರ್ಪೂರ ಶೀತಲವಾರಿ ಪಾನದಂತೆ ಪರಮ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಪ್ರದಳಾಗಿ ಯುಂ, ಭವಾರ್ತಂಗೆ ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ ಅಲುಪ್ತಶಕ್ತಿಯಾದ ಶಿವಕಾರುಣ್ಯ ದೃಷ್ಟಿಯಂತೆ, ಅವೋಘ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿಯುಂ, ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಿ ದೇವಿಯು ಮರೆಯಲಾಗೆ ವಿಚಾರ ಸಚಿವಂ ಬಂದು ಮನೋನೈಸಂಗಪ್ಪ ಪಾಪ್ತಿಯಾದುದು, ಅರಿಷ್ಟ ನಿವಾರಣಂ ಮಾಡಬೇಕೆಂದೂ ||೮|| ಇನ್ನೂ ಸೂರ್ಯನಲ್ಲಿಯೂ, ಚಂದ್ರನಲ್ಲಿಯೂ, ಇರುವ ಪ್ರಕಾಶದಂತೆ ಭೇದಮಿಲ್ಲದ ಸಂಬಂಧ ಉಳ್ಳವಳಾಗಿ, ಇನ್ನು ಭಂಗಾರದ ತಗಡನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಕ್ಕೆ ತಂದ ಮಾಣಿಕ್ಯದ ತೇಜಸ್ಸಿನ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಪ್ರಕಾಶಮಾಡುವಳಾಗಿಯೂ, ಇನ್ನು ಮಕರಂದವನ್ನು ಕುಡಿದು ಸಂತುಷ್ಟಮಾದ ಭೃಂಗವು, ಕಮಲದ ದಸೆಯಿಂದ ಮಿಕ್ಕಂಥಾ, ವನದ ಕುಸುಮಗಳ ಮಧುರ ರಸಗಲ್ಲಿ ಆ

ಸೆಯಿಂದ ಹೊರಟು ಸಂಚಾರವಂ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಸಂತೋಷಿಸಿ ಹೋಗುವಂಥಾ ಭೃಂಗಗಳಿಗೆ, ತಿರುಗಿತಿರಿಗಿ, ತಮಗೆ ಹೆಚ್ಚಾದ ಚಲನವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವ ಕಮಲದ ವಾಸನೆಯಿಂದ ಇರೋಣವನ್ನು, ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಂಡುಮಂಥಾ ಮಂದಮಾರುತ ಗಮನದಂತೆ, ಚಲಿಸದಿರುವ ಪ್ರಾಣಿಯಂನು ಕೊಡುವಂಥಾವಳಾಗಿಯೂ. ಇನ್ನು ಗುಂಪಾಗಿ ಬೀದಿಗದ ಮರಗಳು ಇರುವ ತಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಂಚಾರವಂ ಮಾಡಿ ಆಯಾಸ ಸಟ್ಟು ಇರುವ ಗಿಳಿಗಳಿಗು, ಮನುಷ್ಯರಿಗು ಸಂತಾಪವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವಂಥಾ ಫಲಗಳುಳ್ಳ ಬಾಳೇಮರಗಳಭಾಯೆಯನ್ನು. ಪಚ್ಚೆ ಕರ್ಪೂರದಿಂದ ತಂಣಿಗಿರುವ ಉದಕ ಪಾನಮಾಡಿದ ಹಾಗೆ, ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಆಯಾಸವಂ ಪರಿಹಾರ ಮಾಡುವಂಥಾವಳಾಗಿಯೂ. ಇನ್ನು ಜನ್ಮದಿಂದ ಪೀಡಿತನಾದವನಿಗೆ ಸಮಸ್ತವಂ ತಿಳಿದಂಥಾವನಾದ ಲೋಕವಿಲ್ಲದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಉಳ್ಳಂಥಾವನಾದ ಈಶ್ವರನ ಕೃಪಾದೃಷ್ಟಿಯಹಾಗೆ, ವರ್ಧವಾಗದೆ ಇರುವ ಶಕ್ತಿಯೂ, ಇನ್ನು ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಿ ರಮಣೀಮಣಿಯು ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಲಿರುವ, ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ವಿಚಾರನೆಂಬ ಮಂತ್ರಿಯು, ಬಂದಂಥಾವನಾಗಿ ಮನಃಪ್ರಭುವಿಗೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕೋರಿದಂಥಾ ಕೋರಿಕೆ ಸಿದ್ಧವಾದಂಥಾದ್ದಯಿತು. ದುಃಖವಿಲ್ಲದ ಹಾಗೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಚಿಂತಿಸು. ||೧||

ಮೂಲ|| ಸಾಂಗತ್ಯ|| ಆಧಾರಚಕ್ರಪುರದನಕಾರಾತ್ಮಕ| ವಾದಸದ್ವೀಜಾತಮುಖದಾ|| ಸಾದುಲಿಂಗಾನುಮತಿಯುಸಡೆದೀಶಾ | ನಾಡಿಚಿತ್ರಾರ್ಥಗಳಲೀ|| ||ಟೀ|| ಮೂಲಾಧಾರಚಕ್ರವೆಂಬ ಸಟ್ಟಣದಲ್ಲಿಯಿರುವ, ನೆಕಾರವೇ ಶರೀರವಾಗಿಯುಳ್ಳಂಥಾ ಸದ್ವೀಜಾತವೆಂಬ ಮುಖಉಳ್ಳಂಥಾವಳ್ಳಿ ಲಿಂಗದ ಸಮ್ಮತಿಸಡೆದು, ಈಶಾನದಿಕ್ಕು ಮೊದಲಾದ ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ||೧||

ಇರುತಿಹವರಮಸಹಜವೀರಯೋಗಾತ್ಮ್ಯ | ಪರಮದಾನಂದಬಂಧುಗಳಾ||ಕರಕೊಂಡುಬಹುದುಜೀವನ್ಮುಕ್ತಿ ಕಲ್ಯಾಣವರಮುಂಟಪ್ಪೆಂದಟ್ಟಿದನೂ|| ||ಟೀ|| ಇರುವಂಥಾ ಪರಮ, ಸಹಜ, ವೀರ, ಯೋಗ, ಯಂಬ ಹೆಸರುಗಳುಳ್ಳ ಅಧಿಕವಾದ ಅನಂದ ಕೊಡುವಂಥಾ ಬಂಧುಗಳಾದಂಥಾ

ವರನ್ನು, ಕರದುಕೊಂಡು ಬರುವುದು. ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಿಯೆಂಬ ಕಾಂತಾ
ವಿಹಾರದ ಕಲ್ಯಾಣ ಮಂಟಪಕ್ಕೆ ಕರದುಕೊಂಡುಬೀಯೆಂದು ಕಳು
ಹಿಸಿದನು|| ... || ೧೦||

ಗಂಧಾನುಚರನವಿಚಾರನಮಧ್ಯದಿಹೋದಿದ್ರಕುಂಡಲಶಕ್ತಿ || ಬಂ
ಧುತೆಯಿಂಬಂದಳವನೊಡಲಾಗಲೆ|ಮಂದಿರದಾಶೆಯತೊರಗೂ||

||ಟೀ|| ಯಾರನ್ನುಯಂದರೆ, ಗಂಧನೆಂಬ ಪರಿಚಾರಕನನ್ನು. ವಿಚಾ
ರ ಪ್ರರೋಹಿತನು, ಆ ಆಧಾರ ಚಕ್ರಪುರದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಯಿರುವ, ಅಧಿ
ಕುಂಡಲಿನೀ, ಶಕ್ತಿಯು ಬಂಧುತ್ವದಿಂದ, ಆ ಗಂಧಾನುಚರನಕೂಡಾ, ತ
ನ್ನ ಮನೆಯಾಸೆಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟು ಬಂದಂಥಾವಳಾದಳು|| ೧೧||

ಸತ್ಯಾಧಿಪ್ತಾ ನಚಕ್ರಪುರದಮಕರಾಂಗ|ವಾದಶ್ರೀವಾಮದೀವಾಸ್ಯಾ||ಸಾ
ಧುಲಿಂಗಾನುಜ್ಞೆಯಿಂಪ್ರಶ್ನಯನಪ್ರಿಯ|ವಾದದಿಂಕರಕೊಂಡಿತರರ||

||ಟೀ|| ಸತ್ಯಾಧಿಪ್ತಾ ನಚಕ್ರವೆಂಬ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿಯಿರುವ, ಮಕಾರವೇ,
ದೇಹಮಾಗಿ ಯುಳ್ಳಂಥ ಸಂದ್ಯುಕ್ತವಾದ ವಾಮದೇವನೆಂಬ ಮುಖು
ಳ್ಳ ಸಾಧುಲಿಂಗದ ಅಸ್ಪರ್ಶೆಯಿಂದ ಪಡೆದಂಥವನಾಗಿ, ಪ್ರಶ್ನಯನೆಂಬವನೆ
ಪ್ರಿಯ ವಚನಗಳಿಂದ ಕರದುಕೊಂಡು, ಮಿಕ್ಕವರನ್ನ || ... || ೧೨||

ಕ್ರೂರತೆಯನುನಾಶನನುಮೂರ್ಛಾಂಜ್ಞಾ | ನಾರಿಯರನುವಿಶ್ವಾಸನ
ನೊ||ಆರುಮನೆಗಳಿಂದಸತ್ಯಗುಣನಕಾರ|| ಗರದೊಳಿಟ್ಟುಬರುವುದೂ||

||ಟೀ|| ಕ್ರೂರತ್ವವೆಂಬುವನನ್ನು, ನಾಶನನೆಂಬುವನನ್ನು, ಮೂ
ರ್ಛಾಯೆಂಬ, ಅವಜ್ಞೆಯೆಂಬ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು, ಅವಿಶ್ವಾಸನನ್ನು, ಆರು
ಮನೆಗಳಿಂದ ಸತ್ಯ ಗುಣವೆಂಬವನ ಬಂಧನಾಲಯಲ್ಲಿ ಕಾಪಲುಕರಿಸಿ,
ಜಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ಬರಬೇಕು|| ... || ೧೩||

ಈಗಲಿಂತೆಂದುರಸಾನುಗಾಮಿನಿಯನುಲೇ | ಸಾಗಿಕಳುಹಿಸಿದನುಬಳಿ
ಕಾ||ಮೇಗಣಮಣಿಪೂರಕಚಕ್ರಪುರಮಧ್ಯ| ಭಾಗದೊಳಿರುವೆಶಿಕಾರ||

||ಟೀ|| ಈಗಲೇಯೆಂತೆಂದು, ರಸಾನುಗಾಮಿಯೆಂಬ ವೇಳೆಗದವಚ
ನ್ನಾಗಿ ಕಳುಹಿಸಿದಂಥವನಾದನು. ಅವಲೇ ಸ್ವಾಧಿಪ್ತಾನಕ್ಕೆ ಮೇಲೆ
ರುವ ಮಣಿಪೂರಕ ಚಕ್ರವೆಂಬ ಪಟ್ಟಣದ ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿಯಿರುವ, ೧೪

ಯಂಬ ವೇಷ್ಟಿಸ್ತಾನವದ ಕರ್ನಿಕಾಹರವೇ|| ... ||೩||

ದೇಹವಾಗನೆವಘೋರಾರನಲಿಂಗದ|ನೇಹದಿಂದಶವಲಾಶಗಳೂ || ಗೇಹ
ಮುಂವಾಡಿಕೊಂಡಿಹಸುಮ್ಮಿಪ್ಪೋ||ಮೋಹಕಪಾಯವಿಸಾದಾ||

||೪|| ಶರೀರವಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿರುವ, ಅಘೋರ ಮುಖಲಿಂಗದ
ಸ್ನೇಹದಿಂದ, ಹೆತ್ತ ದಳಗಳನ್ನು ಮನೆಯಂ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಇರುವಂಥಾ,
ಗಾಢ ನಿವ್ರಯಂಬುವದನ್ನು, ಅಸಹ್ಯವೆಂಬುವದನ್ನು, ವ್ಯಾಮೋಹವೆಂ
ಬುವದನ್ನು, ನಿಶ್ಚಲಮನೋವೃತ್ತಿಯನ್ನು, ವಿಘ್ನವಾಡಿ ಕೆಡಿಸುವಂಥಾಕ
ಪಾಯವೆಂಬುವದನ್ನು, ದುಃಖವೆಂಬುವದನ್ನು|| ... ||೫||

ಭಯಶುನತೃಪ್ತವೈಗಳಿಕಾರಾಶ್ರಯವನಿನಿಗುಂಟುಮಾಡಿ|| ಜಯ
ಶೀಲಬೋಧವಿಖ್ಯಾತವಿವೇಕನಿಶ್ಚಯಹರ್ಷಮತಿಗಳಿಂಮತ್ತೆ||

||೬|| ಭೀತಿಯುಂಬುವದನ್ನು, ಲೋಭತ್ವವೆಂಬುವದನ್ನು, ಆವಾರ
ವಾದ ಆನೆಯಂಬ ಹೆಸರುಳ್ಳ ತೃಪ್ತಿಯುಂಬುವ ರಿವರುಗಳಿಗೆ, ಬಂಧಕದ
ಮನೆಯನ್ನು, ನೀನು ಈಗಲೇ ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಟ್ಟು, ಜಯಸ್ವಭಾವವೆ
ನ್ನು, ಅನಂದವೆಂಬುವದನ್ನು, ಪ್ರಖ್ಯಾತನೆಂಬುವದನ್ನು, ವಿವೇಕ ನೆಂ
ಬುವದನ್ನು, ನಿಶ್ಚಯನೆಂಬುವದನ್ನು, ಸಂತೋಷನೆಂಬುವದನ್ನು, ಬುದ್ಧಿ
ಯಂಬವರಿವರುಗಳನ್ನು ಮತ್ತೆ ಮೇಲಾಗಿ|| ... ||೭||

ದಮಸಂತೋಷಗಳಿಂಬಜ್ಜಾಘ್ರಾಣನಾಮಕ|ರಮಣಿಯರನುಕರತಹು
ದೂ||ಸುಮುಖನಾಗೆಂದುರೂಪಾನುಗನನುಭಾವ | ಪ್ರಮಾದವೋತ್ತರಿಸ
ಲಟ್ಟಿದನೂ|| ||೮|| ದಮಯಂಬುವದನ್ನು, ಸಂತೋಷಯಂಬವರಿವ
ರುಗಳಕೂಡಾ, ನಾಚಿಕೆಯಂಬವಳನು, ಕರುಣಾಯಂಬ ಹೆಸರುಳ್ಳ ಸ್ತ್ರೀ
ಯರನ್ನು, ಕರದುಕೊಂಡು ಬರುವದು. ಮುಗುಳನೆ ಮುಖಬಿಟ್ಟಂಥಾ
ರೂಪವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಯಿರುವಂಥಾ ಭಂಟನನ್ನು, ಅಂತಃಕರಣಕ್ಕೆ
ಸಂತೋಷ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವಹಾಗಿ ಕಳುಸಿದನು|| ... ||೯||

ಬಳಿಕದ್ವೈದಶದಳಮುಳ್ಳನಾಹತಚಕ್ರ|ನಿಲೆಯಾದಲೌಲ್ಯಕವಟರಾ||
ಬಳಿಸಂದಚಿತ್ತಾನುತಾಪವೈಕಲ್ಯ|ಬಿಲನದಶಾಸ್ತ್ರಕಾಶಕನಾ||

||೧೦|| ಆಮೇಲೆ, ಹನ್ನೆರಡು ದಳಗಳುಳ್ಳಂಥಾ ಅನಾಹತ ಚಕ್ರವೆಂ

ಬಿಮಾನೆಯಲ್ಲಿಯಿರುವ, ಚಾಂಚಲ್ಯನೆಂಬವನನ್ನು, ಕಾಪಟ್ಟನೆಂಬವನನ್ನು, ಅವರ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ನೇಹಗುಳ್ಳಂಥಾ ಚಂತೆಯೆಂಬವನನ್ನು, ಸಂತಾಪನೆಂಬವನನ್ನು, ವಿಕಲತ್ವನೆಂಬವನನ್ನು, ಅಬಲವಾದಂಥಾ ಅವಸ್ಥಾಪ್ರಕಾಶಮಾಡುವನನ್ನು || ... || ೧೦ ||

ತಂಬಪ್ರಣಾಶಹಂಕೃತಿತ್ವವಾಧೀನೆಯರ | ಸ್ತಂಬಿಸಿವರಿಪಾಟಿಯಿಂದಾ||ಪ್ರಂಭಿತಧೈರ್ಯವಿಶ್ವಾಸಮೋದಗಳಿಂದಿ| ಸ್ರಂಭಿಸುವೀರ್ಯತುಷ್ಟಿಗಳಿಂದ ||

||೬೬|| ತಂಬನೆಂಬವನನ್ನು, ಚನ್ನಾಗಿ ನಾಶಮಾಡುವನನ್ನು, ಹಾಂಕಾರನೆಂಬವನನ್ನು ಅಸೆಯೆಂಬವನನ್ನು, ಅತಿಯಾಚಕನೆಂಬವನು ಅವರುಗಳನ್ನು ಕ್ರಮದಿಂದ, ಅವರವರು ಇರುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಯೇ ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಪ್ರಕಾಶಗುಳ್ಳಂಥಾ ಧೈರ್ಯದಿಂದಲೂ, ಪ್ರೀತಿ ಸಂತೋಷಗಳಿಂದಲೂ, ವಿಶೇಷವಿಶ್ವಾಸಗುಳ್ಳ ಬಲತ್ವಪ್ರೀತಿಗಳಿಂದಲೂ || ... || ೧೧ ||

ಗಾಂಭೀರ್ಯಯೋಗತಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಾನತ್ವಪ್ರೀತಿ | ಇಂಭಯಹಾರವೆಕಾರಾ|| ಮುಂಭಾವಮಾಗಿತಾಳಿದತತ್ಪರುಷಲಿಂಗ|ಸಂಭಾವನೆಯಪಡದಲ್ಲಿ ||

||೬೭|| ಗಾಂಭೀರತ್ವದಿಂದಲೂ, ಯೋಗದಿಂದಲೂ, ಕಾಸ್ತ್ರದಿಂದಲೂ, ಜ್ಞಾನದಿಂದಲೂ, ಸಂತುಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ, ಭಯವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವಂಥಾ ಕರ್ನಿಕಾ ಬೀಜಮಾದ, ವಕಾರವೇ, ಶರೀರಮಾಗಿ ಧರಿಸಿದಂಥಾ ತತ್ಪರುಷಲಿಂಗದ ಅಪ್ಪಣೆಯೆಂದೊಂದಿ, ಆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ || ... || ೧೨ ||

ಕರಕೊಂಡುಬಹುದುವಿವೇಕವಿತರ್ಕರ|ಭರದಿಂದೀಗಂದುಸುಸ್ಪರ್ಶ||ಚರನೆಕಳುಹಿದನುವಿಮಲವಿಶುದ್ಧಿಯ|ಸರಸಿಜಚಕ್ರವರದಲೀ|| ||೬೮|| ಕರದುಕೊಂಡು ಬರುವದು. ವಿವೇಕನೆಂಬವನನ್ನು, ವಿತರ್ಕನೆಂಬವನನ್ನು, ತ್ವರಿತದಿಂದ ಈಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯೆಂದು, ಸುಖಕರನಾದ ಸ್ಪರ್ಶಯಂಬುವ ಬಂಟನೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಆಮೇಲೆ ನಿರ್ಮಲವಾದಂಥಾ ವಿಶುದ್ಧ ಚಕ್ರವೆಂಬ ಕಮಲ ಪಟ್ಟಣದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ || ... || ೧೩ ||

ಇಂದ್ರಾದಿದಿಗ್ವಿದಿಕ್ಪುಗಳಲ್ಲಿಹದಿನಾರು|ಚಂದದಲೆಯಮನೆಗಳಿ ||ಸಾಂಧ್ರಪ್ರೀತಿಯೊಳ್ಳುದ್ಗೀಢವಣವಂಕೊನೆ|ಯೊಂದಿರುವನಮಶ್ಯಬ್ಧಗಳ ||

||೬೯|| ಇಂದ್ರಾದಿ ದಿಕ್ಪುಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಇವುಗಳ ವಿಧಿಕ್ಪುಗಳಲ್ಲಿಯೂ,

ಹದಿನಾರು ವಿಧವಾದ ದಳಗಳೆಂಬ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ, ಧಟ್ಟವಾದ ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಘಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಂಥಾ ಪ್ರಣವ ಮೊದಲಾಗಿ, ಕೊನೆಯಾಗಿ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿರುವ, ನಮಃ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು || ... ||೧೪||

ತಾಳಿದಹುಂಸಡೌವಡ್ವ ಪಟ್ಟಾಸ್ವಿಹಾಸ್ವಾ | ದಾಲಸಚ್ಚ ಬ್ಧ ಮೂರ್ತಿಗಳಾ || ಮೇಲಮೃತವಸರಿಗಮವದನಿಗಳಸಂ | ಭಾಳಿಸದಕರತಹುದೂ ||

||೬೬|| ಹೊಂದಿದಂಥಾ, ಹುಂ, ಪಟ್, ಔಪಟ್, ವಪಟ್, ಸ್ವಾಹಾ, ಸ್ವಭಯಂಬ ಮಂತ್ರ ಪಟ್ಟಲ್ಲವಗಳಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿರುವಂಥಾ ಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು, ಆಮೇಲೆ, ಅಮೃತಸ್ವರೂಪವಾದ, ಸ, ರಿ, ಗ, ಮ, ಪ, ದ, ನಿ, ಯೆಂಬುವ ಸಪ್ತಸ್ವರಗಳನ್ನು, ಅಲಸ್ಯವಾಡದೆ ಕರದುಕೊಂಡು ಬರುವದು || ... ||೧೫||

ಅಲ್ಲಿಯಕಡೆಯವಿಷವಚಂದ್ರನಿಂಮೇಣೈ | ಸಲ್ಲಲಿತಯಕಾರತನುವ || ನಿಲ್ಲದಕಾಳೀಶಾನಲಿಂಗದಬಲ | ದಲ್ಲೆಂದುಶಬ್ದಗ್ರೇಸರನಾ || ||೬೭|| ಆ ವಿಶುದ್ಧ ಚಕ್ರದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಷವನ್ನು, ಚಂದ್ರನನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಮನೋಹರವಾದಂಥಾ, ಯಕಾರಪ್ರಣವ ಶರೀರವನ್ನು, ತಡವಾಡದೆ ಹೊಂದಿದ ಈಶಾನನೆಂಬುವ ಲಿಂಗದ ಬಲದಿಂದ ಆಗ್ರಗಣ್ಯನಾದ, ಶಬ್ದವೆಂಬುವ ಬಿಟ್ಟನನ್ನು || ... ||೧೬||

ಕಳುಹಿದನಾಗಸಂಪ್ರೀತಿಯಿಂದಾಮೇಲೆ | ಲಲನಚಕ್ರದಪುರದೊಳಗೆ || ನೆಲಸಿರ್ವಪೂರ್ವದಿಗಳೈಹರನುಕರೆ | ಯಲಾಮನೋನ್ಮನಿಯನಟ್ಟಿದನೂ || ||೬೮|| ಕಳುಹಿಸಿದನು, ಆಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ. ಆಮೇಲೆ ಚಿನ್ಮಯ ನೇತ್ರಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವ, ಲಲನಾಚಕ್ರವೆಂಬ ಪಟ್ಟಣದೊಳಗೆ ಇರುವಂಥಾ ಮೂಡಲು ಮೊದಲಾದ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ದಳಗಳೇ ಮನೆಯಾಗಿ ಉಳ್ಳವರನ್ನು ಕರತರಲು, ಉನ್ಮನೀ ಭಾವವೆಂಬ ವೌಳಗದವನ ಕಳುಹಿಸಿದನೂ. ||೧೭||

ಅತ್ಯಾಭಿಮಾನಿಭವಾಕ್ಯ ಲಿಂಗದಕೃಪೆ | ವತ್ತುನೀಂ ಮದಮಾನರುಗಳಾ || ಸತ್ತ್ವದಿಂ ಸ್ನೇಹಶೋಕರ ಭೇದಸ್ಥಲಿತರ | ಮತ್ತಮರತಿ ಸಂಭ್ರಮರನೂ ||೬೯|| ವೈಷ್ಣವಾದ ಆಕಾರ ಪ್ರಣವದಲ್ಲಿ ಅಭಿಮಾನ ಉ

ಳ್ಳಂಥಾ, ಭವಯಂಬ ಹೆಸರುಳ್ಳ ಲಿಂಗದ, ದಯಾಸಂಪಾಧಿಸಿಕೊಂಡು, ನೀನು ಮದಯಂಬವನನ್ನು, ಅಭಿಮಾನಯಂಬವರುಗಳನ್ನು, ಬಲದಿಂದ ವಿಷಯ, ವಿಶ್ವಾಸ, ದುಃಖಯಂಬವರುಗಳನ್ನು, ಯರಡಾಗಿ ಭೇದಮಾಡುವನನ್ನು, ತೊಂದರೆ ಮಾಡುವರುಗಳನ್ನು, ಮತ್ತು ಅನಾಸಕ್ತಿ ತುರುತು ಬೀಳುವರುಗಳನ್ನು. ... ||೧೪||

ರೋಪಪರಾಧಿತೆಯರಮೇಲೆಕಾವಲಿ | ಟ್ವಾಸಾಧುವೃತ್ತಿಯಬಳಕಾ||
ತೋಪದಿ ಚಾಟು ಶ್ರದ್ಧೆಯರೊಡಗೊಂಡುನೀ | ನೇಸಾರಿಂದ ಸಚಿವೇಂ
ದ್ರಾ ||೧೫|| ಕೋಪವೆಂಬವನನ್ನು, ಅಪರಾಧ ಮಾಡುವರುಗಳನ್ನು, ಇವರುಗಳ ಮೇಲೆ ಸಾಧು ವೃತ್ತಿಯನ್ನುವನ್ನು ಕಾವಲು ಹಾಕಿ, ಆಮೇಲೆ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಚಮತ್ಕಾರವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವನನ್ನು, ಭಕ್ತಿಯಂಬವರುಗಳ ಕೂಡಾ ಕೂಡಿಕೊಂಡು, ನೀನೇ ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಬಾಯಿಂದನು. ವಿಚಾರವೆಂಬ ಮಂತ್ರಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನು. ... ||೧೬||

ಆ ಯಜ್ಞ ಚಕ್ರಪುರದ ಮಧ್ಯದೊಳುಕಾರ | ಕಾಯಮೃಡಾಶ್ವ ಲಿಂಗವನೊ || ನೋಯದೆ ಭಜಿಸಿ ಯುತ್ತರ ದಕ್ಷಿಣಚ್ಚಂದ | ದಾಯಾದಳೆ
ದ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ||೧೭|| ಆಜ್ಞಾಚಕ್ರವೆಂಬುವ ಪಟ್ಟಣದ ಮಧ್ಯ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಯಿರುವ, ಪ್ರಣವದ ವೈಷ್ಣವಾದ, ಉಕಾರವೆಂಬ ಶರೀರ ಉಳ್ಳ ಮೃಡನೆಂಬ ಹೆಸರುಳ್ಳ ಲಿಂಗವನ್ನು, ಕಪ್ಪಬೀಳದೆ ಸೇವೆಯ ಮಾಡಿ, ಉತ್ತರ ಭಾಗದಲ್ಲಿ, ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಇರುವ ದಳಗಳೆಂಬ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ. ... ||೧೮||

ಜನಿಮೃತಿಯಹತ್ಯೆಗುಣತಾಳುತಿಹತಾರೆ | ಯನುಕಳುಹಿಸಿಯಲೆನಿನಿಸಿ||
ಮನದಚಕ್ರದಪುರದೊಳಗಿಹ ಸ್ವಪ್ನ ಬೋಧನೆ ಪಂಚಭೂತಗುಣಗಳಾ||

||೧೯|| ಜನನ ಮರಣಗಳ ಹೊಂದುತ್ತಿರುವ ತ್ರಿಗುಣಗಳನ್ನು, ತಾರೆ ಯಂಬವಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಕಂಠಿನ ಕರೆಗುಡ್ಡೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಮನಸ್ಸೆಂಬುವ ಚಕ್ರ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಸ್ವಪ್ನಾಯಂಬುವನನ್ನು, ತಿಳಿವಿಕೆಯಂಬುವನನ್ನು, ಪಂಚಭೂತ ಗುಣಗಳನ್ನು. ||೨೦||

ಬೋಧನೆ ನಿರ್ವಾಸನೆಯ ನೀನೀ ಬೈದ | ವಾಧಿ ದೈವತವಾದ ಹೆರ

ನಾ || ಸಾಧುಲಿಂಗದ ಕೃಪೆವತ್ತು ತುಳಿವದೆಂದು | ಬೋಧಿಸಿ ಕಳುಹಿದ
ನಾಗಾ ||೬೬|| ಜಾಗ್ರತೆಯಂಬವನನ್ನು, ವಾಸನಾ ರಹಿತತ್ವಮಾದ
ಬಿಂದುವೇ ಮೊದಲಾದವರುಗಳಿಗೆ ದೈವವಾದ, ಈಶ್ವರನಾದ, ಶುದ್ಧ ಸ
ತ್ವಮುಳ್ಳಂಥಾ ಲಿಂಗದ ದಯಾಪಡದು, ಪೂರ್ವ ಹೇಳಿದವರುಗಳನ್ನು,
ನೀನು ಇದ್ದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಯೇ ನಿಲ್ಲಿಸುವೆದೂ ಯೆಂದು, ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹೇ
ಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ... ||೬೭||

ಆಮೇಲೆ ಪೂರ್ವಾದಿ ದಳ ಮೋಡಗಳಿಂದ | ಸೋಮಚಕ್ರವು ರಾಜ
ಸುವದು || ಆ ಮಧ್ಯವರ್ತಿ ಸಮಷ್ಟಿ ಪ್ರಣವದಲ್ಲಿ | ಸೋಮಶೇಖರ ಲಿಂ
ಗಮಿಹುದೂ ||೬೮|| ಆಮೇಲೆ ಪೂರ್ವಾದಿ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಇರುವ ದಳವೇ
ಮೊದಲೊಂದು ಹದಿನಾರು ದಳಗಳುಳ್ಳ, ಚಂದ್ರಮಂಡಲ ಚಕ್ರ ಪ್ರಕಾ
ಶಿಸುತ್ತ ಲಿರುವದು. ಆ ಚಂದ್ರಮಂಡಲ ಚಕ್ರದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಇರುವಂಥಾ
ಸಮಷ್ಟಿ ಪ್ರಣವದಲ್ಲಿ, ಸೋಮಶೇಖರ ಯಂಬುವಲಿಂಗ ಇರುವದೂ ||೬೯||

ಆದರೆ ಕೃಪಾಬಲವನು ಪಡೆದಲ್ಲಹ | ವಿದುರರಿಗೆಮ್ಮ ಬಂಧುಗಳೂ ||
ಮುದದಿಂದ ನೀನವರನು ಕೊಂಡು ಬಂದರಾ | ದುದು ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಿ ಕ
ಲ್ಯಾಣಾ ||೭೦|| ಆ ಲಿಂಗದ, ದಯಾಬಲವನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಆ ಚಕ್ರದ
ಲ್ಲಿ ಇದ್ದು ಕೊಂಡು ತಿಳಿಯುವಂಥಾವರೇ ನಮ್ಮ ಬಂಧುಗಳು. ಸಂ
ತೋಷದಿಂದ ನೀನು ಅವರುಗಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದರೆ, ಜೀವ
ನ್ಮುಕ್ತಿಯ ವಿವಾಹ ವಾಯಿತು. ... ||೭೧||

ಕೃಪೆಯುಕ್ತಮೆಯ ನಾರ್ಜವವ ಧೈರ್ಯ ವೈರಾಗ್ಯ | ರಸಟುಫೃತಿಯು
ಸಂಬಂಧನನೂ || ಸುಪಥ ರಹಾಸ್ಯ ರೋಮಾಂಚ ವಿಜಯ ಧ್ಯಾನ | ದ
ಪರಿ ಪಾಟಯನು ತಪ್ಪಿಸದೆ ||೭೨|| ಕೃಪೆಯನ್ನು ಕ್ಷಮೆಯನ್ನು, ರು
ಜಾತ್ಯವನ್ನು, ಧೈರ್ಯವೆಂಬವನನ್ನು, ವಳ್ಳಿ ಮಾರ್ಗವುಳ್ಳವರನ್ನು, ಹಾ
ಸ್ಯನೆಂಬವನನ್ನು, ಪುಲಕಾಂಕುರ ಯಂಬವನನ್ನು, ಧ್ಯಾನ ಯಂಬವ
ರಿವರುಗಳನ್ನು ಕ್ರಮವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸದಂತೆ ||೭೩||

ಸಿ ರತೆಯ ಗಂಭೀರೋದ್ರಮ ಸತ್ವಾದಾರ್ಯ | ಮರೆಯದೇಕಾಗ್ರತೆ
ಯೊಡನೇ || ಕರತಹುದೆಂದು ವಿಜ್ಞಾನನ ಕಳುಹಿದ | ನರಿವರ ಮನದರ

ಗಿಳಿಯಾ ||೬|| ಸ್ಥಿರತ್ವ ಯಂಬವನನ್ನು, ಗಂಭೀರಯಂಬವನನ್ನು, ಸತ್ಯಗುಣ ಯಂಬವನನ್ನು, ಉದಾರತ್ವ ಯಂಬವನನ್ನು, ಇವರುಗಳನ್ನೆ ಮರೆತು ಹೋಗದೆ ಏಕಾಗ್ರತೆ ಯಂಬವಳನ್ನು ಕೂಡಾ, ಕರದುಕೊಂಡು ಬರುವುದುಂದು, ವಿಚಾರವೆಂಬ ಮಂತ್ರಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನು, ಬಲ್ಲಂಥಾವರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಅರಗಿಳಿಯಾದಂಥಾ ವಿಜ್ಞಾನವೆಂಬಪುರುಷನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದನೂ||

ಇಂತು ಕಳುಹಿ ಕರಸಿದರವರೆಲ್ಲರು | ಸಂತೋಷದಿಂದಿಂದುನಿಂದು || ಚಿಂತಿತ ಫಲಸಿದ್ಧಿ ಸಿದ್ಧವೆಂದು ರೋಮಾಂಚ | ಮಂ ತಾಳಿ ಮುದದಿಂದ ಬೃದ್ಧರೂ ||೬|| ಈ ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿ ಕರೆಯ ಕಳುಹಿಸಿದ. ಅವರೆಲ್ಲರು ಸಂತೋಷಚಿತ್ತ ರಾಗಿ ಬಂದು ನಿಂತುಕೊಂಡು, ನೀನು ಚಿಂತೆ ಮಾಡಿದಂಥಾಫಲವು ಸಿದ್ಧವಾಯಿತೆಂದು ರೋಮಾಂಚವನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿ ದಂಥಾವರಾದರು. ... ||೭||

ಮೂ|| ಕಂದ|| ತೊಡೆಯೊಳಗಿಟ್ಟು ಕೆಲರೈ | ಮಡದಿಯಕೆಲರೆಡೆ ಯಮೇಲೆ ತಾಳದಿಡತರ | ನುಡಿಸದೆಯೇಳುತ್ತಾಳದರವ | ರಡಕಗಳಂತಿ ರಲಿ ಈತನ ಕೃತಿ ವಿಚಿತ್ರಂ ||೬|| ಕೆಲವರು ತಮ್ಮ ಭಾರ್ಯೆಯರಂ ನು ತೊಡೆಯಮೇಲೆ ಇರಿಸಿ ಕೊಂಡಂಥಾವರಾದರು. ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಂಥಾವರಾದರು. ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಮಾತುಗಳಾಡುವ ನಾಲಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಇರಿಸಿ ಕೊಂಡಂಥಾವರಾದರು. ಅವರ ಹೊಂದಿಕೆಗಳು ಹಾಗೆಯಿರಲಿ. ಈ ಮನೋ ನೃಪನ ಕುಶಲತ್ವ ಅತ್ಯಾ ಕ್ಷರೈ ವಾಗಿ ತೋರುತ್ತಲಿಥೆ. ... ||೮||

ಉತ್ಪಲ ಮಾಲಿಕಾ ವೃತ್ತಾ || ನೋಡುವದಿಲ್ಲ ನೋಟ ಮನನಾರತ ಮೊಂದಿ ಹಳಪ್ಪಲಿಲ್ಲತಾಂ | ಕೂಡಿಹಳೂಮ್ಮಯಿಂ ತೆರಳಲೈದಿ ವಿರಾಸ ಮನಂಟಲಿಲ್ಲಕೊಂ | ಡಾಡುವವೋಲಿವೇಕಿ ಜನ ಮಾತರ ಮೋದ ಮನುಂಟು ಮಾಡುವ | ಲೋಡದ ಚಿತ್ರಮಂ ಭುವನದೇಳಿಗೆ ನೋಡಿದ ವೆಂದುಹಿಗ್ಗಿದಾಗ ||೬|| ನೋಡಿದರೆ ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ ನೋಟವ ನ್ನು ನಿರಂತರವು ಹೊಂದಿ ಇದ್ದಾಳೆ ಆಲಿಂಗನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಿ ರಮಣೀ ರಮಣಿಯು ಯಾವಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಎಡೆಬಿಡದಕೂಡಿ

ಕೊಂಡಿದ್ದಾಳಿ. ಚಲಿಸುವದರನ್ನ ಹೊಂದಿ ಇದ್ದಂಥಾ ಚಲನ ರೂಪವಿ
ಲ್ಲ. ಮುಟ್ಟಲಿಲ್ಲ. ಅನುಭವಿಗಳಾದಂಥಾ ಜೀವನ್ಮುಕ್ತರು ಸ್ತೋತ್ರ
ಮಾಡುವಹಾಗೆ, ವಳಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದವಂ ಉಂಟು ಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದಾಳಿ.
ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಕಾಣದಿರುವಂಥಾ ಅಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಅಧಿಕವಾ
ಗಿ ನೋಡಿದೆವೋಯೆಂದು ಸಂತೋಷ ಪಟ್ಟರು. ||೧||

ಮೂ|| ವಚನ|| ಈಕಡೆಯೊಳಗಿತನೊಳೆಂದು ಕೆಲರಾಡುತ್ತಿರೆ ಕೆ
ಲಂಬರ ||೬|| ಈ ಮನೋನೃಪನಲ್ಲಿಯೂ, ಈ ಮುಕ್ತಿ ಕಾಂತಾ
ಮಣಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಯೆಂದು ಕೆಲರು ಅಡುತ್ತಿರಲೂ, ಇನ್ನು ಕೆಲವರು||೧||

ಮೂ|| ಕಂದ|| ಸತಿಯಾಗಬ್ಬಹದ್ಮಿಣಿ | ಪತಿಗಪ್ಪುದ ಮೋಘ
ಸೌಖ್ಯಮೆಂಬಿದು ಪ್ರಸಿಯೇ || ಸತಿಯಾಗೆ ಮುಕ್ತಿಬಂದುದು | ವಿತಿಯಿ
ಲ್ಲದ ಭಾಗ್ಯವಿದು ಮಹಾಚಿತ್ರವಲಾ ||೬|| ಭಾರ್ಯೆಯಾದವಳು ಪ
ತಿವ್ರತೆಯಾದರೆ, ಗಂಡನಾದವನಿಗೆ ಬಂಧರಹಿತವಾದ ಮುಕ್ತಿ ಸುಖವಾ
ಗುತ್ತೆಯೆಂಬುವದು ಸುಳ್ಳಾದೀತೆ. ಹೆಂಡತಿಯಾಗಿಯೇ ಮುಕ್ತಿ ಬಂದಂ
ಥಾದ್ದಾಯಿತು. ವಿತಿಯಿಲ್ಲದಂಥಾ ಐಶ್ವರ್ಯ ಬಂದಂಥಾದ್ದಾಯಿತು. ಇ
ದು ಮಹದಾಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತಲ್ಲ. ... ||೧||

ಮೂ|| ವ|| ಇಂತೆಂದು ಕೆಲಂಬರು ಸಹೇತು ಚತುರೋಕ್ತಿಗಳನ್ನಾ
ಡುತ್ತಿರೆ ಅರುಂಧತ್ಯನಸೂಯಾದಿ ಪರಮ ಮುನೀಂದ್ರ ಪುರಂದ್ರಿಯರ್
ಮಂಗಳಾರತಿಯ ನೆತ್ತಿದರದಂತೆನೆ ||೬|| ಹೀಗೆಂದುಕೆಲವರು ಹೇತು
ಸಹಿತವಾದ ಚತುರೋಕ್ತಿಗಳನ್ನ ಹೇಳುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ಅರುಂಧತಿ, ಅ
ನಸೂಯೆ ಮೊದಲಾದ ಮುನಿಶ್ರೇಷ್ಠರ ಹೆಂಡತಿಯರಾದ ಪತಿವ್ರತಾಸ್ತ್ರೀ
ಯರು ಮನಃ ಪ್ರಭುವಿಗೆ ಮಂಗಳಾರತಿಯನ್ನು ಬೆಳಗಿದರು. ಅದುಹ್ಯಾ
ಗೆ ಅಂದರೆ. ... ||೧||

ಮೂ|| ರಾಗಾ-ಭೈರವಿ|| ಕುಡಿತೆ ಗಂಣೆಂಬ ತಟ್ಟೆಯಲಿ ತಾರಕವಂ
ಬ | ನಿಡಿದಾದ ಬತ್ತಿಯಲಿ ಜ್ಞಾನವೆಂಬಾ | ಕಡು ಹಬೆಯನುಳ್ಳ ದೀಪವ
ಮುಟ್ಟ ಸಿಯೆ ಶಾಂತಿ | ಗೊಡಲಾದಮನವ ಬೆಳಗಿದರಳ್ಳರಿಂ | ಜಯಮಂ
ಗಳಂ ಸವಾ ಶುಭಮಂಗಳಂ | ರಯದೆ ಭವಸಿಂಧು ಪರವ ಪಡೆದಗೆ||

||೬೭|| ಬೊಗಸೆಗಂಣೆಂಬ ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಚಹ್ಚಾಃ ಕನೀನಿಕವನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ನೀಳವಾದಂಥಾ ಬತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟಾನವೆಂಬ ಅಧಿಕ ತೇಜಸ್ಸುಳ್ಳಂಥಾ ದೀಪವೆ ಹತ್ತಿಸಿಯೇ, ಶಾಂತಿಗೆ ಶರೀರವಾದ ಮನಸ್ಸನ್ನೂ, ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಬೆಳಗಿದರು. ಅತಿಹಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ಜನನ ಮರಣರೂಪಪ್ರವಾಹವೆಂಬ ಸಮುದ್ರದ ಕಡೆ ಕಂಡಂಥಾ ಮನೋನೈರನಿಗೆ ನಿರಂತರವು ಜಯಮಂಗಳವಾಗಲಿ. ಶುಭಮಂಗಳವಾಗಲೀಯೆಂದು. ||೧||

ವಿಜಿತ ಪಡ್ವರ್ಗನಿಗೆ | ವಿಮಲಾಪವರ್ಗನಿಗೆ | ಭಜಿತ ವಿಜ್ಞಾನನಿಗೆ ಪಟುಮೌನಗೆ || ಕುಜನ ಜನದೂರನಿಗೆ | ಕುಕುಕ ಸಂಹಾರನಿಗೆ ನಿಜದ ವಿಹಾರನಿಗೆ ನಿರ್ದೈವಿಗೆ || ಜಯಮಂಗಳಂ || ||೬೮|| ಕಾಮವೇ ಮೊದಲಾಗಿ ಮತ್ಸರ್ಯವೇ ಕಡೆಯಾದ, ಅಂಥಾ ಶತ್ರು ಸ್ವಮೂಹವನ್ನು ಜೈಸಿದಂಥಾವನಿಗೆ, ನಿರ್ಮಲವಾದ ಮೋಹವನ್ನಳ್ಳಂಥಾವನಿಗೆ ಹೊಂದಲ್ಪಟ್ಟಂಥಾ ವಿಜ್ಞಾನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನಳ್ಳವನಿಗೆ, ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಾದ ಮೌನವನ್ನಳ್ಳವನಿಗೆ, ಕೃತ್ಸಿತ್ತರಾದ ಜನರಿಗೆ ದೂರನಾದಂಥಾವನಿಗೆ, ಕುಕೋದ್ಯವ ಸಂಕರಿಸಿದವನಿಗೆ, ಬ್ರಹ್ಮ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿಯೇ ಕ್ರೀಡೆಯುಳ್ಳಂಥಾವನಿಗೆ, ಸರ್ವಭೂತಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವಿರೋಧವಿಲ್ಲದಂಥಾವನಿಗೆ. ... ||೨||

ಆಗಲಿ ನಿರಾವರಣವಾದ ಸಹಜಾನುಭವ | ಮಾಗಲಿ ವಿಸ್ತಾರದಳಿವು ತಳಿವಿಂ | ಆಗಲಿ ಶಾಂತಕರೇಷಾ ಚೂಡದತ್ತನಿಜ | ಯೋಗಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ವ್ಯಾಪ್ತವದಂ ||೬೯|| ಮಾಯಾವರಣ ರಹಿತವಾದ ಯತಾರ್ಥಾನುಭವವು ಆಗಲಿ. ಆಸತ್ತುಗಳ ಸಮೂಹದ ನಾಶವು ಸ್ವಸ್ವರೂಪದ ತಿಳುವಿಕೆಯಿಂದ ಆಗಲಿ. ಚಂದ್ರರೇಖೆಯು ಕಿರಣವೆಂಬ ಉಳ್ಳಂಥಾ ಈಶ್ವರನಿಂದ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟಂಥಾ, ಯಾರ್ಥವಾದ ಜೀವೇ ಶೈಶ್ಯದ ಅಧಿಪತ್ಯವೆಂಬ ಗತವಾಗದಿರುವ ಸ್ಥಾನವು ಆಗಲಿ. ... ||೩||

ಮೂ|| ವ|| ಇಂತು ನಾನಾ ವಿಧಾರ್ಥಿಕೆಗಳಂ | ಶಾಂತಿ ಕಲ್ಪಾಣ ಮಹೋತ್ಸವಮಂ | ಪ್ರಾಣ್ಯಂಗನೆಯರ್ವಿ ರಹಿತವಾದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಸಮುಚಿತ ನಮಸ್ಕಾರ ಸ್ತೋತ್ರಂಗಳಂ | ಸಕಲ ದೇವತೆಗಳಂ ಸತ್ಕರಿಸಿ | ಸಂಶಯ ವಿಸರೀತ ಅಸಂಭಾವನೆಗಳೆಂಬ ಒಟ್ಟುತ್ರಯಂಗಳಂ ನಿವಾಳಿಸಿ

ದೂರಂ ಬಿಸುಟು | ಮುಕ್ಕುಳಿತಾಂಜಲೀ ಬದ್ಧನಾಗಿ | ಮುಕ್ತಿ ಕಾಂತತಾ
ಸಹಾಯನಾಗಿ ಮನೋ ರಾಜನಿರಲಾ ಸಕಲ ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರುಂ | ನಾನ್ವ
ಕಾಂಬಂತೆ ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ನಿವಾಳಿಸಿ ಬಿಸುಟು ಸಂಶಯ ವಿಸರೀತಾ ಸಂ
ಭಾವನೆಗಳೆಂಬ ಪಟುತ್ರಯಂಗಳಾವಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ | ಅವದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ |
ಅವಸ್ಥಾವಿನಲ್ಲಿಯೂ ತೋರದೇ ಪೋಗಲೆಂದು ಪರಸಿ | ನಿಜಾವಾಸಮಂ
ಸೇರಲಾ ಮನೋನೈವನೊಡನೆ | ವಿಚಾರನಿಂತೆಂದವನೆಂತೆನೆ.

||೩೪|| ಈ ಪ್ರಕಾರಮಾಗಿ ನಾನಾವಿಧವಾದಂಥಾ ಮಂಗಳಾರತಿಗೆ
ಳಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಕಾಂತಿ ವಿವಾಹ ಮಹೋತ್ಸವವನ್ನು, ಆರುಂಧತಿ, ಅನಸೂ
ಯಾದಿ ಪತಿಪ್ರತಾ ಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳು ಮಾಡಲಾ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಯಥಾಯೋ
ಗ್ಯಮಾದ ನಮಸ್ಕಾರಂಗಳಿಂದಲೂ, ದೇವತಾ ಸ್ತೋತ್ರ ಪಾಠಂಗಳಿಂದ
ಲೂ, ಸಮಸ್ತ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಉಪಚಾರಂಗಳಂ ಮಾಡಿ, ಸಂಶಯ ವಿ
ಸರೀತ, ಅಸಂಭಾವನೆಗಳೆಂಬುದಕ್ಕೆ, ಜೀವನು ಬ್ರಹ್ಮನಾಡನೋ ಅಲ್ಲ
ವೋ ಯಂಬುವದೇ, ಸಂಶಯವನಿಸುವದು. ಸ್ವರೂಪಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದೆ, ದೇ
ಹವೇ ತಾನೆಂಬುದೇ, ವಿಸರೀತ ಭಾವನೆ ಯೆನಿಸುವದು. ಹಾಂಕಾರರೂ
ವಾಂತಃ ಕರಣದಲ್ಲಿ ಸುಖದುಃಖಾಧ್ಯಾತ್ಮನು ಭವವು, ಬ್ರಹ್ಮ ಸ್ವರೂ
ಪವಾದಂಥಾ ತಾನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾನೆಂದು ತಿಳಿದು ಕೊಂಬುದೇ,
ಅಸಂಭಾವನೆ ಯೆನಿಸುವದು. ಅಂಥಾ ಮೂರು ತೆರೆಗಳನ್ನು ಇಳಿತೆಗೆ
ದು ದೂರವಾಗಿ ಬಿಸುಟುಬಿಟ್ಟು, ಕೈಗಳಂ ಜೋಡಿಸಿ ಕೊಂಡು, ಮು
ಕ್ತಿ ಕಾಂತತಾ ಸಮೀತನಾಗಿ ಮನೋನೈವನು ಇರಲು ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪೂ
ರ್ವೋಕ್ತ ಸಮಸ್ತ ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರು, ನಾನ್ವ ಕಾಣುವಹಾಗಿ ನಮ್ಮ ಮುಂ
ದೆ ಇಳಿತೆಗೆದು ಬಿಸುಟಂಥಾ ಪೂರ್ವೋಕ್ತ ಸಂಶಯ ವಿಸರೀತ ಅಸಂಭಾ
ವನೆಗಳೆಂಬ ಮೂರು ತೆರೆಗಳು ಅಂಥಾ ಸ್ತ್ರೀ ಅನ್ನು ಪಾನಾದಿ ವಿಚಿತ್ರ
ಭೋಗಕಾಲದಲ್ಲಾ ದರೂ, ಪುಣ್ಯದೇಶದಲ್ಲಾ ಗಲಿ, ಪಾವದೇಶದಲ್ಲಾ ಗಲಿ,
ಕಟಕ ಕಿರೀಟ ಕುಂಡಲಾದಿ ಸುವರ್ಣ ಭೂಷಣ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಾ ಗಲಿ
ಘಟಾದಿ ವೈಷ್ಣವ ಪ್ರಾತ ವಿಶೇಷ ವಸ್ತು ಗಳಲ್ಲಾ ಗಲಿ, ಪೂ
ರ್ವೋಕ್ತವಾದ ಆವೃತ್ತಿತ್ರಯವು ತೋರದೆ ಹೋಗಲೆಂದು ಹರಸಿಬಿ
ಟ್ಟು, ತಮ್ಮತಮ್ಮ ಸ್ಥಳಗಳಂ ಸೇರಿದರು. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮನೋರೂ

ಜನಕೂಡೆ ವಿಚಾರ ಸಚಿವನಿಂತೆಂದನು. ಆದು ಹ್ಯಾಗೆ ಅಂದರೆ ||೧||

ಮೂಲ|| ಜಂಪೆ|| ಎಲೆರಾಯ ಕಲ್ಯಾಣದಲಿ ಮಹೋತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಬ
ಲರಾದರಾಗಲೀ ಕೊಲೆಗೆ ಪಾತ್ರರ್ಕಳ್ ||ಟೀ|| ಎಲೈ ಮನೋರಾಜ
ನೇ, ವಿವಾಹದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕವಾದಂಥಾ ಉತ್ಸವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೊಲ್ಲುವದಕ್ಕೆ ಸಾ
ತ್ರಾದಂಥಾ ದುಷ್ಪರಾದಾಗ್ಯೂ ಆಗಲಿ. ... ||೧||

ಅಪ್ಪಮಂಡಲ ಪುರದೊಳಡ್ಡಿ ಗೊಡಲಾದವರ | ಕಪ್ಪಮಂ ಪರಿಹರಿ
ಸು ಕಾವಲಂ ತೆಗಸೂ ||ಟೀ|| ಮೂಲಾಧಾರಾದಿಯಾದ ಅಪ್ಪಚಕ್ರ
ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಬಂಧಕ್ಕೆ ದೇಹವಾಗಿರುವಂಥಾವರುಗಳ ಕಪ್ಪ ಪರಿಹರ
ರ ಮಾಡಿಸಿ ಕಾವಲು ಇರುವ ಆಳುಗಳನ್ನು ತೆಗೆಸಿಬಿಡು. ||೨||

ಆಪ್ರವೃತ್ತಿಯ ಬೆರಸಿಯಬಿಲರಾಗಾದಿಗಳು | ಸಪ್ರಭೆಯೊಳ್ಳಿದಲೀಸಂ
ಸಾ ನೆ ಮುಖವಾ ||ಟೀ|| ಆ ಪೂರ್ವೋಕ್ತವಾದ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯೊಡನೆ
ಕೊಡಿ ಸಮಸ್ತ ವಿಷಯರಾಗಾದಿಗಳು ಸ್ವಕಾಶ ಸಹಿತವಾಗಿ, ತಾನುತಾ
ನು ಇರುವ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಯೇ ಇರಲಿ. ... ||೩||

ಈನಿವೃತ್ತಿಯ ಬೆರಸಿ ಇರಲಿ ವೈರಾಗ್ಯಾದಿ | ಮಾನನಿಧಿಗಳುತಮ್ಮ ಮಾ
ನ್ಯಮಿದಂತೆ ||ಟೀ|| ಈ ಪ್ರತ್ಯವಾಗಿರುವಂಥಾ ನಿವೃತ್ತಿಯೊಡನೆ
ಕೂಡಿ, ವಿರಾಗಾದಿ ಮಾನನಿಧಿಗಳುತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಪೂಜ್ಯತೆಇದ್ದಂತೆಇರಲಿ||

ಬಾಳುವಂದಿನೊಳು ಭಯಪಾಶ್ವಕತ್ವವ ಪಡೆದ | ಲೋಲರಾಜಸವಿ
ರಲಿ ರೂಢಿಯಂತಂತೂ ||ಟೀ|| ಜೀವಿಸಿ ಇರುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿ
ನಿವೃತ್ತಿ ಪಕ್ಷಪಾತಿಯಾದ ಚಂಚಲವಾದ ರಾಜಸ ಸುಗುಣವು ತನ್ನ ಬಳಿ
ಕೆ ಹ್ಯಾಗೆಯೋ ಹಾಗೆಯೇ ಇರಲಿ. ... ||೪||

ಮೂ|| ವ|| ಇಂತೆಂದಾ ವಿಚಾರದೊಡನೆ ವಿತರ್ಕಂಬಂದು, ಪಿಂತೆ
ಣ ಕಾಮಾದಿಗಳು ಬಂದರೆ ಶಾಂತಿ ಮಾರ್ಗಕಂತರಾಯ ಮಾಗದೆಎನಲೂ||

||ಟೀ|| ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದಂಥಾ ವಿಚಾರ ಸಚಿವನ ಕೊಡಲೆ, ವಿತರ್ಕನೆಂ
ಬವನು ಬಂದು, ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿ ಇರುವ ಕಾಮಾದಿಗಳು ಬಂದರೆ, ಬ್ರಹ್ಮಾ
ನುಭವ ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ವಿಘ್ನವಾಗದೆಯೆಂದು ಕೇಳಿದರೆ. ||೧||

ಮೂಲ|| ಉತ್ಪಲ ಮಾಲಿಕಾವೃತ್ತಾ|| ರೋಗದಿ ನರ್ತಿಯಂ ಪಡೆ

ದುತದ್ವಿಲಯಕ್ಕೆ ಭಿಸ್ಪ್ರಸನ್ನಹ | ಸ್ತುತವೈದ್ಯಮಂ ತೆಗದುಕೊಂ
 ಬೆಡೆಯೇಳ್ಳಡು ಪಥ್ಯವಿದುರ್ಚ | ನ್ನಾಗಲದಂ ವಿಸರ್ಜಿಸುವನೋ
 ಮರಣಾಽಧಿಶಾಗಿ ಕೊಂಬನೋ | ರೋಗಿನಿರಾಮಯಂಗಿಹವೆ ದುರ್ಬ
 ಲ ಭೋಜ್ಯಗಳೇ ಧರಿತ್ರಿಯೇಳ್ ||೬೭|| ರೋಗದಿಂದ ಪೀಡಿತನೂ
 ದಂಥಾವನಾಗಿ, ಆರೋಗದ ಸಾಕಾರವಾಗಿ ವೈದ್ಯನ ಸುಮುಖವಾದಂ
 ಥಾ ಹಸ್ತದಿಂದ ಅನುಷ್ಠಾನವನ್ನ ತೆಗದು ಕೊಂಬುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ
 ಕಠಿಣವಾದ ಪಥ್ಯವಿದುರ್, ಆರೋಗಿ ಪರಿಹಾರವಾದಮೇಲೆ, ಆ ಪಥ್ಯ
 ವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡುವನೋ, ದೇಹ ಹೋಗುವ ಪರ್ಯಂತವು ಆ ಪಥ್ಯದ
 ಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವಂಥಾವನಾದಾನೋ, ರೋಗೋಪದ್ರವ ರಹಿತವಾದಂಥಾವ
 ನಿಗೆ ಭೋಜನ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಯೇಗ್ಯವಾಗದೆ ಇರುವಂಥಾ ಪದಾ
 ರ್ಥಗಳು ಉಂಟೇ ಈ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ. ... ||೧||

ಮೂ|| ವ|| ಆದರಿಂ ಪ್ರಾರಾಬ್ದ ಕರ್ಮಾನುಸಾರವಾಗಿ | ಅವಶ್ಯಂ
 ಭಾವಮಂ ಪಡೆದು ಬರುವ ಅನುಭೂತ ವನಿತಾದಿ ವಿಷಯ ರುಚಿರೂಪಂ
 ಗಳಾದ ಭೌತಿಕ ಪ್ರತಿ ಬಂಧಂಗಳುಂ, ಜಡಬುದ್ಧಿ, ಜನಸಂಗರತಿ, ದುರ
 ಭಿಮಾನ, ಚಾಪಲ್ಯಾದಿ ರೂಪಂಗಳಾದ ವರ್ತಮಾನಿಕ ಪ್ರತಿ ಬಂಧಂಗಳುಂ,
 ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ಲೋಕವಾಂಛೆ ಪ್ರಮಥಾದಿ ಕಾಯಾಭೀಪ್ಸತೆ ವಿಭೂತಿ
 ಪ್ರಯತ್ನಾದಿಗಳಾದ ಭವಿಷ್ಯತ್ ಪ್ರತಿಬಂಧಂಗಳುಂ ಯಥಾಸಾವಕಾಶಮಾ
 ಗಿರಲಿ | ಇವರೋಳ್ವರಾಜತರಾದ ಕರ್ಮಾದಿಗಳು ವಿಹರಿಸಲಿ | ನಿನಗಿನ್ನೆ
 ಪ್ಪುದೇ ಭವಮಾಲೆ, ಇವತ್ತಣ ಭಯಂ ಬಿಡಬಿಡಾ ||೬೮|| ಹಿಂದೆಹೇ
 ಳಿದ ಅರ್ಥದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಂಥಾ ಕರ್ಮಾನುಸಾರಮಾ
 ಗಿ ಅನುಭವಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಭಾವವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಬರುತ್ತಾ ಇರುವಂಥಾ, ಜ್ಞಾ
 ನಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವಾನುಭವಿಸಿದಂಥಾ ಸ್ತ್ರೀಯ ಮೊದಲಾದ ವಿಷಯ
 ದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಾಸಕ್ತಿ ರೂಪಂಗಳಾದ ಭೌತಿಕ ಪ್ರತಿ ಬಂಧಂಗಳು, ಮಂದಬು
 ದ್ಧಿ ವಿಷಯಾಸಕ್ತಿ ಜನರ ಸಹವಾಸದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ, ದುಷ್ಟವಾದಂಥಾ ಅಭಿ
 ಮಾನವು, ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಚಪಲತ್ವಾದಿ ರೂಪಂಗಳಾದ ಈಗ ಅನುಭವಿಸು
 ವಂಥಾ ವರ್ತಮಾನ ಪ್ರತಿ ಬಂಧಂಗಳು, ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕ ಮೊದಲಾದ ಪು
 ಣ್ಯಲೋಕಂಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯು, ಪ್ರಮಥಗಣಂಗಳು ಮೊದಲಾದಂಥಾವ

ರ ಕಾಯನಿಧಿಯು ತನಗೆ ಆಗಬೇಕೆಂಬುವ ಇಚ್ಛಾ ವಿಶೇಷವು, ತನಗೆ ಐಶ್ವರ್ಯಾದಿ ಪ್ರಭುತ್ವಗಳಾದ ಭವಿಷ್ಯತ್ಪ್ರತಿ ಬಂಧಂಗಳನ್ನು ಯಥಾ ಸಾಧಕಾಶನಾಗಿ ಹ್ಯಾಗಿ ಇರಬೇಕೋ ಹಾಗೆಯಿರಲಿ. ಪೂರ್ವೋಕ್ತವಾದ ಭೂತ ಭವಿಷ್ಯದ್ವರ್ತಮಾನ ಪ್ರತಿ ಬಂಧಂಗಳಲ್ಲಿ ಜೈಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕಾಮ ಮೊದಲಾದಂಥಾ ಅನಿವಾರ್ಯಗಳಿ ವಿನ್ಯೋದವಾಗಿ ಇರಲಿ. ಎಲೈ ಮನೋರಾಜನೇ ಜನನ ಮರಣ ಪ್ರವಾಹ ರೂಪವಜ್ಜಿ ಇನ್ನಾದೀತೆ, ಆಗಲಾರದು. ಇದ್ದಲ್ಲಿಯಭಯಂ ಬಿಡುಬಿಡು. ... ||೧||

ಮೂಲ|| ಜಂಪೆ|| ಧರಧರದಿ ಜಲಧರ ನಿಕರನೊತ್ತರಿಸಲುಪು | ಸ್ವರಕೆಂದಿಗಾದೊಡಂಬರವುದೇ ವಿಕೃತಿ ||೬|| ನಾನಾ ವಿಧವಾಗಿ ಮೇಘಗಳ ಸಮೂಹ ಅವರಿಸಿಕೊಂಡಿರಲು, ಆ ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ಭೂತ ಭವಿಷ್ಯತ್ ವರ್ತಮಾನ ಕಾಲಂಗಳಲ್ಲಾದರು ವಿಕಾರ ಬಂದೀತೆ, ಬರಲಾರದು ||೧||

ಕಾವಳದ ಹಗ್ಗದಲಿ ಕಲ್ಪಿಸಿದ ಸಖೆಯಾದ | ಹಾನ್ತಕಟ್ಟಿದ ರಾರು ಸಾವರೈ ಜಗದಿ ||೬|| ಕತ್ತಲೆಯಿಂದ ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟ ಹಗ್ಗದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅಬದ್ಧವಾದ ಹಾನ್ತ ಕಟ್ಟಿದರೆ, ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರು ಸಾಯುವವರಂಟೆ, ಇಲ್ಲ. ... ||೨||

ಬೆಳಕಿನಿಂ ಕೋಣೆಯಲಿ ಬೇಕಾದುದಂ ಪಡೆದು | ಘಳಿಸೆನೆಂಬವರು ಕಾವಳದೊಳಾರುಂಟೂ ||೬|| ಬೆಳಕಿನಿಂದ ಕತ್ತಲಾದಂಥಾ ಕೋಣೆಯು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ಪದಾರ್ಥವಂ ತೆಗದುಕೊಂಡು, ಅಂದಕಾರದಲ್ಲಿ ಆ ಪದಾರ್ಥವನ್ನೆ ಸಂಪಾದಿಸುವನು ಯಂಬವರು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ಉಂಟೆ, ಯಾರು ಇಲ್ಲ. ... ||೩||

ಹಾಲು ಸಂಸ್ಕಾರದಿಂದಾಗಿ ಪೃತರೂಪಾದ | ಮೇಲೆ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಯ ತಾಳಿ ಮೊಸರಹುದೇ ||೬|| ಹಾಲು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಸ್ಕಾರದಿಂದ ತುಪ್ಪದ ರೂಪಹೊಂದಿದಮೇಲೆ, ಪೂರ್ವ ಪ್ರಕಾರ ಹೊಂದಿ ಮೊಸರಾದೀತೆ, ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ... ||೪||

ದಗ್ಧಪಟವೆಂದಿನಂದದಿ ತೋರಲಿಳಿಯಲ್ಲಿವಿ | ದಗ್ಧರಾರದನುಟ್ಟ ತಳ್ಳಿದರು ಹಿಮಮಂ ||೬|| ಸುಟ್ಟು ಹೋದಂಥಾ ಬಟ್ಟೆ ಪೂರ್ವದ ಹಾಗೆ ಆಕಾರಮಾತ್ರ ವಿದ್ವಾಂಸ್ಯ, ವಿನೀತಿಗಳಾದವರು ಸುಟ್ಟ ವಸ್ತುವೆ

ನ್ನ ಉಟ್ಟುಕೊಂಡು ಭಳಿ ಹೋಗಲಾಡಿಸಿದವರು, ಯಾರಾದರೂವಂತಿ ||
 ಗರುಡ ಮಂತ್ರದೊಳಗಿನ ಗರಳಶಕ್ತಿಯು ಜೀವ | ಕರಣಮಂ ವಿ
 ಸ್ತೃತಿಯ ಮರಳಿ ಪೊಂದಿಪುದೇ ||೬|| ಗರುಡ್ಮಂತನ ಮಂತ್ರೋ
 ಚ್ಚಾರಣೆಯಿಂದ ಹೋದಂಥಾ ವಿಷದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು, ಜೀವ ಸಂಬಂಧ
 ಮಾಡ ಅಂತಃಕರಣಕ್ಕೆ ಪುನಹಾ ಮರವೆ ಕೊಟ್ಟಂತೆ, ಕೊಡಲಾರದು ||

ಕನಸಿನೊಳು ಬಂದ ಕಾಮಿನಿಯ ಸಂಸಾರದಿಂದ | ತನಯರಂ ಪಡದಿ
 ಪರ್ವ ಮನುಜರಾರುಂಟೂ ||೬|| ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಾದಂಥಾ ಕಾ
 ಮುಕಸ್ತಿಯ ಸಂಸಾರದಿಂದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡದಂಥಾ ಮನುಷ್ಯರು ಯಾ
 ರಾದರು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾರೆಂದರೆ, ಯಾರು ಇಲ್ಲ. ... ||೭||

ಮೂಲ|| ವಚನ|| ಇದರಿಂದ ದೇಹ ವ್ಯಾಧ್ಯಾದಿಗಳೆಲ್ಲ ಲೋಕದುಃಖಂ
 ಗಳು | ಪುಣ್ಯಾರ್ಜನಾದಿಗಳು, ಪರಲೋಕ ದುಃಖಂಗಳು, ತಾನುಸಂಚಿ
 ಕೋಶಂಗಳಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾದುದರಿಂದ ವೆರಡು ದುಃಖಂಗಳೆಲ್ಲವಾದುದು |
 ಈ ದುಃಖಭಾವದಿಂದಲೂ, ಬ್ರಹ್ಮಧ್ಯಾನಾನಂದಂಗಳು, ಪರಿಗಣಿತಂಗಳೆ
 ಳು, ತನ್ನಾನಂದಮಾದರೋ, ಅಪರಿಗಣಿತ ಮಾಡುದರಿಂದಲೇ ಸರ್ವಕಾಮು
 ಪ್ರಿಯಿಂದಲೂ ಕೃಪ್ಯಾದಿಯಾದುದು | ದೇಹಕ್ಕೆ ಯಾಗಾದಿ ಯಾದುದು |
 ವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ ಶ್ರವಣಾದಿಯಾದುದು | ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಕರ್ತವ್ಯಂಗಳೂ ||

||೬|| ಈ ಪ್ರಕಾರ ಹೇಳಿದ್ದರಿಂದ ಸ್ಥೂಲದೇಹಕ್ಕೆ ಬಂದಂಥಾ
 ವ್ಯಾಧಿಯೇ ಮೊದಲಾದಂಥಾವುಗಳು ಈ ಲೋಕ ದುಃಖಂಗಳು. ಈ
 ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪುಣ್ಯ ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುವದು ಪರಲೋಕ
 ದುಃಖಂಗಳು. ಆತ್ಮನು, ಅನ್ನಮಯ, ಪ್ರಾಣಮಯ, ಮನೋಮಯ,
 ವಿಜ್ಞಾನಮಯ, ಅನಂದಮಯವೆಂಬಪಂಚಕೋಶಂಗಳಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಇ
 ರುಪದ್ದರಿಂದ, ಇಹಲೋಕ ದುಃಖವೂ, ಪರಲೋಕ ದುಃಖವೂ ಎರಡು
 ಇಲ್ಲದೇ ಹೋದ್ದರಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ಸಾರ್ವಭೌಮಾಂತಮಾದ ಅನಂದಂಗಳೆ
 ಳಂ ತಾರುತವ್ಯದಿಂದ ಎಣಿಸುವದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದಂಥಾವು. ಬ್ರಹ್ಮಾ
 ನುಭವಿಯಾದ ತನ್ನಾನಂದವಾದರೋ, ಎಣಿಸುವದಕ್ಕೆ ಅಶಕ್ಯವಾದುದ
 ರಿಂದ ಈ ಪ್ರಕಾರಮಾದ ಸರ್ವಕಾಮು ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಿಂದಲೂ, ವ್ಯವಸಾಯ

ಮೊದಲಾದಂಥಾದ್ದು ಗೊಲ್ಲದೇಹಕ್ಕೆ ಯಾಗಾದಿ ಮೊದಲಾದ ಕರ್ಮ
ವು, ವಚನಕ್ಕೆ ಶ್ರವಣ ಮನನ ನಿಧಿಧ್ಯಾಸ ಮೊದಲಾದಂಥಾದ್ದು ಮನಸ್ಸಿ
ಗೆ ಕರ್ತವ್ಯಗಳು. ||೧||

ಮೂಲ|| ಶ್ಲೋಕ|| ಕರ್ತವ್ಯದುಃಖಮಾರ್ತಾಂಡಜ್ವಾಲಾದ
ಗಂಧಂತರಾತ್ಮನಾಂ | ಕುತಃಪ್ರಶಮಯೂಪಧಾರಾಸೇತಮೃತಸು
ಖಂ ||೬|| ಪ್ರಶಮವಂದರೆ, ಪರಿಚ್ಛೇದನ. ಕರ್ತವ್ಯವಂದರೆ, ಕರ್ಮಾ
ಧಿಕಾರ. ಕರ್ಮಾದಿಕಾರವೆಂಬ ಚೈತ್ರಮಾಸದ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಸೂರ್ಯಕಿರ
ಣದಿಂದ ಬಂದವರಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಾ ಮೃತದ ಧಾರಾಭಿಷೇಕಂ ಪೊರತಾಗಿ,
ಚತುರ್ದಶ ಭುವನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸುಖಂ, ಸುಸ್ಥಿತಿಯು, ಕುತಃ-ಯತ್ತಣ
ದುವೆಂದು ನಿರ್ವೈಸಿದರು ಯೆಂಬ, ಪೂರ್ವೀಕರ ಮಾತಿನಿಂದ. ||೧||

ಮೂಲ|| ವಚನ|| ಇಲ್ಲವಾದುದರಿಂದಾದ ಕೃತಕೃತ್ಯತ್ವದಿಂದಲೂ |
ಎಷ್ಟು ಮೋಹಸಂಧನೆಗಳುಂಟೋ | ಅಷ್ಟು ನಿನಗೆ ದೊರಕೊಂಡಿತ್ತಾ
ಗಿ | ಇದರಿಂ ಸೇರಿದ ಪ್ರಾಪ್ತ ಪ್ರಾಪ್ತತ್ವದಿಂದಲೂ | ಧನ್ಯನಾದೆಯಾಗಿ |
ಆ ದೇಹಾಂತರಮಂ ಬುದ್ಧಿ ನೈರ್ಮಲ್ಯಮೆಂಬ ಜ್ಞಾನರಕ್ಷೆಯಿಂ | ಏಕಾ
ಗ್ರ ಮನಸ್ಸೆಂಬ ತಪಸ್ಸಿನಿಂ | ಸಾರ್ವಜನೀನಮಾದ ಸರ್ವಜನ ಪೂಜ್ಯತೆ
ಯೆಂಬ ಸರ್ವಸಂಪಾದದಿಂದ | ಕ್ಲೇಶಂಗಳಿಲ್ಲದಿಹಣ ಮೆಂಬ ದುಃಖಕ್ಷಯ
ದಿಂದ | ಸಾಧನೆ ಪ್ರತಿಬಂಧರಾಹಿತ್ಯಮೆಂಬ ಸುಖಾವಿಭಾವದಿಂದಿರ್ಪೆ
ಯಾಗಿ | ನಿನಗಾವಕಾಲದೋಳ್ ಭಯಮಿಲ್ಲದೆ ಪುಷ್ಪಿತ ದೃಮದಂತೆ ತ
ದ್ವಾಸನನಾಗಿ | ಫಲಿತರ ಸಾಲದಂತೆ ಸುರಸನಾಗಿ | ಮಹೋದ್ಯಾನದಂತೆ
ಮುಮುಕ್ಷುಗಳಿಗೆ ನೆಳಲಾಗಿ | ದೇವಗಂಗೆಯಂತೆ ದರ್ಶನ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಪೂ
ಪಹಾರಕನಾಗಿ | ಸೂರ್ಯನಂತೆ ತೇಜೋನಿಧಿಯಾಗಿ | ಚಂದ್ರನಂತೆ ವಿಬು
ಧರ್ಕಗಳಿಗೆ ಅಮೃತನುಂ ಬೀರುವನಾಗಿ | ಗಮುದ್ರನಂತೆ ಗರ್ಭೀಕೃತ
ಗಂಭೀರನಾಗಿ | ಪುಣ್ಯರಾಸಿಯಾಗಿ | ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯಾನಿಧಿಯಾಗಿ | ಮೋಹ
ಲಕ್ಷ್ಮೀಜನ್ಯಸ್ಥಾನಮಾಗಿ | ಶಿವಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಶಿವಭಕ್ತಿ ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಿಯ
ರೆಂಬ ಕಳತ್ರದ್ವಯದಿಂದ ಕೂಡಿ ಸುಖದಿಂಬಳೆಂದು ಒರಸಲಂ ವಿಚಾರಂ
ಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ | ನಿಜಸುಖದಿಂದ ಮನೋರಂಜನಾರ್ಥವನದೆಂತೆನೆ.

॥೬೬॥ ಪೂರ್ವೋಕ್ತ ಕೃಷಿ ಮೊದಲಾದವುಗಳು, ಯಾಗಾದಿಗಳು, ಶ್ರಮಣ ಮನಸಾದಿಗಳು, ಬ್ರಹ್ಮನಿಷ್ಠನಾದ ನಿನಗೆ ಇಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ, ಅಂಥಾ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದಲೂ, ಎಷ್ಟು ಮೋಕ್ಷಸಾಧನೋಪಾಯಂಗಳುಂಟೋ, ಅವು ನಿನಗೆ ಲಭ್ಯವಾದಂಥಾದ್ದಾಯಿತಾಗಿ, ಇದರಿಂದ ಹೊಂದತಕ್ಕ ವಸ್ತುವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರಿಂದಲೂ, ಕೃತಾರ್ಥನಾದೆಯಾಗಿ, ಆ ದೇಹಪತನ ಪರ್ಯಂತವು ಬುದ್ಧಿ ನಿರ್ಮಲತ್ವವೆಂಬ ಜ್ಞಾನಸಂರಕ್ಷಣ್ಯದಿಂದಲೂ, ವೃತ್ತಾಂತರವಿಲ್ಲದೆ ಇರುವ ಮನಸ್ಸೆಂಬ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದಲೂ, ಸರ್ವಜನದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದಂಥಾ ಸಕಲಜನ ಪೂಜ್ಯತೆಯೆಂಬ ಸರ್ವ ಸಂವಾದದಿಂದಲೂ, ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಕ್ಲೇಶಂಗಳು ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವದೆಂಬ ದುಃಖವಿಲ್ಲದಿರುವದ್ದರಿಂದಲೂ, ಸಾಧನಾಂತರೋಪೇಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲದೆ ನಿಜಸುಖವಿಭಾವದಿಂದ ಇದ್ವಂಥಾವನಾಗಿ ಇದ್ದೀಯಾಗಿ, ನಿನಗೆ ಯಾವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯೂನಿನ್ನಬಿಟ್ಟು ಇತರವಸ್ತುನಿನಗೆತೋರದೆ ಇರುವದ್ದರಿಂದ, ಭಯವಿಲ್ಲದೆ ಇದ್ದು ಕೊಂಡು, ಕುಸುಮಗಳುಳ್ಳವೃಕ್ಷದಂತೆ, ವಳ್ಳೆವಾಸನೆಯುಳ್ಳಂಥಾವನಾಗಿ; ಅಂಣುಗಳುಳ್ಳಶೀಮಾವಿನಮರದಹಾಗೆ ಒಳ್ಳೆತ್ತಾ ದರಸವುಳ್ಳಂಥಾವನಾಗಿ, ಅಧಿಕವಾದಉದ್ಯಾವನದಂತೆ ಮೋಕ್ಷೇಚ್ಛೆಯುಳ್ಳಂಥಾವರಿಗೆ ನೆರಳಾಗಿ, ದೇವಗಂಗೆಯಹಾಗೆ ದರಶನಮಾತ್ರದಿಂದ ಪೂಜವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವನಾಗಿ, ಸೂರ್ಯನಹಾಗೆ ತೇಜಸ್ಸಿಗೆ ಸ್ಥಾನಮಾದಂಥಾವನಾಗಿ, ಚಂದ್ರನಹಾಗೆ ವಿಬುಧರಿಗೆ ಆಮೃತಕೊಡುವನಾಗಿಯೂ, ಸಮುದ್ರನಹಾಗೆ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವಗಾಂಭೀರ್ಯ ಉಳ್ಳವನಾಗಿ, ಪ್ರಾಣ್ಯರಾಶಿಯಾಗಿ, ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ, ಮೋಕ್ಷವೆಂಬಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದಸ್ಥಾನಮಾಗಿ, ಸಚ್ಚಿದಾನಂದಸ್ವರೂಪಮಾದಶಿವಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಶಿವಭಕ್ತಿ, ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಿಯರೆಂಬ ಇಬ್ಬರು ಹೊಂಡತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಸುಖದಿಂದ ಬಾಳಿಕೊಂಡು ಇರಲಾಯೆಂದು ಹರಸಲೂ, ಮನೋರಾಜನು ವಿಚಾರನೆಂಬ ಪ್ರರೋಹಿತನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವೂ, ನಿಜಸುಖದಿಂದ ಇದ್ವಂಥಾವನಾದ. ಅದುಹ್ಯಾಗೆ ಅಂದರೆ ॥೧॥

ಮೂಲ॥ ಚಂಪಕಮಾಲಾವೃತ್ತಾ ॥ ಕಳೆಯದಕಾಂತಿಯಿಂ ಸಕಲವೃತ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾನಚಾರಮಂ । ಬಳಸಿ ವಿಕಾರ ಮೃದದ ವಿಲಾಸದೊಳು

ಬಿ ವಿಚಾರನಿಂದೆಂಬಂ | ದಲಭಾವಿವೇಕದಿಂದ ಪರಜೇಯ ಸರಾಕ್ರಮನಾ
ಗಿವೇದಮು | ದ್ವಲಗುರುಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಮರೆದನಾ ಕಮಲಾಸ್ತ ಶತಾಂಕ
ತಾರಕಂ ||೬|| ಕಡಮೆ ಬೀಳದೆ ಇರುವ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ, ಸಮಸ್ತ
ವಾದಂಥಾ ವೃತ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾನಮಾದ ಸಂಚಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿಯೂ,
ವಿಕಾರವಂ ಹೊಂದದೆ ಇರುವಂಥಾ ವಿಲಾಸದಿಂದ ಹಿಗ್ಗಿ, ವಿಚಾರನೆಂಬ
ಮಂತ್ರಿಯಿಂದ ಪ್ರಸ್ತವಾದಂಥಾ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ವಿವೇಕದಿಂದ ಶೆತ್ಯಗಳ
ನ್ನು ಜೈಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಉಳ್ಳಂಥವನಾಗಿ, ವೇದದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂಥಾ
ಶ್ರೀಗುರುವಿನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರ ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ಇರುವ ಪರಿ
ಯಂತರವು, ಪ್ರಕಾಶಿಸಿಕೊಂಡು ಇರುವಂಥವನಾದನೂ. ||೧||

ಮೂಲ|| ಮತ್ತೇಭ ವಿಕ್ರೀಡಿತವೃತ್ತಾ|| ಇದು ಗೌರೀಶ ತಟತ್ವಿಕಂ
ಮಹಾಋಷಿರಾಟವೀ ಬಂಭಮುತ್ಪ್ರದಶೋತ್ತುಂಗ ತರಂಗೀಣೀ ಸಲಿಲ
ಮೃಣ್ಮಾದ್ವೀ ಧುರಿಸೋದರಂ | ಪದಕವ್ಯಂ ಕವಿಗಳ್ ವಿಚಾರಿಪ್ರದಿ
ದಂ ಸೌರಭ್ಯಮಂ ಮಿಕ್ಕಲೋ | ಕದ ವಾಕ್ಯಗಳವೋಲ್ಲಿರೀಕ್ಷಿಸದೆ
ಧೀಮತ್ಕಾಮನಾದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ||೬|| ಪಾರ್ವತಿಯ ಸಂಬಂಧವಾದ
ಮಿಂಚುಗಳೋಪದಿಯಲ್ಲಿ ಅರಿಸಿನ ಪರ್ವವಾದ ಜಡೆಗಳೆಂಬ, ಭಯಂಕ
ರವಾದ, ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ತಿರುಗುತ್ತಿರುವ ದೇವತೆಗಳ ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದನ
ದಿಯಲ್ಲಿ ಯಿರುವ ವ್ರದಕಹೊಂದಿದ ಮೃಧೂರ್ಯ ಪ್ರನಾಹಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾ
ದಂಥಾವರುಗಳು ಚೆನ್ನಾಗಿ ವಿಚಾರಿಸುವುದು. ಈ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾದಂಥಾ
ಸುಲಭತ್ವವನ್ನು ಈ ಗ್ರಂಥಕ್ಕಿಂತಲೂ, ಇತರವಾಗಿ ಲೋಕದಲ್ಲಿರುವ
ಗ್ರಂಥಗಳಹಾಗೆ ನೋಡದೆ ಮಹಾ ಸೂಕ್ಷ್ಮಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳಂಥವರಾಗಿ ಅ
ತ್ಯಂತ ಬಯಕೆಯುಳ್ಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುವುದೂ. ||೧||

ಮೂಲ|| ಕಾರ್ತವೀರ್ಯವಿಕ್ರೀಡಿತವೃತ್ತಾ|| ಕಲ್ಯಾಣೀಮ ಗತೇಮ
ಚಂದ್ರನಗನಾಗಾಬ್ಧಿಪ್ಪಿದಂ ನಿರ್ಮಿತಂ | ಕಾವ್ಯಂ ಕೃಷ್ಣಮಹೀಭುಜಾ
ಭಿನಮನಂ ಶ್ರೀದಕ್ಷಿಣಾಮೂರ್ತಯೇ | ಕೃತ್ವಾಚ್ಚೇ ವಿಕ್ರತೌ ವಿರಾಮು
ವಾಗಮಾದ್ರಾದ್ರಾಶ್ವಿನೀ ಸತ್ತಿಥಾ | ವಾರಬಂ ನಿಜದೀಪಿಕಾ ಪದಶಿರೋ
ರತ್ನಾಭಿದಂ ವರ್ಧತಾಂ ||೬|| ಕಲಿಯುಗೆ ಸಂವತ್ಸರಗಳು ನಾಲ್ಕು
ಸಾವಿರದ ಎಂಟುನೂರು ಎಪ್ಪತ್ತೊಂದು ಸಂವತ್ಸರಗಳು ಕೆಳದು ಹೋ

ಗಾತ್ರಲಿರಲಾಗಿ, ರಹುದ್ರಿ ಸಂವತ್ಸರದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟಿನಿ ನಕ್ಷತ್ರಯುಕ್ತಮಾದ ಶುಭದಿನವಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಮಾಡಿ, ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಂಥಾ ಕಾವ್ಯವು ಕೃಷ್ಣಭೂಪಾಲನಿಂದ ಸಂಪದ್ಯುಕ್ತಮಾದ ದಕ್ಷಿಣಾಮೂರ್ತಿಗೋಸ್ಕರ ನಮಸ್ಕಾರ ರೂಪವಾಗಿ ಮಾಡಿದ ನಿಜದೀಪಿಕಾ ಶಿರೋರತ್ನವೆಂಬ ಗ್ರಂಥವೂ ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾಗಿ ಪ್ರವರ್ಧಮಾನವಾಗಿ ಸರ್ವೋತ್ಕೃಷ್ಟವಾಗಿ ಇರಲಿ. ||೨||

ಗದ್ಯಾ|| ಶ್ರಾವಕಜನ ವರ್ತಮಾನ ಪ್ರತಿಬಂಧ ಶಿರಸ್ತಾ ನೀಯಾಲಸ್ಯ ನಿವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಶೇಷಬೃಂದಾರಕ ಸಂದೋಹ ಸೂಯಮಾನ ಸಹಜಾಪವರ್ಗ ಫಲಪ್ರದಾಯಕ ಪುನಃಪುನ ರುಪನಿಷದ ಶ್ರವಣ ರುಚಿರೂಪಶ್ರೇಯಃ ಪದಂ ಸಿದ್ಧಿ ಸಲೋಸುಗಂ ಸಮಾಪ್ತಿಯಾದ ಪಂಚಮ ಪಟಲ ಪೂರ್ತಿಯಂ ಗೃಹ್ಯ ಕವಿಯು ತ್ವರಮಂಗಲಮಾಚರಿಸಿದನು||

||ಟೀ|| ಕೇಳುವಂಥಾ ಜನರುಗಳಿಗೆ ಇರುವಂಥಾ ಪ್ರತಿಬಂಧದಿಂದ ಶಿರಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಅಲಸತ್ವದ ನಿವಾರಣೆಯಿಂದ ಸಮಸ್ತರಾದ ದೇವತೆಗಳ ಸಮೂಹದಿಂದ ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಂಥಾ ಯತಾರ್ಥವಾದ ಮೋಕ್ಷವೆಂಬ ಫಲವನ್ನು ಕೊಡುವಂಥಾದ್ದಾಗಿ, ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ ಉಪನಿಷದಾರ್ಥವ ಕೇಳೋಣದರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯೆಂಬ ಸ್ವರೂಪವಾದ ಸುಕೃತ ನೂನ ಸಿದ್ಧಿ ಸುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಪರಿಸಮಾಪ್ತಿಯಾದ ಐದನೆ ಪಟಲವನ್ನು ಪರಿಪೂರ್ಣಮಾಡಿ, ಕವಿಶ್ವರನು, ಗ್ರಂಥದ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಮಂಗಲವೆನ್ನು ಮಾಡಿದಂಥಾವನಾದನು. ... ||೩||

ಗದ್ಯ|| ಇತಿ ಶ್ರೀಮತ್ಸಮಸ್ತ ತತ್ವ ತಾತ್ವಿಕ ವಿಚಾರ

ಪಾರೀಣ ಶಾಲ್ಯ ಜೈತಿವಾಲ ಕೃಷ್ಣ ಪ್ರಭು ವಿರಚಿತ

ಮಾದ ನಿಜದೀಪಿಕಾರತ್ನ ಗ್ರಂಥದೋಷ

ಸಮಾಧಿಲಕ್ಷಣ ಸಂಪೂರ್ಣಂ.

(ಇತಿ ಪದ್ಧತಿ ಏಕರಲ್ಲಿ ಪಂಚಮಾಧ್ಯಾಯವೊಳಿಡಲ್ಪಟ್ಟಿಗಮಂಗಳಂ

ಶ್ರೀಮದನೇಕ ಸುರಾಸುರ ಶಿರೋದೇಶ ಕಿರೀಟ ಮಣಿ ಪ್ರಭಾನೀರಾಜ
 ತಪಾದಾರವಿಂದ ಪರಮೇಶ್ವರಾಸಕ್ತ ಚಿತ್ತ ಕೃಷ್ಣಪ್ರಭು ವಿರಚಿತಮಾದ
 (ನಿಜದೀಪಿಕಾರತ್ನ) ವೆಂಬ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕರ್ಣಾಟಕ ರಾಜಧಾನೀ
 ಮಹೀಶೂರ ಪುರವರಾಧೀಶ್ವರ ಕೃಷ್ಣರಾಜಸಾರ್ವಭೌಮ ಮಹಾ
 ಸಾಧನ ವಿದ್ವಾಂಸ ಡಾ.ಮಾಣಿಗೌಡನಿಸಿರ್ದ ಸಂಸ್ಕೃತಾಂಧ್ರ
 ಕರ್ಣಾಟಕವಿತಾ ವಿಶಾರದ ತಿರುಮಲ ಸೋಮನ ನ
 ಗರನಿವಾಸ ವೇದಾಂತ ರಾಘವಾಚಾರ್ಯರಿಂರಟಿ
 ತಮಾದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ, ವಿರೋಧಿಕ್ಯತುಸಂ
 ವತ್ಸರ ಶ್ರಾವಣಸಿತ ಪಕ್ಷ ದಶಮಾ
 ನೌಮ್ಯವಾರದಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣ
 ಮಾಡುದು.

ಶ್ರೀ.

